Copiese la portada.

M. S. 4.º pergº. con 266 hojas foliadas, al-
gunas en blanco; de la portada para el nº. 22; tie-
ne algunas hojas despegadas completo.

Fr. Leon de Incarnatione.

~~tt~~

Leon de incarnatione

Est. 1. MS.
Tab. C.

D. Agustin de

§ 2. Si autem attendatur vis argum[enti] fact[i] in cor[pore] rentiorum petita, quae sequitur Suar. supra et alii ex nullo alio an[ima] pi eficacit, quod subsistentia sit entitas realis rei superadita, nisi ex misterio incarnat[ionis]; ex eo scilicet quod Verbum D[ei] assumpserit om[ne] humanum, et n[on] assumpserit personalitatem, aut subsistentiam. S[anc]ti Patres n[on] supponebant, neque respondentes, neque arguentes c[ontr]a hereticos ipsum misterium, q[uod] r[ati]one probabantur; et si respondisse, aut arguentes fuissent per subsistentiam positivam supraditam, supposuissent misterium congrue respondissent et inefficacit[er] fuissent arguentes, quod est dicendum; ergo etc. si n. supponebant misterium probabant prius. si n[on] supponebant, ut e[st] dicendum q[uod] n[on] respondebant per subsistentiam modalem; quia ea n[on] nisi ex misterio incarnat[ionis] pr. cap. 2. defendi potest misterium incarnat[ionis] s[ol]ide, et si nullam in humanis cognoscam subsistentiam realem, aut realem superadditam &c.

Cap[u]t 2. defendi potest mysterium Incarnationis solide et si nullam in humanis cognoscam subsistentiam realem superadditam Naturae.

§ Conclusionem hanc, quam isto cap. proponimus, neque sine cognitione modi, aut entitatis subsistentiae superaddita ad n[aturam] posse defendi soliditatem misterii incarnat[ionis] late, et erudite P. Petrus quidam [illegible] tota disp. 4. de subsistentia incarnat[ionis] et nos eius vestigiis inhaerentes hic conclusionem proponere volumus, ut tollamus admirationem eorum qui legentes S[anc]tos Patres, et doctores scolasticos antiquiores nunquam in illis subsistentiae vestigium huius entitatis subsistentiae reperiunt, quae ita frequenter in theologia recentiori ofer[untur] [illegible] dicimur.

§ Advertatur [illegible] conclusionis huius disp. inferius refellendam et eiter rentiores tum theologi, tum philosophi qui ex hoc misterio deducunt argum[entu]m sibi eficaciet fere unicum pro asserenda subsistentia, quae sit entitas superadita rei; si misterium posset defendi sancta [illegible] quae continet sine ea subsistentia superadita, n[on] esset deductio

ab ipso ex misterio reciproce. si ex solo misterio incarnationis sa-
tis mirum argui adstruendam eam entitatem suppositi cum misterium stare po-
sit sine ea entitate; inferri videtur non dari argumentum efficax pro ads-
truenda ea entitate suppositi.

§ 11. Communis relata sententia universaliter probare possumus ex auctoritate sanctorum Patrum, qui explicarunt, et illustrarunt hoc misterium sine cognitione entitatis subsistentiae superadditae, adeo ut cap. ante propositum manat, quod qui argumentum efficacissimum legerit ipsos Patres, et antiquos doctores, hac ratione, et recentiores. in iis Patrem Suar. et P. Vasq. multos patronos subsistentiae modalis suppositi, qui nullos antiquos patronos, pro ea afferunt. unicum S. Damasceni testimonium quod pro ea entitate afferebatur manifeste evertit Barq. disp. 3.1. de incarnatione S. Thom. illud ingnaliter, mihi certo certius est, et evincitur manifeste ex D. Thom. 3a p. quaest. 4. artic. 2o. ad 2um. cuius verba inferius cap. 4o referemus, et ex innumeris aliis locis, quorum aliqua deinceps discipulis dabimus.

§ 12. ut praesentem rem attingamus explicandum nobis videtur primum quid nomine subsistentiae et quid nomine naturae significetur antiquis Patribus. Iustiniani omnes in edicto fidei, quod approbavit Vigilius Pontifex ait: naturam significare id quod commune est omnibus, personae hoc quod est speciale; quid hoc speciale sit definivit perspicue Nicetas lib. 1o thesauri ortodoxae fidei cap. 19. his verbis: quae individua peripatetici vocare solent, ea doctoribus scolasticis placuit appellare hypostases; hypostases vero dictae sunt, quia in iis genera, et species quae circumscripta non sunt quasi pedem figunt. consonat S. Thom. 1a parte quaest. 29. artic. 2o. in corpore, et ad 1um. hypostasis ex propria significatione nominis habet quod significet quodcumque individuum substantiae: ex usu loquendi, quod sumatur pro individuo rationalis naturae,

§ Ex hac doctrina videtur inferri quod Verbum divinum non assumpserit hoc individuum naturae humanae, et consequenter assumpserit naturam communem, et specificam. § respondetur distinguendo individuum, aliud non

sumi

sumitur ut est ens ultimo completum, et in hac acceptione ubi non sumpsit hanc vaguam, sed cum tali haecceitate, et in atomo ut ait S. Damascenus: aliter sumitur physice, ut est principium omnium accidentium individuantium: aliter sumitur physice, ut est principium omnium accidentium individuantium, tum subsistentia, tum operationum in subiecto, et hoc pacto ubi non a natura sumpsit individuationem humanam, accepit naturam in individuo, et subsistentiam, ut docet S. Damascenus lib. 3. de fide ortodoxa cap. 11. idemque docet lib. 3. cap. 6. dum docet hypostasim esse subiectum cum accidentibus, s. individuantibus, resultantibus, quae subiectum dividunt ab alio quolibet, s. individuantibus, ... ens completo, et incompleto. consonat S. Thom. 3. p. q. 2. art. 3. ubi hominem dicit se habere accidentaliter ad humanitatem, quo nomine personalitas et individuatio physica hominis dicit ... prout se habet omnibus accidentibus cum perfectionibus communibus, et generibus: id quod est subsistentia et hypostasis.

Advertendum praeterea est praecipuum accidens subiecti esse separationem, et perseitatem, qua subiectum cum suis proprietatibus est divisum, et independens a quolibet alio supposito in ordine ad suos operationes hoc adnotant egregie S. Patres Anastasius Sinaita in odego cap. 2. cap. Theodorus Abucara in tom. 9. bibliothecae veterum Patrum, ubi cum proponeret hoc argumentum Nestorianum, Christus assumpsit naturam humanam cum suis proprietatibus perfectam, ergo et personam, hypostasimque; respondet: aliud est quod dicitur hypostaticum, et aliud quod hypostasis, et ... utrique ... ex natura, et proprietatibus; differunt tamen quia hypostaticum est pars alicuius, hypostasis vero non est pars. ... non est pars alicuius, quare hypostasis est: corpus vero ... pars est, quare corpus non est hypostasis sed hypostaticum; nec satis est ad generandam hypostasim esse naturam compositam cum proprietatibus; sed oportet non esse partem; quia ... corpus animatum, assumptum ... est pars ... non est hypostasis, sed hypostaticum. ex hoc clarissimo testimonio. aliisque innoris eorundem ceterorum sic arguor ad propositum statuentium: videlicet humanitas Christi non est hypostasis, nec persona humana; quia fuit omnino, et est pars compositi Christi ... resultantis ex persona verbi, et humanitate; sed hoc nullam cognitionem entitatis ... [illegible]

Ijfonso

... adhuc ad rem affert. ergo sine cognitione eius veritatis potest defendi misterium; siquidem defenditur Christum dominum non habere subsistentiam, aut suppositum humanum, quando quidem in eo nihil humanum est, quod non sit pars, dependens quae a personalitate Verbi ad operationes, et praedicationes, quas de illo homine Christo dicunt sacrae literae, ut: data est mihi omnis potestas in caelo, et in terra ex quo loco arguitur citatus Abucara in disp. Christianis disp. contra Nestorianos.

§ Et ideo humanitas Christi domini non est suppositum humanum, quia est pars hominis Christi; ergo eodem modo humanitas esse unitam Verbo, et non esse aliam personam, aut hypostasim, praeter Verbi personam: proinde si humanitas separetur ab unione hypostatica, eo ipso manebit persona, quoniam eo ipso non erit pars: oppositum huius sententiae, tanquam absurdum intulit Scot. in 3. distinct. 1. quaest. 1. § ad 3. in haec verba: arguo quod ista natura non posset dimitti sibi, quin oporteret sibi dari aliam realitatem ab omnia quae habet, s. personalitatem; vel remanere non personata sine illa realitate, et illam nunc non habet: ergo oportet istam dari eo, esse ne dimittere dari.

§ Hoc ipsum quod aiunt et certo Scotus supponitur D. Thom. in 3. distinct. 6. quaest. 1. art. 2. ad 2. ubi habet. hoc quod facit coniunctum ex anima et corpore esse hominem non est praeter animam, et corpus, et unionem aliquid positive; sed ex hoc ipso quod opponunt ex anima, et corpori non adiungitur alteri subsistenti in natura opposita sequitur quod coniunctum sit homo, unde si Christus humanam naturam, quam assumpsit, deponeret ex hoc ipso esset homo aliud coniunctum. quid clarius dici potuit? ex his patet communem sententiam scholasticorum esse quod eo ipso quod dimittatur natura humana Christi, et non sit unita Verbo eo ipso sine ullo superaddito positivo manebit personata, et homo.

§ Secundo quia in eo versabatur haeresis Nestorii, quod diceret Christum esse hominem distinctum, a

Deo

disgregatum a Deo, sed quae affectu diuerso plene Dei, et Hom. Persona importare duos spos, duos quae personalitates seiuncte ipsa, et solo speciali amore coniuncto, tempore recon plene Dei augmentis suo affectu, et promoueret illum hominem, qui dicitur Christus: sic beatam Virginem Mariam tuebatur esse christotocon, non autem theotocon. idest personae humanae Christi genitricem, non Dei. Proinde optime S. Cirillus suo actibus Concilii Ephesini, et in scriptis ad imperatorem et reginas, promittit pacem celerius si Nestorius fatebatur inter Verbum, et humanitatem unionem physicam, et realem unionem, qualem dicitur inter animam et corpus. posita similitudine unione non possibilis Dari duae personae, et calentes hereticus duos adstruebat, quatenus duae personae, et adstruebat solus negabat physicam unionem, et realem, et adstruebat sola unionem affectus, et benevolentiaque in operibus actionibus Concil. Ephesini. Scanneretur comparat ad hoc quod ex concilii, et Patres [illegible] persona est res carens unione, et separata a quolibet alio.

§ Pro ex illa locutione SS Patrum videtur, quod persona Verbi Dei personam humanam assumpsit in Christo Domino quam admittunt P. Aug. P. Suar. Cardin. de Lugo, et reliqui, et quod persona sit quid diuersum manifeste arguit SS Patres nullam habuisse considerationem omnis substantiae naturam sapientiae, sed solo explicuisse hypostasim, et substantiam per ipsam entitatem naturae fundantem separationem, et alia accidentia indiuiduantia, quae sunt non alio; quod dum Verbum suppositum sibi uniuit humanam naturam assumpsit illos illos prerogatiuas naturae per se, et existentis diuinitatis, ut explicat Alexander Alensis 3a p. q. 6. artic. 4. assumpsit autem

non determinando aliquid positivum, ut expresse docet idem
Sanctus Thomas hic tertia parte articulo 2. ad 3m, ex-
cedendo unionem quomodo communi, et summum temperamentum
ratione quod dicimus adiutis aliis qualitatibus natu-
ra unita Verbo, deinde non sit sui iuris habetque
proprietates non tanquam suas, sed Verbi, cum
que possideret rem, ut suam sit aliqua dignitas
moralis inde est quod persona quid iuris et mo-
rale dicatur quid iuris et morale dicatur dicat.
ut suam sit aliqua dignitas moralis inde est, quod persona quid iu-
ris, et morale dicatur.

§ Hinc infertur facile quid sit dicen-
dum ad eos, qui inquirunt quidnam addat personalitas supra na-
turam pendentiam non adeo diversam mutationem realem accidentium, et ne-
gationis inevitabilitati, quae moraliter supra naturam est per se, est non sit
pars, neque propensione nihil potest inexistere alteri tanquam
toti: natura humana, quae assumpta est a personalitate Verbi, licet na-
turali propensione, et inclinatione positiva non dependeat in unionem
Verbi: at melius habet cum tali unione, quam sine illa, ut manifes-
tum est, et ad talem unionem habet propensionem, quia ad suam perfe-
ctionem est non potest non esse maior inclinatio, quam esse alicuius acci-
dentis, quae est gradibus in descendentibus accidentium, aut legi-
tur in formis aspirantibus: iam est propensio, quae reperi-
ri solet in subiectis ad actus se perficientes.

§ Haec doctrina osten-
sus subsistentiam intentat, neque in recto mutatam in obliquo se-
parationem a propositione, et segregationem cum suorum accidentium
expetitur ab antiquis doctoribus scholasticis. in 3is pro illo
Henricus Duran. et alii, quos refert P. Suar. disp. 34 metaph.
sect. 2a, qui docent non aliquid addere naturae suppositio, et quicumque

Thomas

Thomis id docent pro hac eadem ro referri debet. ut docet idem Suar. n. 12. nq dei hic autores sed exprimunt q ut aliqd dicat pont persona requiritur innotat negat. omnis ad alio nq, et hanc innotationg dictiong vocis appellant. Rursus pro eadem e S. Thom. innumeris in locis, quorum principua erudite sequit citatus Guadingus disp. 4. dub. 2. § sexto: ubi duo principue sunt manifestissima: 1.o contra Gent. cap. 27. esse per se in substa n videtur importare nisi negationg tanty: dicitur n. ens per se ex hoc quod n e in alio, quod e pura negatio: et q. 9. de pot. artic. 1. ad 7. substa ex hoc dicitur subsistens in quantum n e in alio.

§. Hanc eandem sententiam insinuant etiam ii scholastici, et P. tiq quos refert P. Suar. disp. citata sect 3. n. 2. qui docet suppositum esse individuationg, quia suppositum, ut tale continet singulares proprietates, et segregatos quas n continet na, quod verum apparebit si percurramus oes conditiones accidentia, que proponunt in logica ad dignoscendum individuum, nempe fra figura, locus nomen personali, et substantiali aferunt diversas fras figuras, et loci diversitatg, hec quippe oia accidentia individuantia inmuant per apositiong, et separationg; et oes iis dignoscit totaliter, quandoquidem dua que locis, fris que dividant recte colliget esse diversa individualiter diversa supposita.

§. Denique ut autoritas huius doctrina apud antiquos scolasticos innotescat libet hic adducere verba celebri Guadingi disp. citata dubio 2. §. sexto n. 47. legi oes antiquos Thomistas Scotistas et nominales, quos fere potui, et oes in eo convenire reperio, quod de supposito nihil dicunt a parte rei superaddat dre singularitati expressum, i tamen designant plures negationes unitatis, solum que aspexi Thomista de obscuri maxime videatur fabricasse modo contrariam. et statim subiungit. triginta, et octo doctores scolasticos recti ego, qui ex professo et in eis docent substantiam, nullis modalitas aut quamcumque entitatem superaddere

dictum nec repugnat, et explicatur.

§ Pro eadem in re, post dom. Thom. theo-
logis et Bañes, Victoria, Soto, Bartholomeus de medina, Diez de
Ledesma, et multi alii Thomistae, [illegible] Salmant., [illegible] de
Galmeron tom. 2o tract. 27. Pro vero sola rat. distinctione
[illegible] supponit P. Molina [illegible] quaest. 29 artic. 2o disp. 3 et mul-
ti praeclari philosophi et theologiae professores in variis academiis,
ut testatur erudit. Quading. [illegible] sufficienter perspicua argum.
pro defendenda [illegible] [illegible] [illegible] subsistentia su-
pernaturali; et ut magis haec [illegible] praecipua argumenta pro-
pugnantibus [illegible] illam [illegible] modalem examinare
cap. 3. [illegible] capitis [illegible] argumentorum elucidatur.

§ [illegible] ad alia argumenta [illegible] [illegible] facile devoluuntur
ea, quae proposita sunt capite [illegible] [illegible] dictum est [illegible] quomo-
do subsistentia, secundum quod [illegible] in recto, distinguatur ab essen-
tia, [illegible] secundum quod [illegible] in obliquo, et [illegible] quomodo
persona sit quid [illegible] dictum est cap. [illegible] quomo-
do extinguatur [illegible] personalitas personalitate creata. [illegible]
fateor [illegible] esse [illegible] humanae cum proprietatibus, [illegible]
separat. et distributive ab alio quolibet; [illegible] per assumptio-
nem [illegible] subsistentia, et ista [illegible] excludendi [illegible] opposit.
dictum est cap. [illegible] quomodo distinguatur subsistentia a natura [illegible]
[illegible] et quomodo haec distinctione [illegible] antiqui doc-
tores [illegible] posse [illegible] assumi [illegible] subsistentia facilius [illegible] dicta

§ P. Suar. qui disp. 34. metaph. sect. 4. docet sub-
sistentiam re ipsa distingui a natura, ut modum a re, cuius est modus
sola [illegible] [illegible] [illegible] divinae falsitatis [illegible]
[illegible] praedictam subsistentiam modalem: [illegible] mysteriis
trinitatis, et incarnationis [illegible] ad [illegible] vide

videa-

videamus nunc arguni ex misterio trinitatis modo ad incarnationem visitari. Obiicies 1° tres personae divinae nulla notatione negationis constituuntur in esse personae, quoniam positivis, et realibus rationibus constituuntur in esse talium; ergo sicut in divinis persona addit aliquid positivum supra naturam; sic in creatis ob imperfectionem, addet subsistentia aliquid distinctum realiter. Patet consequentia quoniam creata persona est participatio increata, tum quia natura divina est per se, et nihilominus additur ei aliquid incommunicabile relativum; sed creata natura non est talis, et perse subsistens; ergo a fortiori debet habere subsistentiam distinctam.

§ Hoc argumentum est nullius ponderis, et illud ego respondet Scotus in 3° distinctione 1a quaestione 1a § per hoc ad argumenta rationem quae divinis nominis assignavit eo, quo solet acumine, ergo natura divina infinita, et illimitata per seipsam, et natura quaelibet creata individua per seipsam, et suam limitationem incommunicabilis est; unde provenit quod natura divina egeat incommunicabili quo, ut per quod talis maneat, est enim incommunicabilis, utique, tum in linea intellectus, tum in voluntatis linea; natura vero humana, et quaelibet creata propter suam limitationem non eget incommunicabili ratione. hanc solutionem approbat P. Hugo disp. 12. de incarnatione sect. 2a n. 12. et urget adversarios arguentes; quia substantia creata nullo pacto est operativa cum divina sit integrans per operationes ergo non habere sit argumentum a subsistentia ad creatam; hinc liquet quare non detur in divinis non sit necesse et quare non sit necesse aperiat creaturae; quia cum creaturae participant rationem suppositi quatenus suam incommunicabilitatem; et cum in incommunicabilis sit divina natura ex infinitate et illimitate sumitur illius disparitas increatae.

§ Obiicies 2° ex misterio incarnationis cum P. Hugo proximitate. Verbum divinum assumpsit naturam humanam et non personam humanam; ergo non hanc assumpsit; quamobrem in eo supposito non sunt duae personae; ergo natura aliquid positivum quod in hoc praeter naturam personam, aliquin propter divinus sicut assumpsit humanitatem, ita assumpsisset humanitatis personam. Si dicas non assumpsisse personam, quia verbum

& unionem ē humanitat. Ad 2. quia euadent radicale, et inuge-
toria definitiones conciliorum, quia idem erit dicere quod assum-
psit humanam personam, ac dicere quod non assumpsit non asse-
... sempre, et ... ... inuenita ut cap. 1.º arguebamus.

§ Ad 3. argum., et optione notauit Luading. ... na-
... definit conciliorum non sunt ... in suis
turas, Patres ... contra Nestorium docent Verbum assumpsisse naturam
humanam, non personam; denotant assumptionem naturae humanae fuisse
per ... et realem unionem, non per affectum tantum, quomodo di-
cebat Nestorius Verbum assumpsisse hominem, qui natus fuerat
de Beatissima Maria Virgine: ubi Patres dicunt Verbum
non assumpsisse sibi alicuius hominis personam, sed naturam assumpsit quam
sibi univit, et propriam fecit. In priori propositione ... assumptio
sumitur pro unione morali, et affectiva, negatur quod Verbum
assumpsisse hominem solo amore; in 2.ª propositione sumitur assumptio pro
... et reali unione, qua reali unione posita, et admissa tolle-
batur omnis dissensio cum Nestor. ut ipse fatetur Cirilus; hinc
liquet non esse negationem propositionis, in qua dicitur Verbum assumpsi-
sse naturam per ... unionem, et non personam per solam unionem
affectivam, et moralem; et euanescere facile ... argumenti; quo
quidem sequitur personam addere aliquid positiuum supra ne-
gationes supra ...; quod fatetur ..., quam propugnamus.

§ Urgebis ... ... et Suar. ... ... natura hu-
mana ... personalitatem, quia unitur; et unione admissa
esse sine alio; ... hoc pacto Verbum ... ... persona ... ...
alio, nempe ... hoc ... ...: ... Verbum amisit perso-
nalitatem, ..., quod personalitas, quam amisit natura hu-
mana non est sola illa ... negatio. ... ... quod ... ..., cur
dicatur humanitas pendere a Verbo post unionem hypostaticam potius
quam ante unionem; ante unionem humanitas erat completa, et
post non supletur aliquid unione. ... ... ex duobus ... ... in actu

comple-

cõpletis nequit resultare unum aliquid per se, neque per se ideo necesse supponi in humanitate aliquid cõpletum, et aliquid quod illi debet unionem.

§ Mirum mihi accidit hoc argumentum vel Patrem Lugo, qui paucis ante lineis docuerat magnum esse discrimen inter dei personam, et humanam, ut magno cum fundo posset dici personam dei consistere in aliquo positiuo super addito naturæ; et si dicamus personam humanam in sola connotatæ negatione consistere. Si autem personalitas quid reale superaddat naturæ divinæ ubicumque non destruatur illa realitas remanebit persona dei, humana est persona, quæ consistit in connotatæ negatione essendi in alio sublata per unionem tali negatione auferetur persona humana. ecce cur unione assumitur personalitas humana, et non minuitur dei personalitas. Ad confirmationem 2 nego non pendere naturæ humanæ naturæ a Verbo post unionem; fateor tamen non suppleri aliquid in humanitate quia nil positiuum auferetur ab illa, dependet tamen quoad operatione suppositi; et actiones individuantes a personalitate Verbi quoad operationes naturæ humanæ unde non dependet a propria personalitate. ecce quomodo humanitas est incompleta, non in esse humanitatis, sed in ratione existentis in tali supposito, quale Christus Dominus.

§ Ad 2 objectionem omitto nunc an duo entia in actu possint uniri nam id attingit aliam questionem de qua S. Thom. 4 contra gentes cap. 43 docet hominem præexistentem non posse assumi in unionem personæ dei; quia oporteret corrumpi naturam humanam, de quo mox aliquid dicetur. admitto duo entia completa ultimate efficere unum per se, neque uniri posse, at ultimate non completa minime repugnat uniri inuicem, ac constituere unum per se principium operationum. quis enim reuelauit naturam humanam esse completam terminate, aut illi repugnare quod accipiat aliquod complementum per dei Verbi unionem, quod naturaliter accipere non potest, completur ultimo hoc complemento supernaturali, licet aliter ex suo genere naturaliter ulterius complicari non possit sicut completur anima subiecta accidentiumque per gratiam, caritatemque, aliaque, quæ naturaliter accipere non potest. denique totum hoc de uno per se versatur fere in quæstione deinde unica non est multum immorandum.

§ Videri pot alia solutio, quibus relato huic argumo adhibent sententiam
ij nullis relati a P. Hugo disp. 12. sectione sect 2a n 14. qui docent
humanitatem esse recursum Dei, qui debetur humanitati quando est unita Verbo;
et aliam quando est unita eidem: recursum esse diversi generis a secundo;
neque illo humanitatem non posse constituere unum per se cum persona Verbi, sine
in humanitate habente a 2o recursu. § Ostendunt hoc exemplo ac-
cidentis, quod uberiori recursu sustentatur quam subiectum, quod in subiecto;
sic humanitatem mutare recursum sibi debitum, et talem, qui
het negationem unionis existendi in alio, et pot uniri, et efficere unum
per se: secus esse diversi recursus. hic modus dicendi probabilis est, neque suf-
ficienter impugnatur ab ea autore, qui illum refert fundamentum habet
in ss. Patribus quod notat Wading. citatus ille disp. 4. n 42.
saepe inculcant quod non humanitas Christi acceperit suam existentiam in
Verbo per talem unionem cum illo, qua facta est propria Verbum, et
eius instrumentum. § Infertur ex praedicta de-
nominationem personae, et denominationem substantiae et accidentalis; quia
si constitueretur persona per entitatem separatam negationis unio-
nis, aut actionis reciprocae, natura debitum esset denominatio
accidentalis, sicut est denominatio albi, dulcis etc. Si non constitui-
tur suppositum per entitatem praedictam. Rursus admittendo neque
neque ad huius rationem supponendum esse rationem eiusdem, et ne-
gationem, et existentiam quam negat, unde cum negetur de persona quod
sit pars substantiae, sequitur negationem esse substantialem, ac
proinde denominationem personae ex illa provenientem non esse ac-
cidentalem, sed substantialem, et hoc ipsum respondendum omnibus illis, qui consti-
tuunt distinctionem per negationem entitatis superadditae; neque enim esse dictum absolute neg-
ari est praedicatio accidentalis, sed substantialis. § Obicies 3o ex Concilii efficiens
aliis quae in negatione de Trinitate quae de misterio incarnationis credenda
nobis traduntur. Ex quo quippe colligitur aperte non esse eandem fra-
... humanitatis esse unitam Verbo, et humanitatem non esse personam
humanam; quia cum canon 4. definiuntur Verbum Dei unitum
esse carni secundum subsistentiam. statim canon x. tertio definitur
... non manifeste ... post incarnationem

q.

et dici suppositum humanitatis esse unitum realiter, adeo, quod dari duos sub-
sistentes; alioquin arguerentur una facta tautologia in definitionibus conci-
liorum. Respondetur optime hunc argumentum esse relatiue Quadra-
gintaquatuor videri versatos autores argumenti in Conciliis, eorumque de-
finitionibus contra hereticos cum in more habeant errores hereticorum
sub iis omnibus propositionibus, et terminis, sub quibus ipsi scilicet heretici pro-
mulgare ardent anathematizare, et condemnare. in Concilio Lateranensi
sub Martino I° pro ipsis diversos canones eadem dicitur stabili-
tur; in uno definitur non esse tantum unam in Christo: in
altero non esse duos. et in re praesenti similiter constat licet, secundum
et tertium canonem, nullius dubii facimus eidem sistemati; nam in defensio-
ne canonis, scilicet anathematismi a Nestorio secundum quem tunc
unionem introducentem repugnantem; secundum substantiam dicimus
factam unitatem sine ulla confusione, aut divisione, quod ip-
sum in 1° anathematismo. Rursus in explicatione 3i ana-
thematismi asseritur verbum unitum secundum naturam, hoc est secundum se-
cundum habitudinem; scilicet secundum subsistentiam, ne ullo modo dividendum
esse, ut duos imaginemur filios. esse eandem subsistentiam definitam
in tribus canonibus.

Reliqua argumenta, quae adduci solent contra praedic-
tam doctrinam, leviora sunt, et ex aliis deducta principiis, in ex mys-
terio incarnationis, quae propter illa omittimus; unum notandum vi-
detur, valde esse nobis absurdum dictu quod cum S. Cyrillus, et re-
liqui Patres concilii Ephesini licet fuerint mysterii tum ex sacra scrip-
tura tum ex ratione divina, et theologica deducere debuerint, ut
convincerent Nestorium, et tota corpora eius nostrae doctrinae
excogitarent id agere supponendo entitatem vel absolutam vel
modalem substantialem, quae nulla sacrae scripturae, nullisque san-
ctorum Patrum antiquorum, vel philosophorum testimoniis, nec ratione
naturali sufficienter adstrui posset; ita scilicet habebat Nestorius
ut in haec non inclamaret, non exegeret alios pro rationem huius
entitatis. Haec omnia mihi persuadent posse defendi pontificum

certi sine hac entitate, vel ut melius supra expressa cog-
nit. illius, et profundior cogitat. tum ex phosa, tum ex
theolog. illam prout, quod ostendo. Cap. 4. rone nali, et
partim theologica pr dari subsistem superadditam entita-
tive ad nam:

§ Diximus duobus antibus capitibus sine cognit. huius
entitatis subsistiq superaddq eiusq posse defendi politi-
cam misterii incarnat., neque pendere ab hac phosa
doctrinam fidei: nec negabimus propterea predictq subsis-
tam dictam entitatem, neque profundiori theologica co-
gitatione misterii incarnat. nobis nos ad gratiam dic-
tq entitatis, quam ut adstruamus superiorendum quatuor
ostituit a Doctoribus scolasticis [illegible] integram, et ostituitur
suppositum [illegible] talis. Lux na ipsa secundq existit in sin-
gulari cum suis ppetatibus. propensio nalis, ut superi-
tum integer per se maneat. actualis separati, quia existit
extra aliud, et non pot esse pars componere alicuius: quare non pau-
ci docent subsistentiam esse quandam totalitatem. Ita Cajetanus 3a
p. q. 6. art. 4. et S. Thom. in 3o distinct. 5. qu. 1a

§ His statutis, quae ab omnibus admitti solent de subsis-
ta: arguor 1o et probo esse entitatem positivam superaddq ozi;
na humana pserta incolcabiliter e alteri, et petit ex
sua ppensione inclinat. talem incolcabilitatem: hoc
utrumque admittendum e ex prius positis. Quotiesq
in aliquo subiecto reperitur negat. aptitudinis, s. apti-
tudinalis, ex na subiecti oritur, s. ab aliquo positivo
illi superaddito: non o, quia talis negat. e contra eius expressam; alias
e negat., et contra e aliquid positivum per negat. incolcabilitatis, quae

affert

a fore suppositum est negatio aptitudinalis, ergo etc. Praeterea probatur
fortius; si natura porrecta et totaliter subsistens posset esse pars transi-
ret in aliam, nec positivam diversam, et oppositam admitteret;
admitteret quemadmodum neque habet ut est evidens, et qualiscumque da-
retur negatio aptitudinalis, idem contingeret verificari ut cum ex-
distinguitur ab alio non diceret negationem identitatis cum illo, si
existeret non diceret negationem identitatis transiret in aliam ex
diversam, et sic si ab angelo tolleretur negatio corporis, quod
arguit aperte tunc negationem identitatis in oppositum nega-
tionem corporis in Angelo esse separare non potest Angeli
explicatur logice.

Ad primum habet nomen quod est partialis per quod
est talis totum, ut et subsistens, ut non possit esse pars alterius
hec quae negatio essendi pars non est negatio mera unionis, sicut in-
dem hec non est aptitudinis negatio neque sola nec entitas: nam
natura humana ut non potest uniri, et communicari alteri ergo aliud aliquid posi-
tivum est ea, ratio incommunicabilitatis. Confirmatur non solum separatur a
qualibet alia natura, et supposito, sed etiam ipse, et quodcumque
aliud vivens habet vim se disiungendi, et separandi a qua-
libet alio; sed hanc vim non habet per solam negationem coniunc-
tionis, et per non unitionem, neque per solam entitatem posi-
tivam naturae humanae, ergo per aliquid superadditum positi-
vum, per quod resistit substantiis extraneis, et illas cum
suis accidentibus a se repellit.

Ad 2um natura humana adue
expleta, est indifferens ex se ut maneat in se vel uniatur cum
alio separata propter sua entitate ut liquet in natura humana
Christi Domini; ergo ut uniatur cum alio aliquo eget formato su-
peraddito ergo ut maneat in se eget etiam superaddito for-
mato. Hic discursus est legitimus, et a nullo potest negari;
nam quoties unum formatum verificatur per aliquid superadditum

oppositum, contrarium, et contradictorium per superadditum verificetur re secundo. Restat probemus aliud superadditum nempe manere in se, et esse per se entitatem esse additum positivum et non meram negationem adquod sic argutor: uniri entitatem est quid positivum, et non uniri est negativum contradictorium: sed manere in se, et per se præexsistere non est non uniri contradictorium quandoquidem hæc consequentia est nulla entitas est, et non est unita; ergo existit in se et per se: ergo aliud quid est existere in se; nempe in potentia ad unionem; ergo existere in se præter negationem unionis, et entitatem naturæ addit aliquid positivum.

Respondeo dicendum cum Scoto manere in se addere aliquid supra non unionem; sed non addere positivum; verum negationem aliam propensionis, et aptitudinis ad unionem; sic anima rationalis non est suppositum, aut persona, quia cum sit incompleta dicit propensionem, aptitudinemque ad unionem: et licet non hoc quod est entitatem non esse unitam addit pura negatio, deest tamen alia, necessaria ad institutionem suppositi; et ideo quia natura humana completa in esse naturæ humanæ est indifferens ut uniatur cum alio neque habet ineptitudinem ut uniatur, neque caret propensione, ut fatetur Scotus ipse, præcipue in natura completa Christi Domini; ergo per suam entitatem non habet unionis negationem, potius quam unionem. probatur consequentia: quia natura humana Christi habet ab unione quod non sit in alio, et non habet per suam entitatem præcise, quæ in indifferens

2 et

et n̄ hēt propensionem ad unitionem; hēt unam negationem uel actum ad aliquid
q. per positiuum hēt prædicta prædica.

§ Ex propheio magis, et urgeo argutionem

propriam factam: na humana esse ē indifferens ut uniatur, et sit separatam facta: na humana esse ē indifferens ut unitur, et sit separata, ut liquet in nā composita; pro inde ex sua entitate videratur paratam, ut liquet in nā compositi; pro inde ex sua entitate uidera la
nullam potius propensionem dicit ad separationem et existentiam per se, quam
ad unionem: si n. propensionem esse diceret ad separationem, et existentiam
per se esset violenta, saltem excepto dno, quod sublimis scotus faceretur
esse absurdum quæstio citata § n̄ asserendo l. 6. 3. sententiarum distinctionis a
hinc verbis, negatio respondet actualis, et aptitudinalis (aptitudinalis
vocando, quam dicit delectationis actus quomodo aptum natum ē esse inceptio)
pot vadi in nā creata personam unitæ ad verbum; aliquin videntur
qualiter in persona increata sicut lapis sursum: et coe aliud.
ad ipsum absurdum esse faterentur Caietanus in 3a p. q. 4. art. 2o. Suarez
tomo 1o. in 3. p. disp. 8. § P. hinc oritur, et passim Thomistæ.

§ Ex illo aūt assumpto oritur vis arguti, ut nā humana ē indifferens ad separationem, et unionem; q. quando hoc actum separatam est in coticantibus, ut in P. here cernimus, illa oportet ab ratione, q. n̄ ā sua entitate: q. ab aliquo supposito suppositum: prius esse libera, et indifferens ad negationem actus, vel ad actum habendum, et licet potius hēt negationem, quam ipsum actum; quia hēt prius intrinsecum sui determinatiuum ultra libertatem; q. prius, quia n̄ ē libera, ut heat potius actu negationem unionis, quam ipsam unionem, eget aliquo positiuo determinante; quandoquidem ā sua entitate n̄ determinatur.

§ Si dicas n̄ requiri determinatiuum intrinsecum; q. sufficere extrinsecum; sicut ad hoc quod potius detur negatio unionis, quam unio sufficit quod n̄ detur agens extrinsecum productiuum unionis. Contra; quia ex præfata solutione fieret, quod contingenter et accidentaliter quod sit subsistentia, et persona; nempe ex eo quod n̄ sit agens productiuum unionis; n̄ q. ab aliquo prius intrinseco; quod ē absurdum: quoniam esse per se subsistens, et ex . . . cludere quam libet unitionem, conuenit ā prius intrinseco potentiam n̄ existentiam in alio; et male videri negari n̄ pot quod si B. Joh. de facto est

esset pars alterius, et dependeret ab altero, generet in illius [illegible] unionem: quod ab intrinseco illi provenit expulsio cuius libet alterius, cui uniri expetat.

§ Pro 8° personalitatem non esse meram negationem negatur: si comparemus humanitates completas, quae reperiuntur in Petro et Paulo cum humanitate Christi Domini, reperiemus humanitatem completam Petri et Pauli tales esse ut eo, quo existunt modo, possunt non uniri alicui alteri, et nullus est ignis, quod secundum eam vim illos posset unire vel alteri enti completo, vel incompleto; imo accidentia, et proprietates illarum uniri nequeunt: ex alia parte humanitas Christi Domini non est [illegible] suam unita, dependens quod est a personalitate. Ubi ergo aliquid in personalitate, et persona humana Petri, quod non est in humanitate Christi Domini: haec vero manifesta est, quoniam per meram negationem salvari non potest discrimen utriusque [illegible], quia non solum una est unita et dependens, et altera non unita; sed una exigit independentiam quam habet, et altera exigit dependentiam: ergo sicut una habet modum positivum [illegible] quo postulat coniunctionem, et unionem; sic et altera modum positivum habeat [illegible] quo postulat separationem.

§ Si dicas, quod exigat humanitas Petri et Pauli pro eo statu [illegible] et separationem in [illegible] alio, nisi produci [illegible] actu [illegible] cuius ita expetat, ut queant manere separatae; et produci humanitatem Christi Domini tali actu, qua exigat uniri. Sed [illegible] ideo actio productiva humanitatis Petri illius producit per se, et independenter; quia natura producta humanitas petit aliquid, [illegible] cuius per se est separata. Actio productiva productionis illa petit illam unitam produci, quia pars petit esse unita et actio producere effectum [illegible] ad suam exigentiam [illegible] producitur humanitas [illegible] [illegible] quia ipsa id petit non per [illegible] entitatem humanitatis [illegible], ut dictum est, quo aliquo positivo sibi superaddito.

§ Pro [illegible] [illegible] quae-
libet completa ex iis, quae existunt petit aptitudine esse, et ordinationi

manu

manere in se, et per se, et actio productiva eo tendit inclinatio naturali, ut producat ens per se, et unio fiere eius, et per se non dicit solam entita-tem positivam humanitatis, sed ens superaddit negationem negati. ad-hanc q. negationem negatis id pot dari appetitus, et inclinatio natur quia appetitus est respectus verus, et realis alicuius pot. proinde quae est ad aliquid positivum, et reale, et non ad meram negationem adeo que, eorumque potiorum per negatos perfici non poss, sed per aliquid positivum, et reale; quis ignorat esse appetitum realem omnium creaturarum ad existendum in se, et per se; quandoque nulla est, quae ad id non propendeat?

§ Dices non aliquis rationes predictas ora-tionem pus fundamur in eo quod dicamus humanitatem Christi esse natu-ralis, et non violentam in unione suppositi ad personalitatem Verbi, et proin de humanitas in se non petat potius statum separati, quam unitionis. Si si dicamus naturam humanam esse ibi ex debitum suum naturale in in-situm cadent predicte rationes; sed id toto affirmari pot; ergo nihil in contrario definiunt concilia aut traditum a Patribus SS. imo cum unio hypostatica sit supernaturalis dum videtur multo mira-bilius esse humanitatem uniri, quam lapidem pendere in aere. Non fit liquidum ex mysterio incarnationis priari a nobis entitatem subsistentem dictam a natura, quod caput antea negari visi sumus.

§ Occurrendum est huic obiectioni primo admit-tendo fundari aliquos assumptiones relatarum rationum in eo, quod humanitas Christi non subsistat violenter in Verbo; sed id admittunt omnes scolastici. tum hi qui constituunt personam in aliqua entitate positiva superaddita, tum illi qui constituunt eam in connotatione negationis; proinde non malle nos ex pp. ob omnibus recta de luminimus rationes, cumque optime in nostra opinione superadente eam subsistentiam applicetur haec non vio-lenta, id circo amplectenda videtur. Rursus id ipsum insinuare videtur SS. Patres passim separantes unionem

hypostaticam cum unione corporis ad animam ita in symbolo S. Athanasii videtur. et tom. 1. Concil. ephesini cap. 1. ubi saepissime dicit S. Cirillus Verbum fecisse carnem sibi propriam. sibi propriam facere posset, quae erat violenta? quomodo

Deinde humana natura statuitur perfectissima in Verbo a SS. Patribus ut saepissime repetitur in professione ad Nestorium eiusdem Cirilli, quod non esset perfectissima, neque posset habere omnes suas proprietates in gradu perfecto si esset in statu violento. Denique nullum detrimentum passam esse naturam humanam Christi, quod esse hominem per omnia nobis similem in adventum, passim idem SS. Patres, quae ista omnia persuadent non posse sustineri quod dicatur natura humana in Christo violenta, et sunt a natura eo modo quo est in persona subsistenti, ut in Petro procul dubio esset violenta, non minus, quam si Petrus uniretur Paulo, quia non est assumpta natura eo modo, quo per se subsisteret est in Petro.

Antea, quae 2° loco adducuntur, fatemur nos iudicari profundiori consideratione veritatum quae includuntur in misterio incarnationis ad inferendum personalitatem esse entitatem positivam superadditam naturae: nihilominus in explicita cognitione huiusmodi entitatis quae subsistentiae superadditae posse optime defendi misterium incarnationis Christi. De personam

per

personam esse naturam completam connotantem
negationem unionis, et communicabilitatis cum
alio, undecumque ea negatio proveniat, et
abstrahendo ab eo quod fundetur in positivo su-
per addito, quomodo abstrahebant sancti Patres
solum cognoscentes Verbum divinum in tempore a-
ssumpsisse naturam humanam completam incommunicabilem
per naturam vera unione ut supra dictum est; quare
re ad id, quod fides de misterio explicite docet
minime requiritur disquisitio huius veritatis
unde nam proveniat quod natura Petri plena
excludat a se, sitque incommunicabilis per unio-
nem. Insuper quamvis cognoscerent naturam hu-
manam non esse violentam in Christo domino, non pro-
inde est necesse ad fidem misterii explicite cognos-
cere unde nam proveniat quod ea natura hu-
mana assumpta non sit violenta, cum tamen
natura Petri, eo modo quo subsisteret a parte rei
si sumeretur, futura fuisset violenta: ideo omnes,
et similes discursus ad precisam definitionem mitte-
ris non sunt necessarii, et completum quae preter-
mitti a Sanctis patribus, et antiquis Scholasticis

et antiquis scolasticis qui nil profundius disquirebant de incommunicabilitate subsistentium naturarum, unde naturae haberent ortum.

§ Sat scio a quo argumentis physicis impugnari pot haec entitas subsistentiae superaddita, quibus illis ad praesens non vacat respondere in transitu solum aliqua sunt afferenda, quae pertinent ad misterium incarnationis: contra eam ergo talem arguit Scotus; quia sequeretur illa posita non dari aliquid in humana natura non assumptibile a Verbo; sed hoc est absurdum nam, ut optime inquit Damascenus 3° de fide ortodoxa cap. 6. quod est assumptibile in homine est, est incurabile; et consequenter aliquid in hominibus est quod curari non potest. secundo sequeretur quod natura assumpta a Verbo careret aliquo positivo, quod habebat iure suo, et hoc est inconveniens, ut habet S. Thom. hac 3a p.te quaest. 4. articulo secundo ad secundum: quod naturae assumptae a Christo Domino non est propria personalitas propter defectum alicuius, quod ad perfectionem humanae naturae pertineat, sed propter additionem alicuius, quod est supra humanam naturam

nam

naturam, quod e unio ad 3 personam. qui locus omnium apertissimus est pro sententia negante en- titatem subsistentiae superadditam.

§ Preli P. Suar. disp. 8. in 3 p. sect. 3. § ad primum deesse humanitati Christi dominium hunc modum, non deesse non aliquid, quod plantatum fuerat in natura humanitatis, s. quod sit necessarium ad perfectam naturam humanam, perfectam que hominis et redemptionem illius, ut voluit S. Dama. nec non S. Thom. locis citatis; advertendum autem quod omnino subsistentia non est de esse hominis, ut iste proprium suarum operationum, et de male complementum, et totius illius, quae excludit a se quamcumque compositionem cum quolibet extraneo; non quod humana expe exhibet aliquod simile complementum, et eadem non sit cum de cursu illud- inde dimanat, quapropter non unitur ne aliquid supernale, munus eius complementum proportionatum, dei sed habet generaliter sibi aeque naturaliter subsistet per illum, atque sub proprio comple- mento.

Cap. 5.

Suppositum creatum non pot extraneam terminare naturam bene non suppositum divinum.

§ Si bene expendantur dicta adverti cap. antecedenti faci- lime probatur non solum subsistentiam esse entitatem positivam superadditam naturae, sed etiam esse entitatem modalem naturae, quod docent Suar. disp. 11. sect. 1. et Aug. et Okd. cum non nullis recentioribus; et quidem si subsistentia esset entitas se ipsa terminans naturam, ut sit intrinsece et perse, hoc est, ut antequam habeat hanc in inseparabilitatem a quolibet alio, et similiter determinat ad hunc in accidentia individualia potius, quam ad alia necessario infertur quod sit

modus quan^do^ quidem entitas se ipsa sine alio suppodito; ò quia roē formali ita prestat, si n. dicas subsistā se ipsa prestare incorbilitas nā nec determinare ad hunc modum ñ se parat, et ad suos accidentia perseitatis, ḡ alia determinat et roē frali postremo egemus, et sic in infinitum. Si dicas subsistām se ipsa ñ determinari ad incorbilitas illius quæ modos, et accidentia, ḡ m^e^ unionis subsistām totum hoc prestare, et proinde ñ esse modum; vbi quia cum hæc unio procul ñ fundo determinat positivo amandanda ē; at cum subsistā se ipsa dialit determinet ad hanc separationem, et hoc conditiones individuantes ñ video ad quid sit opus unione supposita; quantumvis etiam fateamur subsistentiā egere unione supposita: nā si sit dialis determinat^o^ nā ad istam separationem, et hæc accidentia necessario erit modus, sicut actio productiva ex simili roē necessario erit modus, quantumvis dicamus unirī unirī unione supposita. ¶ Ex hac doctra, cui qua amplius ñ moror (quia res tota physica ē) infero nullum suppositum creatum esse unibilem, aut dicibilem extraneo nā, sive ea subsistat in altero supposito, sive spolietur subsista (Pro hac resolut^e^ advertendum unionem, et subsistentiam esse modum, dialit, et nō sua oppositos per contrarios termos, ñ minus, quam opponuntur unio, et separatio: roē, quia modus unionis determinat dialit actualit extrema ad compositionem, et unibilitatem p^tas^, ut liquet; modus ḡ subsistentiæ determinat dialit actualit p^tes^ quarum ē modus ad perseitatem, et incompositionem ift hi modi, neque dicuntur, cum eiusdem extremi sunt incompossibiles, ut pote in quorum rā continetur fralis oppositio contradictoria. ¶ Hinc fit modum unionis unius suppositi cum alio supposito ex duplici capitulo repugnare tum roē unius, tum roē alterius subsistentiæ, quoniā quælibet subsistā vg. a habet repugnantiam ad unionem cum B, etiam si b ex p^te^ sua posset uniri cum a, atque vice versa dicitur de subsistā B, etiam si ñ repugnaret unioni a; ḡ unio duarum subsistentiarum repugnat ex duplici capite tum roē unius nempe roē alterius: eodem pacto quo identitas inter Petrum et paulum repugnat adeque tum roē Petri tum etiam roē Pauli.

At

et b. P.us habet propria, quae habet Paulus, nihilominus Paulus potest n. habere proinde ora propria P.i sicut oppositum eiusque. retinet ora propria sua p.tis s.t pars n. retinet ora propria totius et oppositi; quare distinguntur realiter, licet n. adaequate totaliter pars: P.us n. et Paulus distinguntur adaequate, quia duplex caput distinctas habent.

§ 3.a haec nullo negotio probatur, nam ullam personam creatam subsistentiam posse terminare alteram naturam, ut docent Durand. Paludanus, P. Basq. disp.a 25. in 3.a p.te cap. 1 et 3. et totius recentiores, qui merito aestimant esse doctrinam S. Thom. docentis 3 p.te quae. 3. articul. 1.o propositionem esse personam de assumere naturam creatam quantumvis repugnet Granad. Controv. 1.a tract. 6. disp. 5. quae libet persona creata habet aliquem modum substantialem, cuius formalis ratio est efficere quod non habeat quandam totalitatem, qua per se, et in se existat, sitque incommunicabilis cuilibet alteri, ex quibus que excludens unionem, sed cum hoc compatibilis est unio externae naturae, ergo etc.a Hic vero P. Suar. disp. 14 in 3.a p.te sect. 1.a § ultimam ergo vero. Sed vero eadem sententia immutata paulisper ratione, quam etiam indicat Basq. disp. citata cap. 3. et certo probo optimamque veram supposita doctrina entitatis modalis subsistentiae hucusque declarata. Si personalitas creata potest alienam naturam terminare divinitus, potest illam etiam realiter terminare, siquidem non aliter determinare nisi ut ultimum determinativum perseitatis, et personalitatis: ergo etiam ora cum personaretur, et realiter. liquet conclusio: nam aliter non esset vero formalis, et determinativa, et posset quam indicaret alio modo determinativo. quomodolibet restituatur subsistentia, ut vero formalis (licet dicatur non esse modum) impossibile est quod debeatur ordo et quod realiter non potest praestare, ut vero formalis: sic in physicis docuimus impossibilem esse albationem, ut ora est, aut fieri ut forma est. Hinc infertur subsistentiam divinitus posse ut vero formalis praestare incommunicabilitatem duabus naturis; quod dato agente reali possunt duas naturas, posse illas terminare, et facere quod subsistant.

§ Dices, 1.a albedo est determinativum formalis ad dealbandum, et si eadem non albedo in quam pluribus subiectis ponatur, erit ultimum determinativum dealbati; non consequitur, quod

quod plura subiecta actu dealbet: probatur consequentia quia albedo non est potius dealbativa huius subiecti, quam alterius; neque determinativa, cur potius hoc subiectum dealbet, quam aliud: quod si esset essentialiter dealbativa huius subiecti, et determinata illius, non alterius, utique repugnaret quod aliud subiectum, etiam divinitus, dealbaretur albedine, eque ac repugnat, quod divinitus albedo nigrefaciat; quod subsistentia est formalis, qua hoc subiectum in se, et per se sit incommunicabile cuicumque alteri: ergo repugnat quod existat subsistentia, determinet quam suis subiectis ad subsistendum, et non reddat alteri incommunicabile.

§ Confirmatur praefatum

et porro posse uniri naturam Christi et naturam Pauli spoliatas suis subsistentiis (eo quo non inconveniens, quando una natura habet aliquam potentialitatem respectu alterius, ut natura corporis formalis et anime rationalis) et dari insuper subsistentiam, quae terminet utramque naturam illasque unitas faciat incommunicabiles: rogo an possit divinitus praedicta subsistentia terminare solam naturam Christi; antecedens est dicendum posse, praesertim si subsistentia sit modus, et ratio est aperta: igitur praedicta subsistentia est utriusque naturae, illas quae determinat ad unam singularem incommunicabilitatem, et perseitatem, et ad accidentia eius perseitatis; quod posita una tantum natura non erunt eadem extrema modificata, neque erunt eadem omnia; non datur eadem incommunicabilitas, aut extra accidentia perseitatis: ergo neque eadem ratio formalis.

§ Probatur 2º et universaliter communiter in omnium sententia; persona, ut persona est subiectum connotans negationem communicabilitatis, sive praedicta negatio sit logica, seu veniens ab aliquo modo positivo superaddito; sive sola negatio physica, ut constituitur a Scoto: omnes simpliciter ut iacet admittendum est ab omnibus; quod subiectum terminans praedictam negationem non potest uniri alteri: ergo neque persona ut talis potest uniri, quamvis praeter expirationis ex existentibus sub ea suppositalitate, quam bene etiam divinitus repugnat exprimantur alteri, aut quod subsistentia, quae datur de facto sit duarum naturarum subsistentia. Non enim inficior repugnare aliquam subsistentiam, quae sola sit duarum naturarum; quomodo licet de facto unio hominis

unio hominis sit repugnans unius animae et corporis, non propterea repugnat alia unio, quae sit repugnans duorum corporum cum anima; sic non video cur repugnet una personalitas, quae sit modus reddens plures naturas incommunicabiles.

¶ Nihilominus non admitto cum P. Valen. q. 2. 3a punc. 6. et Tannero disp. 4. dub. 1o posse dari subsistentiam, quae reddat unam naturam incommunicabilem, et subsistentem actu, subindeque posset unire innumeris aliis naturis, quas reddat incommunicabiles. Ratio est: illa natura subsisteret actu per dictam subsistentiam, et tamen per illam esset incommunicabilis cuilibet alteri naturae; alioquin indigeret alio superaddito ad incommunicabilitatem, fieretque non esse adaequate subsistentem: quod repugnat subsistentiae reddenti naturam subsistentem, et similiter communicabilitatem cum aliis innumeris naturis. explico assumptum: quod natura subsistat per subsistentiam A. sit suppositum, et persona dicta cum qualibet alia provenit a subsistentia; quod si subsistentia posset uniri, et supposito naturae B. propria natura non esset excludere B. et omnem incommunicabilitatem cum illa persona, quod eo ipso quod natura per subsistentiam A. sit persona excludit omnem communicabilitatem cum supposito B. + sincategorematice.

¶ Ex his praemissis colliges multo potius esse impossibile, quod personalitas Verbi animat personam humanam, aut naturam personatam, quia esset persona, et non esset personata, haberet modum personalitatis excludentem alienam unionem, et non haberet. Praefata repugnantia [illegible] simpliciter ex parte utriusque extremi; quia licet personalitas Verbi ex se posset uniri naturae humanae antequam determinetur [illegible] indifferentem ad hanc, et illam; caeterum determinata per unionem ad unam potius naturam, quam ad aliam excludit unibilitatem, cum qualibet alia natura, et mox dicemus disp. seq. insuper ex parte naturae personatae datur modus repugnans unioni: ergo ex parte utriusque extremi repugnat unioni natura personata.

¶ Dico 2o: si repugnet suppositum creatum alienam terminare naturam, non repugnat quod personalitas Verbi terminet unionem naturae humanae. Haec contra ut iacet

oolis ê Apostu oibus: at illius no, neque uno, neque faci-
lis sequitur. P. Vasq. disp. 23. in hanc 3am p.tis cap. 2o. et 3o.
varios modos, repugnantiam ex aliis assignavit, ut na subsistens non
possit terminare alienam nam; et cum n. 24. pervenisset ad illam, quam
nos antea expressimus stabilire, quia subsistentia omno-
dus incomunicabilis, et oppositus unioni, eam dicit esse alicuius
momenti; quia probat etiam nam humanam non posse terminare
personaliter ubi quod est absurdum. quare P. Vasq. determinatos
predemus dnis evenere [illegible] nostram hanc; idem ipsum iudicamus
contra oes rationes; quorum plures adducit Suar. disp. 32a de
incarnat.e ro, quae aferri solet

§ Ro, quae aferri solet, cur personaliter ubi possit terminare alienam nam, non vero personalitas creata est S.
Thom. in hac 3a p.te art. 1o ad 2m: propter esse nae divinae
propter eius infinitatem sit in ea concursus omnium naturarum; non qui-
dem accidentaliter, sed secundum subsistentiam: ex infinitate qui-
pe colligere videtur S. D. quod personalitas da possit alienam
nam terminare, sed quia habet vim infinitam terminandi: sed
haec ro difficultatem amoliri non videtur; quia quod da persona
sit infinita nihil praestat ut tribuat effectum formalem modi
creati reddentis nam incomunicabilem: quemadmodum atque infinitas da non
praestat, quod da entitas possit supplere vices unionis, albedinis, aut
alterius formae infinitae, sive absolutae, sive modalis.

§ Igitur ut hanc difficultatem expediamus, et tuea-
mur sententiam S. Thom. notandum est posse intelligi duplicem communicationem
Dei; utramque proprie talis est in Deo, propria quae solius Dei,
fitque per identitatem realem rei communicatae cum communicante; sic perso-
nalitatibus divinis communicatur tum natura, tum reliquae perfectiones, tam
absolutae; perfectiones autem relativae non communicantur, sed distinguuntur
inter se realiter. in hac communicatione, et modo communicandi convenit per-
sonalitatibus ex sua infinitate perfectiones quod illis communicentur
per identitatem realem, tum natura, tum reliquae perfectiones absolutae;
ex

expeo q ad personalitates sint perfect. divinae relative oppo-
sitae, etiam si sint infinitae, non poss. coicari invicem per iden-
titatem realem. Quare sequitur ut supra dicebamus cap. 3.
huius disp. § hoc argum., quod Deus necessario fieri debeat
perfectus coniunctus, quae sint subsistentiae incoicabiles quantum-
vis eae denegetur creaturis.

§ Quarta coicabilitas, quae in Deo
excogitari possumus non ita perspicua est ipsis Dei, siquidem per illa
uniri, et coicari pot. Deus naturae creatae: hec a coicabilitas expo
quaerit, quod personalitas divina identificata cum ipso Deo ita red-
dat ipsum incoicabilem, ut nullo pacto possit identificari cum
alio predicta personalitas, et non solo nequeat identificari cum alio
extra Deum ad hanc n. identitatis negationem sufficit ipsa da
entitas, neque identificari cum alio intra Deum, quod personali-
tas sit ipsa ro relativa: quare personalitas quaelibet divina est ratio
ultimus coicabilitatis divinae et ro omnis incoicabilitatis, quae datur
intra Deum: nullo q. pacto predicta personalitas excludit coi-
cationem cum creaturis per unionem: unde pot optime esse ratio
unionis, et retenta incoicabilitate divina identitatis cum qualibet
alia personalitate optime est coicationem cum creaturis non uni-
one; quoniam haec coicabilitas unionis non obstat effectui formali
personalitatis divinae ut dam est.

§ Ex notatione huius duplicis coicabi-
litatis sic fit a nro ro: Personalitas divina et modus infinitus, et trans
fert divi pot terminare unionem, et coicari naturae creatae eo
pacto, quo creaturae invicem coicari solent; quia deficiat
a roe subsist., et personalitatis divinae ut personalitas creata uniri
nequit extraneae naturae quia deficiat non roe subsistentiae et persona-
litatis creatae, quia talis est modus oppositus cuilibet unioni, et
compositioni; q subsistentia divina uniri, et coicari pot extraneae
naturae quamvis subsistentia creata nequeat uniri respective, quia
ex sua entitate formali excludit unionem: non ita personalitas divina

que ex sua ratione excludit identitatem intra Deum.

§ Ex hac ratione facile dissolvitur argumentum, quo utitur P. Borg. disp. 25. cap. 2. ubi personalitas divina est modus, et relatio est divina; ergo si ideo personalitas, et subsistentia creata non potest uniri, neque actionem, quia est modus sue nature, neque divina subsistentia aliorum neque communicari poterit. Respondeo personalitatem divinam non esse modum eo pacto, quo entitates modales creatae; sed esse modum, hoc est relationem trium, communicabilitatis ex[illegible] per identitatem non esse trium et etiam incommunicabilitas per unionem, quod est proprium [illegible], et subsistentiae creatae, prout distinguitur a subsistentia increata:

§ Facile etiam dissolvitur, quod obiicit Granad. relatus num. 10 6. 3a 19 [illegible] ... inquit, de essentia modi sit modificare suam entitatem, ac de illius essentia non est quod non modificet, neque uniri potest alteri entitati cui non est extraneus quod se subsistentia personaret naturam Petri non repugnabit quod sub faciat aliam naturam subsistere. Patet omittendo argumento, quod nullus modorum physicorum dicit, neque modos per uniones dictas posse uniri. Nihilominus, hoc admisso nequidquam concludit argumentum, quoniam hi modi uniri possunt unione realiter distincta ab ipsa: at modi, qui essentialiter per se[illegible], et excludunt unionem uniri nequeunt illis entitatibus, quarum communicationem essentialiter excludunt, sicuti unio, quia essentialiter est nexus extremorum, connectere, et coniungere non potest ea, quae essentialiter excludunt nexum, ut duas perseitates.

Caput. 6. consectariis aliquot questiunculae iuxta dicta deciduntur.

Hoc caput Auditoribus non itaexpeditis a Logica instructis de natura subs=

subsistit adhuc vis est. ergo eo quaero [illegible] ... sit effectus formalis subsistentiae? [illegible] subsistentiae tanquam effectus formalis sui, incommunicabilitas cum alio ... entitas quae subsistit et in se, et per se. Sed hoc non videtur [illegible] ...

Cardinalis Lugo disp. 12. de Incarn. sect. 3. triplex ... perseitas, et incommunicabilitas. 1a est qua excludit communicationem cum subiecto, a quo sustentetur entitas; ergo ma 1a est extra omne [illegible] ... et independenter ab entitate subsistentiae per praedictam independentiam: ergo haec 1a incommunicabilitas non est effectus formalis subsistentiae.

2a incommunicabilitas est qua entitas non communicat alteri tanquam comparti, uti anima rationalis communicatur corpori ergo haec incommunicabilitas non convenit a subsistentia, siquidem quaelibet natura completa, ut Angeli, independenter a qualibet subsistentia, nequit uniri tanquam pars alteri Angelo: ergo haec 2a incommunicabilitas non est effectus formalis subsistentiae. 3a incommunicabilitas est, qua unum suppositum nequeat uniri alteri, unaque subsistentia excludat aliam: ergo haec incommunicabilitas, ut bene arguitur Lugo n. 34. est nullius utilitatis: etenim, si dicas frigiditatem dari ad expellendum calorem, et calorem ad expellendam frigiditatem sine alio effectu formali, praedictae qualitates essent frustraneae.

Propter haec relatus Lugo a n. 35. explicat perseitatem subsistentiae per hoc distinguitur contra accidens, et id ipsum paulo antiquiores Theologi, ut P. Maldonatus in manu scriptis tentati sunt explicare quoniam ipsi aiunt accidentis esse esse in alio ente completo, cui accidit, advenitque forma substantialis, aut materia 1a non est in alio, quia licet sit pars substantialis componens, nondum est aliud: unde patet discrimen subsistentiae ab accidente, videlicet quod illa subsistat in se; accidens vero sit in alio adiacens illi. Praeterea natura exigit aliquod sustentaculum quod cui innitatur [illegible] illud vero sustentaculum alienum non est situm, quod se sustentat, ut quo in illo: illud vero sustentaculum alienum non est sunt id, quod est accidens, ergo eiusdem [illegible] naturae, et medio illo sustentatur substantia.

quare cum compareret sufficienter dari subsistentiam superadditam; neque nec apparet alius effectus formalis illius. Sic dicendo videt, et dicendo.

Addit insuper aliquam esse incommunicabilitatem, quam natura sit independenter a subsistentia creata, nempe quod una natura Angelica non uniat neque uniri possit cum alia natura Angelica. Verum id per quod impedit alia communicatio, nempe quod natura quae est sub una forma, non uniatur alteri formae, quod penes duorum possibile est neque: sic convenit a subsistentia Creata cum aut sine. Unde infert effectum formalem subsistentiae esse naturalitatem complere ens completum tribuendo illi fulcimentum, quo sustentetur, et in se permaneat, non minus quam accidens sustentatur in alio.

Ex dictis subinfert toti composito substantiali completo deberi subsistentiam non materiae, neque formae substantiali, quae sunt entia incompleta in composito. Aliis vero rationalis docet in statu separationis habere suam subsistentiam, et propriam formalis qua sistat in se in illo statu, verum non esse suppositum, quia suppositalitas continet in se esse completum: praeterea docet subsistentiam esse indivisibilem in subsistentias partiales, et fateatur posse dividi in partes integrantes quoad extensionem. Denique infert in natura Divina ut dicta virtualiter a personalitatibus non dari subsistentiam absolutam, sed non solum subsistere per tres relativas subsistentias; quoniam quidquid a perseitatis, et incommunicabilitatis sit natura Divina licet conveniat radicaliter, et ut quod a natura; ab illa tamen non convenit formaliter, et ut quo.

Sed ut sane doctrinae reiiciamus breviter. Omissis aliis innumeris sententiis circa effectum formalem subsistentiae, et nostram sic stabiliamus: dico esse 1.º effectus formalis subsistentiae esse reddere primario totum completum, et accidentia illius incommunicabilia cuilibet alteri, quod est extra compositum, nec pertineret ad naturale complementum ipsius. Prima resolutio, quoniam ex effectu formali convicti statuimus causam formalem; ridiculus autem esset statuere 1.º causam formalem nullo effectu formali convicti, et deinde

disquirere, et indagare effectus formalis, quem pro libito actuum in formali tribuamus; sed nullus alius est effectus formalis cogens adscribere subsistentiam, praeter dictam incommunicabilitatem: ergo. Secundo. Alia ex dictis sufficienter constat, et denuo spectat: forma equi, quae potest uniri corpori Bucephali, cui de facto non unitur, et extrema nullius potioris debitatis sunt potius coniunctus et oppositus Bucephali, quam ad aliud. Sed forma in unita Bucephalo et propterea incommunicabilis illi corpori, et vi nullius agentis naturalis, neque ipsa, vel eius accidentia, possunt alteri communicari posse; imo corpus Bucephali sua facit propria, et sua accidentia separat, et segregat se a quocumque alio; sed hoc non habet praecise ex receptu unionis: ergo ab alio aliquo, quod dicimus subsistentiam.

Confirmatur praedicta ratio, nam natura subsistens propria subsistentia creata est inassumptibilis a Verbo, ut dicit in VI. Synodo in epistola Sofronii; sed per nihil aliud est incommunicabilis, et inassumptibilis, nisi quia habet entitatem petentem praedictam inassumptibilitatem, velut effectum formalem: ergo illa est effectus formalis subsistentiae. Quare optime Sancti Patres supra cap. 2. relati per individuationem physicam et divisibilitatem accidentium a quolibet alio exponunt subsistentiam.

Neque apte explicat hanc incommunicabilitatem per oppositionem cum accidenti, quae subsistentia se sola, et independenter a quolibet alio habet sufficiens distinctivum a quolibet accidente, quare male explicat Hugo effectum formalem subsistentiae per id, quod opponitur subsistentia accidenti; cum explicare debuisset per oppositum, quod ad communicatus sunt subordinati; cum completae ad unionem et inclinationem ad separabilitatem quoquidem se, suaque accidentia segregant a quocumque alio. Hac explicatio concordat Doctrinae Sanctorum Patrum quos cap. 2. supra adduxi semper explicantium personalitatem, et subsistentiam per non habere unionem cum alio.

Considera formam antequam sit in supposito habet aptitudinem ad hoc, et illud, et licet per unionem debitet potius ad hoc subiectum, quam ad aliud, nihilominus non tollitur potentia

... aliud suppositu. et vi tu agentis n̄alis ad uniendum cum alio sup-
to eque nunc perseveret, atq. antea, continuam regens supernatu-
le? cur agens n̄ale nunc unire non pot. illum fr̃m? Rebus ... 1ᵃ
decrevit Deus n̄ concurrere cum agente creato, ad eam cōicatis. et unio-
nem, ideo g. factum est, quod vi nullius agentis n̄alis possit ea for-
ma cōicari.

Contra est, qa licet fateat, Deum ita decrevis-
se; g. credo decretum ita n̄a habuisse aliqd determinatum; quoniam Deus
ut agens n̄ale semper decernit ... exigentiam rerum n̄alium: qd ipsi.
detrahat ad hanc incōicabilitem? Id mihi aliud n̄e, quam subsista. Si
predictam incōicabilitem dicas provenire ab unione sequet utique non proveni-
re ex recessu unionis, ut tollis. g. ex aliqua differa. superaddita
unioni, l. actioni; ea differa. per quam subsistunt et sistunt in se
tum totum, tum ptes. et accia in toto appellamus subsistentiam. Inde manet
perspicuum discrimen accidentis à substa, qa accidens petit inhesio-
nem, substa non item; liquet etiam effectus fr̃alis subsistentiae tum à
substa, tum ab accidenti distinctus, et diversus. i. lt. incōicabilitas cum
illo, cum quo ex n̄a sua, et connaturaliter poterat uniri.

Dicendum 2º subsista est indivisibilis quan-
tumvis subsistant per illam oēs ptes et accia suppositi. Pª resolu-
tio, quia per eandem rōm fr̃alis, per quam ptes. sunt incōicabiles, et
inunibiles, etiam totum est inunibile, et eo ipso, quod totum sit sepa-
ratum et incōicabile sui, etiam accia ita appropriant, et sunt à toto, ut
se separent ab alio quolibet: g. sat est eandem prorsus ēē rōm suppositi
qua totum in se subsistit, et ptes. et accia subsistunt in toto: ergo sub-
sista, quae est rō separationis est eadem ipsa, quae facit ptes totius n̄
posse cōicari alteri.

Ex dictis fit manifestum subsistentiam totius

non impedire, quoniam partes coicent toti et coicent inviceg;
imo subsista efficit potius hunc compositum quam aliud, siquidem
excludit coicatis extraneam: quia est ineffecter unitatis et
proprietatis optime docuerunt SS. PP. subsistentia, et persona est quasi
iuris, quoniam suas partes, et sua accidentia sibi approprias: extranea
omnia a se relegat.

Praefata subsista in compositis habet partes, quasi integrantes, quoniam quotidie accrescunt suppositis novae partes, et nova accidentia sibi facientia sua; hac autem denuo advenientia suppositant in toto, et partes accrescunt subsistentiae totius, per quam in toto sunt communicabiles. Hinc fit additione guttulae aquae non corrumpi totam praecedentem subsistentiam, et generari aliam denuo, ut volebat Pater Vazquez disp. 31. in 3. partem. cumque subsista haec sit corporea, ut communiter doceri solet, et videtur aperte quod debeat pendere a materia, non est inconveniens, quod illi accrescant novae partes.

Secundo rogamus in praesenti an anima rationalis separata habeat subsistentiam? Respondeo animam habere vario modo, quo separata subsistit, segregatque sua accidentia, et actus a quolibet alio. sed hic modus non dicitur suppositum neque persona, quoniam ista nomina denotant subsistentiam entis completi in sua subsistentia absoluta, quam non habet anima rationalis in eo statu separationis; siquidem in eo statu petat rursus componere, quantum est ex se cum alia substantia absoluta: quod non habet illud praementum, quod supponit subsistentia, quam denotant suppositum, et persona.

Notandum hic obiter generale pro his quae observandum est: sicut quaelibet substantia, quae unita cum alia se separat, et segregat a quocumque alio, et subsistit in se, habet modum subsistendi, quo si natura rationalis dicitur persona, et quae rationalis non est dicitur suppositum. sic etiam quod habet etiam incompletam substantialitatem, quod obtinet sibi vim segregandi suas

proprietates, et accidentia ratio sit nis separativa: rō ē, qa hęc segregatio appetit, et intendit a nā, neque pvenit a sola entate subsistentię absolutę: ḡo ab alio superaddito positivo ad quod est appetitus nę. Sic corpus Xpti Dni in triduo separatum ab aīa sua nis suę separativę, et segregationis: quoniā in eo statu erat cadaver per se subsistens. Quare vel ipsa personalitas Verbi tribuebat corpori vim separandi se a quolibet alio, et tunc non tribueret denoīatē personę, vel alius modus distinctus oblibat id munus; de quo postea.

Rogabis 3°. an nā D. pūt distincta realiter virtualiter a personalitatib9 habeat subsistentiā absolutā dictā a tribus relativis? De hac qē Deo dante dicemus latiq in mā de Trinit. nunc ret breviter negative cum P. Suarez tom. 2. in 3. p. disp. 11. s. 3. et latissime in tom. de Deo trino et uno. Rō nrę conclusionis ē, qa nā D. vt ē incoicabilis per identatē cū illa perfectē: C°. sed ratio incoicabilitis per identatē est quę sola cogit adstruere in Deo personalites, et relationes: ḡo nā D. vt distincta virtualiter a personalitatib9 nulla eget subsistā, neque aliquam habere potest.

Rogabis 4. in quo disquant hęc duo: subsistere in se; et subsistere non in se, s. in alio: nam ptes dicunt subsistere in alio, et non in se; nā sua Petri dicit per se subsistere, et nā Xpti Dni subsistit in alio, nempe in persona Vbi? Rō. aliter subsistere cōpositum, et totum; aliter autem partem existens in illo: quoniā eatenus subsistit pars, qnq. vi subsistę totiq est ipsius incoicabilis alteri, quia coicat suo toti: ipsum vero totum ita est incoicabile, vt rōe sui non possit coicari: ꝑterea eadē rō. subsistę facit totum subsistere in se quasi primario, et deinde facit partē subsistere in alio, vlt. in toto itaq. discrimen subsistentis in se, et in alio n-

sit ex parte subsist., sed ex parte rei subsistentis.

Ex his inferes quo diversa sit subsist., qua subsistet anima separata, atque anima incorp. subsistens: nam anima separata pro statu separationis diversimode exercet rationes incommunicabilitatis et inunitionis pro statu, siquidem in statu praedicto non solum segregat se a quocumque alio, sed etiam ab ipso corp. ergo quocumque diversa est incommunicabilitas, diversusque effectus formalis, necesse est, quod detur diversa ratio formalis: ergo etc. An vero in triduo destructa unione animae Christi Domini cum corpus, et perseverante unione tam corporis, tum animae cum personalitate Verbi, potuerit personalitas, ut pote quae non est entitas modalis, praestare id munus separandi, et segregandi pro triduo quamlibet dictarum partium a quolibet alio, adeo, ut non sit opus subsistentiis distinctis a personalitate Verbi pro illo triduo dicemus disputat. sequenti.

Disputatio 3a

Varia examinantur problemata circa varios modos, quibus in capite Dei exerceri potuit Incarnatio

Caput 1.

An natura Divina sine Trinit. personarum possit assumere naturam humanam?

Questiones hanc n̄ disputans de possibilit.e s. decco, q. de facto contigit, movetur S.tq Tho. hac 3. p.te q.e 3. art. 2. nam cu in 1.o art. docuisset prius personam D. ee q. assumat nr. hug in quantis assumere denotat tiy, qui unione hypost. intrice trat. Deinde statuit ex eisd personam convenire q. assumat in quantis acti. assumptionis D. approxiat, et tribuit supposito Xa. vulgatissy axioma, q. actiones sr. suppositorum. Rursus art. 2 cum rogasset, an conveniret nrq D. assumere, in quantis hoc verbi denotat princip. trahis, docet nrq in eo sn̄ n̄ assumere, s. personam: nihilos nrq ee prius actionis assumendi in quantis virtute nr facta e assumptio, na quippe e radix operationy. Statuit etiā posse dici abrute, q. nā D. assumpsit hug ad sui psonam, et Lyseu logdi mox pot. dici: nā D. incarnata; n̄ quia conversa e in carnem; s. quia nrq carnis assumpsit.

His praemissis, quae exigua disputandi mā continent in 3.o art. inquirit S.tq D. an abstracta nā per intellectum sine personalitatibq posset assumere nrq hug.? Praecise fratire abstracta nā per nrm imperfectum cognoscendi mq: idem disputant aliqui scholastici in 3.o sent dist. 1. nos latiorem titulum, et ambitum quaest.i dedimus, ut plura complecteremur.

Rogamus igit an nā D. sine personarum trin.e posit ce trius unionis hypost. in quo et quadruplex quaestio 1.a an nā D. in tribq suppositis posit ce principium trus unionis hypost.? 2.a an nā D. si non sit in tribq suppositis, s. in unica persona, ut coitei X.a suos errores docent Iudaei, et infideles Mahumetani, potuerit assumere nrq. hug. 3.a an nā D. virtualiter realit. dista a psonalitatibq posit trar

quin personalites tribu. Ultima an distinctis personalitibus a natura solo intellectu nostro possit trahere natura unius quin trahent personas: ut has difficultates breviter expediam, exordior ab ultima.

Dico ergo 1.° impossibile est, quod cum sola distinctione rationis, cuiuscumque demum generis ea distinctio sit, detur tractio unionis ad personalitatem, et non ad naturam ..., aut vice versa. Haec doctrina apud me adeo certa est, ut nulla sit ex iis, quae fundantur ratione naturali certior: et illi opposita doctrina, meo videri reddit innanes omnes argumentationes, et omnia prima dicta, quod, ut comprobem, prima soles hic ..., ex quibus manifeste, ni fallor, colligitur. 1.° et auspicor ab omnium evidentissimo: trahi et non trahi unione sunt contradictorie opposita: ergo de subiecto eodem ..., et omnino indistincto verificari non possunt. 2.° si natura, et persona sunt eadem res, et in eadem re omnino indistincta realiter reperiuntur esse terminus, et non esse terminus ..., reperiuntur simul sine incommodo contradictoria in eadem re, ... erit idem natura cum persona, et non erit idem. 3.° illa entitas non potest simul esse, et non esse in illo genere, quia esse terminus, et non esse terminus est esse simul, et non esse in aliquo genere: ergo de eadem entitate verificari nequeunt, et similiter dicendum de quibuscumque contradicentibus.

Quarto. Sicut necesse est, entitatem, quae trahit, quod trahit: sic impossibile est, sic impossibile est entitas, quae trahit quod simul non terminet: et quando necessarium est, quod entitas non trahit, impossibile est, quod entitas terminet: ergo de una entitate terminata duo nequeunt verificari, quin simul sit possibilis, et impossibilis. 5.° sic syllogismus est evidens. Quidquid est natura ... est persona ... sed natura ... trahit personam ...: ergo et natura, quia sola distinctione rationis nequit admissa maiori, et minori negari consequentia. 6.° hoc principium est evidens. Quidquid dicitur de aliquo, dicitur de omni iden-

identificato cum illo: 1.a Probatur ex 1.o 2.is argumentationis: dici de omni, et dici de nullo. 2.o persona C. et na. sunt idem ex parte rei: ergo quod dicitur de na. quod tenet, dicitur etiam de persona secum identificata quod tenet, et quando negatur de persona tantum, negatur etiam de na.: proinde, si de na. affirmatur, et de persona ab illa indistincta negatur, de illarum qualibet affirmatur, et negatur simul.

Septimo idem est persona, et na. C. quam esse transeuntem immediate identificatur cum persona ex parte rei, et non esse transeuntem cum na.: ergo identificatur esse transiens, et non esse transiens, quae sunt extreme opposita. Sequitur ante ex 1.o principio evidens argutionis, ut quod duo identificantur cum uno 3.o identificantur inter se. Octavo: quando aliquae premissae contradictoriis terminis includentes verificantur, eorum est in subiecto, de quo verificantur inferri contradictionem in quibus plurimis modis Aristoteles, et in Fapesmo, Baroco et similibus: ut. entitas A (id est persona C.) est trium Suaitis, ergo eadem entitas D. (id est na.) non est trium Suaitis, ergo eadem entitas D. non est eadem: et similiter in hoc syllogismo ostensorio: trium Suaitis est una entitas, ergo trium Suaitis non est una eadem entitas: ergo eadem una non est eadem una.

9. quoties premissae admittuntur, ut verae, et oppositum, ut falsum sequitur premissas esse veras, et tunc esse veras, et in hoc principio fundatur tota reductio syllogismorum per impossibile, et ostensive: sed istae premissae sunt admittendae: persona C. est na., sed transiens unus Sporit. est C. persona: et nihilominus hoc oppositum consequentis est verum: ergo transiens unus non est na.: unde sequitur quod persona C. non sit na., et simul sit na. ex parte rei. 10. ut omittam alios in numeros argutandi modos, per syllogismos modales in quolibet aliquam operam posui. quoties de premissis verificatur, quae sunt possibiles in modis Aristotelis, verificatur etiam de sequente in eisdem modis: quod sit possibile, alioquin ex vero sequeretur falsum: unde iste syllogismus evidens est: possibile est transiens unus Sporit. ex parte dei esse persona D. possibile est transiens non esse unus D. ergo possibile est unus D. non esse persona ex parte rei.

Ex

ocep. § Ex hac decade priorum evidentium volui respondere ad difficultatem relatam, idque relative ut quod ita distincta sola rationis personalitatis cuiuscumque demum generis ea distinctio sit, moreat impositis ad non terminabilem unionis sit extendetur uno ad personalitatem et ponent quamcumque distinctionem quae non est realis esse inutilem praeter ad salvandum quod sint relatae poterint opponere praedicata opposita sive ea praedicata sint vitalia, sive extra, nisi quamcumque distinctionibus respi variis sit praedicata eludere tentaveris eosdem profecto ludos facias, quid in arte dialectica scribitur, et metitur: immo ubicumque distinctio non est praedicata contradictoria erit, eorum eam et difficultates admiserit in creatis admitti misterium trinitatis aliter, deo dante probabimus.

§ Et si post operationem intus verificentur contradictoria intra de aliqua formalitate talis, et essentialiter de sit volitio, super notandum est particulam formaliter et essentialiter apellare super modum cognoscendi; quare intuitio formalis, et essentialis intuitio tali cognita cognitio comprehendente unionem dei et creaturas per modum unius; ita quod intelligantur distingui ab eo, quod non est modus unius; hoc pacto cognita intuitio non est volitio quandoquidem aliqua intuitio; quae concludentur ... realiter volitionem finis intuitio, ut intuitio intuitio; quae concludent ... realis volitionem ... intuitio, ut intuitio est essentialis, et formalis non est volitio. ecce quomodo post operationem intus verificentur non de eadem entitate contradictoria, sed de diversis conceptis, diversis quae universalibus cum inmaterialibus, tum formalibus, quod si perpendantur dicta a nobis de universalibus, quae communiter amplecti solent recentiores, nempe esse plures, quae fore cognitam; fiet manifestius ipsa luce haec praedicata essentialis, et formalis non officere primis dictaque relatis quando quidem nunquam attribuitur praedicatum in illis eidem omnino realitati.

§ Dico 2º admissa distinctione virtuali reali inter naturam dei et personam dei post optionem unionis naturae humanae personae, et non unionis naturae, pro unde dicta distinctio necessaria est

ad salvandum misterium incarnationis. Pr. et sic respondetur ad 33 difficultatem propositam. praedicata contradictoria, ut uniri, et non uniri verificari requirunt de subiecto omnino eodem, et eodem realiter; quare quando verificatur atributio uniri, et non uniri necesse quod subiectum utriusque atributionis sit distinctum realiter, seu distinctione reali actuali, sive ex natura rei, seu distinctione reali virtuali, hoc est, quod propter infinitatem entis equivaleat duabus realitatibus distinctis ex natura rei; quia natura divina et personalitates, licet actualiter sint una entitas et virtualiter realiter distinguuntur, praedicata contradictoria sibi illis aparere possunt.

§ Neque obest posse aliquam ex predictis relationibus, vel unam hypostasim terminari posse humanitatem ad personam, et non ad reliquas; quia omnia illa praedicata loquuntur de omnino identificatis, et nulla distinctione virtuali distinctis alicuiusque in praedicata divina. Ut habeant distinctionem realem virtualem opus est quod una perfectio sit talis, quod possit terminare unitionem alteram non terminante et hanc distinctionem virtualem intelligendam esse S. Thom. supplenti quaestio 3a. articulo 3. in corpore, expresse docuit P. Suar. § Haec sufficiant quorum amplissimum alibi tractatum de hac distinctione virtuali in alteram reliquam paratum habemus.

§ Dico 3. si natura divina intelligatur in una persona, ut illam iudaei, et infideles praesertim Mahumetani adorant, non intelligeretur natura divina infinite amabilis per intellectum et voluntatem, praeterea haberet sibilitatem omnino independentiam virtualiter a natura; atque adeo non posset unio hypostatica terminari ad subsistentiam divinam et in natura reliqua. Haec conclusio duo continet. Primum est in personalitatem; quod late probabimus in nostra definitione. 2um quod in data distinctione virtuali nequeat terminari unio ad personalitatem divinam, et non ad naturam; et hoc contra aliquos recentiores probatur cum sola distinctione rationis inter perfectiones divinas non posse salvari quod una perfectio terminet unionem, et non alteram;

Dicendum

§ Dicendum 4.° et respondendo ad 1.ᵃᵐ quaestionem: quamvis admittatur distinctionem, quoniam per unionem hypostaticam habere pro termino quem habeat pro toto animato, saltem ita habetur ex 2.ª ch. [illegible] ex qua constat neque et personalitatis distingui distinctione reali virtuali; [illegible] conclusionem [illegible] quod unio habeat pro termino [illegible] in [illegible] nihilominus ex alio capite repugnat naturam esse terminum unionis hypostaticae: tum quia natura humana in nullo genere assignari potest per unionem [illegible] quia natura divina non est terminus divinitatis infinitae, quapropter neque per unionem potest natura divina esse terminus divinitatis humanae, tribuens que incomunicabilitatem et perseitatem, quando est proprium personalitatis.

§ Obiicies 2.° 3.° [illegible] S. Thom. in hac quaest. 3. art. 3. ad 1.ᵘᵐ docet quod circumscriptis per intellectum personalitatibus trium personarum remanebit in intellectu una personalitas Dei et eiusdem intelligunt. ad quam poterit terminari assumptio naturae humanae sicut nunc dicimus eandem terminari ad personalitatem Verbi; ergo in casu circumscriptionis personalitatis poterit unio terminari ad subsistentiam unicam, quae manebit, et non ad naturam. Respondetur negando consequentiam, quam nunquam astruit S. Thom. utroque non [illegible] in corpore articuli, tum ad 1.ᵘᵐ loco, asserunt abstractis personalitatibus quomodo in prava sua imaginatione abstrahunt, et denegant [illegible] posse uniri [illegible] ad illam; nunquam in simili casu asserunt unionem terminatam ad subsistentiam posse terminari ad naturam divinam: sed quaerens in casu abstractionis an [illegible] unica subsistentia, et personae posse esse terminum naturae humanae; nunc vero nec de terminatione fuit in eo casu termino unionis, neque quaesivit, neque quidquam in utramlibet partem asseruit S. Doctor. = Cap. 2. num. tres divinae personae possint eandem naturam terminare. paragraphus 1.ᵘˢ

§ Postquam disquisivimus an una divina persona triumph personarum possit uniri naturae humanae, restat ut quam faciemus in disputatione examinemus an tres personae divinae possint simul unam eandemque naturam humanam assumere. Ex sitione disputat S. Thom. hac 3a p.te q. 3a artic. 6. ubi resolvit posse tres divinas personas assumere eandem naturam humanam licet omnino subdubitanter, nam haec habet in corpore articuli: magis est hoc esse iudicandum secundum conditionem personae assumentis quam secundum conditionem naturae humanae assumptae: unde non pauci alios regidi Thomistae existimant in hac parte sanctum problematice esse locutum. Quod in praesenti exprimit Lorca: eandem a fratibus sententiam tuentur Caret: Medina, Albares, P. Barq. disp. 27. P. Suar. disp. 13.a et plures alii contra.

§ Dontra opositum alt non posse uniri naturam eandem humanam tribus divinis personis tuentur Scotus in 3o. distinct. 1a q. 2a § ad 4. dicitur: ricardus ibidem artic. 2o q. 2a et S. Bonaven. artic. 2o q. 3. quam accedunt non pauci recentiores; qui ex eo sententiam probari facile existimant, quia 1a sententia quam nos etiam admittimus de effectu formali subsistentiae naturam subsistentem et incommunicabilem cuilibet alteri extraneae naturae et cuilibet extraneae subsistentiae; sed natura humana subsistens per personalitatem Verbi est incommunicabilis cuilibet alteri supposito, nempe Spiritui Sancto aut Patri aeterno.

§ Confirmatur haec ratio, quia idem natura humana personata propria subsistentia nequit uniri alteri supposito; quia modum eorum quae fraternam excludentis praedictam unionem et communicationem; sed natura humana Christi Domini non minus est subsistens, et incommunicabilis, quam quaelibet alia natura personata; ergo natura humana Christi Domini non potest uniri personalitati Patris, aut Spiritus Sancti adde quod infinitus divina non rubat

in f.

infirmitas Dei vt possit personalitas Dei assumere aliquam personalitatem.

§ Afertur pro hac eadem sententia Sanctus Anselmus testimonium libro cur Deus homo cap. 9. vbi ait quod plures personae Dei nequeunt vnum eundemque hominem in vnitate personae assumere, quare in vna persona tantum hoc fieri necesse est. vbi excludere videtur responsum S. Thomae in art. citato. Agere vt loqui S. Anselm. de persona humana vel supposito; docereque esse impossibile quod in humana suppositate vniantur tres personae Dei; sed, et notauit idem S. Thom. in 3. distinct. 1. q. 2. q. 3. quod assumat etiam personam Dei vnum humanae subsistentem in vnitatem personae est impossibile; quando S. Anselm. dicit in vna tantum persona posse fieri vnionem naturae humanae, non loquitur de natura humana subsistenti; et frustra videntur esse Caietanus et Suarez. qui aliorsum trahunt verba S. Anselmi quae inculcat similiter lib. de incarnatione Dei cap. 4.

§ Nihilominus posteriorem sententiam veriorem esse iudico: probatur 1. quia vnio naturae humanae ad vnam personam Dei non excludit quominus eadem natura possit trahi vnionem ad aliam Dei personam; quod haec assumptio, quia ea vnitur natura humana personae Dei vt sibi vniatur, manente natura Dei, cum persona Patris, et Spiritus Sancti, vt pote cum quibus identificatur natura, quae communio impropria, et per vnionem naturae humanae cum natura Dei tum de identificatione cum illa continuatur natura Dei et de identificatione cum illa non est extranea naturae humanae Christi Domini: et saltem hoc est admittendum, quod personalitas Patris identificata cum natura Dei non est extranea naturae humanae Christi Domini atque est personaliter Filii, sed est ita vnica... et immobilis a natura cum persona trinitate Patris aeterni, atque cum persona Filii qualibet alia natura personata.

§ Explicatur et amplius praefata de ira personalitas per excludere a se quamlibet

alteram non, alienq, ut sit modus se ipso prohibens unionem, et comunicationem cum predicta natura extranea, sive unio sit media, sive immediata; personalitas filii divini immediate unita naturae humanae non reddit predictam naturam incomunicabilem personae Spiritus Sancti mediante natura divina. Ergo personalitas filii non praestat naturae humanae eam incomunicabilitatem, et munitionem quam praestat persona creata. Probatur: nam personae Pauli; cuius ratio eo reducitur, quod personalitas Petri sit modus quiscumque incomunicabilitatis cum extranea natura: at persona filii non modus incomunicabilitatis eiusmodi cum persona Spiritus Sancti: quare facile est discrimen.

§. Ex his arguitur si natura humana unita personae ubi repugnaret uniri personae Patris et Spiritus Sancti maxime, quia persona filii unita naturae humanae impediret ex suo effectu formali comunicabilitatem cum aliis personis; sed persona filii unita non impedit predictam comunicationem, siquidem admittit potiorem comunicationem cum predictis personis media identitate ad naturam divinam: quae non videatur potiorem et omnium potissimam esse comunicationem, quae est ... identitate. Ergo incomunicabilitas, quam persona filii tribuit naturae humanae, non postulat ex se ipsa incomunicabilitatis quod natura humana non possit uniri personae Patris et Spiritus Sancti.

§. Si dicas praedicto argumento ... probari quia ... posse uniri immediate personae filii cum persona Patris aliunde media natura, cum qua identificantur habent potiorem comunicationem, quam quae perficitur media unione. Ad hoc respondeo non repugnare unionem inter predictas personas ex ratione incomunicabilitatis ipsius; quia cum potiorem habeant comunicationem per identitatem utriusque personae cum natura divina, ex ratione ipsius incomunicabilitatis ipsius non repugnabit unio illius cum alia; aliunde autem repugnabit dicta unio, et quoniam una

per

parsona ñ pot esse tuus alterius, illam ex aliquo gd cõplerj:
praeterea vnio ñ pot recipi in aliqua p̄sona d̄s, quia terminaret;
ẽ vnio recipienda ẽ in aliquorum aliquo: gd ecª

§ Pʳ° eadem n̄a ñ cª ad hoc in ṙª Scoti quia si tuus
vnionis sit n̄a dª subsistere in tribus p̄sonis et esse pot secun-
dum P. subtilem in 3° distinctª qª quest. eª. § si d̄ intelli-
gatur, optime poterit mediante n̄a dª subsistere in tribus
suppositis n̄a humana; ẽ nihilominus quaelibet d̄ p̄sona tribue-
ret suum effectum formalem n̄ae humanae in eo cõn et illa vna
subsistentia ñ impediret coicabilitatem cum alia: talis ẽ d̄ᵉⁿˢ
p̄sonorum relatio (vt ait S. Thom. q. 3. artic. 6. corpº) vt vna
earum ñ excludat aliam a communione eiusdem d̄ᵉ; ẽ ob identi-
tatem p̄sonae; sed le vna p̄sonorum d̄ᵉⁿˢ vnitatem, et trinitatem vnitatem
ñ propterea impedit coicationem cum altera p̄sona dª quoniam
p̄sonae d̄ identitatem excludunt ab inuicem ñ coicationem.

§ Si dicas ea ñ sit de facto ẽ in vnita n̄a humana
Xp. Dni, tum Patri, tum Spiritui Sº vnitate; ẽ etiam ẽ immutabilis
eo modo facta se habet, siquidem separat ea ex predictam vnitionem.
Gd per aliquid positiuum superadditum n̄ae humanae est per subsis-
tentiam Vbi: gd subsistentia Vbi ẽ hoc in coicatis, et in coicabilitatis n̄ae
humanae per vnionem cum p̄sona Pᵗʳⁱˢ et Spᵗ S. Pʳⁱ concedendo
verum, nec in 1°, et 2° conam: nego fateor de facto p̄sonalitatem Vbi
esse ratione formalem quia n̄a humana ẽ intimabilis ab alia n̄a hu-
mana; imo etiam qua ẽ intimabilis ab alia p̄sona d̄s, quum ea est
fundamentum intra dictae p̄sonalitatis Vbi quod est ex illa p̄sone.

§ Adhuc vt plane intelligas nota, quod n̄a humana vnitur
Vbo d̄ vt humanae, optime dignificetur ab vnione d̄ suppositi, et
coicet n̄ae d̄, [illegible] eo strictiori modo, quo creatura ei coicare pot;
ẽ id totum praestatur per vnionem ad p̄sonalitatem Vbi, ita quod superflua
sit vnio ad aliam p̄sonam d̄s quo ad effectum formalem, quod praecisio
naliter Vbi talis sit sufficiens dignificans n̄ae humanae ad superflua

ad eum finem unio cum P.[atre] et Spu S.[ancto]; unde quia personaliter Verbi
talis est unitum et facto una natura divina determinabilis per aliquam
personam. Nimirum si Deus velet, ut pot.[est], superfluum ex eo quod exeque-
retur unionem eiusdem naturae humanae ad personam Patris. l. Spiritus Sancti, sic
ex eo quod personaliter Verbi unita natura humana totus sit, non datur
unio ad alias personas; et non ex eo praecise; sed quia ad finem intentum
unio ad alias personas est superflua.

§ Pro 3. eadem est quia ratio divina pot.
terminari triplici subsistentia divina, ergo et natura humana per unionem eadem
triplici subsistentia terminari pot. Occurritur quam plurimi hoc argumento
coierit; sed vidi proceres immerito; nam ex eo quod natura divina supponitur
triplici subsistentia, nititur inferre, quod similiter natura creata per tres
vel plures subsistentias subsistere possit, quod sequitur de subsistentiis crea-
tis est falsum. nec ex eo quod natura divina subsistat per tres subsistentias
increatas deducitur nam humanam mediate unionibus per eosdem
tres subsistentias posse subsistere. Sed illatio: illum effectum formalem
subsistendi, quem tres subsistentiae increatae tribuunt naturae divinae per
identitatem possunt tribuere naturae creatae per unionem supposita
servata; sed eum effectum formalem subsistendi ita tribuunt naturae
divinae ut una subsistentia non sit incompossibilis cum alia: ergo et naturae creatae
tribuere possunt effectum formalem subsistendi, ita quod una sub-
sistentia unita non sit incompossibilis cum alia unita

§ 4. dicta ratio natura
humana antequam intelligatur personata aliqua persona divina est assumptibi-
lis a qualibet; ergo et ab tribus assumptibilis est dummodo assumptio
unius non repugnet ex parte assumentis terminantis quae cum assumpte
alterius. Evidens videtur cons., sub ea ratione et suppositione proposita: quod
suppositionem autem quod subsistentia naturalis per filii personalitatem non
tollat, quominus personaliter P. aut Spus S. eidem naturae tribuant
effectum subsistendi; probatur in ratione divina, quae compossibiliter tribuunt suos

effectus

effectus finalis infinitior nec de exigendo cohibitas, quia posita est identificata existit in Verbo suppositis infinitis, non vero creata non existit per se neque identificata in Verbo suppositis divinis, sed mediante unione, et quasi per accidens.

§ Ad argumenta, quae pro opinione contraria adducta sunt, respondeo facile personalitatem Verbi tribuere per unionem effectum finalem subsistendi, quem ipsa personalitas participat faciens humanam incommunicabilem cuicunque entitati existenti sive illa subsistens sit, sive non subsistens: et sic subsistentia Verbi facit naturam humanam Christi Domini incommunicabilem cuilibet alteri, cum subsistentia filii incommunicabilis sit, et sola incommunicabilis est subsistentia filii Dei cum subsistentia Patris, et Spiritus Sancti, quae [illegible] possunt cum subsistentia divina, qui [illegible] male: ac hic dicendo realis divina personalitatem non minuitur nullo pacto, etiam si praedicetur personalitatis unitatem naturae humanae; et cetera. Addo quod subsistentia Patri cum subsistentia filii (utraque unita naturae humanae) minus erant communicabiles ex vi unionis, quae de facto sunt communicabiles ex vi identitatis, quia utraque identificatur cum natura divina.

§ Ad tertium fateor naturam personatam personalitate creata non posse alia personalitate terminare, nec quae fundatur in terminatione, et finitudine subsistentiae creatae excludentis omnem communicabilitatem: ad subsistentias divinas ob suam infinitatem possunt omnem aliam communicabilitatem inter se seclusa identitate sed communicatio qua communicant per subsistentiam divinam personantes naturam humanam intermediam: sed non excludit prorsus identitatem divinae personalitatis inter se, immo supponit illarum distinctionem; et hic communicabilitas reddenda est divinis personis, licet excludatur a subsistentiis creatis: [illegible] satis si repetamus oppositionem, quam tribuit [illegible] supra relatus, qui videndus est.

Paragraphus 4.

Supposita asertione antea decidetur nunc futurum esset plures an unus [illegible].

§ Similem quaestionem in [illegible] disputant Doctores, atque

illa est qua describitur solemniter cur in divinis dentur tres per-
sonae, et non tres dii: eiuscemodi quaestiones non debent dici voca-
tae ad solum usum loquentium, ut reducere videtur S. Aug. lib.
7. de trinit. cap. 4. etsi non maxima ex parte dependeant ab
usu loquentium, attamen in illum solum conijci non potest tota
ratio rei, quandoquidem loquutiones multarum haeresum reputatae
et rerum gravissimarum decisionem continent.

§ Igitur supponendum
ad praesentes, et alias quaestiones afferri in recto quod ... quod afferri
in nominativo casu (ut loquuntur grammatici) et afferri in
obliquo quod in alio casu praeter rectum explicatur creatum: ita di-
vidit [illegible] antiquiores ut videre est apud P. Suar. de in-
carnat. disp. 39. sect. 1. et disp. 10. § 17. ubi rem hanc
explicat; et quia nos id alias praetermittimus hic non immoramur.
Rursus supponi solet veritatem propositionum concretarum dependere
ex identitate illorum, quae afferuntur in recto, pro ut inde illa
esse attendenda; si non recte identificantur reddent veras propositiones, si non
identificantur, falsas; v.g. Petrus est albus: idest Petrus est habens al-
bedinem; identificatur cum habente Petrus, unde propositio vera est: si
non identificatur erit falsa.

§ S. hic notabilis est [illegible]
istarum propositionum concretarum: quoniam quaelibet identitas
duorum videtur prorsus necessaria, et inde [illegible], et proinde
hae propositiones necessariae. Petrus est [illegible], et Petrus est [illegible]
et [illegible] ex [illegible] de esse idem,
ad non esse idem; [illegible], quod propositiones [illegible] sint necessariae; [illegible]
qui [illegible] propositionis [illegible] ab obiecto non est aliud, quam identitas in-
de [illegible] tribuit [illegible] propositione [illegible] impossibilitas non est aliud,
quam attributio identitatis, ubi non est identitas, aut non identitatis ubi
in obiecto est identitas v.g. haec propositio est impossibilis homo est equus, quia attri-
buit identitatem [illegible] identificatis. hac doctrina plene perspecta se-
quitur omnem veritatem [illegible] creatorum esse [illegible], et
supponentes [illegible] quapropter in creatis nulla est necessitas
a b[illegible]

-Eadem esse quod afert expp.te praeti; et [illegible]; et rev[illegible].

absoluta et essendi; propterea haec in solo Deo optimo maximo datur, ut alio loco dicemus. 48

§ Cum haec ita sint aperta videtur superesse summa difficultas in praedicandi accidentibus de subiecto, quae illi accidunt: difficultatis ratio, quia omnis praedicatio per se praeter [illegible] denotat identitatem praedicati cum subiecto, identitas vero, qua praedicatio [illegible] identica est, indefectibilis, proinde necessaria, aut omnino impossibilis in praedicato; et accidentia contingenter conveniunt subiectis: ergo attributio et praedicatio non possunt subiectis per se [illegible] esse, quandoquidem ea in necessariis aut impossibilibus solum habet usum. Solum restabat posse praedicari accidentia per verba, ut currit loquitur; quia omnia verba significant cum tempore modum accidentis actionis; unde necessario involvunt ipsam contingentiam; quapropter Petrus est ipsum currere, id est, ipsum currit, est falsa propositio quia attribuit identitatem Petro cum eo quod accidit, et deesse potest ab ipso; et hoc est impossibile, ut posse attribuens identitatem in identificato: ergo contingentia praedicari non potest per se [illegible] esse.

§ Reperit ergo industria eadem ea, quae appellant participia per quae tribuuntur subiecto identitas cum eo quod subiacet albedini verbi gratia quando subiacet ei accidenti: coegit quae per modum unius in unam vocem, et identitatem indefectibilem illius quod subiacet secum ipso, et contingentiam subiecti; utrique quasi copulativa et per modum unius, unde Petrus est albus idem est quod signat haec praedicatio copulativa Petrus est illud subiectum, et nunc dealbatur: hinc evenit quod praedicationes concrescant cum identitate subiecti secum ipso, et ex accidentibus tribuantur per modum accidentis, et contingentis, quare dicunt merito concreta, et participia accidentium, quia in attributione participant de utroque, et de contingentia subiecti, et de identitate nominis in praedicato.

§ Subnotandum est attributionum contingentium, et visibilitudinis subiecti esse inseparabilem, et quasi categorematicam cum alia attributione identitatis nunquam enim explicabitur aut separare

poterit illam attributionem verbalem ad identitatem, quantum-cumque conetur: neque potest nobis esse alius modus explicandi quae per illas orationes, et participat identitatem, et accidentis syncaricos, et se invicem involventes.

§ Igitur ut assignemus hanc rei explicationem; quando habet Petrus accidentis albedinis retinet identitatem secum ipso, et praedicatur de illo pratum secundum illam identitatem, quam secum habet quando habet accidentia; unde haec, Petrus est albus aequivalet huic: quod nunc habet accidentia albedinis retinet identitatem cum Petro quoniam Petrus etiam tunc quando est albus identificatur secum, si nunc est albus, si nunc identificatur. Unde etiam Petrus quando habet illam accidentis distingueretur a se ipso, nihilominus pratio esset vera durante pro illo tunc retineret identitatem.

§ Haec doctrina, et explicatio orationum coretivarum, licet sumpta videatur de tritio et gramatica necessaria valde est ad quam plures difficultates evitandas, et quod plures attinet necessaria est, ut cognoscamus quare haec praedicatio Petrus est albus, et similes sit vera nempe quia datur identitas inter ea, quae afirmantur in recto, nempe coretive allata identitate eius nunc actionis, et stringentis; quando ut dos praedictionem propriam de facere post dictos ex cap° 1° vel quia datur identitas rei ut toaris sit subiectum accidentis, ut Petrus, et quia ipsa accidentia deest; Petrus est hers ut denotat dictum modum identitatis per ratio ad subiectum, in quo consistit tota illius stringentia, et inde fuerit, quod ipsi distinguatur heri a Petro; ut per illud quod est, in prima actionem, connotationem temporis, et stringentiam similem; stringeret n. est totum hoc Petro habere identitatem secum ipso ut quod habeat accidentiam albedinis.

§ Fit etiam cognitu facile quare praedicatio unius coreti de alio euadit vera ut per identitatem eorum, quae afirmantur in recto, ut Album est dulce, idest idem subiectum est, quod sub albedine, dulcedine que per duplicem accidentiam. praeterquam euadit certissima alia coris regula dialecticorum nempe in

in praedicationibus videretur attendenda esse illa quae afferuntur in
recto, etsi subiectum est ea res, quae afferitur in recto a praedicato per se esse.

§ His praemissis facillime dignoscemus num fuerint
sint tres homines, assumpta unica natura a tribus divinis suppositis; si quae-
rit quid afferat homo in recto, an naturam, an suppositalitatem; si quae
hoc plane non constat est tripertitum difficile, unde est quod ait S. Aug. loco
supra citato libri de Trinitate, nempe totam pendere ex usu loquentium,
et acceptione vocis homo, licet in aliis propositionibus ab ea quae huiusmodi defi=
nitis standum sit definitioni: at quando ex habitu hoc i. illud afferuntur
in recto, neque aliquid definitum est quaestio absolute est danda.
si vox homo denotet in recto humanitatem complectam afferens in
obliquo complementum subsistentiae, unde erit expressione trium divinarum persona-
rum recitare unum tantum hominem, et sic fiet expresse S. Thom.
hac 3a parte quaestione 3. articulo 6. ad 1um in haec verba: sicut non nunc unum
est dicere, quod tres personae sunt unus Deus propter unam deitatem: sic
non esset dicere, quod essent unus homo propter unam naturam humanam,
nec li unus importaret unitatem in persona, sed unitatem in
natura humana; et articulo 7. sequenti dicit hanc acceptionem ho-
minis homo non esse adeo propriam, quam oppositum afferet in recto,
frequentiori usu loquentium subsistentem: Et fatendum est totam
hanc disputationem pendere ex usu loquentium: si enim utamur voce
homo pro supposito afferente subsistentiam in recto et naturam in obliquo,
necesse erit fateri plures homines dari in casu disputationis: si vero homo sig-
nificet in recto naturam, seu quod est subsistere, unus erit homo.

§ Sed quia frequentius usurpatur nomen homo pro supposito
afferente in recto subsistentiam eandem quae personandi, dicendum
est in casu disputationis futuros tres homines, idest tria supposita naturae hu-
manae: frequentiorem esse dictum usum vocis homo, sequitur in
his praedicationibus: Verbum divinum est homo, Deus est homo, quae absolute con-
cedi solent unde pendent a communicatione idiomatum, quod in illis affir-
matur identitas verbi, et Deitatis cum homine, idest supposito
humanitatis, quasi diceret Verbum est id quod complet humanitatem

Deus est possessor humanitatis; nec aliter Deus supponere esse non potest; siqui-
dem ante Verbum et humanitatem non datur identitas; ergo frequen-
tiori usu vox homo aequivalet complemento, et possessori in
recto. quis tamen hac asserere ambigat plures homines plures homines, et
plures personas, pluraque supposita, si tres divinae personalitates assu-
merent unam naturam. adnota tamen

§ Adnota tamen hic non multiplicari id, ante
identitas praeter in praedicationibus concretivis, nisi multiplicetur rec-
tum; quia non multiplicatur aliquid, nisi multiplicetur quod
est ipsum. quare sicut est Deus homo est possessor humanitatis
si possessor est unus, ergo homo unus est; si possessor multiplex;
ergo homo est multiplex. unde si una persona diceret duas naturas
homo tantum in praedicata accipitur; quia non multiplicatur id, quod
habet deus, nempe persona, et tantum quod praeter secundum identitatem
quam retinet quando habet accidentia alicui.

§ Ex hinc minime sequitur concreta acciden-
talia, aut denominativa non multiplicari, nisi multiplicatis
obliquis, ut vulgo ostendere solent doctores, nam ut alibi pote
probavimus id falsum est; multiplicatis quippe albedinibus in
subiecto non dantur duo alba, vel duo [illegible]; bene tamen duae deal-
bationes, et duae concretiones albedinis, contra duo concreta, quapropter
non [illegible] dicitur de albo, et personale homo dicitur de his concretis;
nam identificatur Deus cum personalitate, sed non cum concreto ex huma-
nitate et personalitate.

§ Alium ex facile componitur litem inter S. Thom. et
Scotum: nam ille quaestione 3. citata, articulo 7 ad 2um docet non fieri significare
non dici plura hic nisi ex pluralitate suppositi; vide in 3. distinctione
quaestione 3. et in 1o. distinctione 12. quaestione unica refragatur aperte Angel.
Doctor quia sequeretur tres Deos esse dicendos in trinitate quoniam fra-
deretur exorbitat in pluralitate suppositorum: ergo contra eam doctrinam

Dico

dicerent tres dii. apud S. Thom. [illegible] intelligi debeat, quod
afertur in recto, et cum aterit n. dici pluraliter [illegible]
het, nisi multiplicetur fra, [illegible] dicta sit: stat ergo optime
n. multiplicari id quod het et com. nomen n. dici pluraliter; mul-
tiplicata tn sic multiplicari [illegible], heredines et secreta, de
quo alios diximus.

§ Obiter noto quod aliquando sumit nomen Deus pro
quolibet identificato cum Deo: sic diximus, Deus generat, Deus
procedit de Deo, etc. in hoc similibus quae ppta adiectum notio-
nale, generat, procedit, satis manifesto indicat quod accipien-
dum n. sit nomen Deus pro natura divina in recto, sed pro aliquo identi-
ficato cum natura, nempe pro persona. alias absolute sumitur
Deus pro natura in recto trinitate subsistentem; et sic sumit abso-
lute, et sine restrictione nomen Deus (praecedens accepto potius ad-
nominatio dicenda videtur) sic dici n. potest quod sint tres Dii, et
quamvis sic dico usurpabant nomen Deus Sabellius hebrei, et pa-
gani, neque per adnominationem, neque alio aliquo pacto decet
absolute proferre quod in trinitate sint tres Dii; sed de hoc
per alium alios.

§ De opinione P. Suar. disp. 39 de incarna-
tione sect. 1. [illegible] docentis vocem homo in creatis denotare naturam
in recto, et personalitatem in obliquo: in Xpto autem dno singu-
las personalitates divinas eam personalitatem aferri in recto a voce homo
et naturam in obliquo: quam ob rem si natura creata subsisteret in
tribus divinis subsistentiis, futuros tres homines docent: sed porro sub-
sistente una natura humana in tribus subsistentiis creatis futurum
unum tantum hominem; dicemus abunde inferius, ubi de vi, et
enunciatione huius ppnis Deus est homo: subiungemus ibidem
sententiam nostram de opinione P. Vasq. Suarez, et aliorum sentio-
rum, qui docent alia esse nomina determinata, alia vero determi-
nata, illa dici de natura ppue, ista vero de suppositis. cap. 3.
an una persona divina sine alia potuerit assumere naturam humanam?

§ Praesentem quaestionem assumpsit S. Thom: quae relata artic. 4. respondetque assumptionem duo importare, et actum assumentis, et terminum unionis sive assumptionis; quoad 1um cum personae divinae distinguantur realiter inter se, sequitur facile quod una persona per proprietates relativam realiter distinctam ab alia terminet unionem naturae humanae, altera persona non terminante: hanc rationem affert Concil. Toletan. 6. huius verba habes apud Vasq. disp. 28 n. 2. fide etiam sanctum cum sit solam personalitatem filii unitam actuale cum natura humana de facto; manet etiam fide stabilitum posse unam personam divinam terminare unionem naturae humanae, altera non terminante. quoad actum assumentis; cum sit exterior operatio, et opera externa trinitatis sint indivisa, actio assumentis nequit convenire ab una persona, et non ab alia.

§ Sabellius cum genuit ... docuit unam tantum esse personam in Deo, eamque Patrem, filium, spiritumque S. in scripturis dici ... eamque Patrem, quam filium, et spiritum S. terminata unione hypostatica subiisse mortem pro hominum redemptione; cuius erroris ... Patripassiani sectatores Sabelli, tempore etiam S. Ansel. ut refert ipse lib. de incarnat. Verbi cap. 1o emersit quidam clericus alia diversa via, atque Sabelliani evertere ostendere incarnationis misterium; nam distinctionem realem inter personalitates, et divinam naturam adstruere tentabat; assumebat quippe eadem principium, quod unire personae est unire naturam: si terminata unione ad naturam sequeretur tres divinas personas incarnari: si et terminata unione ad personalitatem, quae est eadem cum natura, sequitur omnes tres divinas personas uniri ... : nam unio inter idem ... , et similia sint, numquam erit unio ... , si ... omnium: si ut salvetur unio

per

persone ubi ad nom hum, vel recese ē fateri tres ny dis=
tos in Dr. vel tres personalitas realiter distas ā naturis.=

§ Omisso nunc errore Sabelli, et sequacium, præfata
clerici Galli argua desumpta ex contradictoriis, quæ verificant=
realit de personalitatibus, et de D. facile soluunt opp. distincti virtua=
lis, xoe cuius perfectus D. relativ non habent identitas virtualem
realem cum natura, idest, non identificant rex cum omni illo, cum
quo identificatur na: quare sua infinitudine, et virtute pe-
tunt posse subire diversitates statorum, quæ subeunt duæ entitates creatæ
realiter ex nā rei distinctæ. Cum enim personalitas filij v.g.
disting realiter ab aliquo, quod est identificatus cum nā D. ne-
cesse est x. pria dialectica quod possit competere nē D. posse comca-
ri, et personalitati n posse communicari; huic posse trare unio-
nem, illa non trante: quoniam prium generale, in quo fundar-
tur omnis argutatio dialectica dici de omni, et de nullo requirit
adaptari D. nē, et personaliti. Hac præmissa doctrina, de qua alij
uberius, cognoscit quomodo personalitas filij possit trare unum hypost. qua
illa tret I nā D. & personalitas Patris, aut sp. s. Sti: nā ut unio ne-
dicta intercedere requirat int perfect. identificatas identitate virtuali,
bene tn. inter perfect. distinct. virtuali distinctas.

Seq. ex eadem etiā doctrina, q. si nā D. xoe suæ subsistentiæ
absolutæ (admittamus p nunc tale subsistentiam) traxit immaté, et uniret nē suæ
n statu inferri trēs personalitates D. natio uniri immaté prædictæ nā, quæ
ut male existimavit P. Vazq. relatus disp. 28. Ratio ē, quoni-
am æqualiter versatur distinctio virtualis realis inter personalitates, et nām,
atque viceversa, inter nām, et personalitates: f. xoe distinctionis virtualis poss.
personalitates traxe immaté unā, quin eamdem tret immaté nā: ergo. et nā quin
trent personalitates. An xoe huius distinctionis virtualis possit videri a Be-
atis una personalitas sine alia, dicemus, deo dante, in tractatio-

intueri nobis de visione Dei: quandoquidem ubi intercedit ea distinctio, quae datur quomodo identitas virtualis, non posse videri unam perfectionem sine alia, dudum nobis persuasimus.

§ Expedita quaestione de terminatione unionis hypostaticae explicatoque, qua hoc opera personalitatos divina possit terminare unionem alia in terminantis supersunt duae aliae difficultates hic. 1.a an assumptio, prout est actio assumentis, possit aliquomodo esse actus ad extra unius personae, et non alterius. 2.a difficultas est: an una persona divina terminante unionem hypostaticam reliquae personae, saltem per concomitantiam necessario terminatur, sit eandem unionem.

prioris difficultatis ratio est: terminatio unionis hypostaticae est causalitas, seu influxus in aliquo genere causae, siquidem ab ea causalitate dependet a priori unio hypostatica, sed opera trinitatis causalitatis influxus ad extra sunt indivisa. ergo etc.

§ Ad difficultatem respondent Lara cum Gabriele, Ocamo, et aliis relatis a Puente Hurtado disp. 37 de incarnatione illam terminationem non esse influxum, aut causalitatem in ullo genere causae; neque humanitatem Christi Domini dependere a priori; sed a posteriori a personalitate Dei; similiter non est neque unionem hypostaticam dependere a priori a Verbo tanquam in aliquo genere causae; neque est inconveniens aliquam huiusmodi collationem per modum terminationis dare ex ipso solum Verbo humanitati quae non sit communis toti trinitati. §. Amplius aliquid audet hinc accedere ingenti difficultate non nulli recentiores, qui existimant posse personalitatem Verbi habere aliquem influxum in humanitatem Christi Domini, qui influxus non sit communis tribus personis: dari de facto eam causalitatem influxus sustentativi, qui sit proprius personae filii, docuit P. Petrus Hurtado Guading. disp. 4. de Verbo incarnato

Dubio

de libro 3. q. 3. de qua nunc quod est, quod de facto contingit, iudicium
ferimus in tractatu de unione hypostatica. quod spectat autem ad illum in-
fluxum necessario sit futurus actio agentis; si proprium sit personae Verbi
si proprium sit personae Verbi sequi videtur, quod opera trinitatis ad
extra non sit indivisa.

§ Respondetur creatus auctor praedictum influxum non esse
actionem; quoniam actio est in termino; influxus vero in agente: eadem
quippe actio est causa primae et secundae, sed non eodem influxu: quandoquidem
causa prima indeterminata, et generaliter influit; secunda vero determinata. quapropter
si fingamus unam personam divinam diversimode influere in effec-
tum, atque altera influit; nihilominus opera trinitatis ad extra, actio-
que indivisa sunt: eodem pacto, quo opus Dei, et creaturae indivi-
sibile est, et actio utriusque eadem, attamen diversimode influit
Deus, et creatura.

§ Confirmatur eadem doctrina, quia divinae personae quando concurrunt
mutuo speciebus intelligibilibus ad beatam visionem, qua una persona vi-
deatur, et non alia; tunc una persona habet specialem impulsum speciei,
quem non habet alia persona, et tamen opus visionis beatae productum
ad extra est idem indivisibile trinitatis opus ergo pariformiter concipi potest
quod tres divinae personae indivisim operentur incarnationem, et adhuc,
quod Verbum divinum habeat specialem influxum sustentativum huma-
nitatis; ob eam nempe causam, quod actio incarnationis ab omnibus personis,
omnibus quae divinis personis indivisibiliter praemiat; nihilominus specialis
influxus sustentativus ex parte personalitatis Verbi datur, et non ex
parte alterius personae divinae. iuvat ad id, quod requiratur minor
concursus omnipotentiae divinae ad servandam humanitatem Christi Domini, quam
ad servandam humanitatem Petri; nam si dimitteretur huma-
nitas a Verbo divino, indigeret maioris nisi subministraretur et divi-
niorem concursum quam antea, ut docet cum multis Ricardus
in 3. distinctione 5.

§ Non possum negare ista doctrina proba-
biliter dici, et assumi pro dicta sententia, cum rerum ego nunquam intel-
ligere potui istos influxus morales, quando quidem quidquid adal
supra desumitur sumptus ab actuali unione cum subiecto vel ma-
ioris perpetuum est, meo videri, ad causalitatem malam. Hanc ergo
mihi falsas dignitates influxus ab actu; neque per influxum aeque
atque per se actionem terminatur agens qualiter actualiter ad terminum;
neque excogitabilis est influxus, qui non sit actualis relatio realis
causalis agentis ad terminum. Et universim si admittamus moralem influ-
ere, non video cur, aut quomodo in prima non debeat esse agens.

§ Discrimen
causae secundae in agendo a causa prima non debet revocari ad diversum influxum,
quoniam ad quemlibet influxum excogitabilem causae secundae necesse est quod
concurrat causa prima; revocatur igitur praefata diversitas ad ultimum exerci-
tium libertatis, quod reperitur ex parte causae secundae, et non ex parte causae primae; nam
una, et eadem actio, idemque influxus est ultimum exercitium liber-
tatis creatae, non autem increatae; atque ultimum determinativum causae secundae,
cum prima ex parte sua fuerit antea determinata. Ecce quomodo diversi-
mode concurrit causa secunda et prima, licet unus sit influxus. Simili diversi-
tate, non difficile est unam divinam personam posse concurrere, quin alia per-
sona concurrat; et hic modus diversus se tenere non potest ex parte actionis
influxus que, sed ex parte personarum influentium et causantium, ut in physicis
latius explicavi.

§ Quod attinet ad munus specialiter impositum, quod praestat
una persona divina sine alia, si eiusmodi munus gerant personae in genere efficien-
tis, et influxivo replicatur eadem difficultas, et lis sita non dirimitur. Non in-
ficior, si semel admittamus isti influxus sanctorum, subtiliorum, tandem-
que in alio genere causae, qui non sit efficiens, nullam reperiri difficultatem
in eo, quod Verbum divinum, quatenus terminans unionem hypostaticam, habeat
specialem influxum tum in unionem, tum in humanitatem assumptam

divi

domini, quem influxum tribuant aliis duabus personis. Et ut dixi prius non percipio quomodo praedicti influxus dentur, et consequenter admittant, non video quomodo in hoc deficienti suppleri queant effectus physicales seu saltem morales etc.

Disputari solet hic, an saltem per concomitantiam reliquae duae personae existant sine in humanitate, ex supposito unionis eiusdem ad personam divinam, nempe filii. Simile quod de eucaristia disputari consuevit, nempe an per concomitantiam sub speciebus panis sit persona filii divini, aut divina natura. Certo certius esse debet supposita unione tertiae personae ad humanitatem, ut in Christo Domino, ibi esse reliquas duas personas ratione immensitatis: unde quaestio procedit independenter ab immensitate; et si demus Deum esse circumscriptum, et non immensum. Narrat P. Barg. disp. 28 in 3a parte cap. 2. non defuisse theologos complures suo tempore, qui secuti Hugonem de S.to Caro in tractatu qui scribit Speculum Eccles. docuerunt non existere in humanitate Christi Patrem, et Spiritum Sanctum ratione mysterii; sed sola ratione immensitatis. Oppositum satis erudite docet, et roborat ipsemet Vazquez loco citato multis Sanctorum PP. testimoniis.

Duo video posse doceri in hoc mysterio. Primum ex vi mysterii non existere in humanitate Christi Domini Patrem, et Spiritum Sanctum. Et quoad hoc, si praecisse de mysterio Incarnationis loquamur, procul dubio id verum est: quia, et si demus disqui rex actualiter filium a natura divina in hac hypostasi. ex sola unione humanitatis ad personalitatem filii habetur mysterium Incarnationis in omni sua integritate, et perfectione et tunc non existerent in humanitate reliquae duae personae etc.

Secundum quod affirmare potuerunt praefati theologi est ratione solius immensitatis Patrem, et Spiritum S. existere in humanitate Christi Domini. Et hic sensus falsissimus est, et assertio toto sensu tenere non potest, quoniam praeter immensitatem subest cur reliquae duae divinae personae sint in humanitate Christi, et in qualibet alia

cum ita ad unam personam dicat; et o ea, quod persona Patris, et Spiritus S.
identificentur cum natura divina, quae pariter identificatur cum personalitate
filii; per hoc caput necesse est quod reliquae duae personae communicent
personalitatem filii per identitatem cum eadem natura; ergo non per
sed titulum immanentitatis reliquae personae dicuntur esse in huma-
nitate Christi. hoc ipsum passim signant S. Patres ad id Pauli
ad Colossenses 2. in quo <u>habitat omnis plenitudo divinitatis.</u>
de circuminsessione divinarum personarum, et eucaristiae ministerio
suis locis dicendum erit. Cap. 4. an potuerint duae naturae
humanae assumi a personalitate Verbi.

§ Nostro sermone nobis in personis divinis subsistentibus; namque supra,
et abunde dictum est non posse assumi naturae humanae subsistentiae a perso-
nalitate Verbi; quoniam subsistentia o ro finalis determinat naturam ad ae-
qualem incommunicabilitatem, et separationem a quocumque alio; et ideo
manet, ut constat ex dictis, est prorsus incompatibilis cum unione ad
aliud diversum et extra perseitatem; ergo persona divina non potest assu-
mere naturam subsistentem. quaestio igitur praesens est, an assumpta
una natura humana, eaque per assumptionem personata, possit eadem
divina persona aliam naturam incompletam assumere, et denuo personare.

§ Communis sententia docet posse assumi sub duas naturas hu-
manas incompletas a personalitate Verbi, et sibi duas successive: ita
S. Thom. qu. 3. art. 7. et cum eo omnes theologi ut refert Hurt.
disp. 40. de incarnatione adeo, ut certum esse hanc partem dicat cita-
tus autor. mihi non adeo certa videtur, nisi res aliter explicetur,
atque communiter explicari solet. Proinde dicendum videtur 1.o unita
personalitate Verbi cum natura humana, eo pacto quo de facto unitae

In

n pot uniri altera na huma cum eadem psonalit. ...ioes hu...
ci... utrum ... ppordantur, eos sic ppono. na huma cppi dni
ē ... pfecte psonata, et subsistens psonalit. Vbi, atque alia
quelibet na psonata subsista creata; ... quecumq na psona-
ta subsista creata ē incomibilis alteri rei, et realit incoi-
cabilis cuicumque alteri extraneo, ut latè diximus in superio-
ribus; ... na huma cppi dni coicari n pot per unionē alte-
ri rei humanae; mia per se satis nota ē; et reliqua argu-
mentat° ppt.

§ Cfi. in tertia eorum oium, qui docent effectum
fialem subsistentiae esse incoicabilitatem cum alio, quod de nali
complemento supositi n sit. in ea psenti uniretur subsista
Vbi, et na huma cppi subsistens alteri, quod de illius na-
li complemento n esset; ... vel na huma cppi n esset subsis-
tens, vel psonalitas Vbi n impleret de munus pēt de fecta
subsistentiae creatae; sicut cum ... psonalit. adhuc na esset
unibilis alteri.

§ Si dicas nam humanam subsistentem psona-
litate Vbi n posse uniri alteri; ... in ipsa psonali-
tatem, et subsistentiam, quae in fini ta ē. ... 1°. quoniam psonali-
tas Vbi ita unitur nae humanae, ut maneat intime ... tu-
ti ... subsistenti; cui coicat suos ... operando;
proinde si coicaretur psonalitas Vbi alteri rei illi hoc tri-
bueret; ... psonalitas Vbi, ut psonat nam humanam n pot de-
... coicare alteri rei; alias n impleret munus subsis-
... creatae; ... ecc. adde quod in omnibus ... inti-
mam perpetrationem, ubi repugnat unio innata repugnat
etiam innata: quia per inde ē una atque altera; ... § ... de.

ideo na unita cum psonalit. Vbi habet ... incoibilitem,
quia psonalitas Vbi ē fialit eius subsista, et per sui exhibitionem

prestat rã effectum incoicabilitatis, s personalitas ejus, et
sui exhibita n prestaret dictam incoicabilitatem si ipsa
posset personare aliam nam: ḡ na humana n het illum
effectum, vel pronalitas ubi n pot uniri alteri naturae
Pr mi: si subsista da triberet naturae effectum incoicabi-
litis, ideo illi triberet quod nam unit sibi proprii per-
s si uniibilis e alteri naturae nullam proprietatem incoicationis
tribuit naturae assumptae, ḡ ecā

§ Pr 2o et applicat dicta ro;
quoniam na humana xpti dni de facto ut res habet quæ in-
coicata, et incoicabilis e cuilibet alteri naturae vel supposito
atque e na Pi vel Pauli, ḡ quæ sicut na humana xpti dni
rom formalem proximam illis incoi, atque quælibet alia
na subsistens ut supra disp 2a. Sed argumentatione sumus
quod attinet ad ars nulla ro positiva afferri pot cur
potius dicamus nam humanam xpti esse coicatam vel coica-
bilem, potius, quam nam Petri quæ prius pot ex subs-
sista infinita, statim reiicietur: nam scire sufficiat
rom formalem dictae incoicationis n esse unionem hypostaticam,
ut ostat; quia potius unio e ro coicationis, quæ incoicationis.
Aluius personalitas divina nequit e ro incoicationis in sua illa, quam
impugnamus, siquidem indiferens est personalitas ad ulteriorem co-
municationem. ergo. vel personalitas non potest alia naturam persona-
re, et reddere incoicabilem, vel sane ipsam naturam huma-
nam, cui unitur, non personat talis divina personalitas.

§ Infinitas divinae personali-
tatis nihil iuvat, quia sicut infinitas divina non facit q.
una persona simul personet, et non personet, ita non iuvat, ut per-
sonet simul unam naturam, et subinde sit coicabilis alteri,

qua

quia perinde id esset, atq. personare, et non personare, sub. reddere incoicabile, et simul coicabile, quod est absurdum.

Q. illatio: Personalitas in Xpto Dno. est ratio fralis tam coicabilitatis immediate, quam mediate, ut probat ratio proxime alata; quia in Xpto Dno constituenda est ratio fralis positiva, qua subsistat, et detineatur qualibet coicatio. ex hac vero subsistentia, et incommunicabilitate, quæ præstat divina personalitas, non sequitur ipsam ee limitatam; sed solum modo vere esse in actu 2°. personalitis. næ, quæ assumpsit; i. eo ipso, quod sit eius næ personalitas, reddit illam incoicabilem, et ipsa est ratio ratio infinita præstans eam incoicabilitm, ergo &c.

§ Pr. 3° eadem resolutio: subsista est illa ro adequa, per quam dicimus vere: Hic homo non est iste, vel ille, unde fundant in subsista accidentia, et conditiones individuantes, ut supra dicebamus; sed personalitas divina ē rō fralis subsistendi in Xpto Dno: ergo ē ratio fralis, qua de illo suppto prædicamus, quod hic homo non est alius, vel aliud quodlibet. distintio næ non necessitat suppositalitm. ut suffr. excludat aliud qdlibet a se dirsum; at rō per quam excludit, quod non ē suppm. qdcumque sit, ab ipso supposito est subsistentia proinde subsista verificat has, et siles propositiones: hoc nē illud.

§. Ex hac proxima argumentatione liquet futilē ee confugium illud unionis materialis, quam haberet una natura cum alia suæ speciei, mediante identitate personalitis; quandoquidem unione personalitatis d. seceditas suppositi Christi Dni excludit omne aliud, quod non est ipsum, sive illud sit natura, sive suppositum, at

si subsistentia Divina unita naturæ humanæ Christi Domini, prout de facto unitur, posset insuper uniri alteri, non esset personalitas ratio formalis excludens omne aliud, quod non est hoc; siquidem non esset excludens compositionem naturæ supervenientis ab unitate sui suppositi: ergo. &c.

§. Sed quid dicemus de authoritate Sancti Thomæ, et reliquorum Theologorum, qui pro opposito stare videntur? Nolumus deserere Sanctum Thomam, et volumus semper, quod verum videtur fateri. Pro utrisque conciliatione in præsenti nota quod supra dicebamus; videlicet posse dari unam entitatem modalem subsistentiæ, quæ sit modus reddendi duas naturas simul incommunicabiles, v.g. naturam Petri, et naturam Pauli; itaquod illarum naturarum quælibet esset incommunicabilis cuicumque alteri extra naturas duas suppositatas: inter se vero nulla naturarum maneret extranea alteri suppositatæ, et sic communicabiles essent inter se: quod totum proveniret ex talitate subsistentiæ: nam sicut subsistentia una de facto reddit unicam naturam incommunicabilem, sic non repugnat una, quæ tribueret similem effectum pluribus naturis. In hoc nulla videtur repugnantia.

Hoc igitur præmisso potest personalitas Verbi D. ita uniri duplici humanitati, ut illis præstet idem munus, quod exhiberent duæ subsistentiæ creatæ, quarum quælibet personaret suam humanitatem; et hoc probat ratio Sancti Thomæ bene perpensa; nam ex infinitate personalitatis infert non coarctari ad unam unicam quemadmodum subsistentia Petri, quæ de facto habet restringitur, et modificatur ad reddendam hanc numero naturam incommunicabilem. —

vnde Ctia q.º si demus vnicam vnionem quae sit ro[ti]o trahi vnirendi duas naturas cum personalitate diuini: an hoc casu diuini personalitas ex sua infinitate redderet incoicabiles pdictas naturas cuicunque alteri: quod inde redderet subsistentes. Et si nunquam alia vnio vneret eas, aut mille naturas, similiter omnibus prestabit suum effectum formalem de subsistentia. certe quomodo infinitas diuinae personalitatis efficit quod posit duas, aut plures naturas personare!

§ Ex hac assertione videtur parari regressus ad euersionem 1ae assertionis. Potest personalitas Diui per propriae dicta vnita vnione vnica personare duas naturas: Ergo et idem prestare poterit duplici vnione vnita; proinde supposita vnione ad humanitatem ipsi diuini poterit adhuc personalitas diuini vniri ad aliam humanitatem: quid .n. prodest potius vnica vnio, quam multiplex, vt ipsa personalitas diuini faciat subsistere multiplicem humanitatem. Resp.º: vnitis duabus naturis per vnicam vnionem praestatur coicabilitatem praedictae naturis ?? seu ?? cum suo supposito, et tal qui incoicabilitatem cum quolibet alio extra collectionem duplicis naturae in vno supposito: personalitas enim non impedit vnionem cum naturis, quae ordinantur ad constituendum agregatum sui suppositi, et sub vnica vnione ordinarentur ad agregatum suppositi praedictae duae naturae. Ergo etc.

§ Duae autem vniones naturarum non ordinant per se, et ex natura rei ad vnum suppositum constituendum, sicuti quidem vna vnio ad suppositum excludit aliam vnionem, vt dictum est in 1a conclusione quapropter duae vniones, ex se determinatiuae sufficientes vt vna diuina personalitas personet duas humanitates, nam ex vnione vnius naturae cum personalitate

sequitur necessario quod illam personet, consequenter quae excludat concretionem cum alia unione naturae quae non ordinatur, neque ordinari potest ad suppositionem prioris suppositi longe diversimode se habet unica unio quando quidem est determinata divina personalitas ad tribuendum subsistentiam formaliter extremis, quae uniunt. Quod si supponamus aliunde personalitatem esse talem, ut ex se et sufficienter determinata possit innumeras naturas personare, in praedicto casu personabit duas sine incommodo. Et demum una Verbo personalitas divina applicata duplici unione ad suppositandum duas naturas, afferet exclusionem formalem cuiuslibet suppositationis et consequenter implicationem, applicata vero unica unione, ita personat duas naturas ut non excludat quamlibet.

§ 5. dices duas uniones cum supposito Verbi sufficiunt ad determinandum illam ut personet, et supponet potius duas naturas, quam illam quamlibet seorsim. Sed respondeo illam propositionem consequentiam nulla est. Primo duae uniones naturarum cum supposito divino non ordinantur ex se, et independenter a qualibet alio ad suppositationem unicam, sed ad duplicem suppositationem; nam in casu quo unirentur duae naturae cum supposito Verbi, daretur utique duplex suppositatio, et duplex exercitium personationis, sicut in casu quo daretur duplex albedo unita Petro duplici inhaesione, subiectum unicum esset album, habens duas albedines, ac duas albationes. Termini erant necessario duo multiplicata quae naturae, ut alibi latius diximus. Consequenter in casu praesenti darentur duae personationes, quae cum sibi repugnent sibi invicem duae personales esse, non dabitur per

duplici

duplicem unionem sufficiens determinativum, ut personentur duae naturae; immo una personatio cum sit exercitium incommunicabilitatis, et exclusio alterius unionis etiam maxime, nullo pacto duplici unione exerceri potest personaliter Verbi utraque dictarum naturarum suam vim.

§ Dices 2°. per unicam unionem darentur etiam duae personationes naturarum, neque id repugnat secundum dicta a nobis: probatur illatio natura divina, et humana personantur de facto personalitate Verbi: sed duae personae ex respectu suo non repugnant mutuam, quod fuerint ab eadem subsistentia. Rursus in casu unicae unionis nectentis duas naturas personaliter Verbi, quaelibet naturarum est personata distincte ab aliis: sed habet suam distinctam personationem, et tamen non repugnant omnimodam duae personalitates. Respondeo non dari duas, sed unicam personationem in casu unicae unionis nectentis duas naturas cum persona Verbi; ratio est: quia unica est applicatio, et unum exercitium quo se communicat persona Verbi. Unde quod naturae personatae essent distinctae, non daretur distinctae personationes, et exercitia personalitatis in actu 2°. Ad quod adducitur de natura divina, et humana personatis a persona Verbi ad rem non est; quia personalitas divina per vim personandi per identitatem est persona, et suppositum divinum, excludit quamcumque aliam identitatem: per vim autem, quam habet ad personandum media unione repugnat, quod dentur nihil duae personationes eiusdem rationis. Disp. 4. de possibilitate unionis hypostaticae ad alias naturas praeter humanam. cap. Utrum potuit Deus assumere naturam Angelicam.

Disputatio 4.

de possibilitate unionis hipostaticæ ad alias naturas præter humanam

Caput 1.

potuit Deus assumere naturam Angelicam

§ Conclusio hæc est P. Vasq. disp. 20 in hanc 3.am p.tem cap. 1.º vera, et catholica quæ donotat oppositam sententiam non posse sustineri, et dignam esse censura quod mirum mihi accidit nisi intelligatur cum eo temperamento, cum quo conclusionem similem expressit S. Thom. hic quæst. 4. articul. 1.º ad 3.um quidam dicunt naturam Angelicam non esse assumptibilem. cumque istorum fundum in medium producturi adderet: sed hoc non videtur excludere totaliter congruentiam assumptionis Angelicæ. potuit enim Deus producendo novam angelicam naturam copulare eam sibi in unitatem personæ.

§ Unde ut bene P. Vasq. præsertim loquendo de Angelo existenti, non est tam certa conclusio, ut sine periculo negari non possit, et de facto eam negavit Alvarez Mag. distinctione 2.a articul. 2. ratione, quoniam maior pars theologorum docet non posse assumi à personalitate alterius, nam subsistentem, sed natura Angelica, est ex se subsistens, ut non possit carere propria subsistentia, ergo natura Angelica assumi non potest præsertim de facto existens. nulla est propositio in hoc discursu, quæ sit digna censura, et aliqui! ~~~~ legitimus discursus.

inspi

§ Nihilom, si universim loquamur de natura Angelica hoc merito ut temerarium, qui dixerit nullo pacto potuisse naturam Angelicam assumi a persona divina fundamentum ad assertionem habeo in loco Pauli Apostoli ad Hebr. c. 16. nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahae apprehendit; quod si impossibile esset unio cum natura Angelica, magis esset supervacanea redderetur posterior assertio s. Pauli; ut quidem in mente deo adueeretur assumptio naturae Angelicae a persona, ut fieret comparatio, cum eo, quod prius est impossibile idem etiam supponunt s. exprimunt s. Patres eundem Pauli locum; quapropter quia in est communis doctrina Sanctorum Patrum, et scholasticorum, oppositum esto temerarium fundamentum.

§ Dico 2º. Probabile satis relata doctrina scolasticorum, quod natura Angelica petat sibi identificare suam propriam subsistentiam; et eo ipso quod sibi identificet suam subsistentiam non potest omnino personalitatem ubique et est temerarium asserere quod Deus non potuerit assumere naturam Angelicam. Probo probabilem esse propositionem assumptionem in maiori si loquamur de natura Angelica quae de facto datur; at de quacunque possibili, quae procul dubio diversa esse potest, ut non habeat secum identificatam subsistentiam ea propositio assumpta in maiori, ni fallor, probabilitate, et auctoritate caret; quod etiam supponere videtur s. Thom. in citato articulo 1º quaestione 4ª.

§ Dico 3º. subsistentia identificata cum natura Angeli non est modus incorruptibilis, nempe essentialiter habens oppositionem cum unione; eo pacto, quo subsistentia divina non est modus excludens formaliter unionem cum quolibet alio: ergo non repugnat quod uniatur natura Angelica subsistentiae alienae, et consequenter quod assumatur absolute cum subsistentia naturali, et consequenter quod assumatur absolute

Ubi. Rt omisso illo, quo dicitur subsistentiam Angelicam non esse modum; alii diversi mode tribuit perseitatem naturae Angelicae, atque subsistentia Ubi tribuit perseitatem Dei naturae, perseitas n. quam subsistentia Ubi tribuit est in ordine ad excludendam identitatem; subsistentia vero Angeli non solum ad excludendam identitatem naturae quia etiam ad excludendam unionem cum qualibet extranea natura. ecce discrimen subsistentiae Angelicae et Dei ratione cuius una potest admittere unionem cum alia.

§ Dices 3. subsistentia Angeli consequenter fieret cum sua natura non excluderet unionem cum personalitatis per se realiter formaliter, neque se ipsa realiter determinaret ad talem incommunicabilitatem, aut excluderet quamcumque communicationem; alioquin esset entitas modalis; quandoquidem, ut supra dictum est, in eo consistit quod subsistentia sit entitas modalis, quoniam per se ipsam formaliter realiter ad incommunicabilitatem determinat extraneorum.
Rt posse distingui dupliciter naturam Angeli identificatam cum sua subsistentia: 1° ita quod entitas se ipsa realiter formaliter praestat praestare effectum formalem subsistentiae: eodem pacto ac si animam posset per seipsam, nullo alio superaddito praestare formalem effectum formalem unionis; unde eo ipso, quod existeret non posset non uniri formaliter.

§ Hoc 1° pacto manifestum est Angelum subsistentem non posse uniri alteri, neque eum a personalitate Ubi. Et non statim subinde sequitur Angelum fieri eum modum in perfecta consideratione: ratio est: quia totum esse modi est determinare in differentiam alterius; id est Angelus non determinaret

ad

alterius modi fiam, neque tota illius ro eo vero careter, et praestaret incomunicabilitatem, quam quidem insuper esset principiativum vel talium operum. Sed quomodo retineri pot Angelus, ita quod formaliter excludat comunicabilitatem, quin inde sequatur futurum entitatem modalem.

Aliis videtur pot natura Angeli; non ut praestet per se ipsam formaliter effectum formalem subsistentiae; quod dualiter petat eum effectum formalem praestare, et quod ex vi actionis dualis, qua producitur excludat comunicationem cum quacumque alia subsistentia creata. l. increata, sic substantia Petri ex vi actionis dualis, qua producitur, petit indistantiam a loco; et ignis petit dualiter excludere a se frigus. Pari formiter Angelus petat talem actionem dualem, qua excludat comunicabilitatem. in hac videtur, licet non salvetur effectum formalem subsistentiae actualem esse identificatum cum natura Angeli; sed radicalem, ut manifestum est; quoniam natura dicit propensionem ad effectum formalem actualem subsistentiae: ergo aliquid distinctum est a natura, et proinde non identificatum, quandoquidem propensio ad distinctum spectat.

At in hac sententia templatur optime saluatur quod natura Angelica posset ac uniri a subsistentia Ubi divini ad unitatem exponentis; etsi spiritus, quod in praedicta unitate subsisteret violenter, foret necesse; non minus, quam ignis si produceretur violenter expulsione frigiditatis, et corpus extra locum; multo etiam violentius subsisteret natura Angelica in eo casu per subsistentiam Ubi quam permanet defacto aqua spoliata frigiditate. Ratio est; quia nullum agens naturale esset potens separare Angelum ab actu incomunicabilitatis suae, sicut nullum est, quod possit ignem spoliare calore, aut ponere corpus extra locum; sed aliud agens naturale pot inferre violentiam aquae; ergo multo violentius subsisteret Angelus subsistentia Ubi, quae defacto permanet aqua spoliata

frigiditate. esse quomodo possit adstrui subsistentia idem ficam[?] probabiliter cum natura Angeli, et nihilominus posse uniri a Supposito.

§. 3a dicta instabis si admittimus posse adstrui identitatem subsistentiae cum natura Angeli, quantum ad radicem incompossibilis [?] erit, quod ipsi subsisteret violenta assumpta a Verbo quia defacto natura humana non violenta se unitur subsistentiae divinae et spoliatur propria subsistentia. Ergo similiter in praedicto casu dicendum quod non esset violenta in unione suppositi. Haec obiectio cum sic explicemus postulat, quomodo natura humana non sit violenta in Christo domino, quamvis natura Angeli subsisteret violenter in unione suppositi.

§ De rebus doctissime P. Vasq. disp. 34. in 3a p. cap. 2. ubi docet naturam humanam habere appetitum propriae subsistentiae ad propriam subsistentiam suam, etiam quando est unita supposito cum Verbo divino, et praedicatum appetitum docet esse innatum proprie, et non elicitum; et ideo non inferri violentiam, quando quidem appetitus elicito [?], et cui per cognitionem repugnatur defectus inferri per violentiam. Omissa hac doctrina, et non paucis aliorum explicationibus de similibus debet absolute violentia cum auctore 2o Ethicorum: cum foris quod prius praeter internum impetum moveretur, sedaverit quae; qua definita supposita facile infertur non solum inclinationem elicitam, sed originariam posse inferri vim. ut agnitus [?]

§ Iam supra notavimus naturam humanam completam sed habere impetum et appetitum ad existendum per se, faciendumque sibi proprios operationes et accidentia perquemcumque modum aptum, et propriatum ad eiusmodi munus, et ideo inclinat potius natura Petri ad personalitatem quam ad Beati [?] quia aptitudo ad tribuendum immobilitatem, quam natura

Petri

Petri indigeret, nõ ita B. qux ẽ ppria Pauli, sed vero cum psonalitas Vbi multo pfectius tribuit ñz xpti dñi incõbilitatẽ illi ppriã, quam quælibet subsista creata, & cũ illa psonalitate nõ ẽ violenta. etenim hc nã xpti vnita Vbo coniat dis pfectionibus, neque ita faciat actiones humanas sibi pprias, vt excludat dz, et supnales, idquidem nõ ẽ cõa vim, et impetum ñz, quandoquidem ẽ incõbilitas cum quolibet creato. Hinc fit nõ esse necessarium cũ Patre Vasq. dicere sõ causis efficitivis, aut cognoscitivis posse inferri vim.

§ Ex notatis prædicta fit facile, et apertum quomodo nã huma in xpto dño nõ patiatur vim; quia vlr se hẽt ad instar ignis, quatenus hic per vim pducere intus, et emanare calorem; et si pservatur a Deo alius calor in igne, quem nõ dimanabit ex se, impediet que recursus dimanationis, aut potius præveniatur, præoccupaturque, nõ proinde erit ignis violentus, quandoquidem sõ petit hẽre innatã qualitatem, et in solibus illam dimanabit nisi præveniatur a Deo. Sequitur etiam verum esse, quod supra dicebamus, vlr nã humã esse ex se indifferentem ad vnionẽ hypostatam, vel ad negationem vnionis, eo modo quo aer indiffert ẽ ad lucem, vel tenebras, præsertim in veriori phõiã docente vmbras, seu tenebras nõ esse puram carentiam lucis, sed insuper qualitatem positivam pductam ab ipso aere, vel corpore vmbroso, quod late probat doctus P. Athanasius Kircher in suo opere de luce, et vmbra; tenet enim vmbras aliquas secundas qualitates ortas ex primeva

illa, et præcipua qualitas umbræ quod ostendit manifeste esse quid positivum.

§ Igitur sicut aer indifferens est ad unam, et aliam qualitatem, quia de necessario debeat habere unam, vel aliam, et qualitas lucis non tendit ad destructionem subiecti aeris, neque qualitas tenebrosa, ideo nulla est violenta: sic similiter cum subsistentia divina non tendat ad destructionem naturæ humanæ, sed potius melius habeat cum illa, quam cum subsistentia creata non interveniat, neque tendit ad ruinam. sic tendit calor ad destructionem aquæ, proinde aqua inclinationem, propensionem quam habet ad frigiditatem, quam in se habet, et cum qua servatur. natura humana si perquiratur alio modo incorruptibilis non est necesse quod fodiant ante suam subsistentiam; et si modus incorruptibilitatis illam perveniens non tendat ad eius destructionem, non erit violentus; sed sic se habet natura humana Christi Domini, ideo subsistentia non est violenta.

§ Sequitur hinc disparitas Angeli non in supposito quo identificantur cum sua subsistentia, magnam maiorem propensionem habet natura Angelica ad suam subsistentiam, siquidem propenderet in illam velut quid debitum vi actionis naturalis productivæ, et inde identificaret cum ipsa natura Angelica, quod non habet natura, præcipue actualis sive naturalis potest æque bene esse cum subsistentia creata cum subsistentia creata, atque cum increata. sequitur Angelum quod in casu, quo subsistentia Domini uniretur cum natura Angelica præcedentem subsistentiam destrueret statum naturalem, et actionem productivam, Angelica subsistentia autem Verbi debet addere aliquid supernaturale ad naturam humanam, non vero destruit aliquid naturale illius. Denique quod nullum agens naturale posset separare naturam humanam a sua subsistentia, si pervenit ergo

quod

quod vi actionis suae naturalis petat subsistentiam hanc naturae humanae;
sed ex mera impotencia agentis naturalis non potentis aliud producere. Differenter in natura Angelica non posse separari a subsistentia propter
impotentiam agentis naturalis, quae nimirum subsistentia realiter identificata cum natura.

Atque utique dicendum est, quomodo Verbum divinum potuerit identice
mere naturam Angelicam in sententia Thomistarum qui praedicti volunt identificatam cum subsistentia absolute, et de facto videamus posse Verbum
quoque proportionate assumere sibi naturam Angelicam non minus, quam humanam assumpsit, et sine ulla violentia Angelicae. Ratio est, quia existimamus denique de facto subsistentiam esse naturam Angeli, ut modum
a re cuius est modus, et proinde existimamus esse proportionate naturam
Angelicam in modum actus sui immobilitatis sive in modo sic naturali,
sive supernaturali. Praeterea facile haec resolutio omnibus illis apparet,
qui iam supra praediximus, subsistentiam esse entitatem positivam superadditam; et insuper esse modum, et hoc statuto sequitur posse
assumi a divino Verbo pariformiter ac natura humana ita etc. Neque in hoc
amplius est immorandum cum prorsus res difficultate vacet. Cap. 2um
Verbum dicitur non potuit sibi unire quamlibet naturam sensibilem,
aut irrationalem in unitatem suppositi.

Duplex est sententia Thomistarum in praesenti controversia. Prima et communior negat posse
naturam quamlibet irrationalem, et insensibilem uniri personaliter divino
Verbo: ita sentire videtur S. Thom. in 3° distinctione 2a quaestione 1a et
ibidem Scotus, Durand. et Capreolus quaestione 1a articulo 1° Almainus,
Marsilius; et communiter alii Theologi recentiores. Eorum fundamentum primum desumitur ab auctoritate Tertulliano cap. de carne Christi, ubi
ait, quod si voluisset Deus cum sue, aut baca coniungi potuit

Nissenus in orat. catechetica magna cap. 27. ubi ait aque oes nos terrestres distare a Deo, et aque oes assumi potuisset, videtur coeris, et Augustini de vª et falsa religione cap. 16. demum oppositam sententiam cum Petro defendere voluisset ingeniorum sui seculi fenix Ioannes Picus Mirandulæ Princeps notata fuit doctrina, ut erronea.

§ Nihilominus 2ª sententia tuetur Verbum Dei non potuisse uniri sibi nam irrationalem, aut insensibilem complexionem de natura irrationali, et insensibili, quæ habeat ordinem ad rationem, eo quod sine sit organizata dubium esse non potest, siquidem personaliter Verbi habuit in triduo unionem ad corpus organicum cadaver: sententiam item oppositam tenet Alexander 3ª p.te quæ. 2ª membro. 7. et clarius quæ. 11. membro 1º. S. Bonaven. in 3º distinct. 2ª artic. 1º quæ. 1ª Henriques quodlibeto 13. quæ. 5. Ricardus et Gabriel sentiunt esse probabilem, et talem esse tuetur Picus mirandulanus in conclusionibus et apologia, et cum hac moderatione opposita nullius censura nota digna est ut optime docet P. Borg. disp. 80 relata; et ipse aliquando audivi eam publice defendi.

+ Semedia villa

§ Nobis, omissa autoritate, quæ hucusque construxit videre fecit 1ª sententia, ita ponderosa, ut reluctari sit nefas: alterna ratione natali ultra 2ª sententia non improbabilis; in materia obscura, et in qua potissimorum priorum ad decisionem illius caremus notitia. Nec parum habet ei opinatio S. Thom. in hac 3ª p.te quæ. 4 artic. 1º. ubi

le

le vtatur voce congruitatis: at ea voce aptitudinem denotare
S. D. manifestum adeo est, vt P. Varg. disp.° relata cap. 4. pla-
ne iudicet eum pro hac sententia militare: citato art. ad quartum
hic habet; sicut corpus quod non est aptum perfici anima sensitiva, mul-
to minus est aptum perfici anima intellectiva. multo autem maior, et perfectior est
vnio ad Deum, secundum esse personale, quam quae est secundum operationem, et ideo
creatura irrationalis, quae deficit ab vnione ad Deum per operationem, non habet
congruitatem, vt vniatur ei secundum esse personale.

§ Pro sententia hac se-
cunda videtur satis apta; non minus impropotionis habet corpus
completum insensibile ad terminandum, quam ad subsistendum per sub-
sistentiam D. Vbi; sed neque diuinitas terminari potest corpus insen-
sibile in ea diuisibilitate partium, et impropore, sub qua est, si congrue
terminari potest ad personalitatem Vbi. minor est communis doctrina, .l. ex ipsa
de fine arguitur satis comprobata, quoniam in ea dicitur anima esse
actum corporis organici, contra quae non potest actuare corpus
non organicum: similiter docere solet communiter animam rationalem non posse
informare corpus aequinnum, natura assumpta quoniam vnio ad
Dei personam est multo perfectior vnione corporis ad animam, et re-
quirit maiorem indiuisibilitatem organizationis, vt supponit tanquam
certum S. Thom. Deinde probatur porro secunda sententia, quia illa vnio
esset necessaria ad subsistentiam personalem, et ad personalitatem Vbi vnio; [illegible]
sed natura, quae non est rationalis nequit subsistere subsistentia personali;
vt euidens est, ergo natura non rationalis nequit vniri vnione praedicta. vt personaliter

§ Dices ad hanc confirmationem, quod forma dat, vt aliquid habeat
esse personale, et subsistentia necessaria rationalis, illi, cum qua vnitur, si
sit capax talis denominationis natura vnita: at si sit incapax, prout
vbi est irrationalis, s. insensibilis, non tribuit denominationem personae;
sed solum suppositi. quare quia personalitas Vbi tribuit subsistentiam
illi naturae, cum qua vnitur, per suam formalem exhibitionem;

pro inde id tribuit, quod in se habet formaliter; ipsa habet formaliter esse subsistentem neque realiter: ergo hunc effectum formalem tribuit.

§ Dices 2o. subsistentia divina est ratio unionis et principium incommunicabilitatis, eamque participat natura cum qua unitur ipso capacitate negi: si natura sit realis, erit principium incommunicabilitatis personalis: si vero realis non sit erit principium incommunicabilitatis mere suppositalis, et non personalis. Contra est 2o, quia Christus Dominus est vere, et in omni rigore persona, non minus, quam quilibet alius homo; et tamen esse subsistentem formaliter per personalitatem Verbi non asset esse persona, et subsistentia neque realis atque subsistentia Petri, vel Pauli; si proveniret ab extraneo personare; pro inde quod non esset Christus Dominus adeo rigorose persona atque Petrus, et Paulus, siquidem non haberet rationem formalem personandi, exigentem de suo respectu reddere potius personam quam non personam. addege Licet admittamus ipsam personalitatem Verbi non dari rationem formalem, aut potius neque natura humana quae illa personetur; at non est dicendum ~~[illegible]~~ insensibilis, irrealis vel ad quam suppositandam non est unde fiat persona Verbi.

§ Confirmatur primo praecipua haec conclusionis ratio: Christum Dominum esse personam provenit a personalitate Verbi, tam quam a ratione formali; ergo personalitas Verbi non potest uniri naturae, quae nequit personare in assumptione, minus videri negotii potest; quoniam ideo Christus Dominus non est persona humana quia habet unionem personae cum Deo Verbo; quia personalitas Verbi est ratio formalis a qua provenit, quod Christus Dominus sit persona. Hinc a. elicio causam: si posset uniri personalitas Verbi naturae insensibili; aut irreali, non proveniret esse personam in respectu divino

a

ā psonalitate Ubi, s potius dicta subsistā haec obvenire cuj

nā huma, quod esset psona; et ipsa psonalitas Ubi unita ip

se ñ esset potens tribuere denominationem psonæ quæ ligni, aut

lapis subsistentis, ut ē maiestate dicitur subsistēntia Ubi alterius

quam rōali uniri ñ pot.

§ Aff.ro eadem rō, ex ea, qua cap. seq.

pdicemus, et quam firmam, stabilemque iudicauit P. Vasq. ad do-

cendum Ubum dīni posse uniri accidenti, aut alteri enti in-

xplicito corruptibili. Insuper aliæ rōnes, quæ ab auctoribus su-

perius relatis 1010 hac ipsa opinione, quæ probabiliorę cu-

dicamus, adduci solent: ut, quod assumi ā deo ñ posit nisi quæ

oppibus dīuis operationes ñ circumfluat, ut docet Damascenus

3o. de fide ortodoxa cap: 17. 2o. quod nequeat assumi ā dō

Ubo nā incapax santificat., ñ digne fruitionis. 3o quod om-

nino ñ posit nāque, deum dedeceat, ut ē nā suis, aut hoc

cum. His similes quæ rōes ā posteriori spectant coeius relatam;

& viam suam colligunt om ex rōe tradita, tanquam radice,

et prio ā priori.

§ , 3o opones 2a dicta est P. Vasq. disp. 30 cap. 3.

sī alicuius momenti esset allata rō eo principua, generet etiam

non posse uniri psonalitatem Ubi cadaueri, & de fide est fui-

sse unitam cadaueri in triduo mortis psonalitatem Ubi.

ꝗ eo deinde psonalitas Ubi unita nāe sō effecit, quod

operationes nāe asumptæ reddantur digniores impe me

riti sī sunt capaces: si vero incapaces sint meriti, nihil

sī potioris dignitatis tribuat illis psonalitas dā, ē ad sum-

mum poterunt assumi tanquam instrumenta ad miracula,

ultra quæ supra nāe vires perpetranda; & ita ñ repug-

nant nāe insensibili, aut irrōali, quæ ratione quælibet

assumi poterit ā subsistā Ubi.

§ Ad 2.um do, et obiect.a, quae perperam illi[…] cum esse videtur ad opositionem sententiam nullo modo quae[…] vi subsistit: neque quippe l' anima, quoniam, ut supra monitum, diversum est unire personam Verbi rei insensibili, et incapaci, cuiuscumque discursus, aliud dictum est uniri rei insensibili; quae ex se capacior rationis, apta quae ad re[…] sumendam formam rationalem: hoc secundum tollit quod subsistentia Verbi ex se sit ratio formalis tribuendi denominationem personae, ut explicatum est: bene in 1.º, ut monstratum est. Unum est quod personalitas tribuat suos effectus formales rei illorum capaci; sed natura irrationalis, et insensibilis est incapax ut manet probatum. Ideo etc.a

§ Ad auctoritates allegatas pro nostra contra § primo huius capitis redditur facile illud discrimen, non esse magnae rei in rebus praesertim Theologicis, in quibus illis libris deque dubium est qua fide illos scripserit. Nyceni testimonium solum docet finiti ad infinitum nullam esse proportionem attenta infinitudine: at seclusa infinitudine alias proportiones indagari, et inveniri possunt, quae maximos infinita uniri ad finita; quod dicat S. Aug. potuisse Verbum assumere corpus aethereum, et incorruptum non arguit quod S. Doctor voluerit naturam insensibilem aut irrationalem potuisse a Verbo assumi; quandoquidem non repugnat, quod rationalis natura informet corpus incorruptum.

§ Denique Lata ratio Ioannis Picus plane iniusta fuit, ubi non erat sermo de cadavere Christi Domini, certe in thesibus theologicis non habebatur, et post defensionem explicitos ab eodem viro principe pro sua doctrinis, veri demum ut probabiles admissi fuerunt; quod stat ex Pontificio diplomate, impresso in principio operum ipsius, unde maiorem hausit

lucem

lucem, et auctoritatem sententiae huc usque traditae praefata contraria, quam impugnat c. cap. 3. an personalitas Verbi potuerit assumere hypostatice naturas incompletas, vel accidentia.

Haec dispº frequens est inter illos, qui docent personalitatem D. Verbi posse uniri naturae irrationali, nam praefati DD. dixerunt an quaelibet natura adeo rationis expers, et entia substantia incompleta, et accidentia possint assumi a D. Verbo in unitatem suppositi, non solo remote, et ratione naturae completae substantiae prius assumptae, sed etiam immediate, et ratione naturae incompletae. et si nos universim excludamus unionem hypostaticam Verbi cum his insensibilibus aut incompletis; nihilominus operae pretium existimavimus ex adversariorum dispº aliquam confirmationem nostrae doctrinae, et resolutionem superstitum aliquarum difficultatum occasione quaestionis colligere.

Sit prima accidens modo praedicto posse assumi accidens, aut substantiam incompletam incorruptibilem docet Marsilius in 3. distinctione 1ª quaest. 3. ar. 2ª. Almainus in 3. distinctione 2ª quaest. 2. Gabriel in 3. distinct. 1ª quaest. 2. Et fidei sub dubitanter loquantur oppositam sententiam cum Bassoli; alii quae recentioribus theologis sequitur P. Vasq. disp. 3. cap. 4. et 11. cuius hanc rationem efficacem, et ruderandam maxime producit: sola revellatione, inquit, nobis constat hic modus unionis hypostaticae, et sub rogatur est ea hac, ut substantia creata subsistat per subsistentiam Verbi: ergo sola illa natura, quae habet vim, et rationem subsistendi potest subsistere per eandem subsistentiam Verbi; sed accidentia, et formae incompletae non habent vim subsistendi: ergo assumi non possunt a personalitate Verbi ad effectum subsistendi.

Ex praedicta ratione infert Vasq. non posse assumi

in unitatem suppositi illas alias formas corruptibiles, etiam substantiales, nempe animam equi; quia praedictae formae non sunt aptae esse ad subsistendum; et non constat nobis posse Deum supplere aliquem modum non creatum, praeter illum subsistentiae; et adinde non constat posse assumi a Deo naturam, quae non subsistit naturaliter. infert 2o posse assumi animam rationalem a Deo in unitatem suppositi; eo quoniam anima rationalis, quando est separata, non sit suppositum: anima separata sine adiumento alterius per se existit, et habet suam propriam subsistentiam, quae suppleri potest a personalitate Verbi. hoc dicto imminet manifestum esse animam rationalem separatam, et accidentia, alias quae formas corruptibiles incompletas volui hanc rationem praecipue in praesenti producere, et ex ea ostendam quam merito docuimus cap. anti non posse assumi ullam naturam irrationalem, aut insensibilem a D. Verbo; vera commoditas retorque omnis haec ratio in suum auctorem: dicendum 1o in praesenti quod: ideo non potest personalitas D. Verbi assumere accidens; aut naturam incompletam corruptibilem; quia personalitas Verbi non potest constituere aliquod suppositum, quod non sit persona, nec personare aliquam naturam, aut accidens subsistentem, quae non sit rationalis.

Et hanc statuendam causam probo nunc ipsa ratione P. Vasquez; sola fide nobis constat dari unionem hypostaticam, et per illam media personalitate Verbi suppleri modum, et subsistentiam naturae humanae completae; et ex hoc tantum non colligitur personalitatem Verbi posse supplere modum alicuius alterius naturae, quae non sit rationalis: ergo ex praefata ratione constat nullam naturam, quae non sit rationalis, posse suppositari subsistentia Verbi; et consequenter non posse suppleri per illam modum accidentis, aut alterius naturae

implere, quare ro unius cl[...] ro alterius. + in ... corruptibilis quare ::

§ Si dicas, ex una

subsistentia entitatis substantialis, nempe naturae humanae, quae supplet per-
sonalitatem Verbi, inferri quod solum possit eadem subsistentia Verbi supplere
modum cuiuslibet alterius entitatis substantialis, [illegible] possit in-
ferri, quod possit supplere modum accidentis, aut formae cor-
ruptibilis, nempe animae equi: [illegible] si subsistentia Verbi
[illegible] ratio formalis personandi naturam [illegible], et [illegible] determinetur
ex suo respectu formali, ut praedictum manet, non minus est impossibile,
quod reddat subsistentiam naturam completam, individuam, vel hyposta-
ticam, quam quod reddat accidens aut animam equi subsistentem; quan-
doquidem [illegible] ut nihil valeat, ut [illegible]
tat in aliis [illegible] formalibus; exemplum sit albedo, non minus est
impossibile, quod disgreget partitionem, quam quod [illegible] reddat
viridem, licet [illegible] albedinis maneat sit conve-
nientia.

§ 3a est. 1. possibilis est perseitas accidentis, et formae materialis,
corruptibilis quae; vel non est possibilis; si non est possibilis, [illegible] repugnat
frustra proponitur frequens quaestio; neque si impossibilis est perseitas acci-
dentis, et talis formae materialis, quid mirum quod persona Verbi di-
tribuere perseitati nequeat uni accidenti vel dictae formae ma-
teriali corruptibili? si a. [illegible] dicatur, ut dicendum est, videlicet
perseitatem accidentis, et formae materialis corruptibilis non repugna-
re ex se.

§ Hoc posito infero 1o. quod Verbum [illegible] tribuere formaliter
subsistere naturae humanae, potest etiam tribuere subsistentiam cui-
cumque alteri entitati creatae, quae naturaliter sit capax perse-
itatis et subsistentiae: patet haec illatio, quia [illegible] formalis ipsa potest
et tribuere suum effectum cuilibet subiecto naturaliter capaci, un-
de [illegible] personalitas Verbi potest tribuere persei-
tatem cuicumque entitati creatae, quae divinitus, et supernaturaliter

sit capax perseitatis: hec etiam eadem que potest, cuilibet pene-
tranti rationem causalitatis, et effectus, quod facile exemplo sua-
deo exemplo quod si forma dealbandi quodcumque subiectum
naturaliter capax dealbationis, potest etiam dealbare quod-
libet subiectum etiam divinitus capax talis dealbationis,
quod est quia nulla causa formalis potest elevari, aut recipere in
suo genere combinationem virium per concursum supernaturalem; proinde
nulla est diversitas in eius causalitate sive subiectum sit
naturaliter capax, sive supernaturaliter. § Dices secundo posuisse adversarios in
responsione praefata dicendo personalitatem Verbi extra esse
rationem formalem tribuendi perseitatem subiectis aliis, quae
naturaliter sunt capaces perseitatis; quia ad hoc fundum fe-
mus in perseitate naturae humanae Christi Domini, quae provenit
a personalitate Verbi. Hinc autem non sequitur, quod possit supple-
re ad personalitatem quemcumque alium modum formalem per-
seitatis. Secundo dico: si de facto accideret, quod alia equi existeret
naturaliter per se, posset fieri per seitatem, per unionem
ad personalitatem Verbi (quod fatentur hic auctores) § ergo
formaliter perseitas sit solum supernaturalis in accidente, illam
formaliter praestare poterit persona Verbi per suam unionem;
argumentum hoc est aperta in quacumque causa formali, ut dictum
est, et ostenditur in exemplo albedinis, et ex praedicta
argumentatione ruinatur responsio involvere contradictio-
nem in terminis, quos assumit; nam significat esse rationem
formalem ad tribuendum perseitatem aliis, quae naturaliter sunt
eius capacia, et non illis, quae sunt capacia supernaturaliter.
§ Respondebit adversarius ex his obiectionibus,
ex quo solum colligitur quod personalitas sit ratio formalis eorum

entium

entium sō, quæ de facto experitur per eā; quia de facto ad id assumpta est nā humā à personalitē Vbi, ut tribuatur Vbi, atq nō per-sonae, cuius est corpor nalē; ꝑ 2ᵃ hanc responsionem, quæ incul-cat antea, ē, quia hæc illatio male fundata est; nq si personalitas Vbi est rō fialis, perseitatis tribuet suum effectum fialem, cuicumq capaci, et quomodo cumq habenti aptitudinem: quia cum n sit entitas modalis Ða personalitas, ut dicat, ex nullo capiē coartari pot, ut potius ad hoc subiectum, quam ad aliud; ꝑ tota determinatio pro-veniet ab vnione supposita.

§ Explicatur hoc amplius quoniam doc-trina necessaria ē ad cognoscendam vim, et potestatem causarum fialium. albedo ē fō dealbandi; unde ex rōe effectus fialis deal-bationis, et à sua informatione spectata, n limitatur potius ad Angelum, quā ad hoīm; quandoquidem æqualiter dealbabit Angelum, atque hoīm, si vterque sit capax dealbationis; capacitas a. subiecti nullo pacto pertinet ad effectum fialem, vel cuius libet alterius fi: igitur si ponamus Angelum red-di supernaliter capacem albedinis, n ē naliter habere capaci-tatem, idem expraeinde proveniet, quia unio albedinis ad Angelum, erit impossibilis naliter, n ꝑ proveniet, quia albedo ex sua rōe fiali limitatur; nq repugnat, quod aliqua rō fialis præs-tet naliter solummodo effectum fialem alicui subiecto, et alteri sō supernaliter rōe sui, effectusque fialis: cuius doctrinæ rō in eo fundatur, quod ea fialis in eā ealis, et dealbari ne-queat, ut dictum ē.

§ Applicata hac generali doctrina ad rem præsentem, liquet quod si personalis sit dicamus unio personalitatis Ðe ad accidens, vel quodlibet aliud

om subsād. incompletum, et corruptibile cum psona hūa; se sit rō fālis tribuendi perseitatem faceret illud ens unitum existere per se, quarumvis unio sit supnālis rō ē, quia tota determinatio vt illud ens existat per se nascet ē, quod conveniat ab unione, quam quidem psona hūa ē rō fālis absoluta, et nō modalis tribuendi suum effectum cuilibet subto, cui uniatur, et indifferentē ad subtum, quod unitur nālit, et ad illud, quod supnālit unitur.

§ Dicendum ē, absolute loqdo psonalitas D. Ubi ē rō fālis psonandi nam humanam xpti Dñi, unde ab illo, et nō ab unione, vel ipsa na humā convenit, quod xps Dns sit fālit psona. Hoc asumptum fit apertum vel ex eo quod xps Dns ē psona Da et increata; ē nō esset psona Da, si haberet pro rōe fāli suae perseitatis unionem hypostem vel nam humam. § et. Hinc sequitur esse psonam nō dicere quomodolibet pseitatem; ē dicere talem pseitatem, quae ex sua rā sit alligata ad psonandum nam humam vel saltem intellectualem; qua propt rō fālis cur aliqd suppositum est psona, nequit esse indifferens ad aliud suppositum, quod nō ē psona: pariformit ac rō fālis cur est albus iste paries, et nō alius nequit esse ipsa albedo; ē potius unio albedinis; quoniam albedo est indifferens ad hoc et illud subtum; unde nequit esse rō fālis cur hic paries sit albus, et nō alius.

§ Dicendum 3. Pot nihilominus subsista Ubi D. tribuere perseitatem animae rāli vel corpori humano, vel etiam mq. Dā composito separatae; dum modo ordinetur ad componendum, neque ad id habeat impedimentum;

Pa cō quia personalitas D. V. tribuit perseitatem istorum cuilibet quando sibi vincta sunt in composito divino; ergo eandem perseitatem personam inadequate tribuere potest separatis. Pa hec cōa; quoniam personalitas D. V. est modus, seu ro formalis absoluta; proinde id, quod tribuit formaliter per se in composito tribuere potest separatis; cum nulla assignari queat ro, ob quam restringatur potius ad tribuendum suum effectum per se intra totum, et non extra totum. Confirmatur hec ro: quia personalitas D. est virtualiter divisibilis ad tribuendum effectum formalem inadequatum per se totius, ut dictum est supra; ergo mag. e converso separata non repugnat quod tribuat suum effectum formalem.

§. Si opponas quod personalitas D. est ro formalis personandi, et propterea non potest tribuere per se esse alteri, quam persone. Resp. facile personalitatem esse rōem formalem personandi adequate vel inadequate: cum enim corpus suum ex se ordinetur ad constituendum suppositum totale, et similiter aīa totalis ad idem constituendum ordinetur quomodocumque se habeant ista extrema, si ordinata sint ad componendum, et ad terminandum unionis, semper ūs. totes inadequate quae personari possunt. et trahi personalitate Verbi. An vero corpus cum accidentibus constitutionis, quod contrahere solet post defectum aīe totalis possit subsistere per Ubi divini personalitatis, et similiter numquid aīa totalis non ordinata ad unitionem possit eadem personalitate trahi nisi proprio obscurum est; et potius inclino, ut dicam non posse trahi, et subsistere; quoniam personalitas Verbi est ratio personandi in ordine ad constituendum adequatam personam; tunc .a. salvari non posset ratio personandi in ordine ad similem constitutionem; etc. L.

Disputatio 5.a

de cognoscibilitate mysterij Incarnationis.

Caput 1.

Quomodo possibilitas huius Mysterij

Sit ratione naturali perceptibilis?

Involvi solet hec disp.o cum cognoscibilit.e aliorum mysteriorum supernaturalium, sed in praesenti fere ab omnibus recentioribus disputari solet, et propterea praetermittere noluimus. Supponendum igitur est universim non solum non potuisse lumine nali ostendi impossibile mysterium Incarnationis vera demonstratione, sed neque demonstratione ex speciis composita quae reputari debet demonstratio ex solo naturae lumine. — Ad hoc generale praesuppositum subnotandum est aliqua esse mysteria fidei, quae intellectus non adiutus lumine fidei posset reputare impossibilia specie aliqua rationis nalis deceptus: v.g. mysterium Trinit. quia existimaret intellectus hoc principium ubique esse evidens, quae sunt eadem uni 3.o sunt eadem inter se, et ex hoc principio decerneret esse impossibile myst. Trinit.

Praeterea subnotandum est Mysterium Incarnationis posse considerari primum quod de facto contingit in unione ad personam filii, et non ad personam Patris, vel Spiritus Sancti. Hoc pacto manifeste involvit Mysterium Trinitatis. — Secundo potest considerari Incarnatio abstrahendo a mysterio Trinitatis, quatenus dumtaxat dicit unionem naturae humanae ad Dei personam: hoc 2.o pacto intelligendum est praesuppositum generale praemissum; si. m. includat incarnatio Mysterium Trin. ex eo capite posset merito reputari impossibile intellui relicto viribus suis, et specie rationis nalis illuso.

Probatur praesuppositum, ut primo est explicatum; quoniam nullo principio nali quod iure suo reputet evidens, potest impugnari Mysterium Incarnationis, neque potest videri iure adversari alicui principio nali. In primis non adversatur illud de mutatione Divina: nam, ut constat ex responsionibus nostris in 1. disp. supra titulus allatis, constat, inquam, Deum so-

lus sabere purus trats intrics ad ng Sus; ig. ex mera intrica trat. n. pot. demonstrari Mutatio, neq. ad sps. demonstratis: ã. illud prius non repugnat demonstrative ad xos nals myst.o incarnis. Rursus ex perfect.e que superveniret Deo in unione ad ng Sus non potest merito reputari aliqua impossibilitas; quoniam ex mera terminat.e nulla perfectio supervenit, ut patet in cognit.e parietis, que parietes non perficit: ig. demonstrat.e que lum.e nali reputet talis merito nequit demonstrari mysterium incarnis impoble.

Praemittendum e 2.o aliud ee quod adeat in mentes Angeli aliqua species suis mysterii, et aliud longe, quod incidente tali specie iudicet Angelus ee pdble, vel impoble mysterium. — Hoc maxime notandum est ad praesentes dicendis. Nam contingere potuerit, quod cognitis extremis inciderit menti Angeli quaestio ce.a pblits myst.i. Incarn. qs. iudicare pot. rite: cum quotidie tot varia, et miscelanea spes rerum etiam suao ingenio stingatt. Hoc certe mihi videtur ex nullo capite repugnare, quod in Angeli mentem encedat dubitatio de pdicta politate cognitis extremis: hoc vel ipsa sui ppp.na, indubitatum videtur.

3. Praemittendum e 3. cognitionem politat.s duplicem esse, aliam positiuam, et aliam negatiuam; negatiua cognitio est, quando inadis cognoscit nullum sibi obuersari argum ca politatem, quod n dissoluat: sic coit cognoscimus ideo politatem obtinens de facto n existentium vg. quod duo ca adeq.te sul possint producere eundem effectum; quia in hac n ere repugna, et axioma coit usurpari solitum: quidquid n repugnat, concedendum e de dicto op. Suadet hanc n repugnam negatiue cognitam. Ca cognitio politatis positiua tunc datur, quo cognoscimus ita rem n repugnare, ut nulla sit formido de radice latente, et subter fugiente nra cognitione; sic positiue cognoscimus n repugnare quod cras Sol luceat super terram.

§ His positis superest quaes an angelus potuerit habere cognitionem de possibilitate mysterii incarnationis.
1a Sententia negat cum multis apud P. Suar. disp. 3. sect. 1a
fundatur 1o in auctoritate SS. Patrum, qui passim hoc mysterium ineffabile, et incomprehensibile dicunt, quoniam
res nunquam in cognitionem Angelicam, aut humanam
caderet, id est dici [redacted] fuerit inventio, et adinventio Dei. 2o ratione pbatur, quia mysterium est
supernale. 3. quia Angelus sine revellatione cognoscere nequit potentiam Dei obedientialem, cum qua mettitur mysterium. quarto, quia in angeli mentem cadere non posset, quod
subsistentia modalis Angeli, non ve suppleri posset per
aliam divinam.
§ 2a Sententia reputat Angelum sui derelictum non
fuisse tam alienum a cognitione incarnationis, ut aliquam
notitiam de eius possibilitate habere non posset, suspensurum
tamen fortasis asensum suum; quia dubitaret de illo
unionis genere in quo omnium rerum unitates, et similiter an
Deus de immutabilis posset de novo per unionem habere
aliquam perfectionem. Denique an ex duobus entibus, quorum unum est actu completum, et aliud incompletum resultaret unum per se, quando similis unionis in creatis nullum est vestigium. Pro hac sententia cum aliis
apud P. Lugo disp. 1a sect. 1a fabet S. Ambr. lib. 4o in
Lucam, ubi fatetur diabolum habuisse aliqualem notitiam
huius mysterii, et similiter alii Patres.
§ Omissis his
sententiis, quia nimis generaliter loqui videntur, et in pro
pr. iactos suppositiones ad questionem, illis attentis facile, ni fallor,

Dicendum

dissoluium ipsiusque. sed an potuerit attingere, quia perspectis omnimis non viderit in Angeli mentem dubitatio de misto incarnationis ad id dicendum est, ut dicta, quod talis cognitio non repugnat. testimonia Patrum id docent absconditum a seculo fuisse hoc misterium a nullo auditum, scitumque: quod homini attingere potuit quia Deus tum Angelis, tum hominibus subtrahere voluerit eam cognitionem; ac dubitationis species; vel certe dicuntur ex fraci Sacrarum scripturarum, quae res sunt, et non possint cognitae applicantur, ut pluribus ad fastidium exemplis demonstrare possem. certe homines non ita fuerunt alieni a cognitione omnimoda Dei cum hoc, ut aliquas cognitiones obscuras, et simbolicas eius rei non habuerit quod pluribus ethnicorum effatis probare possemus.

Sed D. Chrisostomus tom. 2 homil. 4. ad ea verba; concipiet de Spiritu Sancto, ubi inquit: non nec gabriel Archangelus, non evangelista Matheus amplius hinc quidpiam significare potuerunt, nisi tantummodo quod esset ex Spiritu; qualiter vero spiritu, et quonam modo, quorum certe nullus exposuit, neque enim erat omnino possibile. — Haec Chrisostomi, et alia similia, quae in Sanctis Patribus occurrunt, intelligenda sunt de cognitione intuitiva, nam alia cognitione abstractiva optime potuit Sanctus Matheus exponere quomodo Christus Dominus conceptus sit de Spiritu Sancto praesertim post patratum mysterium Incarnationis, et fide ipsius iam habita; sic enim scribebat Sanctus Mattheus.

Dicendum 2°: si intellectui Angelico accideret cogitatio, et dubitatio de unibilitate subsistentiae divinae cum natura sua, posset negative cognoscere possibilitatem mysterii quatenus sciret seorsum solutionem tribuere omnibus argumentis, quae in oppositum extraxi possent; sed hoc est cognoscere negative possibilitatem mysterii: ergo potest ita cognosci ab Angelo mysterium Incarnationis. Respondet P. Granado posse Angelum dissolvere omnia argumenta sibi obiecta da par-

possibilitas mysterii dubitatur tn. semper an ea argum.ta legitime soluta sint.

Sed impugnat 1.o quia Sol.e confiteri Angelum non cognoscere positive possibilis, et semper dubitatur, an aliquid ipsum lateat; siquidem ex ea, quæ cognoscit de entatibus positive dissolvere pot. argum.ta Refellit. 2.o quia sine fundo dicit qd non poterit Angelus solvere arg.ta itaut cognoscat solutas ee legitimas. Hæc enim Angelici ingenij vim non superant. Dubitatio quippe de legitima solut.e vel residet in unione creata, et illius natura, vel in næ. Diva; Sed cum positive cognoscat p.rata næ suæ, et alia solius unionis p.rata bene videt Angelus non ee repugnantia in illis p.ratis unionis, quæ cognoscit, nec in p.ratis næ Div.æ, vz. unus creatus ex æc unionis non petere mutat.m in quolibet extremo bene percipit Angelus. similiter næ Div.æ posse uniri cum alio sine repugnantia, si cedibet sua subsistentia: ergo evidenter pot. cognoscere Angelus solutas ee legitimas, quæ adhibet argumentis indicantibus unibilitate næ Div.æ, L. affirmantibus ex unione Mutat.s. Quæ sequitur izi.

Dicendum 3.o positive nequit Angelus cognoscere possibilis mysterij Incarn.is. Hæc Dc.o explata facile assentit, et ergatit cum anti explicatum quomodo impossibile sit cognosci positive evidenter possibilitas mysteriorum supernalium; sed solum negative evident. ee cognoscibile; vlt. per defectum speciei, et proprij cognitis. Pro quo nota, quod anti non est cogtio comprehensiva obti manet semper intellectus dubius, an obiectum habeat plura prædicata præter illa, quæ cognoscunt, vz. cognosco ego hoc ee aial reale; sed quia non cognosco comprehensive hominis, illiusq. integram naturam maneo dubius, an plura adsint hominis p.rata per quæ distinguit a pluribus alijs entatibus possibilis, me lateant. — Sic similiter non data comprehensione cuiglibet entatis, quamvis plura eius prædicata penetres,

semper manet dubius, an alia prata cognoranda supersint, qua propter quaelibet non apprehensiva possibilitatis, omnisque pratorum possibilis illius est semper dubia circa alia prata, quae forte latere poss. Ut ex alia parte sit evidens, et positiva.

Cognitio autem negativa, et quae nihil cognoscit per propriis species nihil positive adstruere pot. sed solis perspectis aliis, quae non sunt ipse entitas affirmare pot. indirecte non esse entitas de modis ipsorum, sic caecus indicat de coloribus, ult. non esse tactu sensibiles, nec auribus perceptibiles, nec lingua gustabiles; at positive adstruere de illis non potest. Praeterea cognitio nostra naturalis de supernaturalibus positive, et per proprias species nihil certo affirmare pot. sed tm. abstracte, et ex aliorum notitia. affirmare etiam pot. unus suppositum supernaturalis esse supra vires naturae servare prata essentialia unionis non exigere rem naturae suae, quae copulat mutationem ubi: similiter non repugnare illi, hoc vel illud pratum: at positive cognoscere nequit quod dicitur personalitas sit possibile supplere vices personalitatis creatae, sine huius repugnantia.

§ Ultimo frangitur discursus, qui non cognoscit, neque apprehendit positive omnia prata rei, antequam existat, nequit cognoscere positive illius possibilitatem evidenter; sed nullus intellectus creatus viribus naturae pot cognoscere positive, et adequate omnia prata unionis hypostaticae, alterius vel entis supernaturalis; ergo a nullo intellectu creato pot agnosci evidenter eius possibilitas, siquidem nullus intellectus creatus ita positive cognoscere pot possibilitatem, ut non dubitet, et maneat pendulus circa aliquam latentem repugnantiam, quae ex parte rei supernaturalis, nempe unionis aut ex parte personalitatis ubi dari non posit. an mysterium incarnationis iam perpetratum aliqua cognitione quidditativa naturali in medio, aut ex medio cognosci posit, dicemus alibi: interim videndus eruditissimus P. Palpalda disp. 11a de ente supernatural tom. 1o.

§ Ex dictis praeterea sequi videtur nullius rei supernaturalis

possibilitatem hoi ignorescere posse, quando quidem supernalia comprehendere non possumus. Rursus ex philosophia notum est Deo redi debere, quod posset producere quod non repugnat, neque involuit contradictionem, sed quod in mente angeli non repugnet misterium incarnationis, satis est ut angelus debeat fateri possibilitatem illius. Satis faciendum est his, aliis que difficultatibus, dicendo aperte, et plene supernalia similiter ac creaturalia non posse, et omne cognoscenda esse possibilia prerogativam angelus experiunt, esse necessarium, quod comprehendantur, et omnia eorum predicata habeantur perspecta; nihilominus ut cognoscamus manifeste possibilia ex ipsa eorum existentia vel alio effectu inferente evidenter, et a priori possibilitatem non est necessarium, quod comprehendantur: hoc pacto cognosci potest evidenter possibilitas Dei, et aliorum entium naturalium, quin comprehendantur.

§ Philosophi, et optime notat Principal. disp. 31a citata num. 12 ex quadam communitate quod non reperiunt aperte repugnare, aut involvere contradictionem Deo possibile credunt; non si nulla apparente implicatur, vel probabilis est solutio cuiusvis complicati, et argumenti adversantis proposito, cum quem est ut sapi de Deo sentiamus in bonitate. Si hoc non obstante vidi alium in philosophia dixisse memini, qui omnipotentiae Dei plura negat posse producere, ea de causa, quod in creaturis non reperiat potentiam in contrarium, non quia possint elevari ad producendum simul cum Deo non minus vellicatur Dei omnipotentiae, et bene meretur de illa, qui generaliter credit omnia posse Deum omnipotentem simul cum creatura producere. cap. 2. argumenta in contrarium pleraque casu dissolventur.

Caput 2^m.

Argum^ta contra Conclusiones præcedentis capitis diluuntur.

§ Obiies p°. hoc mysterium n̄ eē supernale, n̄ si' ita loqui lt. supernalis simus. q' simplex apprehensio illius, aut dubitatio n̄ potuit incidere in ullam m̄ creatam viribus suis relictam. ān passim docet S. Petrus cum scriptura inuentiones, quod neque auris audiuit illud, neque oculus vidit, neq in cor hoīs ascendit: et ibi: cum Isaia, quod rsud dm̄ brachium nulli vnquā reuellatum fuit. Præfatis locut^s prouerbialis, tunt ad denotandum rem occultissimam, cuius nec suspicio quidem, aut cogitatio creaturis obtigit.

§ R^r. aucteres, qui hoc argo, et similibus vtuntur n̄ posse loqui supposita reuellatione facta in sacra scriptura, nā ipsi palam fatentur vellationem factam fuisse ex valent^l eccam̄ de diuinitate Messiæ, qua post incarnationem reuellatum, et propositam in sacris scripturis potuit Angelus naliter ex scriptura, illiusq expositione n̄ eē per apprehensionem cognitionem; s etiam per certam cognitionem nalem in medio cognoscere. quomodo autem in m̄ possit attingi aliq supernale cognitione nali, in m̄ de fide amplius exponemus.

§ S prætermissa hac solut^e et log^do inde pendente ā reuellatione scripta, fatendum ē mysterium esse ordinem supernalem; s inde n̄ infertur, quod illius propositioni apprehensionis nalis dubitatio^m cadere nequeat. auctoritates allatæ sō denotant mysterium esse obscurissimum cognitu assertiua cognitione, quod nulli dubium ē. Pro hoc notandum in locutionibus prouerbialibus n̄ astimari id, quod pronuntiatur gramaticali verborum cortice, s quod denotatur vg. facilius ē camelum ingredi per foramen acus quā diuitem in regnum cælorum ingredi: si attendatur

id quod verbo tenus affirmat Sez pp. incideret illa absurda: sed
est attendendum est quod significatur, et intenditur, nempe difficillime
esse, quod Divus adequatur regnum caelorum: hoc ergo affirmatur, et non
aliud illo circuitu proverbiali formula. — Sed in 2° casu nulli
cognitum aut revelatum est, neque in cor hominis ascendit, videlicet, Deo mix-
tum occultissimum, et remotissimum ab investigatione naturali; si numquam
dicitur cognitionem saltem apprehensivam mixti non potuisse cadere
in intellectum creatum. Praeterea vero apprehensiva cognitio obscura, du-
bia, neque per proprias species habita non arguat connexionem
rei naturalis cum supernaturali sine incommodo concedi potest.

§ Obiicies 2° contra
2m: licet possimus cognoscere incarnationis possibilitatem cognitione eviden-
ter in se et apprehensiva: at 2° in 2° allata minime probat, quod
cognitionem quidditativam, et intuitivam non possit cognosci mixtum: probatur
primum quia de facto cognoscimus possibilitatem Antichristi, et aliarum
plurimarum rerum nondum existentium, quas tamen non apprehendimus: sic
quam plures effectus futuros in causis intuitive cognoscimus, quos
quidem apprehendimus: ergo pari forma non repugnabit quod possibilita-
tem mixti incarnationis cognoscat Angelus, quantumvis non
apprehendat, neque possit apprehendere extrema unibilia, aut unionem
hypostaticam. quia nunquam ad cognoscendam possibilitatem rei exigi si-
mul apprehensionem. perfectior utique est cognitio rei exis-
tentis, quam rei possibilis; sed existentis cognitio sine apprehensione
habetur: ergo et possibilis.

§ Respondet distinguendo cognitionem intuitivam a
quidditativa cognitione etiam in se: cognitio intuitiva proprie versatur circa
res existentes per propriam sui speciem, quia nemo intuetur, quod non exis-
tit: alia est cognitio immediata quidditativa rei in se, licet non exis-
tat, et haec est cognitio, qua sabet Deus rerum possibilium dum cognoscit

nullo pacto repugnare illas; loquendo de cognitione quidditativa, et evidenti rei in se quicumque praedicto modo cognoscit possibilia non repugnare, necesse est quod illa comprehendat: debet enim omnia illarum praedicata intime, et quidditative cognoscenda sunt. Quinde debent cognosci omnia praedicata rei esse talia, quae non implicant, et etiam quod sint qualia revera sunt. Quod hoc est rem comprehendi: ergo debet comprehendi res, et omnia eius praedicata possibilia, ut evidenter cognoscatur possibilitas rei in se.

Possibilitas Antichristi, et rerum aliarum similium non cognoscimus in se quidditative, sed solum in alio, quia fide cognoscimus Antichristum futurum hominem eiusdem speciei cum nobiscum, sed haec species hominis naturam non repugnat, ut est evidens; siquidem existit: ergo non repugnat Antichristus. Caeterum hoc pacto possibilitas mysterii Incarnationis non potest Angelus cognoscere, quia nihil existit eiusdem speciei cum dicto mysterio unde illius possibilitas posset colligi: ergo nequit cognosci possibilitas Incarnationis eo pacto, quo possibilitas Antichristi cognoscitur. Ex alia parte comprehendi non potest ab Angelo omnia praedicata mysterii. Ecce cur ad cognitionem possibilitatis evidentem in se requirit comprehensio, et quo modo, neque in se, neque in nullo alio anti potest cognosci Incarnatio. quia si daret ani. inferens in natura Incarnationis in illo anti sive comprehensione posset cognosci; ut possibilitas Dei in sua existentia perspicimus.

Obiicies 3.o Saltem peracto mysterio Incarnationis Angelus intuetur cognitione evidenti naturali naturam humanam Christi Domini, ut cognoscit illam esse destitutam subsistentia creata: ergo cognoscit personalem subsistentiam increatam. Adde Arriaga. aliquos eos intelligere. ad illius vim patefaciendam. — ergo saltem cognoscibile est aliqua cognitione naturali, quod illa natura humana Christi Domini subsistat increata subsistentia, et

5

supernali: pt. hęc novissima coã; quia cogtio, quę capax est cognoscere qd qd natle ē, eo ipso, qd videat effectus fnales subsistentię, et insuper cognoscat nullus dari nalę, colligit evidentèr dari supernalę.

Hoc argumentus merito dubitat efficax, et ut attingat difficults. eam tractari solitas in variis theologię ptibus, ult. an mystra supernalia existentia, et entates aliq eiusdem ordis possint cognit. nali certa attingi? Ab ea difficultate nos abstinuimus quia tn. huius mã. prętermittere noluimus, pptr. presens argumtu. pponere libuit, et ad illud tenet suppta. nostri doctrina, quę negat entia supernalia posse cognosci evidenter cognite qdditativa nali etiā in alio. Aliis aliorum solutiobus ret. Ripalda supra citatus, dso anti, et negdo csq. quia nã Xpti Dni potuit sustentari sine creata subsistentiã actione entative nali, et quando modus supernali qua actione existeret incōicabilis. Sed: 2a videt ēē aperte, quia potest Angelus cognoscere nalitèr nullus dari acts. aut entats nalę, et saltus hoc cognoscibile est ordine nali: ergo ordine nali cognoscibile ē dari entats supernalę, a qua proveniat dicta incōicabilitas.

Propter hoc Ripalda citata disp. nº 23. subiicit n debere Angelus notitias immatus oiūs negationum naliū, quę divinitus subsus perficere poss. unde, ut cognoscat abesse ãnã suã Xpti Dni entats subsistens nalis, non pp inde cognoscet entats, quę illius vices pręstat. S. oio ambiget dn effectus proveniant ex eo, qd Deus deneget ocursus ad emanats. subsists, vel ex eo qd sit entas supernalis: sit. m. aliqs media nocte cognosceremus evidentèr lucis abesse, quin cognoscamus negats. lucis provenire ad effectus cã nalis; cũs ab aliã causa prove-

nire posit. Pariformiter, quando datis circumstantiis alicuius effectus, dubitatur de causa naturali, non licebit recurrere ad causam supernaturalem determinate, cum supernaturalitas non sit praecise naturaliter ad praedictum effectum. Videt Angelus v.g. hunc esse subsistentia creata, et non videt determinate aliquid supernaturale exigens vias subsistentis, tunc affirmare debet, vel saltem dubitare an velit Deus subsistentiam illam latere, aliasve causas effectus formalis apparentis.

Sed. Hae solutiones quas vix ingeniorum aperit certe non satisfaciunt, nam loquendo de effectu formali incommunicabilitatis, quem v.g. Humanitati tribuit subsistentia Divini Verbi, illum aperte cognoscit Angelus, et quod est incommunicatus, incommunicabilisque, et similiter cognoscit eum effectum evenire ab aliqua forma, vel creata, vel increata: quia hoc procul dubio lumine naturali cognoscibile est; similiter quod non proveniat ab aliqua forma increata, et supernaturali, lumine naturali est cognoscibile. Hic syllogismus modalis est evidens; nam cuius primum antecedens, necessarium est, quod pateat, et consequens, et quia cognoscit effectum naturaliter provenire a causa naturali, vel supernaturali, et deinde non provenire a naturali, necesse est, quod concludat provenire a supernaturali.

Cognita vi argumenti, restat decernamus quid nobis dicendum sit. Mihi persuasum est supernaturalia in existentia posse cognitione abstractissima et generalissima, quae appellari consuevit, an sit, posse primari luce naturali: inde posse cognosci vi intellectus, quod hoc, ponendo, signat: dat aliquid, quod excedat vires nostras, ac proinde quod det aliquid supernaturale. Non video firmum, ut neque intellexi naturali hanc abstractissimam cognitionem: et P. Ripald. citatus n.° 33. et 34. supponere videtur hanc notitiam generalem esse possibilem, solumque conatur adstruere Angelos, et Daemones non agnovisse mysterium Incarnationis ut tale notitia propria, et assentitur: nec ignorare potuit aliud esse cognoscere determinate dari Incarnationem et aliud longe cognoscere confuse dari in natura humana Christi Domini aliquid supernaturale: quod hoc distinxisse videtur, nam loquens de miraculis Christi Domini, esto, inquit, novisse daemon fieri virtute Divina, quia ignotum sibi erat, an fierent ab Humanitate Christi elevata immediate per opus Dei: ex quibus verbis infero Daemon igitur vel Angelus potest cognoscere confuse, et in generali dari unitum praedictae Humanitati aliquid supernaturale, quod crederet illud aliquid supernaturale exercari.

Posse hac generali notitia cognosci evidenter mysteria supernaturalia, quando iam exercita sunt, et existunt in re, praesertim, si dicant effectus entitative naturales, aut negationes secum naturaliter connexas

mihi probabile videtur, et necessarius ad solutionem argumenti propositi, et similius in hac materia: videt verbi gratia Angelus operatus miraculorum, et cuius capax non est aliqua potentia naturalis: infert naturaliter fieri à supernali. Quantitati, et accidentibus Eucharisticis deest subiectum, atque naturaliter cognosci potest, quandoquidem negatur naturaliter cognosci potest non remanere ea accidentia naturalibus viribus: hinc necesse est quod inferat quilibet animus, quod existunt supernaliter, quin habeat principium progrediendi ad cognitionem determinatam, et averrinam. alius aphensiones similes, dubitat quae rerum supernalium non sunt supra naturales vires, ut si Deus fieri hominem sese offerat animi angelico dubitatore potest de possibilitate assertionis, nec supra naturales vires erit, quod cognoscat à nulla ea naturali produci posse actu missum; quem affirmauit, quod si ab aliqua ea produceretur erit supernalis; et aeque dubitare poterit an absolute, sit possibile ea supernali: quis dicat has cognitiones relatas, et similes abstractissimas esse supra vires cognitionis naturalis.

Possibilem igitur incarnationis, et quodcunque aliud supernale, siue habeat connexionem cum effectu naturali, aut exclusione negationis naturalis, et propria sit ea peractum est, cognosci potest lumine naturali, modo explicato. Paritformiter illius possibilitas cognosci poterit per aphensionem obscuram conditionales, dubitatiuos quo. no. o. mod 13 pb huius doctrinae et per quam satisfit arguto supra producto: qui cognoscit animus, necesse est quod cognoscat eos inclusum in animo eo modo, quo cognoscitur animus similiter qui negat utrumque extremum contradictorium, necesse est quod posset affirmare oppositum: si animus lumine naturali efficax supernaliter in natura humana rapit divini cognoscit dari in natura: necesse est, quod affirmare posset esse supernale. similiter posse Deus aliquid producere, cuius possibilitatem nulla creatura posset assequi, et huiusmodi plura dari in Deo negavit non cognosci ab omni naturali recte = tudi

evidenter, q° idem intell. pot apprehendere plura supernalia esse possibilia q. cognitionibus possit generalibus n. repugnat. per ipsi supernalia. merito etiam negabitur Angelo quod possit dubitare an sit possibile Deum fieri hominem cum manifeste cognoscat plura posse fieri a Deo, quorum ideas, possibilitates quae ipsius latent.

§ Aliud & ulterius nihil percipere pot de supernalibus naturalis; etiam si Angelus statim a sua creatione exerceat actus charitatis, aliosque supernales: atn naturale so cognoscere pot et experiri cognitione abstractissima et relata actus a se elicitos esse supra vires naturales: quidditative v. et assertive ulterius nihil cognoscere valebit. demones etiam recordari possunt se habuisse actus supernales de tali obiecto, et in specie; memoria supernali relicta ad maiorem ipsorum cruciatum ut docent plures Theolog. s. disp. 6. de fide sect. 3 n. 8. memoria. a. naturali generica per actus naturales, supernalium so generalissime, et n. in specie recordari possunt = Christus dns noc nali, neque scripturis, neque ex miraculis potuit cognoscere se esse Deum quidditativa, et determinata cognitione; neque lz naturalit potuerit intelligere sensum scripturae: et esse infallibilem naturalit scire n. potuit. proxime so potuit cognoscere Christus naturalit dari esse quid supernale. quomodo ei theologica sit naturalis .l. supernalis. quomodo Deus supernalia revellatae natali vulgare possit. alibi.

§ Obies 4°. contra dicta mysteria fidei etiam iudicio Naturali sunt evidenter credibilia per fidem divinam. propterea que infideles sine excusatione suae perfidiae possunt induci ad illorum cognitionem; sed quae sunt evidenter credibilia, sunt evidenter possibilia, nam quidquid est credibile contradictionem terminorum non involvit, aliqui ex implicatione contradictionis curreret.

credibilitas; ergo myst.a fidei sunt evidenter possibilia. Resp. Ista maior di-
stinguo minorem, quae sunt evidenter credibilia sunt evidenter possibilia evidentia possi-
bilitatis in se, nego minorem; evidentia attestationis, concedo minorem.
Pro solutione nota dupliciter posse aliquem evidenter testificationem, vel sine evi-
dentia dari revellationem Dei de incarnatione v.g. 2o si sit evidens da-
ri testificationem possibilem sibi dignam revellatione; quolibet ergo his modis di-
citur evidenter credibile mysterium incarnationis, et ipsa evidentia cre-
dibilitatis est evidens possibilitas, non in se, sed in testificatione; quia propter evi-
dens esse dari testificationem incarnationis dignam creditu, inde mys-
terium erit evidenter possibile; idest dabitur evidenter attestatio
digna creditu de possibilitate mysterii incarnationis.

§ Notatu digna est aequi-
vocatio propositionis huius, quod est evidenter credibile est evidenter possibile; quae
tota consistit in appellatione particulae evidenter; si haec cadat su-
pra ipsam possibilitatem in se erit propositio falsa significans id, quod
habet testificationem evidenter ad credibilitatem, habere etiam evidentiam
sibi non oppositam: si vero appellet evidenter summa possibilitatis cognitionis
in revellatione, et deroget dari evidentem testificationem possibi-
litatis vera est propositio. praefata aequivocatio facilius tollitur, si ea quae per
adverbia dicuntur exprimamus per nomina v.g. illud cuius cre-
dibilitas est evidens, eius possibilitas est evidens. absolute nego est propositio; nam
evidens possibilitas absolute significat evidentiam rei in se; secus quae conce-
denda erit propositio loquendo de possibilitate rei in testificatione: catenus n.
mihi innotescit possibilitas incarnationis, quatenus attestatur, et proponit
illam ecclesia; ergo catenus est evidens possibilitas, quatenus attestatio est evi-
dens.

§ Exemplo res fit manifesta, credibile nobis est
evidenter dari urbem Romam, inde sequitur quod possibilitas ur-
bis sit evidens, ergo quomodo est possibilitas evidens, mihi nun-
quam Romam in aspectu habenti? Resp. est evidens non in se, sed in testificatione

tantum

hominum fide dignorum. Plurium evidenter credibile est, quod plures fide digni asseverant, nempe quod asserit S. Thom. se vidisse quod S. Aug. et alii; namque procul dubio credibile est quod tantae auctoritatis praediti se vidisse asserant; inde tamen non sequitur esse evidenter in se verum, quod plures fide digni asseverant se vidisse. Haec adeo facilia nobis videntur ~~esse~~ ut non sit amplius in illis immorandum. Tract. 2us de necessitate et utilitate mysterii incarnationis. Disp. 1a an mysterium incarnationis aliqua necessitate anti, vel consequenti fuerit necessarium. cap. 1. praemittuntur varii modi, quibus res dicitur necessaria.

~~§ Antequam ad praesentem quaestionem similesque alias discutiendas accedamus~~

Tract. 2. de necessitate et utilitate Mysterii Incarnationis.

Disp. 1. an myst. Incarn. aliqua necessitate anti, vel consequenti fuerit necessarium?

Cap. 1. praemittuntur varii modi quibus res dicitur necessaria.

§ Antequam ~~ad~~ praesentem quaestionem, similesque alias discutiendas accedamus, praemittendi sunt varii acceptiones, et divisiones necessitatis; unum tamen satis constat illum dici necessarium cuius contrarium et contradictorium est impossibile; namque si nequit existere negatio Petri v.g. ex inde sequitur quod existat Petrus necessario; si autem contingens, aut possibilis est negatio Petri, eo ipso Petrus erit contingens, et non necessarium. Propter haec necessitas in communi definitur determinatio inde flexibilis ad aliquod extremum contradictionis: haec definitio convenit cuilibet ente necessario sive sit negativum, sive positivum quid; unde ipsa impossibilitas rerum est necessaria; quandoquidem ita necessarium est chimeram non esse atque esse possibile

Petrum. nihilominus cois logi⁹ consuetudo necesitatem tam negativam et tam cuiuslibet ad n. esendum impositam vocat convenit.

§ Ex eis liquet male definiri a nonnullis necesitatem in coi per determinationem potentiae indefectibilem ad aliquid, ad quod est potentia; male inquam, nam ibi definitur necesaria nexio potentiae ad suum actum, non definitur necesitas rei in se; unde non definitur illa, quam habet ad existendum Deus, neque necesitas, quam habet Petrus possibilis, et non contradictio extremorum ex quo coalescit, et sic de aliis; quae tamen sunt necesitates rei in se, et non in potentia: ergo non definiuntur. praeterea necesitas potentiae ad actum solum est aliqua specialis, ergo per illam definiri non potest necesitas communis.

§ Ex posita generali definitione necesitatis progrediendum est ad divisiones illius; quarum prima divisio sit illa, quam res habet in suo esse, et illa, quam participat ut actus a sua potentia. pro necesitate rei in suo esse advertendum est nihil aliud esse absolute necesarium praeter Deum optimum maximum, nam licet aliqua dicantur necesaria, ut Petrum possibilem esse possibilem, et quimeram impossibilem esse; et his similia in eo esse necesaria nominentur; attamen iterum esse non est aliquid reale physicum, aut absolutum, sed positivum logicum, et rationatum, unde re ipsa praeter Deum nihil est, de quo alios latius dicam. Necesitas rei in potentia est illa, qua potentia conectitur cum efectu necesario, et communiter definiri solet quod positis omnibus requisitis nequeat non operari potentia; unde in eo distinguitur a potentia libera, quod instructa omnibus requisitis posit se cohibere ab operando, et sesare.

§ Subdividi solet necesitas potentiae in physicam necesitatem

metto

mephyscam, et moralem; quarum quaelibet si proprie sit nesitas pot. eo
ruocari debet, ut nequeat pota seiare ab illo extremo contradictorio ad quod
nesitata dicitur; quapropter eodem modo minuitur potentia in ipsa, et nesitas physi-
ca, mephysica, et moralis, ut quod positis omnibus requisitis nequeat
non operari physice, mephysice, vel moraliter. mephysica autem de similibus solet
illa nesitas, in qua implicantur contradictorii, si ponatur potentia si-
ne actu: physica dicitur determinatio naturalis potentiae ad alterum, in qua non
implicantur contradictorii, si coniungantur potentia et negatio ac-
tus ut potest in ipsis physice nesitantis, nec facere potest Deus quod
Sol non illuminet, quod ignis non comburat. Adduci solet a recentioribus
ut exemplum nesitatis mephysicae, de qua tantum est connexio antecedentis cum
consequenti; quoniam nequeunt coniungi sine contradictione antecedens, et
consequentis falsitas.

§ Quae hucusque diximus dicta sunt; neque antecedens cum
consequenti mechanice non nesitatur potentia, sed nesitate logica; quia duo ideo dicuntur
ta nesario inter se coniunguntur: quare adducenda non fuit nesitas
antecedentis, et consequentis ad explicandam connexionem potentiae cum actu. Rur-
sus Sol ex se non est nesitatus ad alterum lucis; sed Sol positis omnibus
requisitis dicitur nesitari; positis vero omnibus requisitis, videlicet appli-
catione sufficienti diaphani, et reliquis si separat ab actu sol
aret potentia nesaria, et non esset; proinde nesitas est physica, ut
positis omnibus requisitis operetur, est mephysica nesitas, et di-
visio nesitatis in mephysicam, et physicam desectuosa est. Haec
notasse sufficiat, ut cognoscamus quid communiter nomine nesitatis
physicae, et mephysicae, signent recentiores, et quid in doctrina
correctione indigeat.

§ Nesitas moralis communiter explicari solet,
quae non est physica, aut mephysica in rerum convenit; sed ex more,
et communi usu, sive hominum, sive rerum naturalium: v.g. homini fame-
lico appositis cibis, nesarium est moraliter quod manducet; nam
licet potentia physice libera sit, attamen more hominum raro, vel rarissime

contingit, ut potentia talis disposita coniungatur cum actibus dictum moraliter necessarium, et oppositum moraliter impossibile; itaque definiri convenit necessitas moralis, quod talis determinatio potentiae ad actum ex qua oritur, ut raro, seu rarissime contingat oppositum; si enim frequenter eveniret quod homines famelici abstinerent a cibis appositis, ea esset necessitas moralis, ut supponitur, et deesset moralis necessitas. quapropter quaelibet necessitas moralis in suo genere est metaphysica; nam ita moraliter necessario mecum potentia necessitata coniungitur cum suo actu; atque potentia physice, vel metaphysice necessitata cum suo actu connectitur.

§ Non advertentes hac doctrina falsi sunt vehementer, quam plures recentiores: dixerunt quippe, quod si famelicus necessitatus moraliter necessitatus ad comedendum abstineret a cibo, sequeretur ex actu abstinendi implicatio duplicis contradictionis, nempe, quod esset necessitatus, et non esset. falsi enim hoc sunt, quia transferunt necessitatem moralem in physicam, et metaphysicam; quia faciunt potentiam moraliter necessitatam ad comedendum esse metaphysice connexam cum actu; quae non ...indiv... metaphysice excogitari potest inter potentiam et actum, quam illa, quae ex separatione potentiae ab actu infert duo contradictoria. Omnes enim dixissent Petrum famelicum appositis cibis esse comesturum necessario ex communi more; videlicet quod si non comederet, necessario ex illo more futurum necessitatum, et non necessitatum; ut liquet, quae omnes dixissent; si enim abstineret Petrus a cibis esset rarissime contingentis casus, proinde non abstineret ex illo more.

§ ~~[illegible]~~ Lector hic adverte discrimen maximum inter potentiam moralem, suumque actum; atque inter potentiam physicam, et metaphysicam, suosque actus.

actus

actus poq moralit nesitate, n absolute, quia ex eoi more subsequendus e: oppositum a. actus absolute coniungi posit ag poa moraliter nesitata zoro, et in singulari aliqua contingentia. Poa nephrice nesitata requit discludi a suo actu, neque cum opposito coniungi, saltem vi agentis nalis, sicut poa nesitata naliri et si sit nesitata supnalit, neque vi agentis supnalis separari poterit: ecce discrimen utriusque poq nesitatq. Si osi diremus poam moralit nesitatq in ordine ad suum actum coiter ponendum; et cum opposito n nisi in parculari contingentia coniungendam poq, sic erit nesitas mephrica xa dicta. multa de super de nesitate morali dicenda erant si per otium liceret; alio nunc remittimus examinanda.

§ Dub. Dividuntur secundo nesitates poq, in eam, quq e ant, et in eam, quq e cons; ant nesitas e illa, quq oritur ex aliquo poq requisito ad constituendum actum 1um poxionis, et cuius positio n dependet ab aliqua libertate: quod si requiritur ad actum 1um, et in sui positione n pendet a libertate procul dubio nesitat anter in aliquo gra; hqc nesitas ant dicitur absoluta independens a qualibet supposione. 2. forte. Nesitas, quq oritur ex supposse prqiacta 2. forte inaento e nesitas ex supposne, quq n ant neque absoluta: exemplica si ego detinem ver facere, et posint pedes nesarium omi bi e gestamen. 2. quq, n absolute nesarium, sed ex supposi qua faciunt sim ivor.

§ Iis expositis sciendum supponit an ministum incarnationi fuerit aliquo modo Deo nesarium aliquo nesitatis gra; et quia a facilioribus auspicandum nobis est dicendum 1o de nesite anti, mephrica, phica, vel morali; deinde de nesitate coanti; et quoniam hqc multiplici ex cap. suboriri pot, nullum nobis relinquendum e intactum. cap. 2. nulla nesite anti absoluta determinari potuit Deus ad incarnatum.

Caput 2

Nulla necessitate anti absoluta determinari potuit Deus ad Incarnationem.

§ Dicendum nobis 1º cum communi omnium sententia, nulla physica, aut metaphysica necessitate antecedenti coacta fuit Dei persona ad exequendum incarnationis mysterium. Ita omnium fere Theologorum cum Magistro in 3. distinct. 20 cap. 1. et in 1º dis. 44. S. Thom. 1ª pte q. 19 art. 3. et passim expressa in S.S. Patribus apud Aug. lib. 13. de trinitate cap. 12. Leonem Papam sct. 0 de nativitate Greg. 17. cap. 18. Athan. serm. 3. Arianos. Pr. etiam ex sacra scrip. Iob. cap. 23. et 35. Romanos 9 quia voluntati Dei nihil resistere potest, et si esset necessitatu omnino aliqui illi posset resistere, nempe incarnationis negatio. Hoc melius m pr. el ex cap. 2. sapie. ubi dicitur quod Deo nemo imputabit, si perierint nationes, quas fecit.

§ Ro. ratiali facile pr. absoluto Dei ab omni necessitate anti; quia nihil praeter Deum omnino absolute necessarium est, ut alias late demonstraturi sumus; et ex hoc primo sequitur nihil dari extra Deum, ad quod necessitetur Dei persona, et voluntas; ergo non necessitatur ad incarnationem: pr. illatio, id ad quod necessitaret Deum ad extra esset maxime absolute, et perfectio simpliciter simplex; siquidem entitas divina a nullo pendere potest a quo non, quod non sit perfectio simpliciter simplex. sed quis non videat hoc implicare, nempe extra Deum dari perfectio simpliciter simplex? Hinc fit Deus entative est ita indigens a creaturis ut ex se ipso, suaque essentia sit summe felix adeo, ut magis perfectus non evadat, aut beatus ex existentia Mundi Incarnationis, aliarumque perfectionum creatarum, quae sine illis:

alias. enim per hec externa haberet Deus complementum sue felicitatis, quod est falsum, ut ex eo constat, quod sine aliquo creato ab eterno fuerit Deus summe felix, imo implicat quod sit Deus, et quod beatitudo sua beatitudo in aliqua parte dependens a creaturis.

Ex precedenti discursu fit, quod sive Deus voluisset condere mundum, sive non, exinde nihil felicitatis majoris accresceret, aut decresceret Deo, quare optimum positive extra Deum, et tunc Dei nullum est, aut esse potest; ratio est, quia si optimum tunc Dei daret, illud esset dignum divino amore, et tamen Deo representaret, ideo circo summe felix non esset Deus, si a se et ... illud non obtineret, et non possideret. quis enim potest dici felix, qui caret bono, quod sibi optimum iudicat? Nemo profecto: ergo nihil creatum comparative Dei optimum est.

Rursus inde etiam sequitur quod non sit absurde, et antea melius Deo condere mundum, quam non condere: probatur illatio, quia, si esset melius, esset etiam optimum comparative alterius extremi contradictorii. Sed tamen ... est Deo condere mundum, vel non condere, et ex alia parte melius est mundum condere, quam non condere: ergo Deus, nisi mundum condat, non erit summe felix, et perfectus: quis enim reputabitur summe felix, qui ex duobus, quorum necesse est unum seligere, minus bonum eligat? Nemo. Ergo dicamus Deum non esse summe perfectum, dicendum est non esse illi melius condere mundum, quam non condere.

Ex huiusmodi dictis sequitur Deum semper operari optimum negative, idest, quo nihil melius Deo reperiri potest. Ratio est facilis, nam Deo melior non est conditio mundi, quam eius negatio, et sic de quibuslibet aliis talibus extra Deum: ergo quidquid extra se fecerit Deus, vel non fecerit, id est melius negative respectu Dei. — Fundamentum huius doctrine exinde sumitur quod Deus propter se amet omnia alia externa, unde sive delectetur in mundo propter eius bonitatem, sive in carentia mundi eque assequitur sui amorem, propter quem operatur vel cessat ab operatione, quare necesse est, quod semper con

eo contingat id, quo nihil melius Deo evenire potest. Si unum contradictorium esset Deo melius, utique sequeretur Deum in se ipso summam felicitatem non possidere, ut dictum est.

Hanc doctrinam semper proposui, quam ego ab antiquo doctus sum, nunc video impugnatam a Patre Puente Hurtado disputatione 2. de Incar. s. 14. n. 109 ex peccato, inquit, et carentia redemptionis, non capit Deus eandem voluptatem quam ex redemptione capit; ergo Deus non librat aequalem lancem voluptatis incarnationem, et illius carentiae. Probatur tenendo ant., et neg. cons.; quia licet non capiat eandem voluptatem at potest capere aequalem; [illegible], quia voluptas Dei habetur ex bonitate sua, ad quam ordinantur creaturae, aequaliter praegravat in lance bonitas Dei sive ordinetur ad illam mundus, sive non ordinetur; sive detur carentia redemptionis, sive non detur; quia eo modo quo actus liber volentis ordinationem mundi nullam Deo superaddat perfectionem propter [illegible] sit, aut negat. illius dicitur a nob. tract. de volunt.

Dices adhuc carentiam creaturam esse inutilem ad hoc, ut per creaturas cognoscatur Deus; proinde non posse capi aequalem voluntatem ex incarnat., et carentia illius; quandoquidem non ex negat. incarnat. cognoscatur independentia, et impossibilitas Dei, at non adeo cognoscatur perfecte bonitas, et communicatio creaturis. Resp. quod beatitudinem, et felicitatem Dei intrinsecam nihil iuvare potius quod cognoscatur ex creaturis, quam non cognoscatur; sed ipso quod Deus sit Deus necesse est quod eius illius felicitas sit adaequate omnia; ergo non est melius ipsi Deo ex creaturis cognoscatur, quam quod non cognoscatur; verum tamen ex

+ balança

hyp

supp.º quod Deus voluerit cognosci in creaturis ad hunc fi-
nem melius ē quod detur mundus, quam quod non detur; quare arguendum probat dari in Deo aliquid melius absolute, si me-
lius ex supp.º Et hoc ipsum fatetur Hurt. in cit. nisi si-
bi contrarius ē, neque Deo nihil interest amore creaturas, ut
ait; si enim in Deo meliores sua Dei interest illos
amare, et producere: ergo etc.

§ Dicendum 2.º supposita necessitate
Deus necessitate coacti, et ex fine aliquo praevolito, tum physice,
tum mystice, et moraliter ad volendum aliquas creaturas.
Conclusio exprimere videtur S. Thom. 1.ª p.te q. 19 ar. 3. ubi
haec habet. ea autem, quae sunt ad finem non ex necessitate volumus
volentes finem, nisi sint talia, sine quibus finis esse non potest.
Sed quam plurima sunt quae requiruntur omnino ad fines praevolitos, et sine quibus consistere non possunt, ut praedestinatus ad
gloriam habeat auxilium aliquod efficax pro gratia finali,
et sic de aliis; ergo necessitatur Deus necessitate coacti, tum physica,
tum mystica ad quam plurima: de necessitate vero morali
idem liquet in quam plurimis, v.g. ex eo quod Deus velit
concurrere cum p.º c.ª ordinem rerum de facto dispositarum, necesse est quod habeat voluntatem denegandi
P.º auxilium efficax ad omnia peccata venialia per longum
tempus sine gratia vitanda: ergo hae necessitates mora-
les ad quam plurima negari nequeunt Deo ex supp.º

§ Ex hac assertione praelata suboritur difficultas
an supposita voluntate creandi mundum teneatur Deus sal-
tem necessitate morali ad id quod ē optimum mundo facien-
dum? v.g. an teneatur Deus necessitate morali ad creandum res tales
solem, lunam etc. ad hanc difficultatem, quae parvi momenti est

et totum ipsene de roe lore alios credebo; nunc aduersos eos, qui
alit quod disputant non bene penetrauisse vim testimoniorum
quae ex sacra scriptura, et Patribus magno con pro ee adducunt; nam
ea testimonia supra eo tendunt, ut prouent aliquam necessitatem, sal-
tem moralem dari in Deo ex conenti alicuius finis; nempe ego,
quod Deus voluerit acceptare hoc tam filios necesse est volueret
ret bona quae dat: et misertum est crebro illi supplicium
saltem propter impertinentiam, et similia; absolute loquendo nulla
est creaturae bonitas, quae Deus rapiat, aut vincat eius libertatem,
imo Deus aliter frui lesipso summo bono, facillime despi-
cet liget creata: quapropter absoluta necessitas, et quasi moralis atque
nulla potest dari ad creaturas neque ea ulla roe, aut auctoritate etiam
coerosimilis approbari potest, ut statim amplius dicemus.

§ De necessitate
morali conenti videtur quod negari nequeat in quam plurimis exemplis.
si tam bonum est mundo oriri Solem, quam non oriri temerieas
videtur decernere cras oriturum Solem futuras eclipses, et
similia, si non Deus non adigeretur speciali aliqua necessitate morali
potius ad hoc extremum, quam ad aliud quamvis roe est potius decer-
nendi pro Solis ortu crastino, quam pro non ortu, ergo admittenda
est ea necessitas moralis conens. apello conentem; quia non est ab-
soluta, sed ex fine antea praevolito, et amato.

§ Si dicas nos cum
crebro videamus Solem supra oriri, eclypsarratum, et infallibiliter
seruare tenorem, ex inde inferre dari decretum Dei de is-
tis stingentibus, et post decretum accidere non ex necessitate ali-
qua morali subsequuta ad finem praeuolitum. Sed ad; quo-
niam ideo datur decretum Dei potius de ortu Solis, quam
de non ortu, quia lux est conueniens mundo edito neque decet
cursum denegare causis secundis ipsis in hoc rerum ordine

pro

productis; ergo supposita voluntate creandi mundum Deus habet necessitatem moralem ad id quod est conveniens et maxime causis secundis conficiendum, et non ad oppositum. Dixi ad id quod est bonum; nam nemo potest decernere an teneatur Deus ad id, quod supra omnia est magis bonum dicitur quae optimum causis secundis. Ipsius dominus argumentatur saepissime ex ipsa natura rerum, et ex illa colligit necessitatem moralem ab ea, quae sunt convenientia; verbi gratia sicut quilibet parens ita suo contemperat desiderio quod bona filiis, ut illi optima quaeque oportet, et desideret; cum ergo similiter Deus se profiteatur patrem creaturis tribuet illis bona data, cum argumentum solemne necessitatis moralis. Quod tamen solam necessitatem continet, et ad id quod est bonum omnino rerum comprobat.

§ Notandum tamen non quamcumque inclinationem statim efficere necessitatem moralem; neque non est negandum Deum antequam haberet voluntatem condendi mundum habuisse antea complacentiam de illius bonitate ante, quam complacentiam minime habuit circa carentiam mundi. nihilominus praedicta complacentia aut inclinatio non est satis ad necessitatem moralem constituendam ratio est; quia in praedicta complacentia nullum dabatur determinativum de possibili; sed necessitas moralis semper circumfert determinativum possibili; ergo similis complacentia non est satis ad necessitatem moralem. Supposita vero voluntate libera, et determinata constituendi mundum, et adiuncta ratione recti artificis, universalis quae optimi provisoris necessitatur moralis Deus supposito suo actu efficaci finis ad volendum media proportionata ad eundem finem; quare cum semper moveatur Deus a sua bonitate, suisque actibus ad amandum creata, fit, quod ex mera complacencia bonitatis creatae in se nequeat determinari et moveri ad volendum creata: bene tamen volens efficaciter aliquem finem potest adigi, et

necessitari moraliter non ad bonum creatum in se sed ad bonum respectivum creaturarum. Notandum proinde quod bonum creatum in se et absolutum nulla necessitate physica, sed ex mero suo beneplacito amat Deus, ut conclusione prima dictum est: at ad bonum respectivum creaturarum movetur superiori Deus necessitate etiam cuiusque physica, ut conclusione secunda dictum est, ut quando oritur datur medium ad finem intentum, quo longe diversimode se gerit Deus quoad bonitatem absolutam creaturarum, atque quoad bonitatem respectivam. Unde fit quod hac propositio causalis sit vera; ideo disposuit Deus, quod crucifixo igne obiret, quia id a bonum dispositione prae ordine huius universi, et nihil earum rerum: nunquam a. similis causalis verificari potest de bonitate absoluta rerum in se v.g. ideo Deus voluit mundum gratia, quia in se bonus est. Atque electi Dei ita quandoque bonum sunt ut necessitent moraliter, at intentionis finis nunquam eam vim obtinent, ratio est; quia si ob finis necessitaret Deus, utique finitum et limitatum alicuius infinitam libertatem obligaret; quod impossibile est infinitum astringi a finito obiecto quia etc. Atque non vim non habet in electionibus; quoniam electiones moventur a principio actu intentionis Dei, quod quidem infinita est.

§ Ex dictis dicendum 3. nulla necessitate morali antecedente necessitatur Deus ad incarnationem. non necesse fuit exprimere hanc conclusionem, quae satis est dictis prius expressa illata fieri potuit; praecipue non etiam insinuata est; quoniam incarnatio est bonum creatum, sed nihil creatum determinari potest infinitam bonitatem Dei; quod conclusio 2 nullum fundamentum rationis, aut auctoritatis est ad similem necessitatem ponendam; quoniam ut auctoritates videramus patebit, ex Dei (si quid probant) tantum suadent aliquam necessitatem convenientiae, ut declaratum est. Deinde si aliqua non inveniret necessitatem moralem omnem, ea utique probaret necessitatem physicam vel me-

mes

mepsticq; et quę cumq. roes excludunt physicam, aut mepsticam
necitam antem, etiq. excludunt necitatem moralem: exemplum sit
haec ros, qua excludi solet necitas physica: sive omisso incar-
natione Deus, sume felix et beatus; et eo ipso non necitatur
Deus, sume felix et beatus; h. eo ipso n. necitatur
physice ad incarnationem ?conc. haec ipsa ro facillime ad necitatem
moralem sic applicatur: sive incarnatione etiam moralis iudi-
cari debet Deus sume felix, et beatus, ut ab ęterno fuit, ergo
n. necitatur moralis.

§ Insuper quęcumq. probant rem. independ-
dam Dei a creaturis, probant etiam esse summe absolutam a ne-
citate morali, pręsertim si ita explicetur moralis necitas, ut
deficiente actu, ad quem e subsequantur contradictoria ex vi
alicuius princ.; tunc n. imperfecte inferetur n. minus depen-
dere Deum ab actu et obto. creato, ad quę dicitur necitari mo-
ralis, quam dependet a se ipso. Quomodo. n. ex infinito
amore, quo Deus se ipsum amat, suamque maiorem gloriam,
et honorem, n. necitetur moralis ad amandum creaturas, quę
ad glorificationem procul dubio. Quomodo .n. ex infinita bene-
ficentia actus liberi Deus necitari moralis ad aliquę crea-
tum, dicemus in tract. de volunte. Dei.

§ Ex 2a ae relata
cum sequatur sine contradictione potuisse Deum necitari moraliter,
aut physice ad incarnationem ex consequenti et suppositione alicuius fi-
nis, superest disputemus, an habita volunte. redendi ho
necessarium sibi inde fuerit incarnationem decernere? vel
num an pręcognito lapsu generis humani, et decreto pre-
habito de illo redimendo necessarium contra fuerit statuere
incarnationem ?obit. Denique an pręs habita volunte. satis-
faciendi Deo pro sceleribus admissis humani generis vel
ex rigore iustitię .s. ad ęqualitatem necessaria fuerit incarnatio?

ista capita nobis examinanda sunt; et quia duo priora aliquantulum le=
viora sunt, absolvenda fuerunt in hac disp.e ultimum pro sua
mole alias dispp. sibi segregabit, et dividet. Cap. 3. ex supp.e cre=
tionis mundi non necessitari Deum moraliter, neque physice ad incarna=
tionem.

Caput 3.

Ex supp.e Creationis mundi non necessitari Deum moraliter, neque physice ad Incarnat.em

§ Distingui solet in presenti necessitas immutabilitatis eorum, quae de=
creta sunt a Deo; et necessitas inevitabilitatis unius decreti al=
tero decreto habito, et presupposito: priori pacto ex supp.e
quod decreverit Deus mundum, istum condere, cum istius, qui
de facto extat inevitabilitate necesse est ita mundum existere; quia
cum Deus sit omnipotens, et omnia optima ratione determinat, necesse est quod
neque imbecillitate deficiat, neque pro libitate, l. incipientia mu=
tet; unde posito illo decreto efficaci semel, necesse est sequi, id quod
decrevit: haec dicitur necessitas proveniens ab immutabilitate Dei;
alia necessitas inevitabilitatis est, qua infertur ex decreto presuppo=
sito aliud eodem decretum, non prout immutabile; sed prout
est, quod aliter ponitum est; v.g. ex eo quod Deus definiret pre=
destinationem Petri ad gloriam, consequenter necesse est, quod decernat eius
meritum per gratiam; nam utrumque horum decretorum habet ne=
cessitatem immutabilitatis; et secundum solum habet necessitatem inevi=
tabilitatem. § Certum est presens non cadit in necessitatem immutabili=
tatis Dei; sed in necessitatem inevitabilitatis; siquidem rogamus an
posito decreto de creatione mundi necesse fuerit consequenter ponere de=
cretum de incarnatione, l. moraliter, vel physice. Prima sententia affirmat P.
Varg. disp. 1. de incarnat.e n. 10. Raymundus Lulium

De

doarije nesitate ineuitabili ad decretum creationis mundi sequi decretum de ponenda incarnatione. et quamuis prefatus Lulius indistincte loquatur de nesitate morali vel de physica: attamen si rationes ipsius exacte perpendantur metaphysicam nesitatem probare videtur, ut ipsa producta mox videbimus. ipse tamen satis scio rationes, quas Lulius iuxta sua principia de quacumque re disputabili in medium producit non esse satis exactas ad normas dialecticas disputandi, et plerunque esse mere topycas aut probabiles, sola que verisimilitudine nixas; ideo libenter praeter misissem questionem cum eo bellicationem, nisi omnes sentiores in hanc rem intentos viderem.

§ Circa Luli rationem, et doctrinam aliqua sunt prenotanda; primo non petat nesitatem incarnationis in secunda trinitatis persona; secundo tantummodo esse nesarium, quod aliqua persona diuina carnem asumat, et iuxta eandem mentem procedere videtur praesens dispositio de nesitate physica seu morali ad incarnationem. Deinde fallitur Puente Hurtado qui mitius sentire dignam existimat hanc Lulianam sententiam, quam illam aliam theologorum communiter ante relatam, ubi tuentem quod nesitatem moralem ante ad oppositionem, et incarnationem, fallitur inquam; quia etiam si ponatur illa nesitas moralis ante ad incarnationem, non proinde adstruitur aperte explicita nesitas physica vel metaphysica: quod quod oppositione a predictis teologis affirmatur (quidquid sit de eo, quod implicite, et illatiue affirmare debent) non sunt coercendi acriori censura, quam Luli sententia. praeter quam quod aliquali fundamento ex scriptura, et Patribus praesefferre videtur dicta teologorum sententia, quo non subsistit, nec subsistere videtur Luli placitum. § his omissis in hunc modum fratur pro Luli sententia ratio. Deus produxit hunc

mundum ut optimus artifex: atqui ro optimi artificis ing(eniu)m
suo exigit mundum hunc cum incarnat(ione), et n(on) si-
ne incarnat(ione); ergo decreto mundo necesse e(st) incarnationem
decerni; cum n(im). p(ra)ecipua mundi pars sit incarnatio;
nomodo obiecero perfectissime p(ro)duci p(ot)est sine sua p(ar)te p(ra)ecipua;
aut q(uo)modo Deus articum peccata admittere p(ot)est, quia
exemplaria perfecta rerum .l. ignorat .l. opere assequi,
et adequare nequeunt. Atque ro, si nec(essita)tem moralem ant(ecedente)m
n(on) supponat, nihil o(mn)ib(us) p(ro)bat, quare mihi persuadeo Lu-
lium fuisse p(ro)p(ugnatorem) assertionem nec(essita)te moralis ant(ecedente)s
ad optimum.

Sed Deus, (ne gratis p(ro)dicta dixisse videar)
nulla nec(essita)te morali ant(ecedente) coartatur ad optimum; q(uia) potuit de-
cernere mundum p(ro)ducendum n(on) optimo modo; quandoquidem
exclusa nec(essita)te morali ant(ecedente) nulla p(ot)est esse ro ut nec(essita)tetur
Deus ad mundum perfectum ostituendum; q(uia) ut ro praefata ve-
rosimilem spem optineat nec(esse) e(st) ant(ecedente)r ostitui nec(essita)tem
ad optimum: optimus n(im). artifex e(st) ille, qui aptissime ad finem
intentum fabricat et ad ideam, quam m(en)te (con)cipit efigiat
opus; unde si Deus m(en)te (con)cipiat opus n(on) perfectissimum fran-
dum, ut (con)cipere p(ot)est si (non) statuatur ant(ecedente)r ad optimum n(on)
nec(essita)tem, (con)formabit opus exemplari, quod sibi p(ro)posuit
neque artificis peccatum e(st), quod portam domus v.g. n(on) fabri-
cet om(n)ium curiosissime, et exquisite, aut ex m(ateri)a om(n)ium
pretiosissima; s(e)d satis e(st) quod fabricam ad finem (con)gruenter
adaptet. Ex his sequitur quod ro allata Lulii supponat
ant(ecedente)r Deum nec(essita)tem moralem ad optimum, et praefatum senem
autorem esse (con)stituendum, quandoquidem nullus ex antiqu[is]
[Lu]

praefatam doctrinam innuxit.

§ Ratio allata pro Lulii peccat praecipue, ut notat P. Alvar. disp. 3. de incarnat. quia supponit incarnationem esse partem mundi, cum nullo modo spectet ad perfectionem naturalem mundi huius, et ratio optimi artificis, ut per se constat, solum concludit quod perfectus artifex debeat opus suum construere iuxta omnem perfectionem naturalem sibi debitam: ergo Deus etiam ex suppositione constructionis mundi non necessitatur ex ratione optimi artificis ad incarnationem, quae supernaturalis est, et extra omnem sphaeram perfectionis naturalis mundi. et confirmatur haec ratio: assumpto eventu opposito, quod inferre contendit Lulius; Deus ex ratione perfecti artificis mundi non tenetur ad incarnationem ergo supposito decreto de creatione mundi non infertur necessitabit decretum de incarnatione: consequens hoc aperte infertur: antecedens autem negari non potest quoniam ex opposito contradictorio inferretur mysterium incarnationis esse naturale, et debitum huic mundo optime architectato. in quae propositio dicendum nobis est universaliter, etiam supposito decreto de creatione mundi, non necessitatur Deus ulla physica, aut morali determinatione ad ponendum incarnationem. prima pars conclusionis est contra sententiam relatam Lulii et cuicumque casit, quae necessitatem physicam adstruere videtur, cuius rationibus abunde responsum est, et notasse sufficiat carpita ex quae impugnari potest; nam non vacat ultra immorari in re certissima apud omnes philosophos, et teologos, quamvis hanc primam partem conclusionis appellare non vereatur P. Varg.

§ 2a pars de necessitate morali ex eo probatur primo quia ex decreto, quod Deus decrevit creare mundum non determinatur potius ad volitionem incarnationis, quam ad nolitionem illius: probatur antecedens, quoniam incarnatio nulla illatione infertur ex creato mundo, alioqui supernaturalis non esset nec mundi

q. necessa cum illo, et materialis; sed dici requirit incarnationem ille mundo materialem etiam moralis loquendo: ergo ex creato mundo non infertur incarnatio etiam illa moralis. Confirmatur. praefata non incarnatio non est medium necessarium etiam moraliter loquendo ad mundum perfectissime regendum, aut gubernandum cum sine incarnatione et gubernatum, et recte potuerit; sed omnis necessitas physica, aut moralis coeri, quae reperiri potest in Deo noscitur ex ratione medii ad finem, quo praecognito fine, praescindendo non sequitur necessitas moralis incarnationis.

§ 4. 2º eadem resolutio: posita intentione efficaci de mundo condendo haec conditio est nulla: ergo moraliter, et prudenter operante Deo subsequetur incarnatio. Probatur hoc assumptum; posita creatione mundi nulla necessitate morali cogebatur homo ad peccandum, sine peccato nulla erat ratio motiva incarnationis; ergo creato mundo praecise nulla, atque moralis quaeritur ad incarnationem. Maior suppositi ab omnibus theologis, in quibus dubia fuit usque ad Adamum, aut aliquem in tempore posteriori attinuit cum necessitate morali ad peccandum, generaliter etiam supposita creatione mundi. Maior est etiam vel exinde ut certo haberi potest, quoniam licet scholastici communiter asserant, licet scholastici communiter scholastici communiter asserant, ut 2. contra assumptum fuisse, etiam non peccante Adamo post alia peccata actualia; tamen nemo necessitatem moralem ad talia peccata actualia adire adstruxit: ergo praedicta necessitas moralis incarnationis, ex suppositione creationis mundi ignota est theologis, et philosophis, ideo longiorem in ea re sermonem trahere nolumus. cap. 4. an supposito peccato Adami et decreto de eius reparatione necessaria fuerit incarnatio.

Caput 4.

An supposito peccato Adami, et decreto de eius reparatione necessaria fuerit Incarnatio.

§ Occasionem fecit dicti in titulo expositio S. Anselmi, qui passim affirmare videtur esse necessariam incarnationem supposito Adami peccato, in lib. cur Deus homo praesertim lib. 1. cap. 25. et 2o lib. cap. 4. ubi saepe inculcat debuisse necessario Deum aliquem hominum ad beatitudinem promovere, et esse necesse quod Deus in humana perficiat, et ad exitum deducat quod incepit, quod hoc fieri non potuit, nisi per incarnationem etc. Similia insistens S. Ansel. vestigiis habet Ricar. Victorinus cap. 8 de incarnatione. Multi sunt, P. Suar, Hurd. Meratius, et alii recentiores in exponendo S. Ansel; quod eo fere omnes conveniunt, et imprimuntur S. D. loqui supposito decreto Dei, isto que rerum ordine esse necessariam incarnationem necessitate immutabilitatis, non necessitate inevitabilitatis; quae interpretatio violenta est, ut legenti S. Anselmi constabit.

§ Dicendum igitur est absolute Deum nulla necessitate physica, aut morali supposito decreto de hominis reparatione necessitari ad incarnationem. Quod necessitatem physicam assertio est communis omnium fere scolasticorum, et Sanctorum Patrum; probari solet ex variis sacrae scripturae locis, ubi redemptio generis humani tribuitur misericordiae, et liberalitati Dei, ut Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret, et omnis qui credit in ipsum non pereat; et in epist. ad Titum cap. 3. qui secundum misericordiam suam magnam salvos nos fecit etc; sed si Deus necessitaretur physice ad incarnationem nullus erat locus misericordiae, aut largitati, quia Deus necessitari ad incarnationem non potuit. Haec et similia sacrae scripturae loca refert S. Ansel.

citatur contra se ipsum in lib. 2o cur Deus homo cap. 5. et res-
pondet necessitatem, quam quis sponte sibi imponit non mi-
nuere eius misericordiam, et liberalitatem; immo potius
illam augere, ut liquet in voto, et promissionibus sponte
factis; sed hanc necessitatem praesentem sponte sibi imposuit
Deus, quandoquidem videns hominem in circumstantiis, in quibus vidit eius pecca-
tum Deus, eo ipso inducitur in obligationem ipsum redimendi, et
consequenter exequendi incarnationem. Sed si sermo sit de necessitate physica
redimendi hominem, supposito illius lapsu; haec solutio nullo modo
satisfacit; quia ad hoc necessaria est misericordia, et liberalitas
Dei, quam celebrat potissimum Sacra scriptura; et in eo praecipue
vim, et abundantiam misericordiae extollit, quod cum Deus hominem
lapsum videret, potueritque eum peccato haerentem relin-
quere iuxta illud Sapientiae 12. quis tibi imputabit si perierint
nationes? nihilominus maluit Deus eum sublevare: pro-
inde negari non potest misericordia Dei factum esse, quod lap-
sus in peccato restitueretur homo; sed si daretur necessitas physi-
ca ad reparationem, id non proveniret ex misericordia supposito
lapsu; quia supposito eo non fuit necessarium.

§ Obiicies haec doctrina; quo-
niam nulla indecentia aut ingratitudo ex parte Dei, vel contradictio
in ipso obiecto reperitur, si Deus hominem homines in peccato lapsum
destitutum omni remedio relinquat; sed eo ipso, quod neque ex parte
Dei detur indecentia, aut ex parte obiecti contradictio nulla datur
necessitas eveniens supposito priori decreto; ergo etc. Si dicas Deum habuisse
se decretum, quo destinavit tot Angelorum sedes desertas ab
illorum praevaricatione hominum donore; proinde fuisse necessariam
hominum restitutionem in locum Angelorum. Sed contra est, quoniam simi-
le decretum, etsi inculcatum saepe a S. Anselmo nullo tamen fun-
damento ostinetur. Et etsi tale decretum admittamus; aliter deveniret

de

de restitut. hois ad gratiã, et eiusdemmet restitut. in gloriã; — s hoc decretum nulla necessitas antri infertur ex praevisione lapsus Adami, ergo decretum de restitut. hois supposito lapsu non est necessarium.. bene vero dico, quod si supponatur in Deo decretum absolutum de restitut. hois in locum Angelorum; ex eo decreto, et praevisione peccati inferatur necessario reparatio hois ad gratiam, et eius evexio ad gloriã; s neque hoc pacto é necessaria incarnatio, ut mox videbimus. ergo etc.

§ Quoad restitutionẽ hois supposito peccato, etsi nulla sit in Deo necessitas physica; s optione potuerit illum in scelerum suorum luto relinquere absolute, et simpliciter; nihilominus non tamen decedere in Deo necessitatem moralem ad reparandum hoem supposito decreto de hoe perfectissime gubernando, et pariter supposita praevisione peccati. Hanc necessitatem moralem mihi signat D. Athana. lib. de incarnat. ubi prope medium ubi ait: indecorum Deo fuerit, quod hoem ab ipso conditum ob Diaboli fraudem in interitum abire permitteret. ergo his paria passim habet alii SS. patrum. Nec satisfacit P. Suar. dum s.to hosce patres per exageratiorem locutos dicit, aut saltem negative, quatenus non adeo fuisset decorum. Hæc resp. satis violenta, ut cuilibet pt.

Melius ergo P. Vasq. r. dicit ex hoim aestimatione habitam, et receptam ex eam legem, et modum, quo Deus in hac providentia hois gubernat id futurum Deo indecorum, et indecens, quod calidissimum hostem olo triumphare de hois simpliciter permittat; s hæc cois aestimatio è necessitas moralis, qua Deus habet necessitatem moralem ad reparandum hoem supposito quod illum condiderit, et fraude Diaboli inescatus fuerit. Posito n. hoc anti si Deus aliud quid decrevisset, utique operaretur extra eum ordinem providentiæ, quem nunc hoc. roe perditi observant; nec minus praeter

ordinem cum operaretur, quæ sunt in ordine nali Soleni ... omnium ... gestimitorie omni. Si vero per impossibile ... relinqueret Deus in peccato hominem supposita necessitate morali de eius reparatione, utique non operaretur Deus communiter, sed singulariter, et raro modo: potest autem Deus operari singulariter, et raro modo sine incommodo, ergo etiam necessitatus moraliter ad liberandum hominem potest sine incommodo illum non liberare.

Sed lubat ... S. Ansel. lib. 1. cur Deus homo cap. 13. ubi quod Deus ... providentiæ, qua de facto gubernat res, et ... eius morem quem communiter tenet ita procurat suum honorem et non permittat ... cidios demones prævalere in genus humanum; quod si hominem in peccato destitutum ope sua relinqueret, permitteret ... potentioris demonis in eum prævalere, et exponeret se periculo exterioris dishonorationis, damnatis propterea hominibus ad æterna supplicia: ergo necessitatur moraliter ad eum reparandum hominem, cui perfectissime providet, ita quod si aliter operaretur tunc ex more communi minorem operaretur, aut contra providentiam, quæ desideratur humana in diis operibus adæquari potest.

... doctrina SS. Patrum manu duci, ... docuimus Deum necessitatum fuisse moraliter ad non deserendum hominem lapsum in peccato: ex suppositione quod decreverit illum perfecte in suum finem gubernare; Nec propterea hanc existimamus Deum æqualiter necessitari ad incarnationem. Ubi etiam supposita hominum communi ruina; restat quæstio ... de finienda, an Deus necessitatus moraliter ad genus humanum redimendum etiam detineretur moraliter necessario ad incarnationem. Si ... ... extiterit incarnationem esse unicum medium humanæ redemptionis, aut convenientissimum ... ... modum providentiæ quo utitur

Deus,

Deus, cum alium superaddit finem, nempe redemptionem alle...
ctivum, procul dubio necessitabitur Deus necessitate eventi, vel
physica S. moralis ad assumendum naturam humanam: si dicatur incar-
natio esse unicum medium, dicendum erit convenire necessitatem esse
physicam; si convenientissimum medium, quod hanc providentiam ne-
cessitas subsequuta erit moralis.

§ Nulli Patres ita exagerate
loquuntur de convenientia incarnationis ad redimendum genus humanum, ut
nullum prorsus dari aptum remedium praeter incarnationem docere viden-
tur; ita passim S. Anselm. toto lib. 1. cur Deus homo: idem ex-
primere videtur S. Chrisostom. homilia 10a de hoc misto ubi
ait, non aliter potuisse hominem restaurari, nisi porrexisset manum
qui prius illum finxerat. S. Cyrillus lib. 6. S. thesauri cap. 7.
et quia non potuit aliter reparari necessario factus est Deus homo.
Proclus homil. de ... naturae, quae habetur in Actibus Ephesinis
cap. 7. Vigilius Pontifex lib. 5a Eutichetem circa finem, ex mente
horum Patrum, et similium, dicendum videtur incarnationem ali-
quomodo fuisse Deo necessariam supposito decreto reparandi
hominem.

§ Neque placere potest solutio P. Suar. qui hos Sanctos et Patres
de sola necessitate immutabilitatis locutos interpretatur; aut ad summum
de necessitate, quod melius esse. Praedarguitur haec expositio, quia
necessitatem incarnationis colligunt relati Patres ex eo, quod incarnatio
sit unicum medium vel saltem convenientissimum ad redemptionem;
sed si sit unicum medium erit necessaria necessitate inevita-
bilitatis posita volontate finis, et si sit medium convenientissi-
mum quod hanc providentiam erit moraliter necessaria; quae solutio
sustineri non potest, quapropter alii cum P. Vasq. eo recurrunt,
ut hos intelligant Patres de necessitate incarnationis supposito
quod Deus voluerit sibi exhiberi satisfactionem condignam
aut aequalem; alii docti recentiores plane fatentur Sanctos Patres

relator in ea fuisse sonto, ut docuerint Deus fuisse necessitatum physice, et connexio ad incarnationem: id est nulla sententia theologica dignam censura sane, doctrinam constituentem praedictam necessitatem.

§ Quarta sententia, quae nullam necessitatem ad incarnationem dicti generis constituit, etiam facta suppositione quod Deus redimere voluerit genus humanum a peccato, culpae, maledictione, adeo communis est, ut pene habeatur tanquam certa; illam signanter plane S. Athanasius sermone 3. contra Arianos ubi docet, quod licet aliter potuisset Deus hominis solvere maledictionem, voluisse tamen exequi quo hoc magis erat expediens, et quod in viribus Dei situm erat experiri. idem exprimit Aug. lib. 13. de trinitate cap. 10 et 13, postquam late executus est convenientiam incarnationis, nihilominus alium modum redemptionis pro omnino possibilem fuisse statuit, quo non diabolus, ex potentia Dei, sed iustitia superaretur decreta fuit incarnatio, et cap. 11. stultum esse dicit asserere, quod non poterat aliter potentia Dei hominem liberare, nisi ut fieret homo. paria habet S. Leo serm. de nativitate cap. 3. S. Greg. lib. 16 moralium cap. 18.

§ Pro nobis haec est communis quae sententia, tum quoad necessitatem physicam; tum etiam quoad necessitatem moralem, quam aequaliter negamus dari ad incarnationem etiam supposita voluntate efficaci redimendi genus humanum. Probatur 1o quia potuit Deus optime, et congruentissime ad finem intentum remittere debitum carendi gratia; et auxiliis supernaturalibus, quod incurrit homo, quo remisso perdito debito carendi gratia, et infusa qualitate illius supernaturali posset homo iustificari a peccato originali;

ut

vt dicemus agentes de gratia sanctificante. [...] potuit reparari homo, et redonari iustitia perdita, sine incarnatione. Ratio per condemnationem [...] et auxilia ex gratia supernaturalia potuit promoveri homo ad actus supernaturales amicitiae Dei, et ad titulum iustificationis, et moralis amicitiae cum Deo, et non necessitat Deus nullo pacto ad incarnationem [...] liquet haec consequentia; quoniam in quolibet istorum mediorum nulla relucet repugnantia, aut impossibilitas, quominus [...] possent a Deo ex fine restaurandi hominem; quare medium incarnationis neque physice, neque moraliter constringit Deum vt se vtatur. | perfecti actus non solum physice sed etiam moraliter admitti ad [...]

Ad auctoritates SS. Patrum proxime relatas pronas et facilis est resolutio; loquuntur non ex fine adaequato glorificationis extrinsecae Dei, quem sibi praeproposuit, non ad redimendum genus humanum quomodolibet; sed cum his circumstantiis: hoc pacto enim est quod nisi Deus filium suum hominem factum exhibuisset, nunquam restaurari potuisset homo; et in hac acceptione, et explicatione non solum moraliter; sed etiam physice necessaria fuit incarnatio [...] aliter quippe redimi non potuit homo cum tanta, ac tali glorificatione Dei, quam suo decreto sibi praefixit incarnatio igitur ad hunc finem adaequatum est vnicum medium. § Ex dictis inferes maiori, et potiori ratione supposito peccato Adae, obligari Deum ex praedicta suppositione praecise ad liberandum hominem lapsum et astu daemonis interceptum, quam ad exequendum incarnationem non est, quoniam [...] hunc modum operandi, et prouidentiam plenam Dei sapientissime [...] suas creaturas [...] futurorum vt solatium hominum, quo vitam [...] insolabilem transigere possint; [...] indecorum Deo videretur, neque conduceret ad illius gloriam, quod hominem relinquat in peccato demersum, et omni spe libertatis destitutum at nulla tamen ita vrgens petitur ex hac communi prouidentia, qua Deus res, et causas [...] gubernat ad exequendum incarnationem adeo vrget, etiam supposito quod Deus decreuerit hominem redimere

Tota haec doctrina facillime explicatur; ad illuminandum hoc universum necessaria est aliqua lux, et Christus bonae providentiae, et gubernationis in tenebris relinqui non potuit; sed ad hoc non necessarium lumen Solis; neque eadem necessitate condito mundo necessarius est Sol, atque lumen aliquod. cap. 5. de absoluta convenientia et utilitate misterii incarnationis.

Cap.t 5. de absoluta convenientia et utilitate mysterij Incarnationis.

§ De convenientia incarnationis, et quam sacrorum scripturarum locis convincatur ipsa esse perfectam, late hic auctores non nulli disserunt, et praecipue locum Danielis cap. 9. ver. 21. de septuaginta hebdomadibus exponendum suscipiunt. nos ergo alias Danielis locum explicavimus, et proterea abstinentes longiori digressione aliqua solum hic perstringemus circa convenientiam incarnationis, quae magis Scolastica esse videntur. sint semper prae oculis sistendum illud Damasceni lib. 3. de fide ortodoxa cap. 1. (quod etiam adducit S. Thom. quaest. 1a huius 3ae partis artic. 1. ubi quod per incarnationis misterium monstratur simul bonitas, et sapientia, iustitia, et virtus Dei; bonitas quidem quoniam non despexit proprii plasmatis infirmitatem; iustitia vero, quoniam homine victo, non alio quam hoc ipso medio vicit, et triumphavit de tyranno neque absoluta vi eripuit ex morte hominem: sapientia vero quoniam invenit difficillimi propositi decentissimam solutionem; potentia vero, sive virtus infinita, quia nihil est maius, quam Deum fieri hominem.

§ Ex dicto Damasceni textimonio constat misterium incarnationis plures continere utilitates circa de convenientia. a. illam praecipue adducit nos

D. Thom. articul. citato quod de ratione summi boni sit summo modo se communicare creaturis: et nullo alio pacto se communicat summe creaturis, nisi per incarnationem; ergo id fuit utilis incarnatio ad ostendendam bonitatem, iustitiam et sapientiam Dei; sed etiam Deo conveniens. Haec vero difficultate non caret; neque amplius aliquid probare videtur, quam convenientiam; quia si de ratione summi boni est communicare se, potius oppositum videtur quod se communicet creaturis per incarnationem, quia a Deo deficere non potest ratio summi boni: sed summa communicatio est de illius ratione, ergo etc. [?] Caiet. quod communicare se aliis est actus communicantis; sed actio communicandi est in communicante, ergo est perfectio illius. Sed haec necessario rem obscuram per obscurius explicat: neque si actus communicandi se est perfectio Dei, quod Deo deficere non poterit: quod quod est nimium actio debeat esse in agente. Propter haec S. Vasq. in expositione articul. S. Thom. ita interpretatur et illam propositionem quod ad rationem summi boni pertinet se aliis communicare; quasi significet quod est illius maxime conveniens, et consentaneus et proprium summi boni quod se communicet aliis: hanc vero convenientiam in genere congruentiis reperiri in Dei, videtur manifestum cum opus tam summae virtutis exigat. Dari etiam similem convenientiam in Confirmatis; quatenus expedit quod Deus velit se creaturis communicare infinite, primario quidem propter se ipsum, secundario propter bonum creatum, videtur certum.

§ Ut [?]bilius maiori expositione egeat dicta S. Thom. propositio pro cuius intelligentia notandum est multipliciter accipi convenientiam. Scilicet negative primo deinde positive: positiva convenientia datur, ubi reperitur quaedam inclinatio, et propensio ad aliquid; sic in genere moris dicuntur nobis convenire actiones utiles, delectabiles, et honestae; quia in illos ferimur, et propendemus. Negative conveniens est quod neque inhonestum, neque indecens reperitur alicui v.g. quod cognoscamur [?] neque indecens; neque decens ru-

extrem, ad indifferenter, et neutraliter se habet. Si loquamur de conuenientia negatiua manifesta est allata ratio S. Thom. nam incongrua, neque dedecere summum bonum incarnationem. Sed potissima difficultas est de conuenientia positiua incarnationis ratione trium extremorum; in primis ratione Dei; deinde ratione naturae humanae assumptae; demum ratione totius quod sunt.

§ Quod 1um attinet fatile non dari ratione Dei aliquam conuenientiam positiuam per modum propensionis aut inclinationis ad incarnationem. ratio est quia Deus est summe completus, impassibilis, et perfectus summe in omnibus, quae ad ipsum attinent; quapropter ex his nihil deesse potest, cuius defectu moueatur appetitu elicito. vel naturali ad propensionem, et inclinationem, quoniam alias se ipso, non esset summe beatus, summeque felix, quod quidem extra se appeteret aliquid, quo indigeret sua perfectione, et felicitas. insuper cum Deus sit impassibilis, pati, aut sustinere nequit aliquam qualitatem ex qua oriatur inclinatio. concluditur ergo nullam dari conuenientiam positiuam in Deo per modum inclinationis. Omnibus his non nego dari in Deo conuenientiam positiuam proportionis ad incarnationem quatenus agens incarnationis opus sit aliquo modo proportionatum diuinae magnitudini, eo modo, quo dicimus vestem pueri non esse conuenientem giganti, et multo amplioris nec prouaculo conuenire arundinem, et liciatorium textoris ut dicitur de Goliae vaculo: ratio est, quoniam haec proportio est relatio rationis, et ut late alias docui praeter entitates extremorum, et coaniem comparantes illa nec te nihil aliud affert; ergo datur praedicta conuenientia; et ex illa exponi

poti

potum S. Patres passim loquuntur conformiter ad Aug. lib. 13 de trinit. cap. 11. incarnatio est bona, et congrua, dummodo intellige congruentia proportionali.

§ Supposita volunt. redimendi hominem datur a Deo propensio, et inclinatio ad medium nobilissimum, et maxime proportionatum: hoc videtur esse manifestum, quoniam nullus artifex est, qui cognoscens proportiones mediorum non habeat appetitum elicitum ad media apta, et comoda; cum ergo Deus ex sua artificis propendet in media quo proportionata propensione, et inclinatione non antecedenti, sed consequenti: at incarnatio est medium nobilissimum, in quo elucet summa Dei pot., et virtus, summa sap., et misericordia, ut dignum videtur S. Damasceni superius adducta verba, et alia, quae adducit Suar. Lugo, et plures recentiores: quod supposita volunt. redimendi hominis habet Deus propensionem ad incarnationem. An vero ista propensio sit ita efficax, ut supposita volunt. finis teneatur Deus saltem moraliter ad istud medium? Nam supra negative responsum manet.

§ Marcion, Apeles, Valentinus, Alexander, et Manes heretici, quos secuti alii eiusdem farinae indignum Deo arbitrati sunt quod humanam assumeret carnem; ita quae indignitate dedecoris, quod refundebatur in Deum; et propterea devenit in insanos alios distracti sunt errores. nam S. Marcion corpus Christi apparens, et mere phantasticum fuisse dixit. Apeles verum esse verum fuisse corpus; sed sumptum de sideribus non de fragilitate humana. Valentinus corpus, et carnem Christi spiritualem fuisse asseruit. Alexander vero fuisse huius generis Adamicae carnis de stirpe peccatricis; sed alterius carnis impeccabilis. hos isti errores eo sed nitebantur argumento, quod hanc carnem Deo indignam indicarent. Redarguit late hos errores Tertulianus lib. de carne

Aspirat etiam lib. de resurrect. carnis. S. Irenaeus lib. 1o. contra Valentinianos Epifanius in ancorato, et alii plures Sanctorum Patrum, qui latissime arguunt pro proportione incarnat. ad fines a Deo intentos, et pro honest., decencia que eiusdem incarnat.

§ Ubi ceterum patres

dum convenientiam incarnat. adstruunt nunquam loquuntur de convenientia, qua inducatur Deus antea ad illius executionem; sed ex inde comprobant non esse indecoram incarnationem Deo, quia est excelens medium ad redemptionem generis humani. audiendus pro omnibus omnium antiquissimus Tertul. lib. de carne Xpti: quae in haec stulta sunt? conversio hominis ad cultum Dei, reiectio erroris disciplina iustitiae pudicitiae, patientiae, misericordiae, innocentiae. omnia haec quidem stulta non sunt; non erit etiam stultum credere in Deum natum et quidem ex virgine, et quidem carneum, et per illos non stumeltis volutatus sit: ex his stat spiritum loqui sanctos Patres ubi exagerant incarnat. convenientiam loqui de convenientia medii ad finem; non de convenientia amori. Notandum etiam quod fatetur S. Aug. lib. 5. confe. cap. 11 natum sibi indignationem de apprehensionem in asumptione carnis (cum versaretur in heresi Manicheorum) ex ruditate quadam, qua existimabat Deum infectum, aut maculatum iri per incarnationem.

§ Nec fuerunt alii qui praeter heresim iudicaverint indignum Deo incarnationem, et immane, credibile que reputarunt quod Deus morti filium suum obtulisset, et quasi addixisset omnibus quod valde absonum videtur innocentem, et nullius culpae reum tot crudelitatibus, et ignominiis obiecere. Plurimus profundere verbis

omni genere suao, et rebus creatis omnibus anteferendis in consideratione stultitiae argui posse videtur. Propter illud crudelitatis argumentum. Sanctus Anselmus indicavit Christo Domino non potuisse imponi praeceptum mortis, quoniam id fuisset plane innocentem morti tradere.

Sed respondetur ad haec facile, in morte Christi Domini nullam intercesisse coactionem, ut suo exponemus loco; et fuisse spontaneam sui oblationem ad mortem, ad quam paterna obedientia obligabatur. haec autem duo non difficile veritate possumus ex media, et sola theologia. Ut autem revocaremur homines ad innocentiam, ad tolerantiam adversorum, et misericordiam aliis exibendam, congruentissimum fuit remedium mors Christi, et vel ex hoc capite ipsi Christo Domino gloriosa, et prae ipsius vita pretiosior; quoniam in maiorem Dei gloriam vertebat eius vita, quo cum morte commutata uberiores hinc fructus referebat; quos faciunt innumerae historiae Sanctorum Patrum quae passim eloquentissime de morte Christi recitata sunt, et ipsa illorum copia ab aliquibus singillatim referendis nos abstinere faciunt: non ergo fuit temeritas, aut inconsideratio pretiosissimam vitam morte pretiosissima cumulare.

Quoad secundum assumptum ex Christo Domino docere videtur Sanctus Thomas art. relato, non fuisse convenientem naturae absolute loquendo unionem cum personalitate Verbi: ratio est, quoniam haec unio est supernaturalis: ergo non fuit conveniens naturae, alioquin esset naturalis. Sed haec doctrina Sancti Thomae procedat in prima acceptione vocis conveniens superius notata, quatenus denotat convenientiam positivam per propensionem, et inclinationem naturalem, procul dubio vera est. Si vero de convenientia negativa loquamur, nemini dubium esse potest quin Incarnatio fuerit conveniens, idest nullum incommodum afferens naturae humanae. Rursus, si loquamur de convenientia morali, qua res dicitur conveniens, et commoda, quatenus ad maiorem perfectionem subiecti proficit, dubio procul est unionem hypostaticam fuisse mire convenientem naturae humanae.

At si contra dicta obiicias, non hanc esse videntem in Christo Domino, quoniam deficit illi persona sua, et connaturalis subsistentia, ad haec iam

sup.a respons. ō, nullū pati violentiā n̄ā suā in Xpto Dño; quia vnio hyp-
ostat.a n̄ tendit ad destructiōē. Atq. in aliis n̄a tua; quae sibi per se postu-
lat modo subito potentiā perfectā, et effectū formalē succisiū; vnde si prae-
occupet.a à subsistā Verbi nobiliori modo praestante eundē effectum
formalē nulla infert vis, aut violentia n̄ae; quod explicat hoc facile
exemplo ignis q., licet ex se educat hunc calorē sublunarē. nisi-
loq., si praeveniat alia qualitate eundē effectū multo nobilius praestan-
te, et excludente calorē, non patietur ignis vim. &c.

De conuenientia myst.ij Incar. ad vniuersi generis
humani ultimo loco dicere possumus, et vniuersim dicimus dari mo-
rales, et proportionales summas conuenientias respectu huius extremi, vt la-
te constabit ex sequentibus disp. de satisfact.e debita pro peccatis: multa
in eandem rem dissertissime explata adducere possemus in praesenti praecipue
ex S.to Leone sermonibus de Natiuit. ex S.to August.o lib. de Ago-
ne Xptiano cap. 11. et lib. 13. de Trin. cap. 1. ac praecipue Joan.
Evang.a 3. 16. sic Deus dilexit &c. ad Rom. 5. 10. cum adhuc inimi-
ci essemus, pro nobis omnibus Mortuus est.

Disp.o 2. An Incarn.o necessaria fuerit ad satisfaciendum Deo de rigore iustitiae pro peccatis hominum.

Cum vero [illegible] celeberrimus totius theologiae isto tempore habeat,
et multiplicem [illegible] contineat disp. [illegible] quam praeter [illegible]
visum nobis fuit eam tres partes illam diuidere: in 1.a vniuersim
de [illegible] an inter Deum, et creaturas possit intercedere [illegible]
[illegible], quomodo [illegible] plures satisfaciones Xpti
Dni fuisse ad iustitiam rigorosam, quia inter Deum, suasque creatu-
ras iustitia rigorosa intercedere nequit. 2.a pars disputa-
bit an quodcumque peccatum habeat strictam, et rigorosam
iniuriam aduersus Deum; nam ex hoc [illegible] quia peccatum
nulla iniuria [illegible] [illegible] [illegible] Dei maiestatem, existim-

ex parte contra debitam satisfactionem Christi Domini a rigore iustitiae. 3º denique dicerem, an satisfactio Christi Domini pro peccatis observaverit rigide omnes conditiones iustitiae; stat enim optime peccatum habuisse propriam iniuriam adversus Deum, et condignam satisfactionem pro ipso non fuisse ad iustitiam, et aequalitatem exactam, sed de benignitate, et donatione habuisse aliquid admixtum.

Pars prima

An inter Deum et homines possit reperiri vera et stricta iustitia.

Caput primum

Nulla supponuntur ad expositionem iustitiae, dominii, et rerum.

§ Varias acceptiones iustitiae ex Aristotele, Divo Thoma et aliis eruditae proponit P. Molina tom. 1º de iustitia disp. 1. ex quo Lessius, Cardinalis Lugo et quicumque postea de iustitia commentarios edidere in sua derivarunt. Omnibus omissis sensu modo in plenum supponitur ius et iustitia denotare aequalitatem inter personas unde omnis iustitiae actus ad praedictam aequalitatem dirigit, et aequari debet, sicut omnis iniuria inaequationem, et inaequalitatem intendit. Hinc fit quod iustitia universim sit actus virtutis inclinans ad reddendum, et servandum cuilibet aequale atque illi debetur, sive ut illam definivit Iustinianus constans voluntas ius suum cuique tribuendi. Iustitia tribuens suum cuilibet supponit aliquam personam ad rem, ex quo titulo provenit suitas; est enim ius, ut alibi diximus obligatio moralis erga personam, rei cuius prima habet proprietatem, et potest obtinere sine praeiudicio alterius vel iniuriam omnibus eius rei accommodatur.

§ Hoc pacto explicata iustitia non omittitur circulus, quem alii definientes eandem iustitiam per usum rei sine

iniuria alterius, admittere videntur, quae et iniustitia est sine iustitia, et iuris ratio, quae involvit, explicari non potest, quare ... in definitione praedicta exponitur iustitia per negationem iniustitiae, qui est circulus vitiosus, explicans idem per definiti vocabulum. ius igitur unde nascitur iustitia in omnium exponi debet, ut vitetur circulus vitiosus in definitione iustitiae, et propterea dicendum est non esse aliud ius, quam proprietatem, et adaequationem moralem rei ad personam, ratione cuius adiecte iure utitur re sua, et quilibet alius nisi cum iniuria uti nequit; totaque iustitia reducitur ad usum proportionatum, et adaequatum dictae proprietati; verbi gratia aptus est cibus homini alendo, et si ego utar cibo alienis pecco contra iustitiam; quia ille usus non adequatur, et conformatur proprietati quam res habet quoad personam; sive dicta adiudicatio ad personam nascatur ex pacto, testamento, sive ex mere civili, et politica; si vero immoderate vel prodige utar cibo proprio pecco contra temperantiam, aliasve virtutes, et non est, usus etiam vitiosus et discrepat a proprietate et adiudicatione morali rei ad personam.

§ Explicato iure praeterea unde nascitur iustitia, sugerit dominium etiam explicemus, saltem universim, et generaliter: intellecto iure aut titulo appropriationis, aliusve ad rem tendendam, et obtinendam; alius appropriationis tutelus in re quasi habita, et proxime appropriata, dicitur quae communiter ius in re: hoc ius in re est dominium; ratione cuius res dicitur appropriata proxime, ut sine noxa expeditus usus illius pateat: huius dominii varia principia assignant iuris consulti verbi gratia hereditatem, contractum, aut quando quis in vaqua ingressus est. an in extrema egestate positus habeat ius ad aliena bona, ita quod ex illis, invito etiam domino, ali

alimenta sumere possit? quod est contra DD. qui recommendant: quo casu sentent egentem habere vim iuris, et dominium in bona, quae alioquin erant aliena: alii vero sentiunt egentem tunc non habere ius vel dominium acquirere, si voluisse Deum supremum rerum omnium Dominum illum destituisset, alimentis proinde in illo extra ordinario casu posse uti re aliena; teneri tamen ad restitutionem ubi factus fuerit compos melioris fortunae: videndi DD. ad 2. 2ae. an dominium faciant hoc in suo vitam, et quomodo eam exponere possint alius a nobis disputatum est.

§ Notandum post dominium, et per ius in re, et traditione acquisitum, distinctam esse potestatem utendi re dicta re acquisita; aliam physicam et expressam, aliam moralem: potestas moralis utendi est illa, qua licite, et sine nota re frui possumus, in quo est in proloquio, id solum possumus, quod licite et iure possumus: potestas physica potentia ad utendum re, sive iure, sive iniuria; unde quodlibet habet potestatem physicam latro ad utendum re furtiva, atque dominus, et iustus possessor ad utendum re sua. Potestas moralis dividitur a P. Thyr. (apud alios) hanc divisionem non vidi) disp. 12. sect. 4. subsect. 1. in materia de incarnatione, in potestatem absolutam, et conditionatam, absoluta potestas moralis utendi re datur, quando iungitur potestas moralis cum potentia physica; v.g. habeo equum praesentem et uti illo absolute possum sine iniuria alterius; eveniunter habeo potestatem moralem absolutam ad utendum. Conditionata dicitur moralis potestas, quando abest physica utendi, et usus liber, expeditus que non est: v.g. habet Petrus equum meum commodatum, proinde non est praesens, et physice illo uti non possum, si tamen illo uterer nulli facerem iniuriam.

§ Expungit ex hac divisione potestatis moralis absolutae, et conditionatae modo praedicto explicatae subtilis

101

quoq; quamuis illam restituat habet dominium. Atque disp. 2. Alter. relatam sub n. 4. ubi demum resolvit dominium esse potestatem absolutam utendi re, non vero conditionatam: id est, quamdam obligationem quae nascitur ex dominio, proprietatis, quemadmodum vis atque obligatio subditi ad obediendum superiori; sed haec dicta est obligatio absoluta, et independens ab ulla conditione; ergo similiter dominium. unde quamvis actu obedire dependeat a multis; at obligatio obediendi a nullo dependet.

§ Haec controversia, nisi ego fallor, tota vocalis, et de nomine est; ego negarem per Petrum esse dominum sui equi locati et absentis; cum ideo locatur equus, a Petro habite, quia illius dominium habet: alienum quae equum vendere, et donare potest. adde, quod si latro, qui equum alienum furatur per furtum illum abstraheret a dominio illius cuius erat, non teneretur ad restitutionem latro, neque clamaret pro domino, ut aiunt canonistae; si qui retineret potestatem conditionatam utendi, unde habet dominium non vero ita expeditum, et proximum ad usum atque si rem physice possideret actu. Universim igitur non est aliud dominium quam ius in re traditionem ipsius rei, et retentione physica; sed potestas illa conditionata est simile ius in re, licet non adeo expeditum ad usum; ergo unde est dominium.

§ Secundo suadet id ipsum eo argumento quod sibi obiicit Alter. n. 22. et in illo varias implicationes ostendere conatur; sed mihi adhuc nullam ostendit. Si Deus denegaret Petro concursum ad alium usum sui equi praeterquam ad dominationem, venditionemque

nihi

nihilominus Petrus manserat integre sui equi dominus, licet expedite ad alios usus non habeat, propter dictos: quia dominium non petit absolutam potestatem utendi. similiter Deus ex mera sua liberalitate promiserit gloriam propter merita, illam meritis exigere non potest; nihilominus est perfecte dominus suae gloriae, licet uti perfecte non possit illa in alios usus contra promissionem. et ista res, mea videri adeo plana est, ut omni difficultate careat. exemplum subditi alterius, militat potius contra asserentem; quia excusatur subditus ab obediendi, quando perfecte exequi non potest ...; et tamen non desinit esse subditus; sicut neque desinit esse dominus, qui perfecte uti non potest.

Hanc doctrinam facilem, et receptam ab omnibus aversatur videtur P. Thur; quia per illam viam omnino aperiri sibi videbat ad asserendum dominium creaturae in obiecta creata simul cum dominio dei adaequato in eadem obiecta creata; ille autem omni vi defendere contendit Petrum posse simul esse dominum sui equi, et hoc non obstante deum in eum equum habere adaequatum dominium ibi ... Pro quo supponit Petrum donantem Paulo equum in eo instanti donationis simul cum Paulo esse dominum equi; nam in instanti, in quo donatur Paulo manifestum videtur Paulum esse dominum illius; insuper Petrus etiam in instanti, in quo donat, dominus est, alioqui donare non posset; ergo uterque in eodem instanti habet equi dominium in solidum. ex hac doctrina infert num. 97. quod in eodem instanti potest aliquis habere dominium, et ipsum illud dominium destruere: quod ... quia in instanti potest aliquis cedere iuri suo; et haec cessio est actus dominii, et simul destructio illius; ergo etc. Patet

Praemissa hac universali doctrina, subinde in subsectione 4 infert idem auctor posse Deum habere plenum, et perfectum dominium creaturae; simul concedere eiusdem dominium plenum, et perfectum alteri creaturae; quod ex dictis facile; quoniam quod reperitur inter creaturas

pro uno instanti nempe effectum dominij inter donantem, et donatarium, id pro tempore toto tractu inter Deum, et creaturas reperiri potest; quia cum voluntas Dei permaneret in tota æternitate, neque sit transiens, quomodo se habet voluntas creaturæ donantis; ex inde infertur, quod idem orit reperiatur in Deo pro tota æternitate donante, quod reperiatur in Petro pro instanti donationis, et voluntatis transeuntis

§ Male hæc, et totius doctrinæ molimen ruinoso nititur fundo, ut scilicet pro uno instanti dari dominium in solidum, quod falsum esse ij alios late diximus agens de emptione, et venditione; nunc aduertisse sufficerat sufficere ad impugnationem doctrinæ, quod sugerit ipse Author. nempe in instanti inquo destruitur vel abdicatur dominium non datur dominium, ut est euidens; sed in instanti donationis, cessionis, aut traditionis per contractum, et non est dominium; ergo in eo instanti non datur. tota æquiuocatio huius doctrinæ ex eo nata est, quod illius autores non distinxerint inter dominium rei, et potestatem abdicandi scilicet destruendi dominium; quæ potestas non est dominium rei, sed quasi reflexum dominij dominium; sed de his late loco relato.

§ Bene, sibi contrarius est P. Author; quia si Deus donat creaturæ rem, et non est alter illius dominus nisi quomodo Petrus est dominus rei suæ pro instanti; quo illam donat; sed hoc dominium est absolutum, quod ad summum condicionatum Dei fuit Deus non habet verum dominium creaturæ, quod est in opinione præfati autoris, quia dominium conditionatum non est proprie dominium, sed magis dominus est Petrus suæ pecuniæ, quam Deus ipsius pecuniæ in sua arca; quia Deus alter non potest illa pecunia, nisi quatenus illam donat Petro, sed ipse Petrus alter illa

uti

vt pot, vt manifestum est, sic magis dns est Petrus pecuniae quam Deus; quod videtur absurdum.

§ 4. sequitur, quod Deus ita non abdicet creaturarum dominium, quod iniuriam faciat repetendo res creatas; hoc quia non videatur esse absurdum. Pr. sequi: donans in instanti donat, et abdicat dominium iniuriam facit donatario, si pro consequenti velit rem, quam donat, in alios usus vertere; quod prius certum esse debet; quomodo ex illo infert mo[ra]lis teologia in instanti matrimonii contracti, sic alter coniugum veniat in copulam cum soluta committere adulterium, et ideo peccat duplex peccato adulterii in eo instanti matrimonii; quia in instanti donat sui corporis vtilitatem, quam donat in alios usus; sic si Deus pro instanti quo [pro]prio donat vteretur re donata in alios usus iniuriam faceret.

§ 5. absurdissimum videtur dictum, quod non abit Deus sit dns suarum creaturarum, quae quomodo Petrus dns est rei venditae, donatae, et distractae pro instanti donat; sed in hac sententia sequitur non abit Deum esse Dni rerum creaturum quas donat. Ergo eo. Ad negari non pot Deum hre aliquod ius et dominium, saltem conditionatum in eas res, quas creaturae possident iusto titulo; sed in sententia, quam impugnamus, neque hoc conditionatum dominium sui Deus in praedictas res creatas, quamquidem si illis vtatur aliter, eas quae repetat Deus faciet iniuriam creaturae, vt dictum est; ergo neque conditionatum dominium conceditur Deo.

§ Hinc vsque dicta sufficere videntur ad explicandum vtrorumque iustitiam, et dominium, illorum quae sunt se diffios: ex absequo quo dominii, quod solo ostenditur in donat, abdicat que dominii ad infe[r]endum sibi Deus, et creaturas hre verum dominium in

solidum. pro oibus disp. 6ex sequentibus praemittendum, unum enim hic Deum habere dominium transentale, et supremum in oes creaturarum res et actus ita quod nullo pacto possit illos absolute abs se alienare, et distrahere: et quamvis quandoque Deus promissione se obliget creaturis; at absolute, et simpliciter non abligat creaturarum dominium, ut etiam proprietatem, et rnexiorem moralem, roe cuius Deus creaturis suis sine alicuius praejudicio uti potest. Dominium Dei transentale explicari solet per eiusmodi dominium quod exercet religio in religiosos, aut Dns in mancipia. cum religiosi sint incapaces dominii, et si religionis superior aliquid illis utendum cedat; id tamen si postea auferat, peccavit quidem contra fidelitatem, alienare vero virtute superior, sed non peccavit contra iustitiam. Similiter si Deus non adimpleret promissa per impossibile: tunc defeceret in illo fidelitas, non a iustitia. cap. quo examinatur sententia negans iustitiam rigorosam inter Deum, et creaturas in rebus spiritalibus.

Cap. 2. Examinat sententia negans iustitiae rigorosam inter Deum, et creaturas in rebus spiritualibus.

§ Communa hodie est sententia, quae docet non dari iustitiam commutativam inter Deum, et creaturas, roe cuius Deus afficeret iniuria creaturas si illis praemia denegaret: hanc sententiam ex antiquioribus docuerunt Scotus in 4. dis. 47. Durand. Greg. Paludanus, et innumeri alii tum antiquiorum recentes relati a P. Ribad. tom. 2. de ente supernali disp. 89. sect. 1. praefatam sententiam ita illustravit sapientissimus P. Gabriel Borg. ut sibi soli eam vindicare

videat

videatur, Suppisime in suis operibus, et ex professo 1a 2ae disp. 89. et 86. et 3. p. te disp. 1. 2a et 3a qui magnum praeceptorem sequuntur P. Arrubal. P. Curtius Ovetianus P. Alarcon, et novissime quem hisce diebus in manus abrepturus fato dolimus, P. Franc. Ovied. 1a 2ae tract. 9. controv. 3. qui etiam affert pro eadem sententia Aletum lib. 2. de iustitia cap. 18. P. Coninck de fide disp. 8. dub. 3. P. Molina tom. 1. de iustitia disp. 7. et quam plures alios ex nostris.

§ In hac sententia defendenda, non uno ducuntur autores fundo; id est principias rationes, ob quas iustitiam inter Deum, et creaturas negant sensim recensere, et examinare necesse habuimus, praecertim illos, qui quaestionem de re existimant; ex quolibet sequentium capitum unam rationem producemus discurrendo, et ultimo tertium caput in unum coniungemus illos, qui ad quaestionem de nomine rem totam videntur revoluere; ita quae erit methodus procedendum in hac capitulo disputationis.

§ 1. Aliqui existimant inter Deum, et creaturas, maxime in rebus spiritualibus, cuius modi est distributio meritorum, satisfactio pro peccatis, et similia non posse dari strictam, veramque iustitiam, cuius materia sola sunt res corporeae. fundatur haec doctrina in Aristotele 5. Ethicor. cap. 2. ubi distinguit iustitiam quandam totalem, et universalem ab alia speciali, et singulari: illam generalem dicit obiectum omnium virtutum, quia iustitia in ea acceptione comprehendit virtutes omnes, verba Philosophi sunt: amplectitur omnia, in quibus studiosus versatur illa generalis; haec vero specialis, et stricta iustitia circa honorem versatur. seu pecunias. seu salutem, seu si quo uno nomine complecti omnia possumus, et circa voluptatem, quae nascitur a lucro. Unde iustitia secundum Philosophum habet pro obiecto sola bona corporis fortunae, et honoris; neque imici debet alia obiecta virtutum moralium, quae quae exiecta sunt a Philosophis; ergo spiritualia bona non sunt materia neque obiectum iustitiae.

Pr 2º quia Deus licet non possit in bonis corporis, honoris, et fortunae, negari spiritualia bona de iisdem quae sunt, quod iniuria Deo inferri non potest. Est assumptus est P. Varq. sapientiae disp. 85. nº 20. quia peccatum sit damnum spirituale peccatoris, nihilominus nec nocet, nec nocere potest Deo propter illud Iobi: si peccaveris quid ei nocebis, et si multiplicatae fuerint iniquitates tuae quid facies? quo testimonio utitur S. Thom. 1a 2ae quaest. 114. art. 2. Suar. Marcon. et fere omnes scientiores: quod ex rebus spiritualibus nulla iniuria redundare potest in Deum. Mirum omnibus accidit quod non animadverterint hi auctores illud testimonium non esse eius auctoritatis ut possit in sancto Iobi, sed Chini disputantis cum Iobo, cuius doctrina omnino per omnia sana satis (P. Oviedo trac. 9. ctro. 8. nº 12. hoc advertit; cum alii passim DD. testimonium scholasticorum disputantium cum Iobo, tanquam certae auctoritatis doctrina in medium afferunt: quod delectu, et maiori exactione indigebat.

Ad rem magis ponderis habet illud Xpti Domini Luc 17. nº 10. cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis dicite quia servi inutiles sumus quod debuimus facere fecimus, ubi servi inutiles dici notant SS. PP. quia Deus nostris bonis minime indiget, videndus est Aug. lib. 6. de Trin. cap. 8. et Nyssenus tit. 2. in Psalmos, et innumeri alii adducti a P. Montoia disp. 58. de volunt. sect. 9. Pr. ratio: nam iustitia est superabundantia utilis, et nociui, ut agnoscit Phil. 5. Ethicor. cap. 1. 6. haec superabundantia reperiri nequit in rebus spiritualibus: ergo neque iustitia.

Sed antequam sit de aliis titulis ex quibus negari solet inter Deum, et creaturas iustitia, haec argumenta inefficatia sunt ad finem intentum, quod demonstro 1º dissolvendo haec, quae adducta sunt fundamenta; et postea in toto doctrinae argumenta non inefficacia interim

intrauendo. Ut primus aggrediar id, qd. ex Arist. adducit pares probat, et bene perspectus potius sa. ipsos adducentes quis illis est: Phus apte loquutus videt de ijs solis bonis, quis ipse agnovit, et quis in suis illis contractibus versant, ut sit patet ex lib. 5. Ethicor. cap. 5. n tn. potr. exclusit ab obto iustitiae alia bona, quis in contractibus coiter n versant; attn sunt talia quae rega ad mq. iustis. Impossibile e. qd Phus negaverit fieri iniuriae illi hoi, quis intelu, et usu rois privatus; et. id, quo privatus sit spiritale: go. spiritalia, et. in contractibus coiter n versent a iustitiae obto non sr. excludenda.

Si dicas bonum rois, et intlus annumerari a Phso. inter bona utilia ad corpus, ad honorem, et decus illius. Ra est qa. responsio aperte militat 9a. eos, qui oppugnat, quia bona spiritualia, ut gratia iustificans, charitas &c. numerari etiam debent inter utilia, quo ad decus, et honorem substantialiter hois pertinent; qmqus in maxi pretio constituunt supp. apud deum cognoscentem illas dotes, et quemcumq. alium cognit. supernatu preditum: go. Authoritas Phi. potius probat pertinere bona spiritalia ad mq. iustitiae, siquidem utilia sr. ad maius existimatis subri penes cognoscentem illa: quidquid vero addit maius pretium subro, procul dubio est utile ad existimats. et honorabilitats in actu 1o. sic se hent bona spiritualia: go. &c.

Fateor insuper deum ledi non posse in bonis suis intrinsecis a crea, et hoc docent tmmodo relatae authoritates; s. hoc non obstante. p. dari iustitia stricta inter deum et hoes, ut dicemus cap. segti. et ledi pot. ius d. Morale. Ibidem exponemus illud Arist: nempe ad mq. iustitiae requiri superabundantiam utilis, et nociui, at demus soles utile, et nocivum ee mq. iustitiae, potius suadebit in spiritalibus mq. iustitiae reperiri, qa in spiritalibus reperit utile, et nocivum, ut constat;

quis non ambigit noxium esse homini carere bonis spiritalibus? Unde manifestum fit in praesenti a nobis non extendi, aut ampliari rationem formalem iustitiae, sed solum rationem materialem illius; sicut in vera definitione terrae, quam tradidit Aristoteles, includimus eam etiam, quae est in America, quamvis Americam numquam cognoverit Aristoteles, nec propterea extendimus definitionem formalem terrae.

Solutis iis, quae adducebant contra relata sententia: do illius impugnationes. Notandum est res spiritales, et quae sunt quasi internae per se, et immediate non posse esse materiam contractus, et externae societatis hominum, sed iustitia communis, et quae versatur in societate et communicatione hominum inter se; quia est virtus respectiva duorum; ergo res spirituales non sunt immediate, et per se materia iustitiae, quae nascitur ex contractu, et societate hominum: at in creaturis spiritalibus, ut in Angelorum commixtio, et in societate unius Angeli cum anima, vel cum Deo non repugnat, quod spiritalia sint materia iustitiae, quae nascitur ex contractu. Rursus in hominibus res spiritales, et actus interni possunt indirecte pertinere ad actus externos, ut de se manifestum est, sed eo ipso, quod indirecte concurrant simul cum actibus externis materia sunt materia iustitiae. Hoc assumptum facile probatur, quia quidquid impedit utile, aut ius alienum, impedit iustitiam; sed actus interni impediunt ius, et utile alienum; ergo et iustitiam. Quare non solum debetur ex iustitia honor, aut commodum exterius, sed etiam actus interior illa imperans: ergo actus interni, qui regunt et dirigunt res, et actiones materiales sunt materia iustitiae. Adde praeterea quod, ut supra diximus, immediate potest quis laedi in bonis animae, verbi gratia dum laeditur in rationis usu, et libertate, et sic maxime afficit iniuria hominem, quam si in rebus corporalibus damno afficeret. Ex his notatis resultat potissima, et praecipua impugnatio doctrinae relatae. Res

spiritualis indirecte, et quatenus ab illis dependent actiones et bona temporalia, sus etiam directe, et immediate sr. ratione justitiae, quatenus aliquis pot. velle tollere ab homine principia, quae praefluunt, et dirigunt actiones externas: ergo bona spiritalia n. sr. excludenda a ratione iustitiae. Resp. meo videri negari n. pot. quia si bona corporis nobis educibilia sr. ratione iustitiae n. potest n. esse gratuitum solus negare quod bona etiam animae, quae sr. magis educibilia sint ratione iust. Hoc argumento libentius utor, quam illo, quo usus est P. Oviedo titulo 9. Sectione 2. d. 20. 17. nempe Angelus in pura natura pot. denigrare, et detrahere famam alteri Angelo: quoniam scio P. Ga... pere similis detractio in Angelis n. adversari iustitiae, sed observantiae unius erga alterum, et sic quaestionem ad gloriam revocat.

Argumento a nobis exposito nobis forsitan bona spiritalia, et nalia esse materiam iust. si vero bona supernalia. — Sed datur sane responsio. est Parochus, qui in articulo Mortis nollet ministrare sacramenta parochiano suo periclitanti, et egenti sacramentis, peccaret contra iust. quoniam privaret parochianum commodo spiritali, et gratia supernali sacramenti ad cuius administrationem pro illo instanti habet ius; sed tunc materia iust. est quid spiritale supernale: ergo talia n. sr. exclusa ab obiecto iust. Datur et 2.o qui hominem aliàs securum existentem in gratia pelliceret ad peccandum Mortaliter, et in occasione pertraheret, existentemque in peccato Mortali scienter occideret, et damnaret perpetuo, iste talis peccaret contra iustitiam, et non solum ob eius iacturam corporalis vitae sed etiam spiritalis: ergo res spirituales supernales sr. materia iust.

Obijcies tn. Res spirituales, et super-
natales ni poss. ee ma contractus, neque illarum dominium, aut
ius pot. transferri: ergo. inter eos ius non continet. Pr.
sec cons: id qd nequit ee ma pacti, aut obligationis mutue
n pot. ee ma iustitie, quoniam obligatio iustitie ex nullo alio
capite oriri pot. et cu res spirituales, ut dictum est n sint
alienabiles; fit aperte ee incapaces mutue obligationis.
Hoc argm. totum fundatum est in ea, qua impugnamus, et expli
catum demonstrabit ni fallor illius imbecillitas. Admitto
ans, et nego cons. Ad cuius probationem dico falsum ee absolute
qd illa solum sit ma iustitie, que pot. sub ee pacto, aut mutue
obligationi; nam obligatio iustitie nascitur ex damno dato, sed
damnum inferri pot. sine contractu, et mutua obligatione pre-
sertim qdo est irreparabile: ergo. ma iustitie amplius pt. quam
illa pacti, aut mutue obligationis. Adde qd. res spirita-
lis ex na sui q alia spirituali commutari possit, quare non
repugnat, qd sit materia mutue obligationis.

In clausula capitis hoc notatum velim,
damnum, qd infert in ma incapaci contractus huiusmodi rr.
relatum in nris argumentis maiorem atque iniuriam, quo ma
est alienior a qualibet permutatione pacti, vell contractus. Probat
hoc. ideo ista nra sr. incapaces contractus, quia neque ipsa, ne-
que dominium illarum alteri tradi pot. quis. tn. transferre pot.
gratie dominium, actus virtutis, et similium? ita sr. ita nobis
propria, ut nulla traditione aut contractu in alium transferri pos-
sint; sed quando rebus similibus spoliamur maius nobis in-
fert damnum, et contra maior iniuria, qua si spoliaremur rebus

alijs, qua perire, et abire ab alijs pos. sine nobis: ergo. et opposita sent.a recte procederet inferendum ei erat e contra. res spirituales nequeunt esse materia contractus, ac proinde continere potiores, et magis precipuas iust. et iniustitiae materias.

Caput 5.

Examinatur sententia negans iustitiam inter Deum, et creaturas, quia Deo nulla utilitas, aut nocumentum ex creaturis est.

Satis ex dictis superiori cap.e constat ubicumque pot. alicui nocumentum, aut afferri commodum; ibi illis dari iust. et iniustitiae aptas materias, et exinde docuimus res spirituales immerito excludi ab obiecto iust., quoniam in illis maxima nobis paritur utilitas, et abunde incommodari potest. Deinceps inquirimus necesse est, an coarctet materia iust. adaequata ad bona duo numerata cap.a ita quod ubi intercedere non posset utilitas, vel incommodatio, neque iustitia intervenire queat? Ita coarctari mat. iust. asserit P. Vasquez. cap. relato anti ductus textu. Arist. lib. 5. Ethicor. cap. 1. nec non definit.e iust. quam tradit St. August. lib. 83. quaest. q.e 3. iustitia est habitus animi communi utilitate conservata, suam unicuique tribuens dignitatem: ergo sine utilit.e aut damno dari nequit iust.a Sequuntur Pat. Vasquez, Ruiz, Turrianus, Lugo, Aurt. Alarcon, et alij relati a P.e Oviedo ubi cap. anti p.o 3.

Sed Alii relati DD. cum ex hac doctrina concludant aperte inter Deum, et creaturas non intercedere iustitiam; quandoquidem, ut vidimus cap. ant. Deus nullum damnum pati, nullamque utilitatem solam, et veram capere posit ex creaturis; quod ut praefatam doctrinam, et coartationem obiecti iustitiae comprobare nituntur; praesertim P. Obied. qui in hunc modum arguitur. nemo Philosophorum, aut antiquorum theologorum aliter unquam intellexit munus iustitiae, nisi per reparationem damni, aut emolumentum sequutum ex re ad aliquam partium, ut late id probavit P. Vasq. disp. 89. 1a 2ae ex stat ex Philos. 5. eticorum cap. 4. ubi munus iustitiae dicit esse emendationem commercii, et commutationis; quae praedicta emendatio supponit defectum utilis, et reparationem damni in altero extremorum: ergo qui sine horum altero constituit munus iustitiae, aberrat a communi definitione antiquorum.

Secundo munus iustitiae est resarcire inaequalitatem in extremis contrahentibus; hoc est uni restituere, quod imminutum fuerat, et alteri detrahere augmentum, quod increvit: sed ubi excluditur omnia utilis, et noxia reperiri nequit haec inaequalitas; igitur neque iustitia. 3. ideo iustitia debet intercedere inter duos rationis capaces; quoniam utrumque interest intelligere, atque cognoscere, quod facit alius in utilitatem, seu detrimentum eius; ergo ubi alicuius nihil interesse potest, quantum ad commodum, seu incommodum, neque iustitia dari potest, sicuti ipsam caeca merito procedere potest. 4. quia quoties in Deo aliquis effectus finalis constituitur, utique constitui debet secundum communem rationem finalem, qua definitur a Philosophis; et si Deus incapax sit eius rationis finalis, et effectus finalis incapax constitui debet, unde manet exclusa evasio aliorum, qui utile, et noxium ipsi in iustitia creata omnia reperiri; non vero in increata iustitia docent. et consequenter ostenditur gratis facta divisio iustitiae in creatam, et non creatam.

§ Attentis tamen non obstantibus non ita rigide in praefatis suis praeceptis sententiam incumbunt P. Curiel, Alarcon et Obied. ut illi non credunt posse reperiri inter Deum, et creaturas iustitiam quoad affectum, et voluntatem: nam si hoc aliquis ignorans existimaret Deum posse laedi, et damnum pati ex transgressione sui praecepti; atque ex isto affectu praetergrederetur praeceptum; talis hoc quantum ad affectum, et voluntatem Deum afficeret damno, ergo non repugnat iustitia quoad affectum inter Deum et creaturam: antecedens probatur quoniam illius hominis affectus est contra iustitiam, non quidem possibilem effectu, sed tantummodo existimatam. Similiter si cupiat aliquis Deum interficere, aut destruere, iam non peccavit contra iustitiam in affectu.

§ P. Sanq.(?) 1a 2ae disp. 8/5. n. 30. infitiatur praecitatos actus esse contra iustitiam; sed contra religionem: ideo est: qui cogitat interficere Patrem peccat contra pietatem ex circunstantia personae, ergo similiter, qui cogitaret Deum interficere peccaret contra religionem ex simili circunstantia personae. Verum haec doctrina falso nititur principio uti quod circunstantia religionis, vel pietatis faciat quoniam praedicta peccata sint ex alio capite contra iustitiam, ut optime notat Obied. citatus n. 33, et nos alias docuimus. Rursus actus iustitiae et iniustitiae ferri potest circa obiectum impossibile cognitum, ut possibile; at quando actus habetur conditionate circa obiectum impossibile cognitum ut tale vel non conditione impossibili ut tali non crediderim esse actum iustitiae proprie loquendo. qua ratione existimo non posse habere Angelum actum caritatis, aut temperantiae, licet Angelus sub conditione impossibili aliquos inefficaces affectus circa praedictas virtutes habere queat; quod maxime notandum fuit contra Scotum in 3. dist. 33. admittentem in Deo actus temperantiae, ex eo quod sub conditione impossibili aliquos affectus praefatae virtutis habere posset: similiter caute notatio contra Obied. citatum n. 3. qui similiter ratione castitatis angelis tribuit.

§ Ovando(?) sententia, nempe posse dari in Deo quoad creaturas
33 et proprie iustitiam, quoniam Deus ex creaturis nullum commodum,

aut incommodum participare posit defendunt cum non sit Deus, qui sicut Deus, et creaturas concedunt ad iustitiam; et proinde P. Suar. opus. de iustitia Sect. 3. n. 14, quem sequuntur Rebellus, Bagusa, Lorcus, et innumeri Recentiores. Horum fundamentum, et tota ratio defendendi (supponunt non iustitiam dicere non versari circa magis damni, aut incommodi bene tamen quamlibet creaturam) eam sententiam nos amplectimur, et universim affirmamus cum omnibus, tum in creatis per accidens se habere ad magis circa commodum, vel incommodum. Circa sic probare intendimus.

§ 1. ideo commodum, aut incommodum quod infertur pertinet ad iustitiam, quia oritur ex proprietate, et sublatione rei, quae aufertur, restituitur quae (propietas quippe hac seclusa inintelligibile est quomodo detur materia iustitiae) sed proprietas rei ex qua oritur utilitas, vel damnum auferri potest, et denegari, quin inferat commodum, vel incommodum, sine commodo, vel incommodo intelligi potest materia iustitiae. Maior huius discursus negari non potest ex definitione communi iustitiae, ut voluntas tribuendi cuilibet quod suum est. Minor etiam ex eadem definitione constat, quia quoties alicui aufertur quod suum est, laeditur illius ius, quantumvis habens ius sit incapax cuiuslibet damni; et quia quod ex eo sequi solet damnum, quod ius laesum sit; sed non propterea laeditur ius, quia subsequitur damnum; unde ius laesum supponitur ad rationem damni, et sine illa intelligi potest, ergo et materia iustitiae. Obiter notandum aliud esse laedi ius, quod aliquis habet in re, et hoc semper laeditur ablatione rei; et aliud longe, quod Domini, cuius ius laeditur patiatur ipse ablatione detrimentum. Illud est obiectum iustitiae; istud obiectum per accidens.

§ Pro 2°. maioris iniustitia nascitur ex damno dato vel utili sublato (hic duo per inde se habent) assumptum probatur ex

ex re aliena accepta, et usurpata nascitur obligatio iustitiae, ve certum est in ista resultat, et ideo nascitur obligatio praedicta; quia in re aliena usurpata datur laesio iuris, quod alter habet, ratione cuius res aliena clamat pro domino; idque secluso damno, aut privatione utilitatis in eo; ergo his seclusis infertur obligatio iustitiae. quis .n. dixerit iniuriam facere illum alteri, cui res sua non largitur, licet ex ea nihil utilitatis, delectationis, aut commodi capiat in memo affecto: igitur iuste illam sibi retinebit. 200

§ Dico ideo nasci ex re aliena laesionem iuris alieni, quia quando retinetur deficit domino illius utilitas; et si nulla illi deficiat utilitas retineri potest ab eo, qui possidet. Contra est 1° quia in satis probabili sententia, quam ipse existimo, ~~depositarius~~ potest esse conuictus iuste in usu pecuniae depositae, et si nulla utilitas ad depositarium restituentem resultet: ergo independenter ab utilitate physica potest dominus rei esse iuste conuictus. Contra 2°, anequam intelligam damnum, vel utilitas defectum, iam intelligitur orta obligatio iustitiae, et subinde si rationabiliter conuictus sit dominus, quia ad suum pertinere honorem iudicet seruari eius proprietatis dominium, resultabit, nemine dubitante, obligatio iustitiae, quamuis nihil deuolui, aut nocio apprehendamus: ergo Deus quia existimat ad suum honorem extrinsecum pertinere, quod illius seruetur ius, potest exigere ob eam quia creatione iustitiae titulo, et si alius damni sit incapax. + restituens depositum potest

§ Probatur 3. eadem resolutio, sed quae applicat ad producta in rationibus antibus. conseruatio iuris illaesi independenter ab aliqua utilitate pertinet ad aliquod virtutis genus; sicut ad vitii genus spectat laesio iuris alieni; sed non ad aliam virtutem nisi ad iustitiam; ergo in ea conseruatio iuris independenter ab utili datur iustitia, sicut iniustitiae vitium in opposito. ex philo maius, nam de minori patet, quia non potest esse his. conseruare ius suum potest esse honestum, licet non sit utile, seu delectabile; unde qui sic conseruat honeste, et iuste operat

102

et ex inde nullu ad illum redundet utilitas; cum quan-
que ipsi servatio iuris ita anexa e honestas, ut nullo
pacto posit quandoque aliquis remitere, s. cedere de iu-
re suo: exemplum sit in fide coniugii: quae est illesa ser-
uanda, licet n. alter coniugum posit turpe lucrum cedere
iuri suo non potest deficere adulterium, et iniustitia; quia ita
aliquando honestum est ius suum servare, ut admitti nequeat eius
cessio propter lucrum quodcumque.

§ Ad 4. ideo Deo per creatu-
ras damnum inferri non potest, quia e supremus rerum Dominus, et
perfectissimum in creaturas exercet dominium, cum quarum existentia
et non existentia minime dependet (qui n. ab alio dependet
non e perfecte dominus sui); si haec non existit multo perfectius
inter Deum, et creaturas quam iustitia, quae inter ipsas crea-
turas; quia tantum abest ut inter haec extrema deficiat
iustitiae obiectum, quod multo perfectius inter illa reperit.
Probatur: eo e perfectior iustitia, quo magis extranea, et se-
gregata e ab obiectis aliarum virtutum, et perfecte intra
suos limites contenta; sed obiectum iustitiae inter Deum, et crea-
turas magis depuratum e ab aliis virtutibus, et perfectius,
quando nulla ab utilis, aut noxivi intelligitur in hac
quippe proportione sola datur locus iustitiae servationi quia iuris, quin
atendatur ad obiectum caritatis, misericordiae, alteriusve virtutis. Denique
quia Deus habet perfectissimum dominium, et potiori iure repetit actus
creaturarum, est quae independenter ab illis; quia ab iniustitia illi dene-
gatum, quod petit. § Ad argumenta proposita pro tempore opposita
facile respondere potemus quia dicta in fine circa argumenta a nobis
proposita, cum quibus cum Patre Valencia ad quaestionem 22. 2a parte,
cum P. Illig. 1a parte disp. 31. de iustitia sect. 5. ulti, quod licet
Deus imperfectionibus omnis cum creaturis laedi nequeat; iniustam

eius

ny honoris extrinsici, qui de iure illi a creaturis debetur; unde divus Paulus 2a ad Timotheum 2. si quis se emundaverit ab istis, erit vas in honorem sanctificatum, et utile Domino; unde in hoc datur sufficiens iustitiae materia, quando quidem privatur Deus eo gaudio, et delectatione, quam ex bonis operibus percipit.

§ 3 hac omissa solutione et insistendo principiis a nobis iactis respondetur ad 1um negando antecedens; nam aliud est intelligere iustitiam in esse, et aliud in esse iustitiam in esse est servatio sui iuris, cuilibet per specialem habitum, quam in ea omnes haec servatio: species vero iustitiae communis est illa, in qua ad servationem iuris subsequitur utilitas, et damnum ad laesionem: quod vero quantum lucrum, aut damnum sumatur in actu, consequenter servatio, et laesio iuris ex eo tendat vel si subiectum sit capax damnificationis, aut nova utilitas illa patiatur: sic habebit libenter materiam iustitiae afferre passionem damni, aut reparationem utilis, et similiter afferre emendationem commertii; quod argumentum intendit: si nunquam habebit actualem passionem damni, aut utilis esse quoque iustitia in esse, quod commertium sit necessario emendandum actu per iustitiam, videtur absurdum, quod homines confirmati in gratia possunt exercere commertia, et actus iustitiae in contractibus; cum tamen nihil haberent emendatione dignum etc.

§ Ad 2um respondetur munus iustitiae esse integrum ius suum cuique servare, sive damnificentur actu, aut incidentem reportent; sive utrique sint incapaces; hanc vero aequalitatem secundum eius intendit iustitia, et reliqua per accidens fiet, ut ex argumentis allatis colligitur: aliquando iustitia affert passionem, et reparationem damni; aliquando etiam mutuam obligationem circumfert sine pendere reparatione damni, aut mutua obligatio est necessaria ad actus iustitiae velut quod in donatario, in quo nulla est reparatio damni, vel

obligat. necessitudo, et non est iustitia. pariformiter licet conferm. iustitiae occurrat pro damno s. utilitas reparat, neutrum tamen ex respectu iustitiae acquiritur.

§ Ad 3. resp. neg. ideo intercedere debere iustitiam cum creaturis rationalibus, quia huiuslibet interesse debet; ideo a. intercedit, quia dominium liber consensus s. dissensus liber apponi debet; unde si laedatur res mea, me volente, et consentiente, nulla mihi infertur iniuria; proinde ut inferatur iniuria s. non debet consensus sive dissensus meus, et erant debeo esse liber rationalis quia eadem quod ipsum ius, et dominium haberi non potest sine rationis capacitate; cur ad iustitiam necesse est, non vertatur cum creaturis rationalibus; vulgo in hominibus quando sine damno aliunde s. periculo potest res exercere, dicitur non esse sensibiliter iniurius; proinde ad subveniendum proximo tenetur quis, ubi sine suo potest incommodo; et quia haec etiam patitur homines, ut dici solet in materia de iustitia: nihilominus, licet sic comparari soleant communiter volunt. suum; ubi et quando debitum est incorporale damnum, vel utilitas; quae in ipsum redundet, non ex damno. s. utilitate debet metiri, et comparari consensus ipsius; sed ex aliis principiis, quae debet ius suum permisisse solum.

§ Ad 4. fateor nunquam mihi placere potuisse illam divisionem iustitiae, qua ab aliquibus distribui solet in creatam, et in increatam, quasi increata iustitia, diversum sibi vendicet obiectum: non ut bene concludit altera pars sapientiae, s. non iustitia increata conveniat definitio per creata ostensa, quae definiri solet iustitia, s. quae convenit. si si non erit duplex ratio iustitiae formalis; sed tamen unica, et in Deo, et in creaturis.

si 2a. illa Dei iustitia proprie iustitia non est, quoniam illi non conveniunt propriae constitutiva, per quae definiri solet. (Propterea dicta divisione omittimus eandem, quam admittimus sine discrimine, in Deo, et creaturis.

§ In fine cap. notandum pro hac nostra explicatione iustitiae non involventis damnum, aut utilitatem referri posse universam illorum, qui docent Deum titulo dominii supremi, quod in omnes creaturas obtinet posse iure suo illorum opera, et obsequia sibi exigere, et vindicare, neque posse illi denegari sine iniuria contra proprietatem Dei: Sed cum hoc bene stat, quod Deus absolute non possit laedi, aut utilitatem capere ex creaturis: quia potest Deus cognosci omnino iniustus, et quidem probabiliter in denegatione obsequii, ex quo nullum redundat in illum damnum, et convenienter videtur iustitiae erit reddere illi, quod suum est iure proprietatis, licet ab initio incapax sit alicuius utilitatis, praesertim quando nulla utilitas creaturae sequitur ex denegato obsequio. cap. 4. examinatur tertia negans iustitiam inter Deum, et creaturas, quia Deus obligari non potest, nisi per pactum suum.

§ 1. Solent quidam nulli infitiari iustitiam inter Deum et homines, quia iustitiae conceptus exigit mutuam obligationem; sed Deus obligari non potest creaturis, nisi ex sua promissione, et fidelitate; ergo ex natura obligari non potest; neque ita iustitia inter ipsum, et creaturas intercedere. Haec difficultas proprio

de facit cum multis. 2º assumit falsum: nam ut alibi
nobis dicam, non ois actus iustitiae pariat mutuam
obligationem, ut liquet in donatione, mutuo, et aliis.
3º etiam si obligatio pendeat a promissione, non proinde
sequitur quod non sit iustitiae; quia in diuinis certa potest
pendere obligatio iustitiae a sponsione, tanquam a condi-
tione et solemnitate; sic plures contractus dependent a scrip-
tura.

§ 3º. quamuis Deus erga creaturas nullam obligationem in-
ducere possit; nihilominus laedere possit creatura ius Dei, et contra
ipsi iniuriam facere: sic filius seu seruus obligari non potest, iniuriam
autem dño inferre potest seruus ut [illegible]; sic Deus ne-
queat obligari creaturis, non ex hoc tollitur ratio iustitiae inter Deum, et
creaturam ex iniuria et iure laeso. et de eo dubitari non potest, quod
si nulla reperiatur obligatio in Deo ad creaturam, nisi quae
noscitur ex pacto, et fidelitate; cum inter Deum, et hominem interce-
dere potest ratio iustitiae, quatenus hic laedat, et imminuat
ius Dei. § Igitur ut quid sentiamus et quid faciam
rogamus solummodo in praesenti an possit aliqua obligatio iustitiae
erga creaturam nasci in Deo: aut numquid creatura contra Deum
ius suum repetere possit? in qua re sic proposita 1ª sententia
negatiuam tenetur (P. Vasq. 1ª 2ae disp. 223. cap. 2. quem ipsius
discipuli cap. antea relati tenaciter tenentur; solus P. de
eod. 1ª 2ae tra. 9. sect. 8. puncto 6. quam ille pure de nouo ex-
cogitauit. Probant sententiam suam hi autores; quia Deus seclu-
so pacto nullam obligationem contrahere potest erga creaturas; ergo
creatura erga Deum ex propositione, seu ius repetere potest. ergo neque
posito pacto Deo contrahere potest obligatio iustitiae. Pr. [illegible] cum
quoniam illud obsequium seu opus, quod per pactum obligat
ex iustitia, etiam secluso pacto dummodo acceptetur opus et
admittatur, obligabit ex iustitia. videtur ergo quis operarius
in sua linea laborantes, eo ipso quod acceptet, et admittat
q

operarii laborem tenetur ex iustitia, et non ex nudo pacto.

§ 2.a Sententia ex diametro pugnat cum praedicta 1.a doctrina quae dari obligationem iustitiae resultantem ex pacto praesupposito, ita quod sine pacto obligatio non resultet: ita Card. Guar. opusculo de iustitia sect. 9. n. 39: quapropter absolute negat omnino, quod praeconceperat P. Barg. nempe, quod obligat ex iustitia posito pacto aliquando dependenter a pacto obligare: quod est quia multi quotidie in domibus commorantium, et obsequia alia praestant, quae cum sint gestiones [illegible] utique si pactum adesset, obligarent ex iustitia; et propterea non obligant, quia admittuntur, et fieri intelliguntur ex beneficentia, et liberali collatione: quod falsum est, quod quaecumque posito pacto obligant ex iustitia, eadem facta sine pacto etiam ex iustitia obligent.

§ Quomodo autem dignoscendum sit an obsequium praestitum sit liberale, gratuitumque, sive titulo oneroso et in pretium datum? Resp. hoc ex circumstantiis personarum, temporis et loci decernendum: si enim operarius solitus victum quaerere mercenaria, et conducta opera suum habet laborem in vinea Petri, Petro vidente, tacente, et consentiente, utique censetur implicito pacto pecuniis solvendam illius mercenarii operas admittere; neque iudicandum est laborem gratuito impendi. Atque infert nunquam dari propriam, et veram obligationem iustitiae resultantem ex obsequio praestito sine pacto implicito sive explicito: quod argumentum apparet non [illegible] relatam sententiam Barg. quando non aliquis acceptat obsequium titulo oneroso, ideo tunc obligatur ex iustitia; quia datur pactum explicitum sive implicitum, quod necessarium est ad obligationem iustitiae.

§ Praefatum pactum implicitum nunquam apparet aperte negasse P. Barg. et exinde non quaestio de qua inter Guar. et Barg. versari in hac parte non immerito existimavit Cl. [illegible] [illegible], et de ea vel [illegible] [illegible]

[illegible] atri. Borg. pactum simpliciter intercedere sig-
nat, quoties quis opera pretio aestimabilia in alterius ob-
sequium praestat: sed id merito inficiatur Suar. Illis n.
notatis sit asserimus, ni fallor, nullam esse rationem, sed semper
relatam. quia eo obligatur Deus ex iustitia per pactum
initum cum hominibus, et independenter a pacto non obliga-
tur, igitur eo quod ex eo pretio vendit non obligari Deus ex iusti-
tia; quia si obligaretur sic, etiam independenter a pac-
to oriretur iustitiae vinculum; quod nullum.

§ Si vero dicat inter
Deus et creaturam non intercedere pactum simpliciter, quia
Deus admittere potest creaturarum obsequia, et sibi debita mul-
tis aliis titulis: quia sine pacto explicito obligari non potest Deus
et communiter praedicta eo vim obtinet. Sed contra respondemus etc.,
quia obsequium pretio aestimabile cognoscit Deus sibi of-
ferri potest praemium, nec ullo pacto creaturam liberaliter opera-
ri; sed non potest admittere obsequium, quod sit titulo one-
roso exhibere, tanquam ex beneficentia factum: quae li-
cet in Deo pactum simpliciter cum creaturas, quia Deus
manifeste omnium intentiones in se ipsis noscit, etiam
si non explicentur externis indiciis; non exinde arguitur
non dari in Deo obligationem iustitiae; sed ad summum omnia esse Deo
explicita, et ex pacto explicito obligari.

§ Rursus non video
non dari iustitiam, per pactum simpliciter, inter Deus et creatu-
ram, quia obsequium exhibitum potest Deus titulo supre-
mi dominii sibi debitum admittere. si hoc tamen contin-
get evenire quemquam tradicam pro certo; quia sive ex
hoc aliis titulis non onerosis potest obsequium exhibi-
tum admittere sine obligatione iustitiae, ex pacto simpli-
cito, communiter quod oportet pacto ut emergat obligatio

iu-

et teneatur admittere eius electo creaturis, qui potest dari obligatio ius-
titiae surgens ex pacto, et ubi sine pacto.

P. Alarcon tract. 3. de volunt. disp. 8 cap. 7. ad aliud recurrit prius, ut doceat ex pacto Dei non posse surgere obligationem iustitiae erga creaturas; ut quia praemium gloriae, augmentum gratiae, et similia, ad quae obligat Deus per suum pactum sunt spiritualia, proinde pretio aestimari non possunt neque materia iustitiae; sed quoties aliquid est incapax iustitiae ex se, etiam accedente promissione de illo, promittens non obligatur ex iustitia: Sed contra. insuper eo reducitur hic autor, ut dicat nullam promissionem de re spirituali, etiam acceptatam obligare ex iustitia, sed solum ex fidelitate. in cuius rei confirmationem adducit aliquos summistas docentes promissionem etiam de re gravi non obligare sub veniali, quae ex fidelitate horum. At non inducit promissio obligationem iustitiae alioquin in materia gravi obligaret ad mortale. Sacerdos vero, qui stipendium pro missa celebranda, vel administratione sacramenti nihilominus tenetur ex iustitia, et hunc autorem, reddere stipendium si non celebret, aut administret: et ratio est, quia stipendium tribuitur sub conditione celebrandi, administrandi; quae conditione non impleta non datur titulus ad retinendum stipendium.

Sed dico quidquid sit de nuda promissione in pactis facile excluditur haec evasio, quae solum eum partit prius, nec defendit, quod sibi proponit defendere. certe si materia est prorsus incapax iustitiae, ergo etiam erit incapax pacti. vel contractus: ergo qui eo reducit quod ex pacto non nascatur obligatio iustitiae quia materia spiritualis in his promissionibus est incapax iustitiae, non tuetur quod defendendum proponit, nempe ex pacto non nasci obligationem iustitiae; quod est manifestum. Plurimus impugnatur 2° quia quando promissio Dei est de rebus temporalibus, v.g. de tradenda terra Chanaan posteris Abrahami, fatendum huic autori surgere inter Deum, et creaturas obligationem iustitiae: ergo non desistit

universaliter non dari iustitiam inter Deum, et creaturas, ut ostensum
rit. 3. pactio sub ratione onerosa etiam de re spiritua-
li obligat ex iustitia, praesertim si ratione onerosa sit res
spiritualis; sic defenditur esse posse rem spiritualem
pro alia spirituali commutari absque vitio simoniae
iure divino l. naturali prohibito: ergo falsa est ex hac parte solutio
et universim capitulum anti praevium rem spiritualem esse capa-
cem iustitiae.

§ 4° si quis se obliget ad sacrum celebran-
dum l. ministranda sacramenta ob susceptum stipendium
contrahit obligationem iustitiae, ut negare non potest adversarius; sed
satisfacit obligationi celebrando sacrum, et per rem spiritua-
lem: ergo satisfacit ex iustitia; aliter inexplicabile est quomo-
do aliquis teneatur ex iustitia, et obligationi satisfaciat
non ex iustitia; quandoquidem satisfactio tollit id quod
obligatio contrahit: nam ergo obligatio est iustitiae, etiam satis-
factio: et si sacerdos pecuniam stipendii iuste retinet:
ergo per celebrationem sacri satisfacit ex iustitia. denique
sequeretur ex hac sententia non teneri sub mortali celebrari
sacerdotem accipientem stipendium; quod est absurdum: sequela
autem patet; quia ex iustitia non tenetur, in sententia huius auctoris;
ex fidelitate non tenetur sub mortali, ut docet cum pluri-
mis ibidem Allarcon; ergo sacerdos, qui recipit stipendium,
l. plura stipendia non tenetur sub mortali ad sacra celebran-
da; quod quis non videat esse absurdissimum?

§ 5um non dices

adve. posteriori illa sententia. obligatio iustitiae est obligatio realis,
aut saltem personalis, non obligatio verborum; nam quaecumque
obligatio verborum solum adstringit fidelitatem ut stemus dictis,
conventionibus; sed quaecumque obligatio nascens ex solo pacto
il

et conventione non potest esse obligatio iustitiae, sed fidelitatis, cuius modi cum maior esse obligatio Dei ad creaturas. Haec instantia tangit difficiles punctus, quare accurate ad illam respondendum est quantum poterimus: in primis concedenda est maior assumpta, et distinguo subsumpta minor: quaecumque obligatio verborum specificatur, et nullum ius ad rem tribuens, concedo minorem: obligatio verborum, quae tribuit ius ad rem saltem: nego minorem, pariformiter negatur consequentia illationis eodem infertur.

§ Pro distinctionis applicatione notandum est pacta omnia contrahere suam vim ex ea intentione, sub qua contrahuntur, itaque quod aliam non habeant vim conventiones, pacta quae, quam quae derivatur ab intentione. Si enim intentio pacti est transferre rem in alium quoad ius, et dominium, datur obligatio non solum verborum, sed ex verbis, et intentione obligatio realis, personalis vel, qua tribuitur ius ad rem, seu in re; sed quaecumque obligatio ex qua sequitur ius in re, vel ad rem est obligatio realis iustitiae; neque non solum obligatur tunc fidelitas, sed etiam res ipsa, vel saltem persona ad rem: igitur non est mera obligatio verborum, sed quae transit ad obligationem rei, et ex iustitia; quia vero participatur ex intentione obligandi fidelitatem, sed ut vulgo dicitur verbum suum suum, et fidem consignerat, seque obligat ad constantiam, et veritatem dictorum, rem vero ipsam, et personam neutiquam obligat, sic noscitur sola obligatio verborum.

§ Praedicta doctrina, quae maxime necessaria est in praesenti explicatur facile in religioso, qui cum incapax dominii si illi superior rem promittat, aut actu donat; et postea promissum non impleat, aut rem donatum auferat, non facit religioso iniuriam; quia promissione quomodocumque acceptata, seu donatione, et traditione rei

n̄ transfert ius, aut dominium in religioso; unde superior promittere s. donare nequit ex intentione transferendi dominium, aut tribuendi ius. in hoc v° consis- deficiet superior sue fidelitati, et dictorum constantie, eritque ut vulgo dicimus improuium. Si promittet quando Petrus Joanni (suppono ambos esse capaces dominij) promittit 25, et promissarius acceptat promissionem, insurgit obligatio realis iustitie, quia ex simili promissione pactis, et donationibus transfert ius, et dominium ab uno in alium; et si n̄ transferret ius, aut dominium nulla consurgeret realis obligatio, sicut in superiori religioso non insurgit, sed mera obligatio verborum, et fidelitatis. Ecce quo per pactum nascitur obligatio realis, et mera obligatio verborum. §.

Ex tradita hac doctrina oritur urgens argumentum in predictam 13. 14. Patris Barg. quam s. hac sola ratione a priori falsam iudicare debemus. multe obligationes iustitie ita pendent a pactis, ut sine pactis n̄ insurgant, quod n̄ est de implicita ... ; sed aliis de explicita intelligendum est; quandoquidem plures obligationes, et stipulationes, aliaeque quaestiones a pacto scripto dependent, et sine scriptura n̄ dantur, ut alias in tractatu de emptione dictum a nobis est: ergo stat optime quod alique iustitie obligationes pendeant a pactis, ut sine illis n̄ existant. Proinde fundamentalis est illius sententie corruit. Sed plurimum pactiones n̄ sunt vestite (ut loquuntur iuris interpretes) sed quasi nude, cuiusmodi est emptio, et venditio iuxta communem sententiam, transferunt ius unius in alium, et inchoant translationem dominii; sed quod transfert ius, et dominium inducit obligationem iustitie: ergo pacta nuda, et multo potius vestita, inducunt obligationem iustitie

prgta sine translat. iuris n̄ pot Paulus iure Petri illus obligare ex iustitia; & sine pacto n̄ datur translat. iuris: q̄ obligat. iustitiæ ita surget ex pacto, ut sine pacto n̄ esset. Hucusque universim sumus locuti; nunc quia superest aliqd speciale circa modum obligat. nascentis ex pacto, placuit sequenti cap. rem altius expendere.

cap. 5. an propterea nequeat obligari Deus ad remitendum iniuriam ex iustitia; quia sine pacto n̄ tenetur admitere satisfactionem.

§ Quoniam cap. antec. docuimus obligationem iustitiæ integre nosci posse ex pacto, visum fuit subnectere desisionem quæstionis in cap. propositæ; quia proxime resolut. huius desisio consentanea est. nullum n̄ movit lapidem P. Vasq. eiusque discipuli ut secluderent a Deo obligat. iustitiæ; proprie fatus autor tota disp. 9 de incarnat. secutus Joannes de Medina aliosque antiquiores, ex eo negat in Deo actum proprie iustitiæ in remissione culpæ aut ofensæ contra Deum; quia secluso pacto satisfactionem pro ofensa Deus admitere n̄ tenetur; & si remisio esset per actum iustitiæ teneretur admitere satisfactionem Deus, ut pote quæ extinguit debitum independenter a nova gratia creditoris: ac proinde in voluntate eius, qui damnum patitur n̄ est respuere oblatam satisfactionem, et postulare aliam, ut constat ex materia de restitut.

§ In disficult. proposita P. Valen. tom. 3. in 3a pte disp. 1. quæ. 1. puncto 5. § ego vero quem sequit Cabrera

disp. 1. § 6. n° 68. Ragusa disp. 21. § 8. qui pro se allegant Sotum et S. Bonaven. respondent non potuisse Deum non acceptare Xpi Dni satisfactionem quando quidem ea satisfactio ad aequalitatem delictum operabatur: bene tamen potuisse alias satisfactiones non admittere quae ad aequalitatem delicti minime assurgebant: quapropter satisfactio Deo oblata pro delicto potest esse talis ut respui non queat: sic ex hoc capite optime potest Deus obligari ex iustitia ad remissionem offensae.

Postremo Alii d. cum P. de Puente Hurt. disp. 22. de Incarn. s. 14. sub s. 2. nullo modo admittere voluerunt Deum mansisse obligatum ex iustitia ad Xpi Dni satisfactionem aut similem quamlibet [illegible] iniuria admittendam. Ad huius resolutionis probationem distinguunt duo in iniuria; scilicet ipsam offensionem quae late sumpta dicitur iniuria, et praeterea damnum honoris inde subsecutum. Pro isto 2° nempe honoris plane docent hi Authores creditorem quemlibet non posse recusare, aut non admittere oblatam satisfactionem. Quantum ad scilicet de iniuria late sumpta docent non teneri offensum satisfactionem admittere, neque ad remissionem offensae, neque ad restaurationem pristinae amicitiae. Verum tamen esse offensum ex charitate teneri ad odium, et malevolentiam deponendam: de ista vero malevolentia, aut odio non est sermo in praesenti, sed tantummodo de offensa, et iniuria late sumpta.

His praemissis docent praefati Authores 1°. si homo per peccatum laesit divinam famam in generando aliis pravam opinionem de Deo, videlicet ipsum esse crudelem, iniustum, vel quid simile: quotiescumque homo obtulerit satisfactionem condignam pro hac laesione famae, teneri Deum ex iustitia satisfactionem admittere: probant hoc, quia titulus iniuriae [illegible] durat tantum, quantum durat inaequalitas in allato damno; sed oblata satis-

fact.e predicta inequalitas n. duxat: ergo satisfactio oblata n. pot. n. ad=mittere Deus. Inferunt ex hoc ijdem Patris veram, quod sane potest ee verum, vlt. quod satisfactio pro illato damno nario sit admittenda a Deo etiam independenter a pacto.

2.o Statuunt ijdem Patres satisfact. Christi Dni quantumvis ad offensam, et iniuriam late sumptam potuisse n. admitti a Deo, ita ut propter illa peccata hois remitteret, aut hois gratiam donaret. Ratio e, quia ad gratiam donandam requirit novum contractum, et nova Dei voluntas; sed ubi requirit novum contractum, et novam volas. sup.a satisfact. n. sufficit satisfactio oblata: ergo ad remissionem iniuriae late sumptae n. e sufficiens, aut inducens obligationem remissionis satisfactio. 2.o ubi quis laesus e in fama sua post restaurationem famae habet ius ad n. remittendam iniuriam, et offensam, et ad n. acceptandum offendentem in suam amicitiam; neque aliquis asseverare pot. facta restaurat.e famae teneri ex iust.a hominem offensum ad deponendam aversionem, et acerbitatem animi, et ad admittendum offendentem in suam fa=miliaritatem: ergo &c. Dr. hoc, quia homo in peccato mortali existens pot. offerre satisfact. Deo propriam honore Dei, et tn. hoi n. remittit propter inde peccatum: ergo &c.

Veruntamen displicet nobis hic discursus Patris Hurtadi, quoniam, licet verum sit, quod distinguant re ipsa volas Dei remittendi peccatum a volunt.e restaurandi peccatorem ad suam amicitiam, et deponendi iram iuste receptam cu. illo: at eo ipso, quod in hac providentia donet Deus homini peccatum propter satisfact. oblatam et penitentiam, intellig.r statim admittere illum ad suam amicitiam: quare moraliter loquendo in hac providentia idem e admittere Deum satisfact., et penitentiam, atque statim restituere paenitentem ad suam amicitiam, et deponere aliam aversionem ab illo, etsi identitas moralis sumpta ex coi aestimat.e atque in illa fundata, maxime attendenda est in hac m.a, proinde si peccatoris oblatam satisfactionem nequeat Deus repellere, non pot. in hac providentia n. admittere offendentem ad pristinam amicitiam, quia haec duo moraliter loquendo in idem resident, ut dictum est.

Explicatur solutio exemplo illius, qui laesit Ecclesiam, et incurrit poenam excommunicationis, et privationis communionis fidelium, siquidem acceptetur satisfactio, et paenitentia illius, debet ratio admitti per absolutionem ad communionem sacramentorum, et fieri idoneus ad reliquos actus Ecclesiasticos, ad quos per excommunicationem manebat incapax ratione communionis, licet ista separari possent, et admitti paenitentis satisfactio ad solius remissionis iniuriae, et damni illati, quin admitterent ad remissionem iniuriae late sumptae, et ad participationem actuum Ecclesiasticorum: attamen in praesenti institutione admissa satisfactione ad unum, admitti debet ad aliud moraliter idem, et poena inducit inhabilitatem per excommunicationem privatione amicitiae Ecclesiae ex iniuria intendiorum, quia laesit ius Ecclesiae, et adhibita satisfactione pro laesione in integrum debet restitui.

Homo in peccato mortali perseverans potest restaurare damnum, et inhonorationem malae opinionis de Deo, quam ingeneravit aliis (et haec rigorose dicitur infamatio) verum perseverans in mortali non potest satisfacere pro ipsa actione peccaminosa, quae ex se, et quasi in actu 1° est contemptio, et inhonoratio laedens ius Dei, cui per omnia homo subditus esse debuit. In humanis cum non cognoscamus actus internos sufficientissime, si satisfactionem exhibeamus per externas actiones, et in ipsis effectibus demonstremus nos retractasse actus interiores, licet revera illos non retractaverimus. In Deo vero, qui scrutator est cordium necesse est requirere non solum satisfactionem exhibeamus pro externa iniuria; sed etiam retractemus actus interiores. Unde, si ponat actus contritionis homo, aut aliud quid delens, et extinguens illius inhonorationem quasi in actu 1° et retractans actum internum, cum qua retractatione iungat moraliter amicitia Dei, et habilitas ad dona supernalia: eo ipso, quod Deus admittat hanc satisfactionem non potest in hac providentia non admittere hominem ad amicitiam, et habilitatem pristinam. Hinc patet solutio ad argumentum superius relatum.

§ Sed dices Deus ex titulo dominii universalis potest arrogare sibi satisfactionem exhibitam pro peccato, eamque non admittere ad rationem satisfactionis. 2° quoniam haec solutio destruit allatam doctrinam prius, nempe Deum non posse non admittere satisfactionem oblatam pro detractione famae lesae, ergo haec, et in sententia P. Hurt. tenetur Deus admittere praedictam satisfactionem quamtumvis sit supremus Dominus, quia non obstante dominio supremo poterit obligari Deus ad admittendam satisfactionem exhibitam pro peccato, et iniuria late acceptata. Si respondeat detractionem illam famae esse contra iustitiam non vero iniuriam late acceptam. Responsio sine fundo est, ut videbimus postea quaestione disputatione ubi an peccatum sit stricte iniuria Dei.

§ Reiecta sententia Hurt. superest examinemus, an ex eo, quod Deus non teneatur satisfactionem admittere secluso pacto, sequatur quod satisfactio non fuerit ad rigorem iustitiae: pro decisione statuo hoc principium quoties actio aliqua duplici titulo debetur, potest admitti libere ad utrum libet, verbi gratia Petrus mihi debet centum nummos ex contractu, et alios centum titulo hereditatis, quam mihi offert centum nummos, ad satisfaciendum pro alterutra obligatione; possum ego illos admittere pro obligatione contractus, sed quae ex iustitia; cum tamen ego minime tenerer admittere satisfactionem pro obligatione contractus, quod stat optime quod satisfaciat aliquis ex iustitia creditori pro eo titulo pro quo non tenebat creditor satisfactionem admittere.

§ Explico ulterius praeiactum principium, rationem quod illius, debet mihi Petrus ducentos nummos aureos ex duplici titulo et debito, quorum unum est anterius, et posterius alterum. Offert centum nummos pro posteriori debito. possum ego illos admittere, vel recusare pro eo titulo

et tn si illo admittam satisfactionem Petri pro debito ex rigo-
re iustitiae; stat optime, quod satisfaciat debiter ex rigo-
re iustitiae suo creditori, quamvis creditor non teneat
admittere satisfactionem pro debito, pro quo solvitur.

Ex quo id optimum: si Petrus debeat centum
Ioanni pauperi, et illa centum afferat in eleemosynam
aliis solutionis debitum: nihilominus Ioannes potest ac-
ceptare illa titulo iustitiae et ad debitum extinguen-
dum: et eo ipso, quod illa acceptet titulo iustitiae extinguitur
omne debitum, licet aliunde potuerit recusare, et non accipere
illa centum eo titulo, quo offerebantur; et stat optime
quod detur satisfactio ex rigore iustitiae, quamvis admissio
satisfactionis sit spontanea, et voluntaria.

Ex hoc quo infero in lucem [illegible]. si satis-
factio hominis, quae pro peccato offertur, debeat Deo titulo dominij in soli-
dum, et titulo iuris tali etiam in solidum potest pro mera sua voluntate admittere
oblatam satisfactionem ad aequandum ius laesum, et satisfaciendum pro illo,
et sic exercebit iustitiam quam circa, et nequaquam sibi arrogabit titulo do-
minij satisfactionem. Haec illatio aperte infertur ex doctrina prius
assignata, quia quoties aliquid offertur ex duplici titulo iustitiae potest
creditor pro mera sua libidine admittere oblatum ex uno titulo et non
ex alio, nec propterea deficiet satisfactio a iustitia. Ergo; si actio sa-
tisfactoria cum debita est duplici titulo, Deus potest illam admittere
ad satisfaciendum pro iure laeso, et nihilominus exit de rigore iustitiae licet vo-
luntarie admittat.

Consequenter ad praefatum [illegible] prius statuo aliud ex
quo decisionem praesentis difficultatis iuxta omnia [illegible] elicio. quando
alicui ex multiplici titulo iustitiae debetur res, vel actio, potest interve-
niente pacto obligari ad admittendum satisfactionem ex uno titulo, et non ex

alio, neq. obstabit pactũ prædictũ, quominus satisfactio sit ad rigorẽ iustẽ. Resolutio hæc tũ ex præcedenti prĩo, tũ ex doctrina capitis aptis constat, ex qua statutũ manet, quo modo pacta, et conventiones, quæ ordinant ad transferendũ ius, et dominiũ n. solum n. obstant rõi iustẽ, sed illã dĩo promovent. Exemplo doctrinã explico: pone Paulũ creditorẽ habere titulũ antelationis in debito quo Petrũ illi tenet reddere 100. numos, et rursũ habere aliũ titulũ posteriorẽ, quo idẽ Petrũ debet illi alios 100. hoc posito pot. pacisci cũ Petro Paulũ in hanc planè frã. si obtuleris 100 illa acceptabo pro posteriori debito, n. obstante antelatione prioris. quo posito pacto tenet Paulũ admittere posteriorẽ spensũ ex iustitia ergo etc.

Ratio huiũ prĩs ẽ, quia ubi reperit multiplex debitũ in volunt.ª creditoris est, ut admittat solutũ, et satisfact. pro posteriori debito cedendo iuri antelationis; hoc posito pacto iuris cessionis transfert in debitorẽ: ergo posito pacto tenet creditor ex iust.ª admittere satisfactũ. pro eo tt.º, pro quo pactũ est cũ debitore. Hoc ã. fortiori iure nrã sũ de dominio dei inferius explicanda locum obtinet, quamvis pacta, quæ deus init cũ hoĩbus, faciunt ut dominiũ morale humanarũ actionũ sit penes hoĩes, et n. penes deum ut videbimus cap. 10. ergo posito pacto, quo transferat deus ius morale in eas tenebit ex iust.ª admittere satisfactũ. et si illa æqualis sit, reiici n. poterit posito pacto supra dicto.

Hinc infere prĩ. actiones cũ deo debitũ tt.º præceptis, etiamsi supremi dominij, qui titulũ oĩs antiquissimus, et merito aliis oĩbus anteferendus est, possint aliãs offerri deo ad satisfaciendũ pro iure dei laeso; ideo ex iust.ª intervenientc. pacto, obligabit deus ad admittendã satisfact. oblatas n. titulo dominij; et ad absolvendus pro peccatis ex iurũ rigore: ea olt. rõe, quia pactũ ẽ deus se admissurũ satisfact. ex tt.º iuris laesi, n. ex illo antiquiori dominij titulo.

Opera Christi Domini semel perfecta, et ad extra producta sunt in esse physico ejusdem Christi Domini titulo productionis; et nihilominus ita sunt in dominio, et potestate morali ex titulo humano et morali, ut non sint sub dominio morali Dei, ut videbimus late cap. 9. et 10. Hac opera, si illa offerat Christus Dominus in obsequium Dei ex titulo physico, quem in opera habet, potest illa Deus sibi vendicare titulo supremae suae excellentiae, nec non titulo creatoris; potest etiam illa admittere ad resarciendum injuriam. Si pacisatur Deus illa admittere ex hoc posteriori titulo, tenebitur ex justitia illa admittere ad resarciendum injuriam:

Ecce quomodo independenter ab ullo pacto potest Deus rejicere, et admittere opera Christi Domini titulo satisfactionis pro peccatis; si vero illa admittat, erit satisfactio ex justitia, et posito etiam pacto, cum transferat.

Cum transferatur jus morale in creaturis ut inferius dicemus: non potest Deus juste rejicere satisfactionem oblatam.

Ex his resp. breviter ad quaestionem propositam: etiam si Deus non obligetur admittere satisfactionem creaturae, adhuc quod ea satisfactio potest esse ad rigorem justitiae, ut ostendimus probando prior, et ejus illationibus. Et posito pacto de admittendo satisfactionem, esset Deus injustus, si satisfactionem non admitteret. Hinc resp. ad argumentum Borg. admissa omnia, neg. omnia, vel, quod ex ipso quod satisfactio sit ex justitia teneatur Deus ut creditor illam admittere; quamquidem non creatis, ut visum, stat optime etiam satisfactionem non obligare creditorem semper ad ejus admissionem, si sit

volun-

creditores resideat quod satisfactio sit ex titulo iustitiae potius, quam ex alio.

§ Secunda solutionem in rigore cuiusdam dicunt: satisfactio, quae eget gratia creditoris non omnino perfecta ex iustitia; nam si adaequata esset non egeret pacto supplente eius defectum: quae assertio falsa. Si deinde confirmatur ex dictis quae de incarnatione cap. 3. et 23. autoris eiusdem: iniuria non infertur, nisi invito, quare veniens iniuriati ad illatam iniustitiae minime requiritur; immo eius repugnando necessaria dicitur quae satisfactio, quae offertur: ut talis sit non indiget venia, aut voluntate ipsius creditoris; et in hoc sit distinguitur satisfactio pro iniuria ab obligatione nata ex contractu.

§ Ad haec respondebo distinguendo antecedens assumptum: satisfactio quae indiget gratia creditoris ad supplendum valorem satisfaciendi sic ad iustitiam, concedo: quae indiget gratia, ut admittatur potius ad unum titulum, quam ad alium; nego assumptum. exemplum sit in satisfactione Christi: haec non indiget pacto ad supplendum valorem; quia ante omne pactum liberum est Deo illam vindicare sibi titulo creatoris, aut supremae excellentiae, vel admittere illam ad satisfaciendum pro peccatis ex iustitia; ad hanc admissionem necessario indiget pacto quod non est inconveniens cum ratione iustitiae. Ad confirmationem admitto antecedens distinguendo consequens: satisfactio quae offertur ita quod ex alio titulo non possit usurpari iuste a creditore non indiget eius voluntate concedo: si posset iuste usurpari, nego consequentiam. Alioquin enim non est universaliter ad quamlibet satisfactionem pro iniuria non requiri voluntatem creditoris; etsi aliquando nulla talis requiratur voluntas. cap. 6. proponimus sententiam negantem iustitiam inter Deum, et creaturas quia Deus transcendentalis Superior dominus est

§ 4. Supposuimus ergo cum coi sententia Thelogorum, Deum habere dominium transcendentale proprietatis (de iuris dicto dominio in genere non est sermo) in omnium creaturarum actiones; exponendum nunc fuit accuratius istud dominium Dei quando accedimus ad praecipuum caput huius difficultas, vel quomodo cum dominio Dei possit consistere obligatio iustitiae erga creaturas. Dominium Dei in creaturas sed omnium distinguendum est in dominium physicum et morale, ut distinguit cois doctrina; sed inter thelogos pauci accurate exposuerunt utriusque dominii discrimina; nuper in hanc curam incubuit Ioan. Caramuel lib. 1. suae theologiae moralis cap. 4. disp. 1. ubi bene docet, Deum habere physice dominium rerum omnium creaturarum quia illas immediate producit concurrendo eadem indivisibili actione cum creaturis; et hoc dominium merito dicitur physicum; quia fundatur in productione physica, et causalitate reali; quae non reperitur in aliis dominiis moralibus, et humanis.

§ Subdistinguit hoc dominium physicum Dei in actuale, quo producit, et producit creaturas et in habituale, quo easdem conservat. Superaddit cum P. Varg. 5 parte disp. 8 n. 9. creaturam eodem, quatenus libera est habere peculiare dominium physicum in suas actiones, quod dominium non par est ei quod Dei; quoniam actio peccaminosa ergo quatenus libera est, non determinatur ultimo a Deo, fatetur praefatus auctor se docuisse istud dominium proximum, quod creata habet seorsum a Deo, ante-

quod in Patre Vazq. incideret loco relato idem docentem; neque id mirum mihi est, nam res non adeo recondita, et abstrusa est: quandoquidem plures in physica, et nos ipsi cum illis ex eo docent Deum concurrere actione substantiali cum operationibus liberis creaturis, quia alias nullum dominium haberet Deus in predictas actiones liberas; simulque significavimus omne ius proveniens ex determinatione ultima libertatis pertinere ad creaturam, et non ad Deum. Hac sufficiant in presenti circa dominium physicum.

Dominium morale definitur non male ab eodem Caramuel lib. 2. cap. 2. per moralem, et virtualem rei productionem, quando ex concordia, et pacto hominum ita se gerit dominus, ac si rem produxisset. Huic explicationi consonant ea, que nos, cum alias agentes de emptione, et venditione cap. 1. huius disp. tradidimus, nempe ius ad dominium esse titulum coniunctionem moralem rei ad personam, que in eorum estimatione reputatur, ac si res respectu actualem, tanquam ad causam, diceret ad personam. Isti tituli ab hominibus inducti sunt. inventio, servatio, adoptio, donatio, emptio, mistio, prescriptio, et similia; vi istorum titulorum, v.g. prescriptionis in rem reputatur prescribens, ac si causa esset rei, et proinde dominus.

Consequenter ad hec disputat idem Caramuel, an Deus non solum habeat dominium physicum rerum omnium, sed etiam morale precissum a physico? Et resolvit affirmanter, quia ita res aliquas habet Deus sub suo dominio, quod si vere, et physice illas non produxisset, nihilominus illarum dominium obtineret, v.g. cum Deo res donant, et consecrant, v.g. templum; ita transeunt in dominium morale ipsius, quod si alias non fuisset dominium physicum, per donationem et consecrationem sufficienter haberet dominium morale, et humanum earum: similiter iusti adoptantur a Deo in filios, et ius filiorum, et si natus parens ipsorum nequeat esse Deus: ergo Deus preter dominium physicum, habet etiam dominium morale aliquarum; sed non omnium; quoniam aliquae res ita subsunt humano dominio hominis, ut simile dominium in illas non habeat Deus.

Hoc maximè notandum est ad dicenda 9. et 10. cap.

Praeter ista dominia notandum est insuper aliud quod argutè docuit P. Ripalda tom. 2. de ente supernali lib. 4. disp. 83. s. 14. n. 21. nempe antecedenter ad dominium physicum, et morale explicatum competit Deo antecedenter aliud in creaturas ex suae excellentiae, et summae omnium perfectionis; hoc divinum iuris, antequam creaturas produceret, debebat Deus potestatem ad creandum illas, ubi, quando, et quomodo sibi placuisset: ergo antecedenter ad quodcumque dominium acciate, quale est dominium ex titulo creationis competit Deo aliud ius, et dominium essentiale titulo suae excellentiae, et primariae potestatis.

Hinc fit, quod, licet Deus non produceret immediatè creaturas, attamen titulo praedictae excellentiae, hoc cuius Deo deserviunt omnia, illius imperio stare debent. Sic Christo Domino ob excellentiam suae hypostasis debetur rerum omnium dominium, quamvis vim productivam omnium non haberet. Adamo similiter aliatis traditum est dominium, saltem morale, et aliquomodo physicum, licet vi productiva aliatis careret. Si per impossibile creaturae se invicem, sine interventu Dei producerent adhuc remaneret penes nempe Deum ius saltem supremum, licet non adeo primatum in creaturas.

His statutis principiis facile cognitum est praecipuum fundamentum cui nituntur, et fidunt negantes iustitiam inter Deum, et creaturas, et hoc argumento, velut invicto Achille gloriantur. — Nihil est in potestate creaturarum, quod ad Deum non pertineat iure, et dominio physico per creationem, et dominio essentiali per suam naturam independenter à creatione: ergo non potest obligari ex iustitia ad creaturam, siquidem nemo in re sua obligationem iustitiae contrahere potest.

Hi.

quia Pater ut Pater non pot obligari ad filium, neque Dominus ut talis ad servum, ut docet Dnus S. clarus cap. 6. sed magis sub potestate Dei residet creatura quam servus sub Domini potest. ergo inter Deum et creaturas intervenire nequit obligatio majoris rationis, quod Pater, et filius reputantur moraliter una, et eadem persona, ut late P. Vasq. 3. p. dis. 8. cap. 1.

Si ad haec respondeas opera nostra quatenus libera, et ultimam determinationem sortiri, et provenire a nobis non a Deo, ut dictum est hoc eodem capite; inde est bonitas, et malitia actionum nobis tribuitur, non Deo: ergo hoc pacto sub dominio hominum sunt actiones, et non Dei. Contra responsionem insurgit P. Alar. tract 3. de Volunt. disp. 8 cap. 9 num 3: hanc libertatem exequendi humanas actiones, proveniunt nobis dedit Deus, nobis illam servat: ergo actiones liberas, licet non immediatum determinationis liberae titulum; attamen medianum, et sufficientem proprietatis obtinet titulum. Sic licet Dominus non servat immediate ad operationes servi, nihilominus habet titulum eundem ad illas, et qui dat pecunias ad strictum societatis, licet immediate non servat; habet tamen ius in lucrum propter opem mediate collatam.

Ergo confessiones, opera nostra bona praecipuum sui valoris titulum hauriunt a gratia supernali, tum praeveniente, tum concomitante, tum etiam subsequente, et tot titulos proprietatis in actiones bonas habet Deus, quot confert auxilia gratiae. 3. quia nunquam nostra oblatione potiorem titulum dominii in opera nostra Deo largimur, quam ipse habet antea ad oblationem; sicuti denique non potius exigere pot nostra opera ex dedicatione quam ex sua excellentia, et creatione; sed nisi est ad rationem, ergo oblatione, et donatione aliquem dominii titulum transferamus in eum, cui ea tradendo donamus; ergo Deus nulla actione nostra obligationem iustitiae

contrahere potest.

§ Ex dictis huc usque manet sub. exclusa alia solut.o, quam non nulli recentiores exhibere conati sunt; ait, quod Deus in actiones creaturae non habeat dominium aut ius, quatenus sunt in fieri; bene tamen ut sunt in facto esse: signantes quamlibet act.m existentem esse sub dominio Dei; quod non illa producatur vel non producatur ex mera libidine, et volunt.e creaturae. Quemit. in hanc solut.m, lt profiteatur eius impugnationes, relabitur Arg. ut statim sequenti cap. videbimus; excluditur, inquam, quia quod in facto esse habet dominii Deus in creaturarum bona, id ipsius habuit in fieri; neque nullo titulo illam exhigere, et vindicare sibi potest in facto esse, quin eque possit in fieri; quod eque dominus est Deus actionum creaturae in uno statu, atque in altero.

§ Excluditur etiam responsio P. Suar. disp. 4. de iustitia sect. 6. § ad priorem pars. ait pro bonis realibus requiri utique quod pretium rei distractae non sit in dominio creditoris: at idem non requiri in satisfact.e iniuriae quae fit per honorat.m, et obsequia. Hoc inquam, excluditur, quia satisfactio per obsequia nequit esse ad rigorem iustitiae si idem obsequium alio titulo debitum sit. s. independens ab offendente sit in potest.e offensi; quis enim dicat me satisfacere Petro offenso per obsequium ad quod ipse procul ab offensione me cogere pot.? servus dominio per sua obsequia ad rigorem iustitiae satisfacere ideo non pot.; quia omnia sua domino debet [illegible] sibi.

§ Hinc praecipua ratio adueta: ita proprie Deo competit dominium in creaturas, ut illud abdicare, aut cedere iuri suo nentiquam posit: ratio est, quia creatura hoc ipso quod creatura sit, habet necessario titulus [illegible] dominio

Dei

Dei dominio, sicut artefactum necessario pertinet ad artificem, et est sub dominio illius: ergo nulla creatura potest esse satisfactio ad iustitiam Dei: patet hec consequentia, quia duo requiruntur ad satisfactionem iustitie, primum quod actio satisfactoria sit sub dominio offerentis: secundum quod non sit sub dominio illius, cui satis fit, et alterutro quolibet deficiente non datur satisfactio iustitie, sed sic est quod quelibet creature satisfactio est sub dominio Dei creditoris, ergo etc. Hanc eandem rationem late urget Cardinalis Lugo disp. 8. de incarnatione sect. 1. qui insolubilem iudicat. cap. 7. contrariorum solutio qua dominium Dei cum obligatione eiusdem ex iustitia reciliare minime aliqui.

§ Innumere sunt solutiones ab auctoribus exhibite argumento facto cap. ante: plausibiliores tantum animus est examinare isto, et sequenti capite, ut deinde capitulis 9. et 10, eam, quam veriorem existimamus proponamus, et protegamus ab impugnantibus.

§ P. Arg. disp. 31. de iustitia sect. 4. sub. 2. solutionem argumenti adornat supponendo creaturas rationales habere absolutum dominium suarum actionum, sive annuente Deo dominium, sive non. ratio propositionis est, quia dominium est respectivum ad rem cui dominamur; sed hanc non optinet creatura rationalis in suas actiones: ergo habet in illas dominium absolutum, sive comparatum cum Deo, sive non. hoc supposito; dominium creature minime tollit Dei dominium tradito creaturis, aliisque, maxime cum quatenus Deus cedit huic titulo, aut ratione illorum non exigit actiones creature, per illas potest satisfieri Deo, ut liquet hoc exemplo. debet Ioannes

Petro centum, fit deinde servus Pauli; pot non servi-
ens Ioanni satisfacere ex iustitia pro debito ipsius ma-
ltus, si permittat illi Paulus pro libito laborare vineas
alienas, et ex labore soluere dño pro debito. ergo slut.

Miratus sum potuisse hæc placere viro in
aliarum sententiis excogitandis, et excutiendis acri. nam
refellenda solutione, obiam ea ipsa, quæ sibi obiecit
Arg. et nunquam idonea solutione diluit: deinde alia,
quæ prætermisit subiiciam. nam 1º eo ipso quod actiones
Ioannis servi sint sub potestate Pauli domini, fruit ad satisfac-
tionem rigorosæ iustitiæ offerri non possunt quæ patet, quia nemi-
ni satisfieri pot ex rigore iustitiæ offerendo illi quod suum est
dictæ actiones sunt Pauli, ergo ad satisfactionem iustitiæ illi offer-
ri nequeunt. si dicat actiones Ioannis servi non esse sub po-
testate et dominio Pauli fatetur statim exemplum non esse ad
rem, quia actus creaturæ nunquam exeunt a dominio crea-
toris; sed actus mancipii emancipari, et exolui potestate
dñi possunt.

Resedit Arg. sublatis. passa actione servi productam esse sub dominio dñi postquam existit: nihilominus quia
non potestate mancipii fuit quod existeret. si non existeret,
posse servum ex iustitia dño satisfacere per actionem.
exemplo alio rem dilucidat mea humiliatio coram
alio facta, eo ipso quod existat, sub dominio alterius est, repugnat quippe eam existere, et non ordinario in terris Pauli eo
solo modo pot humiliatio actio sub illius dominio esse, quia
tamen ego possum facere quod sit. si non sit predicta humiliatio
ex iustitia satisfacere possum per illam. similiter si pro-
ducam ego mille professores, quamvis producti necessario
futuri sint sub dominio regis: attamen ipsa productione satisfacio

regi

ex iustitia, quoniam do illi quod poteram non dare.

§ Adde hec solum difficultatem non evacuati sed quia recurrit ad id quod ipse Arg. saepe impugnat. Scilicet actiones creaturarum in fieri non esse sub potestate Dei; si autem fateatur ipsum fieri et produci actus esse sub dominio Dei, ergo ipso fieri non potest Deo ad iustitiam satisfieri. Et tamen, quia in exemplis allatis ideo humiliatio et pecunia in facto esse satisfaciunt ex iustitia, quia fieri a quo dependet factum esse est solum sub potestate offerentis, quod fieri actionum creaturarum est sub potestate Dei; ergo allata exempla non sunt ad rem.

§ Impugnatur tertio ipse exemplo exempli servi, quo utitur adversarius. quod Ioannes servus lucretur in vinea aliena operando quod prevenit ex mera liberalitate sui domini, qui postea quam illi dedit veniam lucrandi, et ad id obligavit Ioannem fidelitatem suam; si inquam licentiam revocet, et auferat lucrum nullo illi facit iniuriam; ergo non solum pecunia lucrata in facto esse, sed etiam existere lucrationis est sub potestate domini ac proinde nullo modo per pecuniam lucratam potest ei satisfieri ad iustitiam. Si Regis non solum pecunia producta, sed etiam producentis actio, quia cogere potest renuentem ad productionem, quomodo producens satisfacere potest Regi ex iustitia per productionem? idem dic in exemplo humiliationis; omnia ista ita scatent mille defectibus obviis impugnationi.

§ 4° impugnatur principium principale solutionis. non potest Deus ex iustitia obligari ad satisfactionem non exigendam, vel cogi non potest, ut eam sibi non arrogaret; ergo neque satisfactio potest esse ad rigorem iustitiae. sequitur consequentia; quia quoties satisfactio fundatur

ingratã, aut spontanea liberalit.e creditoris, nõ pot obligari ex iustitia; ergo praedicto modo fundaretur satisfactio in creditoris gratia, et liberalit.e, qua nollet exigere vel arrogare sibi satisfacientis opera. Resp. ad haec ergo sufficere advirtionem quod ex fidelit.e, vel alia qualibet virtute obliget Deus ad illa opera nõ repetenda: et est enim re praesenti abundat exemplis; sic etiam istud exemplo, potest rõe à priori explicare ostendit: inquit. Pone

hoiem voto, aut iuramento ita obligari ad dandum tibi pallium, quod nullo modo, neque divinitus, repetere possit pallium, aut se obligare ferre. Si tibi demo donatum pallium mihi tradat, nõ minus aestimare debeo, quam si dedisset aliud quod suum fuisset: et similiter si donatum prius suo redonet pallio, tantum liberalitatis ostendet, quam si de suo daret: quo ergo satisfacit ex iustitia Deus nõ repetens ob fidelitatis obligationem, ac si de iustitia teneretur nõ repetere. ratio huius à priori est, quia ex parte requiritur, quod offerens satisfactionem in eam habeat ius, et nõ creditor; quia creditor debet reputari aliquid de novo acquisivisse, et factus ditior, et offerens satisfactionem debet ex parte sua ostendare liberalitatem tribuendo id, quod retinere poterat apud se.

†: illud retinere; quamdiu retinet dominium nequit ipse de bonis suis satisfieri ad iustitiae rigorem haec †:

Ista ora facile refelluntur: quia quoties creditor ex iustitia nõ tenetur cedere s. nõ repetere rem, significat quod alienavit, et habent res adhuc sub eius dominio manet, proinde nulla gratia, et liberalitas creditoris erit quod illa admittat et sibi satisfaciat, quia in re perfecto nõ ordio modo quo. peccatum solutum subsistere posset si sub teneat Deus promissione nõ abdicare dominium à se quod habet in actus Christi...

illud retinere, sed deus retinet dominium, nequit ipse de bonis suis satisfieri ad iustitiae rigorem. ergo &c.

Exemplum vero quod affertur non est ad rem; quoniam homo per votum, aut promissionem dans rem Petro, ea se abdicavit, vel non? Si secundum manet difficultas, et nihil proficitur exemplo. Si primum exemplum, non est ad rem, cum deus nunquam a se abdicaverit dominium rerum creatarum. Ratio a priori huius potissime militat qua sum authorum, quomodo enim creditor ditior, aut in maiori aestimatione constitui potest oblatione eiusdem rei, quae semper in suo dominio, et potestate erat? Exemplo servi, aut religiosi, cui superior, aut dominus remisit rem ad usum cum promissione de illa non repetenda, hoc concludit; quoniam tunc nemo dixerit per res similes posse satisfieri ex iustitia, quoniam servus, aut religiosus segregatum dominium illarum non habent.

Impugnatur 3.o eadem solutio relata, quoniam ex illa sequitur saltem per nulla opera praecepta posse creaturam satisfacere deo ex iustitia: et consequentia, quia tantum abest in his operibus quod deus iuri suo cesserit, ut potius opera exigat: at solutio supponit non posse hominem deo satisfacere ex iustitia per bona opera, quae deus exigit, et in quibus iuri suo non cessit: ergo per ea opera nobis praecepta non datur satisfactio ex rigore iustitiae.

Ait Arriaga n.o 33 aliis multis reiectis solutionibus posse dominum obligare se ex iustitia suo servo, licet exigat dominus, et ad ipsum pertineant omnes servi labores, v.g. si dicat: mando tibi hoc, quod si feceris propter tuam obedientiam ego me ex iustitia obligo ad dandum tibi tantundem mercedis, ac si omnino liber esses. In hoc casu, licet dominus imperaret, ut superior, opera, cederet tamen iuri suo, quod habebat ad non recompensandum praedictum opus, quod satis est ad iustitiam. Similiter, licet deus opera nostra exigat, ut superior: at promissione se obligat ex iustitia ad recompensandum illa.

Non erat opus meo videri alia impugnatione huius sententiae, quam simplici propositione istius solutionis, quae ipsa corruit sine impugnatione. Verum est posse dominum se obligare servo; quoniam servo tribuere potest ius, et potestatem in aliqua bona, quorum respectu amplius servus non erit, et si respectu eorum maneret servus, impossibile esset, quod dominus illi ex

iust.a se obligaret; sed sic est, quod Deus efficere nequit, q[uo]d. alia actio n[on] sit sub dominio, et potest.e ipsius Dei, neq[ue]. aliquis creatura ... minimus actus emancipare potest; g[o]. latus est discrimen inter respectu Dei creati, atq[ue] creaturae respectu creatoris. q[uo]d. ut palam fiat, ... ponat velis respondens religiosus. dio incapacem cuiuslibet dominii, ... rior illi tradere velit eiusmodi dominium. Dicat superior velle mihi Mercedem retribuere ex iustitia, poterit ne inde se obligare ex iust.a? Quis hoc dicat? Non vacat amplius in re ... festa immorari.

Impugnat 4° apriori praefata solutio ... cuius doctrina: Deus plenum, et perfectum dominium rerum ... atarum solummodo habet, et creatura dominium secundum quid ... tatum, et dependens â Creatore hoc cum hoc stare nequit iust.a ... Deus, et creat; licet creaturae inter se aliqualem, et restrictam iust... cere possint; cuius ratio ē; quoniam ego possum transferre in ... ius illud, q[uo]d. nisi ... permittitur. Deus in res suas, non ... lio pacto dono Petro illud, quod antea non erat sub ... ali dominio, et potestate ipsius, nisi, ut illud conveni... eadem submissione ad Deum, quam ego obtinui: at Deo ... Novum ius tribuere possum: g[o]. licet respectu creaturis aliqualis ... at iustitia, similis exerceri posse putavit int. Deum, et crea...

Secundo. Creatura, ut dictum est non habet ... solutum dominium suarum actionum, verum semper dependens â ... hoc si respectu Dei daret iustitia, fieret creatura hoc arbitrio ... nium, et independens a Deo in id quod fuisset materia iusti... est qua debebat Deo tribuere aliquid, q[uo]d. Dei non erat, et in cuius ...

non pendebat à Deo; duo enim aliquo modo dependentes à tertio contrahere, et commutationem exercere possunt manente eadem dependentia a tertio: at cum ipso tertio contrahere non possunt in re dependenti ab ipso: ergo similiter in praesenti. —— Sextio non dissolvit sententia relata argumenta capitis praecedentis, nam non discordat dominium dei cum eo, quod satisfactio fiat eidem ex iustitia, quoniam si cessione, vel non repetitione actionis creatae manet Deus adhuc dominus, nihilominus praedicta omnia arguunt: si vero cessione non maneat amplius dominus, non explicat quomodo Deus abdicare possit creaturarum dominium.

§ Solutio ergo hucusque impugnata a finis vel prorsus eadem illa, quam adhibet P. Obied. 1a 2ae tra. 9 contro. 8. punc. 7. et illam, uter, ut reor, desumpsit ex P. Rhonte Stur. superius relato: et si obligationem iustitiae commutativae rigorose inter Deum et creaturas neget Obied: nihilominus argumentum cap. praecedentis propositum inefficax esse iudicat ad cuius explicationem supponit actiones nostras esse Deo debitas remote, quatenus potest illas exigere si velit: non vero deberi proxime, quia actualiter illas non exigit: v.g. ego non debeo elicere nunc actum temperantiae titulo dominii quod habet Deus: at ubique potest Deus exigere illum actum: quatenus actu non exigit, reddit iure actuali quod habet, unde eliciendum liberi a creatura, et hoc sufficiet ad obligandum Deum ex iustitia, si adsint omnia alia requisita.

§ Ex his adeo propositionemque in praesenti negotium facessere solet proposita in forma, nempe per illa, quae debemus titulo dominii non possumus obligationem imponere illi cui sumus debitores – Hanc propositionem distinguendam docet Obied: quae sunt debita proxime, et actu exiguntur

reedi; q^{do} tantum radicaliter sunt debita, et non exigunt, negat. similiter per illa, quae sunt sub dominio Dei tantum in actu 1º possumus satisfacere Deo: non autem per illa, quae in actu 2º subsunt eius dominio, et exigunt.

§ Haec omnia eisdem argumentis refelluntur, quibus argumentis sententia confutata manet. Non distinguit haec sententia scissionem iuris a exigencia rei; quae duo esse distinctissima quilibet tyro in re morali satis novit. proinde falsum est, quod posit satis fieri alicui ex iustitia per rem suam

+ noviciô

quamvis actu illam non exigat ut est manifestum, alioquin commodato posset commodanti satis fieri ex iustitia pro aliis debitis, quod est absurdum. Hinc evanescit illa distinctio debiti proximi et remoti, quae plane fictitia est. 2º notandum est paronsicede loqui Obiedum dum dicit rem in actu 2º non existere sub potestate aut dominio alicuius, quia illam non exigit: inde non sequeretur rem alienam, quam dominus non repetit posse iuste retineri, quod est absurdum, sicuti absurdum est quod non clamet pro domino. Si id per quod aliquis satisfacit ex iustitia, potest sibi retinere etiam altero invito; si re aliena, quam dominus non exigit actu, potuit satisfacere ex iustitia quilibet, et sibi illam retinere, alteri distrahere, donare etc. mitto alia innumera, huiusmodi absurda. Cap. 8. alii recentiores solutiones quaestionis de dominio Dei ex obligatione iustitiae conciliari existimant impossibile, et refelluntur.

§ Alii recentiores, quibus hucusque relatae solutiones non placent aliam ingressi sunt defendendi viam, quam breviter referre, et refellere conabimur. in primis Dei perfectissimum dominium omnes creaturas fatentur, et non

volunt

Deus obligari sua promissione ex iustitia, et ita quod si gloriam promissam iustis per impossibile retineret, iniuriam inferret iustis; unde sine iniustitia impossibile est quod gloriam deneget; quia promissione exurgit impeditor ad denegandum, et impossibilitas fundat translationem iuris. Haec autem impossibilitas est coaeva ad dominii exercitium, unde fit, quod sit cum dominio Dei operationum obligatio iustitiae, sicut impossibilitas coaeva ad libertatem operandi potest cum libertate: ergo similiter obligatio coaeva ad dominium operationibus est cum ipso dominio.

§ Ad haec solutio Scribolae est: fatetur Deum ante promissionem, et independenter ab illa habere perfectissimum dominium in creaturas, ac proinde in eo statu esse incapacem cuiuslibet obligationis iustitiae: at promissio subsequens utrum stiterit iustitiae, et obligationi, quod non aliunde provenit, nisi quia promissio perfecta aliquid iuris Dei transfert in creaturam; quemadmodum promissiones humanae acceptatae, et contractus irrevocabiles tenentes ad dominium rerum transferunt ius: ergo promissione a Deo facta non manet amplius dominium Dei, sicut facta promissione a Petro vel contractu non manet amplius dominium, licet tam promissio, quam contractus consequantur dominium: liquet ea, et illius ratio; quia destructo dominio per translationem non manet amplius dominium.

§ Exemplo libertatis urgetur solutio: impossibilitas subsequens, licet absolutam libertatem; hoc est supponit facta, conservet: at facta supponit et exercitia non manet amplius cum illa libertas: ergo similiter facta promissione non amplius dominium. Pro quo nota amplius id quod superius dictum a nobis est, nempe esse aliqua exercitia dominii, et libertatis, quae semel posita in actu evertunt libertatem, et dominium, ut libertas se occidendi, ius transferendi dominium etc. Falluntur igitur egregie, qui sub conservari libertatem et dominium existimant cum quolibet supponit vel exercitio subsequente ad perditum libertatem, et dominium.

Confirmatur haec ratio exercitio quod liber dominus
conservans ipsum dominium, licet quandoque reddat impossibile aliud ex-
tremum contradictorium s. contrarium, nunquam tamen reddit illud
iniustum: accommodo v.g. equum meum Petro accipienti alter fa-
cienti: ex hoc sicut non possum eundem equum sub accommodare
Ioanni, ut erat manifestum: at si possibile esset utrumque hoc sub opp.
ti, ego nulli facerem iniuriam: similiter cum libertas posito actu odii
non possum sub opponere amorem, si essent compossibiles sub esse liberaliter
utrumlibet sub ponendum ac nunc quodcumlibet sortiri: ergo si Deus
post promissionem faceret iniuriam retinendo gloriam per im-
possibile, signum manifestum est, quod post promissionem non manet amplius
dominium.

Ad haec ratione impugnationem residens aliis rentiens pro
dictam sententiam nitentes fulsi: etiam si Deus gloriam retinere
non posset sine iniuria aliorum, adhuc retinet dominium perfecti-
ssimum: ratio est; quia ad perfectissimum dominium sufficit potestas extendi
re in omnes usus possibiles ipsius, quandoquidem dominium non est ad
usus quimericos; sed solum ad usus reales, et absolute possibiles: quapropter
dominium, quod conditionaté solum dominium est, absurdé relegat a ratione do-
minii per viros doctos cap. 1. relatos, multo magis putandum
est non pertinere ad rationem dominii usum rei sub conditione impossibili.
Confirmatur: non est contra veracitatem Dei, quod Deus admittat falsum
sub conditione impossibili: ergo neque contra iustitiam erit, si admittatur
Deus iniustus sub conditione impossibili. Denique quis non vide-
at contra ius Dei minimé esse, quod citra iniuriam nequeat ne-
gare gloriam.

Sed contra responsionem est, quia, ut iam vidimus ad explan-
dam vim dominii necesse est uti enuntiationibus sub conditione im-

possibili, ut patet in eo, qui equm accommodat Petro cum Hispali retento dominio equi: in quo casu rogo, quare dominus habet ius in equum, qui ex suppositione, quod iter faciat Hispali impossibilis est usus praedicti equi ad aliud iter faciendum? Profecto non ex alio capite dignoscetur dominium equi, nisi quia facta conditione impossibili nulla alteri subsequitur iniuria: quare falsum est, quod dominium non exigat veritatem positionis sub conditione, cum dominii sit potestas ad utrumlibet extremum sine alicuius iniuria.

Quod affert de dominio sub conditione, quod non sit propria dominii, iam abunde reiectum manet, et notatum eo loco stabilitum fuisse eius doctrina ad praesentem illi superstruendam. Ad quod, non est ratio veracitatis Dei, quod sub conditione impossibili, stinente falsitate formalis inferat Deum esse falsum, ut si dicas: Deus falsum dicit: ergo non est verax: at posita conditione impossibili ex vi praeti existentis absurdi in Deo, quod inferat Deus non esse verax, id erit inveniuntur. Similiter invenientur erit admittere Deus iniustus ex vi praeti, quod verum datur in Deo, etiam sub conditione impossibili vere datur in Deo decretum de gloria danda iustis, quod si per impossibile non largiatur gloriam, erit iniustus.

Sed ne nos removeat haec doctrina de conditione impossibili dicendum ad ias iudicamus ex quovis impossibili formaliter sequi quodlibet. Independenter ab explicatione dominii per positionem de conditione impossibili, a priori refellitur praefata solutio, quia eo ipso, quod Deus omittat gloriam praedestinatis, non amplius manet gloriae dominus quia non potest iam illa uti in suis omnibus viribus secundum vos praedestinati, quod hoc requiritur ad dominium, ut ex se constat: ergo Deus non amplius manet dominus. Maior admittitur ab adversario. Si dicat nullum vero gloriae secundum vos praedestinati esse Deo tunc possibilis. Rogo, in quo nam consistat dominium Dei in casu praedicto? Vel an dominium stineat positionem liberam ad extrema varia, et contradictoria? Non est assignabile in quo consistat dominium.

Propter haec P. Hurtado supra capite 1. relatus, ut assignarent in quo

ositat dominij dei, supposuit dominium in solidum in rem eandem posse reperiri in creatis pro uno instanti, ut illi ementis, et vendentis, interdonantis, et donatarij pro instanti donationis et emptionis. Deus igitur donat bona supernalia creatis, quorum dominus est eorum, quae donat: durante vero per totam aeternitatem voluntate donandi, dat titulum dominij etc. ecce quomodo beati, quos praedestinatos fore, dominium obtinent.

Hanc doctrinam ex pro[...] reieci, et supra cap. 4. insinuavi breviter rationes, ob quas, nec pro uno instanti potest dari duorum dominium in solidum in rem eandem; quia pro eo instanti, quo rem trado, destruo meum dominium per actum destruentem pro instanti, quo est destruens, negat compati cum destructa re ergo neque dominium cum translationis actu: exemplum familiare huius doctrinae habetur in actu occisionis sui, cum quo repugnat simul libertas; licet tamen libertas, qui se occidit pro instanti immediato ad occisionem, quod satis est: qui transferat dominium, illud occidit, quod extitit in instanti immediate ante. Ratio a priori est, quia dat actum, et exercitium dominij, sicut et libertatis, quod est incompatibilis cum ipso dominio, et libertate pro instanti, in quo est, quod male advertens a Patre Suarez et alijs, illos coegit, ut contra communem theologorum et iurisconsultorum placitum docuerint dari duorum dominium in solidum in rem eandem.

Notavimus etiam supra citato cap. 4. huius disp. frivolum, et imperfectissimum esse id genus dominij, quod Pater Sanchez tribuit deo in actu creationis, siquidem aliud tribuitur dominium genus supposita dicta opinione, quam illud quod habet religiosus, dum profitetur pro instanti professionis, et qui habet vendens tamen in instanti venditionis; hoc argumentum abunde et copiose prosequitur tom. 2. de ente supernali lib. 4. disp. 8. 3. a numero 30.

§ Alij recentiores, ut defendant obligationem istam in deo, tal[...] existere cum ipsius dominio distinguunt duplex genus dominij proprietatis, quod deus, et creatura rationalis in suas actiones obtinent; dominium illud creaturae rationalis appellant utilitatis, quia ad commodum creaturae ordinantur aliarum creaturarum emolumenta

dnium Dei vocant excelentiæ, quatenus in Dei excelentiæ, ut finem ultimum omnia creata referuntur. ergo inferunt soli Deo competere dnium excelentiæ quatenus utitur rebus creatis omnia in gloriam alterius cuius libet, in cuius excelentiam redundent creata; quapropter alius præter Deum non est capax eius generis dnii, quod habet in creaturas. Dnium utile creaturarum participant aliæ creaturæ quatenus in ipsarum bonum commodumque ordinantur res creatæ, et hoc genere dnii non fruitur Deus. ecce quomodo cum dnio Dei stet obligatio eiusque ad creaturas. Hæc solutio. licet ipse congrua videatur, futilis est omnino; primo licet Deo res creatæ non sint utiles: adue non proterea caret dnio rerum creatarum quatenus ducibiles sunt: hoc supposito, rogo, an promissione S. Donatus, ita a se abdicet Deus prædictum dnium conducibilitatis, ut illo se exuat et transferat in creaturas: si dicas Deum illud transferre: ergo Deus abdicare potest suum dnium transcendentalem, quod absolute loquendo est absurdum. si dicas non transferre dnium, sequitur quod Deus non se obliget ex iustitia et subinde tota moles argumenti capitis 6. propositi incumbet æque in hanc solutionem atque in aliquam quam libet. Hinc patet frustra esse excogitatum ad rem præsentem illud duplex dnii genus.

Rogo posita promissione Dei deuolutæ secunda Prop. an Deus posit prædictam utilitatem sine iniuria negare? Si potest inferetur non obligari ex iustitia, ut supra inculcatum manet 2a aliis solutionibus. si non potest: ergo nullum amplius dnium habet. 3o si dnium Dei stet ad utendum creaturis sine iniuria alterius Dei solummodo in a. ad donandum creaturis inanis erat pleraque, ut bene notat P. Ripalda n. 34. quæ supra relatæ; 4o si dnium Dei solum consistit in potestate utendi rebus creatis sine iniuria alterius Dei ergo totum reliquum dnium pertinet ad creaturas,

et coent nos creatas sine illarum iniuria tollere nequit Deus quod est absurdum. mitto alios impugnandi videndos apud Philipal. citatum.

§ Ultima aliorum solutio ita traditur; ius creaturae exquirunt non distinguit realiter a promissione Dei, quia posita promissione non potest Deus negare creaturae promissa; quod sine iniuria negare nequit; siquidem ipse promisio, et negans venit contra promissionem, et contra ius; at non diminuit dominium Dei neque ullam imperfectionem in eo arguit quod non posit contravenire, et obstare suae promissioni: quia neque diminuit dominium quod non posit contravenire iuri creaturae. ecce quomodo conciliatur dominium Dei cum obligatione iustitiae ad creaturas.

§ Sed haec solutio falso nititur fundo, certum enim solam Dei promissionem non esse adequatum ius creaturae; aliud est ius fundari immediate in promissione, et aliud promissionem esse ipsum ius: Ideo verum est, non enim quia Deus promittit gloriam omnibus hominibus, neque omnes habent ius ad gloriam. promissio non transferens ius solum obligat ex fidelitate quia ab illa distinguit creaturae ius. quia promissio transferens dominium facit quod illud prius habens a se abdicet; quia Deus suum dominium abdicare nequit: quia neque taliter promittere potest quomodo tollitur huius sententiae fundamentum, cuius alias impugnationes praetermitto. cap. 9. verosimilior resolutio difficultatis propositae cap. 6. proponitur.

§ Impugnatis aliorum solutionibus superest ut nostram quam existimamus verosimiliorem ad explicandum dominium Dei naturale, sub cum obligatione iustitiae quoad creaturas, adhibeamus

id quod per aliquot contractum expedire enucleavimus. Dicendum secundo non obstante dominio transcendentali dei potest Deus obligari ex iustitia vi sua promissione, et actibus creaturae. Ad resolutionem revocando prius in memoriam triplex dominii genus quod cap. 6 explicavimus: tunc etiam ob oculos ponendo, quod cap. 4 dictum est de pacto transferendi iuris, et dominii in aliquem, nempe quod inducat obligationem iustitiae. Ex his infertur quod si Deus habeat pactum, et voluntatem de iure suo non physico, sed morali in creaturam transferendo, obligandum creaturae ex iustitia ratione iuris moralis in eam translati. Haec illatio constat, quia, ut dictum est, voluntas absoluta, et efficax transferendi ius, et dominium in aliquem obligat ex iustitia; sed in facta hypothesi haberet Deus voluntatem efficacem transferendi dominium suum morale in creaturam: ergo illius promissio, et pactum obligaret ex iustitia.

Suppone distinguamus dominium excellentiae dei a dominio physico productionis, et alio, scilicet morali quo Deus si creaturam re aliqua nunquam si eam produxisset in omnes usus humanos rei: hoc dominium morale fere semper Deus illud creaturae tribuit, licet quandoque penes Deum remaneat, et remanere possit, ut constat ex dictis cap. 6. hoc igitur praemisso probo Deum ex iustitia obligari creaturae; ita quod si dominium morale deneget iniustus evadat, et assumo in exemplum pactum genesis 17. initum cum Abrahamo. ambula coram me et esto perfectus, ponamque foedus meum inter te, et me, dabo quoque semini tuo omnem terram Chanaam in possessionem aeternam. hic contractus, et foedus est de genere onerosi, et in ordine ad translationem dominii moralis, et utilis in posteros Abrahami: cur igitur (etiam seclusa dei auctoritate) non obligabit Deum de rigore iustitiae?

§ Praedicebis 1° non posse obligari Deus ex iustitia cum sit supremus rerum dominus, et habeat inabdicabile dominium, ut late cap. 3° a nobis expositum est. Ideo dicendum, quod dicta promissione et similibus non obligatur Deus ex iustitia, sed ex fidelitate. Impugnat hoc versus, et sal. explicatur. Ratio potissima contra his propositis et expeditio difficultatis cap. 6. propositis. Deus potest tribuere Abrahami posteris titulum domini in terra Chanaam, quo cuius iure illam et sui obtineant, et possint de illa more humano, et morali pacifice cum aliis hominibus, ergo potest obligari ex iustitia Deus, et conventione potest abdicare a se dominium morale, et humanum terrae Chanaam, licet titulum, et dominium physicum quo illam produxit, et servat nunquam abdicare possit.

§ Illatio praedicta facile ostenditur, et sub ratione propositum, quia posita conditione pacti non minus obligatur ex iustitia Deus, quam homo quilibet, neque potior ratio datur unius, quam alterius, siquidem dominium morale, et humanum potest conditione Deus tribuere hominibus; eodem pacto ac si Deus ostendat homini in agro [illegible], iure naturali dictus thesaurus in cuius [illegible] sancta ad inveniendum pertineret; similiter si Deus tribuat, et producat [illegible] fructum in arbore, licet penes Deum residebit titulus physici dominii, et productio fructus: at morale, et humanum dominium et illum pertinebit cuius est arbor: cur igitur non obligatur Deus ex iustitia ad istud dominium morale transferendum, et tribuendum homini.

§ Praedicebis adhuc 2° non potest obligari ex iustitia Deus etiam conditione sui pacti posita ad transferendum dominium morale, et humanum: quia potest sibi vindicare quamlibet actionem creaturae titulo supremi dominii; sed qui potest sibi arrogare actionem non tenetur ex iustitia; ergo etc. [illegible]

sim

sed impugnatur sic solvi, et sal applicatur tradita sol quia
dominium morale, et humanum actionis liberae non potest sibi arrogare Deus;
sicut nec tradere potest Paulo fructus natos in agro Petri; ideo de-
cernat tradere semini Abrahami terram Chanaam, si convenit po-
nat Abrahamus conditionem tenebatur ex iustitia Deus ad pactum
suum ad implendum; nam pactum sub conditione, et titulo oneroso non potest
non obligare ex iustitia.

§ Sed est 2° quoniam actio libera Abrahami ambu-
landi coram Deo pertinebat a Deo domino supremo, et ab Abra-
hamo domino particulari; quapropter actio praedicta quatenus libera,
et humana est a solo pertinet Abrahamo; quia Abrahamus habuit
dominium physicum in suas actiones, et titulum, ratione cuius soli ni-
tuntur Abrahamo, quatenus humanae, et morales actiones sunt;
sed hoc nullo pacto tollit dependentiam a Deo: itaque stat optime, quod
homo habeat dominium morale, et humanum completum in suas actiones,
licet semper dependens a Deo. hoc enim dominium morale in res creatas
fundatum in dicto titulo, et semper dependens a Deo est id ip-
sum quod unus homo in alium transfert, aut permutant, ven-
dunt etc. Deo si nullum ius morale solitarium, et in solidum
in actus suos obtinerent creaturae necessario evaderent irrita
omnia commercia, et contractus hominum sine expresso consensu Dei.

§ Uero a creaturae quod ius physicum in suos actus
obtineat, et ea ratione se habeat ut fundet denominationem, quae
tribui Deo nequit; v.g. quod ultimo determinet, quod libere produ-
cat ultimo actionem, quod mereatur, vel demereatur per illam
etc. facile hinc intelligitur quomodo Deus obligetur
ex iustitia vi sui pacti cum creaturis; quoniam pactum
est Deus cum Abrahamo sub conditione, quae in potestate
Abrahami residebat, et ad ipsum spectabat speciali
titulo et denominatione completa, qua denominatione ad
Deum non attinebat, et si semper dependens a Deo: ideo si
Abrahamus posuit praedictum specialem titulum, et conditionem

151

obligatur Deus ex iustitia.

§ Libet ulterius explicare quomodo conditio predicti pacti, nempe ambula coram me, licet pendeat saltem a Deo sit tamen propria Abrahami speciali titulo, quo non spectat ad Deum. nota id, quod evenit in contractu societatis quotidie: Dat Ioannes Petro pecunias, nempe duo milia ducata, ut profectus ad Indos impendat sua diligencia pecunias in merces indicas sub hac conditione si diligentem operam navaberis, et lucratus fueris quingenta ducata preter dimidium lucri quod tibi cedet, augebo sortem, et capitale in annum sequentem ad quatuor milia ducatorum: quis dicat, quod posita conditione non tenetur Ioannes ex iustitia adimplere pactionem tum quoad dimidium lucri, tum quoad augmentum sortis.

§ Ratio huius a priori est, quia licet conditio lucrandi ducata quingenta dependeat a pecunia, et auxilio morali porrigentis, tamen non dependet integre, et in solidum, sed convenit a voluntate Petri, et illius actu speciali titulo, et denominatione, quo non convenit, nec potest convenire a solo Ioanne; quod satis est, ut posita conditione teneatur ex iustitia paciscens: sic licet Deus, qui tribuit auxilium, et concursum actionibus creaturarum, nihilominus tenetur ex iustitia, quando paciscitur sub conditione actus humani ponendi, quandoquidem predicta actio etiam convenit a creatura, quo modo non convenit a Deo; quod satis est ad dictam obligationem inducendam.

§ Dicendum 2o dominium morale, et humanum rerum creatarum ita Deus transferre, et abdicare a se potest, ut amplius ad Deum non pertineat in eo genere. supponit cum dominium excellentie Dei et dominium plenum productionis, quod in creaturas obtinet Deus non posse separari ab ipso Deo: dominium vero morale, ut

conve

conexio rei ad personam ex eo titulo, quo ab hominibus reserio-
lent res creatae, non repugnat quod Deus illud transferat in
hominem, et eius titulum habeat: hoc, non Deus: ergo non repugnat quod
Deus abdicet, et transferat dominium morale rerum creatarum. Probatur 1º quia ut
supra dictum manet Deus prorsus sui ipsius non retinet dominium morale
rerum creatarum omnium v.g. Deus non retinet dominium humanus fructuum
natorum in agro P.P. sed ut constat titulum utendi rebus omnibus in
omnes usus humanos libere cedit creaturis; unde pendere aliquando a
beneplacito Dei: at hoc habere creaturam dominium morale, et humanum
verum, et translatum a Deo: ergo titulum moralis dominii potest a se
abdicare Deus, et illum cedere potius. Probatur 2º quia Paulo ius quo
stat, quod titulum dominii physici vel supremae excelentiae suae trans-
ferre non posit Deus. admisso semel, ut admittendum omnino videtur
quod Deus posit transferre dictum, et dominium morale: neque aliter sine
beneplacito Dei non possent homines comertia exercere; in reli-
quo nulla videatur superesse difficultas in eo quod Deus se obli-
get creaturae ex iustitia.

§ Probatur 2º eandem rationem cum alias allata, ex-
plicando a priori quomodo Deus transferat dominium morale. Per
pactum ita se habet Deus ac si nullo modo oppositum suo pacto exer-
cere posit. ergo existit quod Deus transferat dominium morale et se
obliget ex iustitia. Hoc antecedens probo, quoniam ille qui
nullo modo exercere potest aliquid etiam post impedimentum
oppositum se habet in humanis ac si nullo modo posset,
proinde impedimentum est virtualis, et moralis impos,
cuius ratio ea est, quia homines potestatis tollere non possunt actus
primos, et potentiam radicalem: unde fit quod universe im-
pos moralis per impedimenta physica fiant. Hinc est quod
per promissionem, et pactum impediatur potentia dei physica ad
oppositum pacti proinde se habeat atque si physice abesi-
set potentiam. ecce quomodo transfert Deus et abdicat mediante
sua promissione dominium morale rerum creatarum.

2. Qui vero 3. qui ita mihi rem tradit, ut sibi reddat impotentem eius usum illius, et mihi permittat omnem liberam ad utendum re, et donandum illam alteri, procul dubio transfert in me dominium rei; sed Deus per suam promissionem hoc pacto se habet, ergo per suam promissionem transfert de rei, et dominium morale. minor est extra de dubium. maior ponderanda: et rogo quomodo transferatur rei, dominium quod in humanis? non nisi per traditionem rei, et potestatem utendi ea, et donandi sine cuiuslibet iniuria. potestatem physicam, ut manifestum est non abiicit a se sed rei dominus, ubi illam distrahit; sed satis est quod abiiciat potestatem moralem ea utendi; ergo similiter in nostro casu. multa adiicit P. Oviedo huc. ad movendum ad. pum. 3. ut vim huius rationis enervet; sed nihil solidum meo videri quod perpendendum relinquo. cap. 4. 10. conclusionem relatam confirmant nonnulla altera docti rentiores sententia circumcisis ex ea non nullis falsis.

§ Longe aliquis doctus P. Ioan. Ripalda tom. 2. de ente supernaturali lib. 4. disp. 83. sect. 3. ut conciliaret dominium affectum Dei cum obligatione iustitiae duo statuit; primum non posse Deum stricta iustitia obligare suam potestatem moralem absolutam supernaturalem, volentem quae bono Dei excellentiae; secundum posse obligare potestatem ordinariam volentem bono creaturarum, tum publico, tum privato, eandem duplicem potestatem distinguit in Deo communis theologia, et philosophia, quae constituunt alteram potestatem ordinariam agentem iuxta leges exigentiae quae creaturarum: et aliam extra ordinariam operantem supra praedictas le-

lege, et exigendam.

§ Exemplo Xpti Dni explicat praedictam duplicem potestatem; nam ratione unionis hypostaticae habet Xpus supremum quoddam ius in omnes creaturas, proprietatemque etiam non obstante ut hoc particularis per contractus hereditarios, aliosque titulos acquirere potuit ius, et potestatem in creaturas: hoc dominium morale ordinarium potuit Xpus Dns obligare; non tamen 3: conformiter in Deo datur tunc proprietatis dominium, tunc etiam iurisdictio: si exigat ut Dns, iurisdictio denegatur erit mera inobedientia, ut graves theologi docent: si exigat ut Dns proprietatis, erit iniustitia, similiter hic applicata doctrina, Deus, ut autor naturalis teneatur providere igni concursum non ita, ut auctor supernaturalis: quae stat optime quod Deus obliget potestatem suam ordinariam, non obliget a potestate supernaturali.

§ Idem autor praedictas duas potestates distinguit ex fine ultimo quem: nam potestas absoluta Dei intendit honorem suae excellenciae, propter quem illud fecit: potestas a. ordinaria vero intendit creaturarum bonum: hinc fit, quod haec ordinaria potestas Dei ambitum suum contineat intra naturalem rerum, cum extraordinaria potestas ad omnia possibilia fines suos extendat: ideo, quoniam potestate sua absoluta potest Deus quidquid est possibile, non tamen potest quidquid est possibile potestate ordinaria ultimum discrimen utriusque potestatis ab eodem num. 6. ultimo potestas absoluta est propria Dei, et illius ius minime abdicabile: at 2a potestas accidentaria, et abdicabilis est. haec omnia si bene, et sane explicet non parum iuvat doctrinam traditam a nobis conformiter magistro.

displicet, quod illius autor non bene discernat dominium Dei in titulo physico a dominio morali, et humano titulo: etsi non concurrat physice ad producendos fructus in agro Petri, etiam

titulo posit ant. ad oe dnium creaturarum eos fructus sibi vindicare: s. in solidum creaturae ni tribuere. at supposito qd fructus nascant in agro Petri, quem emptionis l. haereditate acquisiuit, nequit Deus illos sibi vindicare titulo morali, et humano quando quidem Petrus haereditatis vel donationis, aut alio humano titulo illos obtinet, et titulus productionis physicae causae universalis est oio ante ad quemlibet humanorum titulum.

§ In certa qd insinuat praefata sententia vt Deus operantem potestate ordinaria cum creaturis maneat in solidum dnium veri creatoris, vim aliquam docet; quia ni concurrit solus Deus ad actiones praedictas neque detriori liberae creaturae Deo soli attribui pot vt e evidens: qd Deus concurrens potestate ordinaria cum creaturis habeat titulum dnii physici subalterum, et dependens a creaturae cooperatione. falsum. a. docet idem idem auctor dum dicit non dari posito decreto ni transferri aliquis ad creaturas quia si de dnio morali loquat id falsum e, vt constat ex praedictis ante cap. i dnium. a. physicum etiam pot ordinariae dei in abdicabile e vt patet qd fundat in titulo causae universalis.

§ Notandum. a. qd supernaturalis decreto dei qd decernat Deus concurrere cum causis 2is sub ista limitatione. s. illa tempore contra comodum speciale creaturae rationalis, vel vbi dei gloria aliud ni postulauerit: tum posito casu decreti Deus segerit ac si potestatem physicam ni habuisset aliud agendi: consequenter transfert dnium, etiam morale in creaturam; quia, vt dictum, tum creatura

habet

het potest moralem, et humq quo iusto morali titulo ita pot uti re sua, ut nulli faciat iniuriam; quo posito decreto ita se het rōalis creaturaq etc.

§ Ex dictis facile cognoscit quod si Deus per ampole potestate sua extra ordinaria ad ostentandum omibus. s. alia suam excelenciā deruger premia iustis, aut destruat terram Chaan impleta vdi de illa tradenda semini Abraham, nō propterea erit iniustus, aut se geret vi decreti atque si nō posset: quod geret olo sius dnium aftium. facile hoc ostendit quia dnium morale, et humū quod cedit Deus creaturū, et abdicat ā se, fundat in volunt.e Dei iurrendi ay causis creatis, tribuendi Abrahami posteris terram promisam, et in pdicto decreto fundatur ius, et dnium creaturę; quod pdictum decretum nō ē oi absolutum exce, et pro casu extra ordinaria prouidentię nō ocurrat: quod pot Deus ē iurrereay creaturis, aut denegare terram promissā si decretum habuerit exceptionē prouidentię extra ordinarię.

§ Hac doctria ad breuiorē formam redacta; dicendum ē 3. coont ad oc.ne propositos cop.o dnii; dnium morale altum, extra ording prouidentię exigente ocasione de excelencię ostentande, nunquā Deus ā se abdicat vel abdicare pot moralit; bene nō dnium morale humm, et ordinarium. ad cc.ne neiue ē explicemur bravit quod sit dnium altum, id que exemplis ab oibus receptis; Respublica. s. Rex intraheus cum cibe qua priuato suorum bonorum administrat.m tenetur reddere, id quod in tractu ē; ni hilomq nō iuste operat Rex. s. respublica si aterno bono oi, et grabi totius rei publicę, aut regni commodo nō redat de quo tractum ē: hoc dnium, quo Rex. s. resp.a ad subeniendum

75

cui bono pot usurpare privatos facultates, dicit dominium altum: in cuius expositione amplius immorari n̄ lt.

§ Applicato hoc ad regimen, et dnium Dei; eadem proportione, qua una creatura r̄a alterius in ordine ad huma͂ commercia exercet dnium ordinarium, q̄d barbare dicitur basum, et prǣter dnium altum: sic Deus ex p͂ta ordinaria, et modo communi dicitur pot cedere p͂rius, ut pro libito utatur rebus et actionibus; et nihilominus extra ordinaria providentia, et utendo bono suæ excellenciæ, id postulante ocasione pot impedire actiones p̄ et uti dnio suo morali alto: quod applicatur oibus exemplis in p͂rio cap͂ apposite relatis, praeipue illo ex parte Dni, qui r̄oe contractus, aliis que titulis pot ex iustitia obligari, n̄ minus quam hos aliis quilibet: atn̄ potestate suæ excellenciæ, et umionis hypostæ si uteretur n̄ faceret iniuriam neq̃ inverteret obligationem iustitiæ moralis et ordinariæ, sicut dnium altum sub r̄oe patitur cum exercitio ordinarii dnii.

§ Q̄. a. posit Deus abdicare dnium morale ordinarium q̄ p̄ratum monet variis r̄oibus, et alia n̄ indiget nisi perfectissimo dnio Dei, neq̃ eo ipso q̄ Deus optineat tale perfectissimum dnium pot pro suo libito uti creaturis, ad id exigitur, q̄ posit transferre ius morale, et humanus, et illud transferre Deus, et abdicare pot. Abdicabit a. si ita se gerat ac si n̄ produxisset creaturas, eo modo, quo actus liberi physice producti n̄ possunt nisi a p̄, et proinde titulum dni physici in actiones suas nequit a se abdicare, bene vero dominium morale, et

et huius v.g. d[omi]no q[ui] s[er]v[u]s retradit in servitutem, perinde se habet in ordine
aestimatione, ac si non pertineret ad suos, quandoquidem illos vendere,
secare, aut distrahere non pot[est] [ergo] pariformiter Deus.

§ Positiva pars prae-
sentis conclusionis in eo consistit, quod Deus nequeat abdicare dominium morale
suae excellentiae, idest cuius suae potestati, et attributis convenit; et
quidem decens est, ut Deus abdicet eiusmodi dominium; sicut non de-
cet quod relinquat iustos sine praemio, quod transgrediatur sua prae-
cepta; licet ad utrumque potestatem physicam habeat; et sicut nullam im-
perfectionem arguit, quod Deus ex iustitia obligetur creaturae, per do-
minium morale ordinarium, quia id non detrahit supremae excel-
lentiae Dei, neque supremae dependentiae creaturarum; quoniam ius, quod
nascitur ex dicta excellentia, et in ordine ad quid dandum illi trans-
ferri non pot[est] in creaturas, sicut neque titulus eiusmodi potestatis.
Ergo ius alium, quo Deus convenit supremo bono, et excellentiae suae
obligari nequit creaturae; quandoquidem argueret imperfectionem
moralem, et quandam irrationabilitatem, quod abiiceret Deus curam
suae excellentiae, et bonitatis; sicut irrationabiliter ageret in Prin-
cipe temporali quod abiiceret curam com[munis] boni regni s[eu]
reipublicae, ut conservaret obligationem suam particularem illaesam
sartam tectam. Etc.

§ 3a ... statuam praeter alia genera-
lia argumenta cap[itis] seq[uen]tis proponenda obiicies hic 1o. Deus ut crea-
tor reddit iustos dignos praemii, et etiam ex potestate ab-
soluta nequeat contra suam promissionem ire s[eu] dicta praemia
denegare, quod pariter suggerit Sacra scriptura; ... ex ip-
so quod de absoluta potentia non possit iustis negare praemia,
etiam potestatem moralem suae excellentiae, et absolutam obli-
gat: proinde ita se gerit in collatione praemiorum atque
si ius alium, et potestatem excellentiae non haberet; quod trans-
fert ius alium, et excellentiae; ... eodem argumento pro-

superius praevimus posse Deus abdicare dnium morale, et humanum rerum creatarum. Hoc argumentum proponit P. Hispal. disp. citata 83. n. 62 et variis instantiis urget, usque quo respondet retensionem gloriae, et rei promissae à Deo esse impossibilem, quod non esse impossibilem ex sua creatione. haec solutio impugnata manet ex dictis à nobis; nam eo ipso quod retensionem sua promissione reddat impossibilem, eius translatum est reus.

Resp. igitur sacram scripturam ignorare talem esse Dei promissionem de praemio iustis conferendo, quod etiam de potentia absoluta nequeat illa Deus negare: verum hoc ideo provenit, quod Deus antea ad decretum, et promissionem suam praevidit nullam suae excelentiae demonstrandae urgentem, et efficacem occasionem occursuram ad denegationem praemii; quod si talem occasionem praevidisset, non potuisset promittere praemia absolute et sine ulla conditione: sicut Rex si praevidisset in contractu quem init de fundo tradendo subdito, nullam occurrere posse com[m]unem, et publicam necessitatem ratione cuius fuisset necessarius uti potestate alta, aut suprema dominativa posset sic contrahere, et promittere nulla ratione, aut occasione ipsi auferendum praedium, et quia Rex id certo non praevidet, solum conditionate contrahit, seque obligat ad rem contractam tradendam, si non occurrat commune Regis, Regni, aut Provinciae dispendium, insignisve utilitas.

Sed replicabis, quod inconveniens sequeretur si Deus obligaret dominium illud supremum suae excellentiae, et ita se gereret ex vi suae promissionis, ac si potestatis illius moralem, et excellentiam non obtineret? Respondetur, inconveniens, quod sequeretur

53. 12

[illegible]

creaturarum, non potest sine indecentia morali alterutrum negligere, sive ea sit necessitas moralis, sive physica, (de qua in praesenti non disputo) sicut supposita hac providentia non potest Deus contravenire suis legibus.

§ Obiicies 3. Si Deus abdicaret a se dominium morale alicuius rei creatae, non maneret perfecte dominus eiusdem rei; sed hoc implicat contradictionem: ergo quod abdicet dominium morale Deus. Probatur maior. eo ipso quod abdicaret dominium irrogaret iniuriam creaturae, dum arrogaret sibi rem praedictam: sed irrogans iniuriam non est perfecte dominus rei ut constat; ergo etc. Respondeo distinguo maiorem non maneret cum potestate morali; et dominio humano ordinario rei, concedo maiorem non maneret cum potestate, et dominio physico, et simul cum dominio alto morali rei, nego maiorem. ad probationem maioris Respondeo similiter irrogari iniuriam; quia dominium rei morale abdicavit Deus praedicta.

§ Si instabis, quod ubi dominium physicum rei aut quomodo illud sibi retinet Deus, abdicato morali. Respondeo facile quod Deus mediis causis secundis potest rem illam creatam destruere, et se non a conservatione illius providendo, et disponendo exigentiam causarum secundarum, et sine praedicta exigentia a se ipso potest suspendere conservationem rei. quolibet istorum modo nullam irrogabit iniuriam habenti dominium morale, et humanum in rem: ratio est, quia tale dominium fundatur in conservatione per concursum causarum secundarum, et universalem Dei quandoquidem ius morale, et humanum est ad ipsum quod versatur in commercio humano et ab uno in alium transfert; sed solum ius morale dependens a conservatione transfert

ecce ad q. statuit dnius ph[...]um Dei, et quomodo ab dicato morali retinetur. — Ergo manet in Deo dnium altum, et morale, ut explicatum est, quod non praejudicat dnio morali ordinario.

§ Obiicies 4. non potest dari obligatio iustitiae inter dnum, et servum inter Patrem et filium, ut docet Aris. 5. Ethicorum cap. 6. et S. Thomas 2a 2ae quaest. 57. ar. 4. cum omnibus theologis, et iure consultis; sed strictius et magis praecisa obligatione residet creatura sub dnio Dei, quam servus sub potestate sui Dni aut filius sub potestate Parentis: ergo creatura nequit obligari Deus ex iustitia. Resp. in eis, in quibus servus et filius nullum diversum ius habent a Parentibus, et dnis non posse inter eos nasci obligationem iustitiae. Similiter inter Deus, et creaturam similiter nullus ius posse nasci, nisi dato translationis titulo qua Deus abdicet ius morale creaturae. strictius a. per se loquendo nectitur creatura cum Deo, quam servus cum dno; quia la nexio est in existendo: at existentia servi, et filii non dependet a parente, aut dno: at ius morale creaturae, quandoque dividit a iure Dei, quomodo ius servi, aut filii non dividitur a Parente, aut dno.

§ Obiicies 5. ex parte obiecti.

Moveri citata num. 8. n. 53 creatura non habet absolute ius ne Deus illi praemia deneget; sed non denegat praemia potentia morali ordinaria, quare eque facile per potentiam absolutam potest Deus denegare praemia, atque illa

9cedit per pot. ordinariã; unde certe simile erit ius crea-
ture, q statuimus erit iuri, q ego haberem ad aufe-
rendum rem magis depositam a depositario manu si-
nistra, qui a. manu dextra; & hoc ius procul dubio est
ridiculum: Et est illud, q nos 9cedimus creaturæ adver-
sus Deum. Confirmatur: quando Deus obligat pot. moralem or-
dinariam ad conferendum premia iustis, ita se obligat,
ut nulla potentia queat premium denegare: si nulla
pot. ui, q oīs

§ Dicendum 2º Deus se ipsum obligari potest ex iustitia distribu-
tiua creaturis. nulla difficultas mihi videtur quod Deus in distri-
butione alicuius premii inter plures se ipsum obliget ad proportionem
geometricam inter accipientes seruandam, neque mihi ulla apparet
repugnantia; unde patet resolutio prima questionis. an defacto perfectam geo-
metricam proportionem obseruet Deus in afficiendis iustis pre-
mio meritorum controuersum est inter DD. aliqui affirmant quoniam
actu Deus ita afficit premijs meritum Petri et Ioannis v.g. ut sicut
se habent merita Ioannis ad coronam gloriae, ita etiam merita
Petri attenta dignitate cuiuslibet; et hoc proprium est iustitiae distribu-
tiuae, ut pote proportio geometrica ut supra dictum, ergo defacto ob-
seruat Deus iustitiam distributiuam reddendo premia iustis.

§ Alij contra predictam iustitiam Dei absolute docent
non esse distributiuam, quia precipuam differentiam, qua discrepat
iustitia distributiua a commutatiua non participat; etenim quod distri-
buant premia cum munio rei, ita quod unus accipiat amplius,
quia alius accepit, vel accepturus est minus; quo magis proportionem

exigi ad iustitiam distributivam per se, reputant hi DD. Praetor v.g. in reipublica centum fanecas tritici distribuat inter aliquos egestate oppressos secundum uniuscuiusque indigentiam, ita ut ille qui unus plus accipiat, quia alius minus est accepturus, in qua proportione fundatur iustitia distributiva: at hoc non invenitur in distributione gloriae, quia idem omnino recepit S. Franciscus v.g. sive alius sit minus, sive magis recepturus.

§ Superaddunt, quod Deus in largitione gloriae attendat ad dignitatem merentium, id non officit iustitiae commutativae, ut patet in rege qui commutativa iustitia reddendi stipendia militibus pro sua cuiusque dignitate: et nihilominus in praedicta redditione attendatur ad cuiuslibet dignitatem: Secundo saepe etiam in iustitia distributiva, qua praemium v.g. canonicatus doctoralis conferendus est ex pluribus oppositoribus digniori: licet ob indivisibilitatem praemii in eius collatione non detur explicatus rursus et proportio: at in iuribus oppositorum datur illa proportio proportionum, et geometrica sufficiens ad distributivam, quoniam unus plus iuris habet, quia alius habet minus: ergo in qualibet iustitia distributiva datur praedicta proportio geometrica.

§ Quidquid sit de hac quaestione et dicto, quod actu contingit in iustis praemio afficiendis utrum Deus exerceat distributivam seu commutativam iustitiam: supposito semel, quod Deus possit inducere obligationem iustitiae quoad creaturas, negari non potest quod possit subire obligationem iustitiae distributivae v.g. in divisione terrae Chanaan inter filios Israel, quae divisio iniri potuit immediate ab ipso Deo, et in illa unus amplius accipiebat, quia alius erat accepturus minus: ergo Deus exercere potest strictam iustitiam distributivam.

§ Obiicies contra 3am: iustitia commutativa fundatur in ratione dati et accepti; sed inter Deum et creaturas non potest esse ratio dati et accepti, siquidem Deus nihil accipere potest a creaturis:

192

q ipsius nullo iustitia inter Deum et creaturas dari non potest. Resp. ad argumentum glosa maioris q dominii, quia accipit Deus honorem eorum, et delectus liberos a creaturis, que ipsorum dominia propria pro- priet. morali spectantia ad creaturas ingenerant; nihil o'ale divino accipit Deus .s. accipere pot. Unde fit q ipsi merearetur, non solum per opera ocultii; sed etiam per opera pre- cepti; nam precepto suo non exigit Deus aliud, quam q ipsos dominium morale, q opetinet creatura in numinis sui obsequium actiones dirigat; et sic non obstat merito ex gratia.

§ Quidam a. si dominio suo physico inabdicabili, aut roe sue excelentie exigat Deus rem, quam donavit, et que promissione alienavit? Resp. coomitt ad nostra propria, Deus factura iniuriam plane creature si exigeret rem titulo sue excelen- tie non ocurrente causa tollir exigentie: si a. destruat Deus rem .s. per eos d.T. .s. morale per se ipsum, nullam faciat creature iniuriam, nec contraveniat iuri morali; et huius ipsius, quia, ut dictum e tale ius morale creature supponit potentiam Dei ad eum libet, et illa non supposita non surgit ius creature, quare utrumque ius opponi sal pot cum Deus bona Egiptiorum dedit filiis Israel exodi. 12. ver. 36. ad id fecit, quia nulla promissione confirmavit Egiptiis dicta bona, quare dominium morale illorum liberum erat Deo trans- ferre in aliud, id. pro servitute quam servierant iis Israelite Egiptiis contra ius forque voluit Deus, et satisfactum sumerent.

§ Alia argumenta, que contendunt ut probent Deum ex facto non efficere iustum premii obligatum ex iustitia commutativa; eo q dicere cum nostra non oppugnant, et perti- nent ad questionem alius materiei, hic omittenda duximus, similiter et rentiores examinent late, quodcumque sit obiectum promissionis obligantis divinum ex iustitia; nos id potius

duximus hic omittendas quia præsens tractus est non exigit; tum etiam quia alibi, quod satis existimamus, ad decisionem quæstionis a nobis dictum oramet, et ne disputationem longius extendere videremur. Pars 2a disp. an peccatum dicat vere et propriam iniuriam contra Deum. caput. 1. quid intersit inter iniuriam, et ofensam, et num peccatis ofendatur Deus.

§ In hac disputatione quæ inter teologicas hodie celeberrima est, et quam in hac 2a parte suscepimus discutiendam frequenter ocurrunt hæc nomina ofensa, et iniuria quæ nisi satis explicata inutiles, et ofendiculi plenos pepererunt disputationes recentioribus, propterea adamusim examinanda sunt antequam in disputationem penetremus.

§ In 1o ofensa. s. ofensio ut ait Cicero 1o de invent., est quod eorum, qui audiunt voluntatem lædit et prout ofensio animi apud bonos auctores sponi solet delectationem qua quis ex contrario accipit. in hoc sensu dicitur peccatum ofensio Dei, qualenus per illum datur Deo ocasio displicentiæ, et illius indignatio irritatur ad vindictam; et in hoc sensu Paulus 1a ad corinth. 10. 32. et 2a ad corinth. 6. 3. nemini dantes ullam ofensionem et eccles. 39. ver. 29. quomodo quertit aquas in ciccitatem, et siccata est terra et viæ illius viæ altorum directæ sunt: sic peccatoribus ofensiones in ira eius. Ezeq. 41. 28. et sepe alias.

alit

§ Aliter peccatum dicitur absolute offensio, qua nos offen-
dimus, et cespitamus cadentes de semita mandatorum Dei:
sic intelligitur illud ad Philip. cap. 1. 10. ut sitis sinceri, et
sine offensa in diem Christi; ubi vox originalis ad verbum
sonat sine scandalo, aut offendiculo: sicut Actuum cap. 24. 16.
in hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere apud
Deum, et ad homines semper. idest habere conscientiam non offendentem
in legibus caritatis: Iacobi 3. 2. in multis offendimus omnes
et ibi: si quis in verbo non offenderit, etc.
§ Ex hac duplici expo-
sitione colliges primo sic, et quam merito docuerit P. Granadus.
disp. 1. de necessitate incarnationis dub. 1. offendi Deum per peccata esse
de fide, et per consequens fieri iniuriam, sive iniustitiam seu
impropriam Deo

§ Proponimus hoc ordine acceptionis nostrae iniuria, et offensa, ut
facile consideremus quaestionem et litem agitatam supra meritis
rei in nostra hac provincia, ut an peccatum lethale sit in rigore
offensa Dei? Olim fuit docto cuidam, ut supra retulimus, non
esse in rigore offensam Dei. 1. quia licet peccatum sit obiectum dis-
plicentiae Dei, et quod severissime prohibet, adhuc non est contra voluntatem
Dei efficacem, siquidem vult etiam prohibita posita homini po-
testati sua libertate. 2. non infert iniuriam regi quicunque eius
leges transgreditur.
§ 3. nullum peccatum potest Deo tristitiam, aut dam-
num inferre, quia id solum est offensa quod contra determinatam voluntatem efficit
tristitiam, aut infert damnum, ergo peccatum non est offensa. 4. peccata
fiunt coram ipso Deo, et in eius praesentia, neque statim illa
punit, sed nulla iniuria commissa coram principe humano
impunita manet, alioquin consentiret aut dissimulare videtur.
Ergo peccatum non est iniuria Dei, quandoquidem illud consentit.

quinto fit coram Deo nullo externo signo potente sensibili; et tunc fit iniuria; quando Princeps adest aliqua presensibilitate, quod non est presentia nulla Deo infertur iniuria. § Addit non idem autor hanc doctrinam libera intelligi de peccatis communiter loquendo, nam aliqua sunt peccata, quae specialiter sua ratione, et malicia tendunt particulariter ad inhonoratem Dei, ut blasfemia, qua quis diceret Deum esse mendacem, actus cultus, qui prestatur idolis etc.ª hi non actus tendunt ex affectu, ut destruant Deum suum quoad illius bonitatem, et licet effective efficacia quae nihil tollunt de dicta bonitate, et magnitudine, nihilominus ex affectu sunt iniuria, sicut actus, quo quis maledicit Regi, licet re ipsa non minuat aliquid de dignitate, aut maiestate: at revera iniuria afficit, quod similiter in proposito. § Explicat et confirmat totam hanc doctrinam predictam, quod fit ex libero permissu alicuius non potest esse vera offensa, et efficax; sed quecunque peccata fiunt ex libero permissu Dei; quod efficax offensa non sunt. Confirmatio explicat dari rationem iniuriae, et offensae efficacis, ubi persona non patitur; sed ubi persona lesa sentit, aut sentiret non patitur: quod non offendit.
exemplo Morionum, qui in aula regia versant, et vulgo dicuntur truhanes isti iniuriam dicteriis non faciunt quia permittuntur dicere quod quod in buccam venerit: quod iniuria efficax non est ubi datur libera permissio dicendi, et faciendi quod quod libuerit.

+ los truhanes.

§ Haec omnia manifeste ostendunt quod eius ponat inimodi rationem equivocatam non tollere individuam rationem: nulla penitus rationem repugnat quod id quod statim manet nempe peccata esse offensam Dei in prima acceptione statutis; sed quae graviter peccata non esse offensa in secunda acceptione.

Supe

superius posita, & q procul dubio certum ē, quia pecata nul-
lum damn[um] Deo in sua felicit[ate], et beatitudine celebrati inte-
ferunt, nullamque molestiam, aut mestitudinem: q
pecata n[on] sunt ofensa Dei in illa accept[ion]e. Preza in
serm[one] hispanico

§ Sexto et ultimo notandu[m]: peccata esse in duplici differ[enti]a;
nam alia sunt commissionis qq. actum elicimus contra praeceptum
Dei prohibens, vg. ne occidas: alia vero sunt peccata omissionis,
quae peccamus mere non obediendo, aut non exequendo quod prae-
cepto suo positivo Deus iniungit, vg. non observando diem
sabbati contra praeceptum: memento ut diem sabbati sanctifices.
specialis a. differentia reperitur in peccatis omissionis, quando ulla
contineat rationem iniuriae speciatim in omissione actus quando
hic instat praeceptum, et similiter in omissione actus, qui non
excludunt alium eo tempore praeceptum: utrunque ex-
plicatur exemplo servi in creatis, qui illo tempore quo
nihil operis iniunctum habet a Domino, aliquid agit quod
Domino displicet. s. omittit facere quod placebat: qui dicitur
cat in omissione s. commissione peccare. Seruus contra vertig.
cap. 3. opponunt aliquos rationes neg. strictam iniuriae in
peccato.

§

§ Eisdem pene prius qq. P. Verq. eiusque sequaces negant
distinctionem inter Deum et creaturas, similiter negant peccatum
9pl

otinere stricte iniustitiam, aut iniuriam. Resp.
quia nequit esse ma iniustitiæ, ubi non ē capacitas ad uti-
litatem vel nocumentum; sed nullum peccatum pot Deo no-
cum inferre ergo nullum pot esse iniustitia adversus Deum.
2o. ma, et res spirituales non possunt esse obiectum iniustitiæ, sicuti
commercii hominum nequit esse ma res spiritualis, et per voluntatem
nostram ad alios transferri nequeunt: ergo per peccatum quod
rei spirituali communiter induci non pot obiectum iniustitiæ.

§ Sed facile ad hæc responderi pot negando ma,
præsertim si loquamur de incommodo s. poena in beatitudine,
et felicitate subiecti: nam satis est ad rationem iniustitiæ, quod auferatur
Deo honor ille, quem Deus sibi intendit, et postulat, ut do-
cet Aris. 4. ethicorum cap. 3, ubi ait honorem esse quod
Diis attribuimus, quodque maxime appetunt qui in dignitate
sunt, et quod rerum præclarissimarum præmium est. insuper
Deus exigere iure pot dominium suum servari illæsum, ...
amicitiæ, et independenter ab eo quod intelligamus damnum
utilitatis, ut late dixi. Unde dictum manet falsum est
mam iniustitiæ esse rem utilem s. damnosam. Prius dic-
tum satis est quomodo res spirituales possint esse ma iu-
stitiæ, quando quidem per res spirituales omnium maxime
nobis incommodari pot.

§ Ex omnibus ergo prædicto argumento rei commo-
da s. incommoda præcipue recedit Vasq. satisfacturus opinio-
nem nostram, cum ma multissime secutus P. Obiedo. Placuit
addere ad ipsa dicta instantias, quæ, meo videri solutum
nunquam habere non pot. Non minus ē ma iustitiæ creatæ commo-
dum s. incommodum, quam prædictum commodum s. incommo-
dum a ma fidelitatis: sed nihilominus obligamur hoc Deo per
votum, promissionemque ex fidelitate, quamvis Deo nullum
separatur commodum s. incommodum, ergo similiter obligari poterit

hoc Deo ex iustitia, quamvis Deo nullum commodum vel incommodum notari posset: minor est certa: maior probatur facile; quia ideo promissio de re indifferenti inter creaturas non obligat; quia nullum ex dato nascitur commodum s. incommodum; et fiat sine tali commodo vel incommodo Deus fidelitas, cur non dabitur etiam iustitia?

§ Eidem sententiae Vasquez adhaeserunt alio fundamento posteriori ducti, quod qui in variis solutiones adversae sententiae abire coegit: si in Deum peccaremus peccato stricte iniustitiae s. rigorosae iniuriae, statim post peccatum admissum resultaret obligatio satisfaciendi, et reparandi laesionem iniuriae; quemadmodum statim atque homo laeditur, consurgit obligatio restitutionis, satisfactionisque; sed absurdum est statim commisso peccato nostri talem obligationem: ergo similiter absurdum erit sustinere obligationem iustitiae per rigorosam iniuriam in peccato quolibet.

§ Hanc rationem proponit P. Suar. tom. 4. in 3am p. disp. 15. sect. 5. et respondet non teneri hominem ad satisfaciendum statim, quia dilatio satisfactionis Deo noxia non est. Sed responsio est insufficiens: si enim per peccatum irrogatur iniuria propter dilationem satisfactionis continuatur eadem iniuria: sed praedictam dilationem continuatio non est contra iustitiam, ergo irrogatio contra iustitiam non fuit. similiter si continuatio iniuriae non offendit iustitiam, voluntas nunquam satisfaciendi minime iustitiam offendet, quoniam eiusdem ratio est una atque altera in genere moris. Denique quis non videat infamationem Dei statim obligare ad restitutionem? ergo idem dicendum in aliis peccatis.

eodem

§ Eadem modo responsio datur dicentis non debere hominem satisfactionem statim post iniuriam, nisi quando relinquitur aliquod nocumentum; secus autem loquendo peccatum non est noxium Deo: ergo satis fit; quia antecedens assumptum est falsum; nam quoties laeditur ius alicuius debet per iustitiam aequari: sicut qui votum non persolvit, licet nullum inferat nocumentum manet reus obligationis voti.

§ P. Lugo d. p. 8. de incarnatione sect. 4. aliter respondere mavult, quod quando Deo irrogatur laesio in iustitiam non eliciens actum de lege imperatum, tunc non tenetur statim ad restitutionem; quia eundem actum numero, quem omisit, reddere et redintegrare non potest, quandoquidem elapsum actum rursus restituere, aut reponere non potest. Deinde ad alium actum aequivalentem, qui eiusdem vices satisfaciens non tenetur homo, quia talis actus aequivalens est in bonis Dei, cum ipsius sit auxilio talis actus aequivalens eliciendus erit, proinde actum alterius aequivalentem potest Deus efficacia exequi cum sibi placuerit. Ergo homo ad nullam satisfactionem tenetur, neque per eundem actum qui fuerat imperatus, neque per aequivalentem.

§ Alexander solutio futilis est, ergo ut optime notavit Hispal. citatus n. 16 supponit falsum, nempe quod non possit produci ab homine idem actus numero quem peccando non produxit, quo alio tempore; secus hoc est falsum, nam hodie possum producere eundem actum numero, quem heri omisi peccando. Et licet Deus non determinaset dare Christo auxilia sufficientia, nihilominus habet ius ad satisfactionem pro iniuria exigendam per auxilia sufficientia, actusque aequivalentes; ergo ex hoc capite deficit etiam solutio 3. quamvis Deus in sua potestate habeat eundem numero honorem qui debetur illi, et quem exigit a creatura, et cuius denegatione afficitur iniuria, nihilominus vere, et propria iniuria afficitur? ergo denegatione aequivalentis etiam afficietur iniuria; quoniam eadem

ē de huius actus aequivalentiis, utrumque sibi exigendo.

§ Aliter et melius resp. cum Ripoll. n. 18 et Guadiag. n. 12 dicens non deberi satisfactionem, quatenus sta-bilit legis vult praedictam sibi fieri: ideo non ante hoc sur-git obligatio satisfactionis impendendae statim quia hoc quod legis sibi satisfieri optant; si vero tam festinus satisfactionem non exigerent, non deberet illis fieri solutio statim. Cuius rei exemplum in hominis quia superiores, quorum manda-ta transgrediuntur, etiam re ipsa afficiunt iniuria, et non non sunt solliciti de satisfactione, quia iniuria fuit occulta. Hinc est, quod si Deus non exigat festinus compensationem iniuriae quae per peccatum infertur, non tenebitur homo statim post peccatum offerre satisfactionem; sed nullibi in sacra scriptura exigit Deus eam compensationem festinatam.

§ Dices quod respondi contra: si quis Deum infamaverit apud homines malam opinionem de ipso gene-rando, statim teneretur ad reparandum damnum, et ad ever-tendum id, quod dictis suis adstruxerit; sed non aliunde provenit is-ta obligatio nisi quia talis infamans peccavit contra iustitiam quae sibi quotiens homo peccat contra eandem iustitiam ad similem tenebitur restitutionem statim exhibendam.

§ Facile ad hoc resp. Deus in iniuriis quae ipsi inferuntur ab hominibus, exigere sa-tisfactionem ad modum gubernationis humanae, et moralis, cum hoc communiter non exigant restaurationem, et satisfactionem, ubi spe-cialiter iniuria intercedit, eadem non exigit etiam Deus. hac de causa homo auferens calicem furto, aut obterans templum te-netur quam legis reparare propter specialem, et particu-larem rationem iniuriae contumeliae supra communem, quae in qualibet transgressione praecepti reperitur: quia vero non exigit

Deus

satim satisfactionem pro qualibet transgressione, illam remittere videtur, nec tenetur hoc tribuere. alii alii respondent ad argumentum nempe obligationem restitutionis, quae primo nascitur in infamante Deum, non vero prout Deus et prout homines, sicut in destruente templum nascitur obligatio restituendi statim prout homines in quorum modum sed debet templum; similiter in infamante. Haec solutio probabilis non caret; attamen prima est retinenda.

§ 4 Si instes in quolibet peccato mortali reperiri debitum, et obligationem poenitendi, ergo etiam obligationem iustitiae ad satisfaciendum pro iniuria. Respondent aliqui obligationem poenitendi statim post peccatum nasci ex caritate erga Deum; sicut non tenemur diligere Deum ita etiam poenitere post admissa inimicitia eius. Haec solutio videtur procedit; eo quippe ipso, quod in omni peccato admittatur iniustitia contra Deum. Dicendum ergo erit in omni peccato dari reperiri obligationem iustitiae; quia contrarium eadem est ratio. Et si datur obligatio poenitendi statim post peccatum ex dicto peccato, erit obligatio iustitiae.

§ Propterea respondendum melius non nasci obligationem poenitendi statim post peccatum admissum; aliquando perseverantia in peccato erit novum peccatum ut docet P. Lugo disp. 7. de poenitentia sect. 1. sed non nasci absolute obligationem poenitendi; et similiter obligationem satisfaciendi Deo per poenitentiam vel per aliam specialem satisfactionem, quia eam non exigit Deus. Deinde et si aliquorum placitum maneat statim obligatio poenitendi, id ex eo fuerit, quia statim exigit Deus poenitentiam, et non aliam satisfactionem. cap. 4. aliae rationes negantium iniustiam strictam in peccato opponunt, refellantur ibi.

Pbr 3. P. Vasq. suam sententiam relatam; quia si peccato in
esse suo proprie iniustitiae daretur in omni peccato praeter malitiam
desumptam ex obiecto, alia malitia contra iustitiam: quia prior in
peccato contra castitatem, aut temperantiam daretur etiam iniustitia;
sed est contra communem theologorum doctrinam, in qua supponitur neminem
teneri in confessione exprimere dictam iniustitiam. Confirmatur: ad
rationem peccati requiritur voluntas non obediendi mandatis
sed in voluntate non parendi nulla est propria iniustitia:
ergo falsum est, quod in quolibet peccato detur stricta in-
iuria. Maior videtur evidens, et minor probatur quia alioqui
in peccatis contra homines superiores etiam daretur specialis iniustitia
iniustitia. Sed haec facile dissoluitur hoc argumento, admittendo in quolibet pec-
cato mortali dari communem malitiam iniustitiam; attamen non esse necessarium
exprimere in confessione malitiam praedictam; quia illa communis est omni
peccato, quare satis est per suam malitiam obiecti quod pec-
catum explicetur: sicut non est necesse confiteri inobedientiam, et
irreligiositatem, quae in quolibet peccato reperiuntur. Ad confirmationem
dicendum requiri voluntatem non obsequendi Deo, ad rationem peccati,
cum habeat Deus omnimodum proprium ius ad imperandum, et exi-
gendum; sed haec est propria, et vera iniuria: ergo in quolibet peccato contra Deum
datur vera iniuria. imo non desunt, qui omnem transgressionem
humani praecepti dicunt esse iniuriam personalem, ut Vuadin-
gus disp. 1. de necessitate incarnationis dubio 1. de quo nos videbimus

Pro

§ Praeterea alii eandem sententiam sequuntur Sancta a[?] 2a 2ae q. 1. ar. 2. d. 7 8.
n. 7. et 8. non reddunt homines Deo satisfactionem peccatorum ex virtute
iustitiae, sed ex virtute paenitentiae: sicut ex virtute gratitudinis red-
dunt etiam actus gratiarum; honorem, et cultum ex virtute
religionis: obsequium ex virtute obedientiae; sed absurdum est sta-
tuere virtutem iustitiae, ubi nullus istius virtutis proprius est
actus: ergo nulla datur iustitia. Respondeo duplex non debiti considerari
potest; primum quo res debeatur ob aliquam virtutem in genere: hoc pacto
dicimur debere obsequium, gratitudinem etc. alia autem specialis
non est debiti iustitiae, consistit quae mutuare dati, et accepti; vel
in translatione domini, neutrius est capax Deus. Sequitur.

§ Hoc argumento ni-
hilo amplius efficatius, sed eius responsio non parum utilis ad ex-
plicationem doctrinae, cui adversatur: distinguendum igitur est argumentum, sa-
tisfactionem reddunt Deo homines ex virtute paenitentiae quando
praecise fiunt pro motivo abolitionem criminis commissi;
concedo argumentum: quando fiunt pro motivo satisfactionem iuris laesi,
nego argumentum. explicatur dictio facile; offendit Petrus amicum obtu-
rando eius domum: subsequi potest non generalis avolen-
di commissum, et redeundi ad pristinam amicitiam et haec est
paenitentia: praeterea datur non specialis satisfactio scilicet
specialis peccati, haec est reparatio damni. Finde legem
et tempus aliam reparationem non postulare, nisi quod
offenderis paeniteat. in hoc casu praedicta praedicta pae-
nitentia habita ex motivo satisfaciendi damno illa-
to erit iustitia: ex motivo vero recuperandi amicitiam
erit paenitentia: sic in caeteris.

§ Illud constantem satis dicemus
quod potest inter Deum, et creaturas nosci obligationem iustitiae ratione
translationis domini moralis. Atque in parte oblata occasio-
ne addendum fuit, nuper me offendisse in Patre Vuadingo

disp. 11. de adoptione, et dnio Xpti dubio 2° doctram, quã antea nõ videram; scilt titulum dnii creati, semper determinatem liberam creaturę nõ esse sub dnio Dei, licet quęlibet actio creaturę sit sub eius dnio, quod ipsius nos alijs tris supra docuimus; vlt creaturarũ in suas actus here titulum dnii, qui nõ prouenit a Deo; nã licet nunquã sine Deo creatura posit here titulum dnii, idest determinatm liberi; at hic titulus creaturę nõ prouenit a Deo; proinde Deus nõ ẽ dns tituli creati: hoc exemplo eius qui dat Pro pecunias ex pollicitionis, et trahit secũ eum ad lucrandum cum eo mã industria Pri; hic talis nõ ẽ dns tituli, quo Per acquirit pecunias lucrando. § Constituit eiusdem auctor. nº 22. satis probabile esse, quod Deus nõ posit auferre titulos dnii creati sine cã. Deinde dubio 3. adstruit Deus acquirere dnium particulare denuo, et illud deperdere; et istud dominium particulare, vt ex decursu dispõ pt idem signat, atque illud quod nos dnium morale vocamus. dubio 4. explicat dnium duorum in solidum subalterneus, et aliqua admiscet nobis nõ placencia. Gauisus sum valde incidisse me in auctorem proponentem duarum priorum illarum quos nõ fueram ausus palam sine auctore profiteri; propterea illos dissimulanter et so per insinuationem proponere volui: nã nacto patrono viro plane docto, et acuto nõ grauabor illos disertim defendere; hicque oblata qualicunque ocasione profatus nõ? sententiæ addere debui. § Praeter q. alia supra relata seruus ex m.s. Patris Zuniga; scienti, et volenti nõ fuit

in

iniuria ex lege 1a digest. de iniurijs et 2a reg. iuris

iuris de regulis iuris in 6. at Deus inuitus seu simpliciter

in actu peccati neque peccatum est contra voluntatem Dei efficacem;

quandoquidem ipse potest illud impedire, et sponte conferre

concursum ad illum. quis a. non videat affectum inefficacem

quo Deo displicet peccatum nihil facere ad rationem in-

iuriae? quando affectus inefficax unius extremi iungi

solet cum voluntate efficaci alterius extremi; ut fit mani-

festum in eo, qui propter importunitatem alicui largitur, haud

mente lubenti, et non cadente in [illegible] donum conce-

dat: [illegible] non talis habet affectum inefficacem ad

donandum, et tamen [illegible] dandi efficacem.

§ Quae fundamenta

nunquam mihi visum est solidum, ut illi multum fidere

debuerint recentiores, quem ex. l. nominaui. ad stabili-

endum peccatum non esse rigorosam offensam. nam ad vitandam

expressam iniuriam satis est quod Deus rei exprimat se nole-

ntem rem suam auferri licite, et honeste; id quod effica-

citer exprimat signo exteriori omni; quare dominium [illegible] scientiae, et

voleri, quo modo necessarium est, ut iniuria non fiat. explicetur

hoc facili exemplo Sacerdos qui via armata potuit impedire

ne domum suam diriperet latro: attamen non impediuit

quaerens illi iniuriam obligationem qua astrictus erat ad non utendum

domo aliena; recte patitur iniuriam, quia habet voluntatem efficacem

ad exprimendum exteriori signo, nolitionem suam, quantum satis

est ad iniuriam; unde non provenit iniuria ex affectu inefficaci

quomodolibet, sed tamen cum affectu efficaci prohibitionis, quod satis

est: videndus Pignatel. disp. 83. citata, et Cardi. loco disp. 3. de

incarnatione sect. 5; ubi pariter qui explicat quod neque sit obtemperac-

tus prohibentis ex iustitia.

§ Quomodo martires, et Apostoli Domini pari

sint iniustiam tormenti pepercerint offensoribus illis quae

voluntarie nõ repugnaverit. varie solet explicari iste varietas sententiae: alii n. negant illos affective passos iniuriam, s[e]d so[lu]m affective, inquantum tortores inferentes iniurias moti fuerunt a[nim]o iniuriandi: ita cum Aragon multi 2a 2ae q. 56. arti. 3. ad 3. alii ad iniurias in vita et corpore non exigunt requirunt consensum hominis, quoniam homo non est dominus vitae, et corporis n[ost]ri, s[e]d so[lu]m administrator. ita nõ pauci apud Lusiu[m] Turrianum 2a 2ae q. 56. arti. 9. dub. 3. alii vero ad iniurias etiam in vita, et corpore exigunt voluntatem hominis iniuriam. ita Molina trac. 1. de iustitia disp. 11. 1a sententia ex his facile explicatur, quomodo martires iniuriam passi sint. 2a 3a sententia facile resp. consilio evangelii so[lu]m animari sanctos ad spontaneam, et voluntariam patientiam iniuriarum, nõ vero ad cessionem iuris. 2a haec dicuntur sancti condonare iniuriam, quia remittebant ius ad accusationem, nõ vero cedebant iuri suo. Haec notasse ad plenum sufficiat. § Pram 6. S. Zuniga, et obiic. disp. anti relata: iustitia etiam 1a sententia nõ servat illaesum ius, quod laedi pot; s[e]d ius Dei laedi nõ pot: ergo nõ datur iustitia, cuius munus sit servare illaesum ius Dei: maior constat, quia ideo in Angelo absolute nõ datur castitas, aut in Deo poenitentia, quoniam obiecta istarum virtutum, tunc Deo, tunc Angelis repugnant. min. a. pr: laedi nõ pot ius, quo remanet integra potestas domini ad utendum re pro suo arbitrio; s[e]d ita manet integra potestas Dei, et nõ voluntas quae sunt in Dei potestate atque in n[ost]ra, et ex n[ost]ra valunt e[...]

eli

elicere pot actum, quem voluerit.

§ Praedet ad argum cond.

lugo citatus ius Dei a nobis laedi; et impediri posse, ut si exigat dnis proprietatis, ut cum tali auxilio hoc eliciat actum amoris; eo exigente pot voluntas n' elicere, et proinde laedere ius Dei. si .a. exigeretur actus absolute laedi n' poset ius Dei, quia quomolibet poset efficere quod eliceretur. Xa haec io inclusio quae infertur Deo in eo sibi [illegible] ut in hoc instanti, cum hoc auxilio quo exigitur n' eliciat actus.

§ Sed n' erat necessarius

§ Arguitur 2° P. Suar. peccatum ē positiua inhonorat° Dei
contra ipsius reuerentiam et cultum; sed quælibet inhonorat° po-
sitiua est iniuria

Dices merum inobedientia. Contra ē quia quælibet progitera, et contume-
liosa tractatio alicuius ē inhonorat°, et iniuria, quamuis
ex probris acceptis nulla generetur mala existimat°, ut expe-
rimur; sed peccatum quodlibet ē indigna, et mala tractat° Dei:
ergo positiua iniuria ē.

§ Dicitur Facilis ē resp° ex dictis; dicimus duplicem
inhonorationem: aliam quo actu positiuo denegamus Deo honorem
debitum, et hoc pacto tum Deus, tum quilibet alius
superior positiue inhonoratur transgressione præcepti quod im-
ponit: sed contra prat Suar. positiuam inhonorationem hoc pacto
esse contra iustitiam: 2° modo datur inhonorat°: quando negatur

res imperata actu aut tractu aliqua contumeliosa, externo signo prolata: cui tamen contumeliosa tractatio non datur in omni transgressione divini praecepti, ac effective dari non potest, ut existimat Vasq. et alii recentiores, qui hoc primum assumunt Deum non posse laedi in esse suo.

§ Arguit 3. Suar. quia Deus habet dominium actionum creaturarum, proinde habet ius ad exigendum illos tanquam dominus proprietatis; sed quoties aliquis exigit actus tanquam dominus proprietatis sibi debitos, ipsi irrogat iniuriam, qui negat; ergo Deo per peccatum quodlibet irrogatur iniuria. Probatur maior ex sacra scriptura, in qua passim Deus actus hominum, tanquam dominus sibi postulat afferri: sic dicitur Deuteronomii 6. Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies; et frequentissime obsequium creaturarum et observantia mandatorum Dei dicitur servitus, servire Deo, et servus Dei, vulgo dicitur, qui ex norma divinae legis vivit. S. Cirillus hom. 7. Deus a nobis famulatum iure servitutis, et similiter alii S. Patres loquuntur: ergo tanquam dominus proprietatis exigit Deus actus nostros.

§ Ad hoc argumentum respondet Ripal. s. ipsum probare quod de facto in omnibus peccatis reperiatur stricta iniustitia; non quia haec necessaria sit ad rationem peccati contra Deum, cum optime possit dari peccatum contra obedientiam, quod non sit iniustitia; sed quia Deus speciali iure usus est in praeceptis divinis, quo non utitur in ecclesiasticis, in quo (?) non est, ut dicamus Deus postulare obsequium ex dominio proprietatis: proinde non adeo(?) non probat quod assumit. Contra hoc cum Lessio Raynaldo lib. 3. de virtutibus num. 106. in praeallegatis locis tum sacrae scripturae tum SS. Patrum nomen Domini denotare iurisdictionis dominium non proprietatis: vox servi et servire Deo aliquando in scriptura, et saepius in sermone vulgari usurpatur pro

grati-

quolibet opere Dei beneplaciti, etiam si sit operis supererogat. ut 5. ad Galatas; per caritatem servite invicem; quare ea locutio non videtur aliquid urgere in praesenti; etiam inferius, ubi eius sententiam exposuerimus, ad argumentum quod dictum est, et ad hos solutio redundabit erit.

§ Argumentum 3. his auctoris, qui negavit in Deo strictam iniustitiam; etiam in peccato fatentur dari iniustitiam; quia ius Dei adeo excelsum, et supremum sit, ut a nulla creatura adaequari possit, aut secum restitui; hoc ipsum probat ius Dei posse facile laedi, et quo excelsius est, eo facilius violari potest, quod experimur quotidie in hominibus summa gloria, et fama despicitur, quae facilius detrahi potest, et in iure quod homo in vitam suam obtinet; quae facile auferri potest ab alio homine, quod ab ipso restitui nequit. Sic etiam servus exercere potest iustitiam quam suum dominum potest augendo illius bona, ut communiter dici solet; et nihilominus potest parare iniustitiam, et minuere bona sui domini; quare licet creatura non possit exercere iustitiam quam Deus poterit parare iniustitiam.

§ In hoc argumento non parum arguunt in contra; quoniam si dari potest iniustitia quam Deus, videtur dari et iustitia; quia ille actus, quo quis servat Deo ius suum, et vitat iniustitiam, quam parare poterat, erit iustitia; sicuti caritas est servare amicitiam cum Deo actu. Praeterea arguunt, licet excellentia Dei aequari nequeat, neque satisfieri eius iuribus in actu 1.º, attamen satis fit iuri Dei in actu 2.º tribuendo id quod postulat. Unde retorquent, quia dato quod iustitia creaturae non possit adaequare ius Dei; ergo iam Deus exigere non debet compositionem aequalem ad id quod Deus exigit, et creatura debet adaequari potest iuris Dei, ut procul dubio ex tractatu, secundo quae adaequari potest.

§ His retorquentionibus non obstantibus argumentum factum bene initium probaret in sua vi; quod ut ostendam breviter satisfacio

arguis 2a allatis. 1o dist. d.o ant: observat. iuris debiti et actus iustitia obligans aliquomodo dnum, aut vinculum Deo iniiciens, nego ant: est actus iustitia exequens obligat.m creature, cedo ant: qui negant iustitiam int Deum et servum creatura et creatorum in 1a acceptione intelligendi sunt, ut dictat. Unde le nequeat Deus exercere iustitiam q.a creaturam: at creatura iniuria Deus afficere pot. Ad 2 redarguem.m dicendus, le satis fiat iuri Deo, reddendo illi qd exigit, at Deus iniuriam creature irrogare n. pot quia hec sub omnimoda dominat.e eius residet: q n. pot exercere iustitiam q.a illam. 3. Deus n. exigit adequari ius suum in actu 1o bone tn prohibet ne creatura illi inferat iniuriam, quam pot. esse quomodo nulla prefatorum redarguit.um pot quod dempta iustitia Dei q.a creaturas, nihilominus creatura inferre Deo posit iniuriam.

Ad argum igit 3 loco propositum, ex illo so probari, q le Deus n. posit exercere iustitiam q.a creaturam neq se obligare creaturis: hoc nihilominus dato posit creatura exercere iniustitiam q.a Deus. q et ego fateor esse verum. S n. probat argum ius dni proprietatis ledi peccato, neq Deus exigere creaturarum obsequia potius dnio proprietatis, quam iuris dictionis, quod probandus erat. si v. semel concedamus Deus proprietatis dnio exigere creaturarum actiones, fiet illi iniuria per peccatum, sive iniuria restaurari posit per aliud obsequium equivalens, sive per contractum. Unde argum ad rem presentem nullius e. iuris, cum so probet quod le Deus n. exerceat iustitiam q.a creaturam, posit tn hec iniuriare Deus, q q sit an defacto talem iniuriam irroget.

§ Argum 4 alii cum P. Ioan. de Lugo supra relata le in quolibet peccato n. reperiatur iniustitia stricta, in aliquo tn

im

inveniri pot: pot. n. optime Deus et Dns rerum humanarum exigere obsequium creaturarum titulo dnii quod obtinet; sed obsequium predicto titulo petitum debetur ex iustitia; quod fieri pot iniuria Deo per peccatum similis iniuriae exemplum ponit hic autor si Deus cum determinato auxilio exigat in instanti aliquem actum eliciendum ob dnium proprietatis, utique fit illi iniuria, nisi reddatur actus, qui exigitur. 2° quod hoc gravem, et indignam opinionis de Deo ingenerauit aliorum mentibus obligatur ex iustitia ad restitutionem et redintegrationem honoris quia Deus speciali iure proprietatis famam suam vindicat. Denique notat hic autor, quod quando Deus exigit obsequium creaturae iure proprietatis vera est et titulus exactionis debeat innotescere creaturae; alioqui haec iniustitiam non committet.

§ Displicet hoc argum, et tota doctrina cui innititur; tum propter dicenda in sequentibus ubi probabimus peccatum continere specialem irreverentiam contra Deum: et libet obiter in eorum proposito fari autoris ostendere: ille n. disp. 5. de incarnatione sect. 5. n. 11. in quolibet peccato mortali agnoscit specialem irreligiositatem religio, inquit ille, obligat ad non perpetrandum quod est notabilis irreverentia Dei qualis reperitur in quolibet peccato mortali; sed notabilis irreverentia Dei est iniuria personalis, ut constat; ergo in quolibet peccato mortali datur iniuria personalis, et inhonoratio. quomodo a. possit intelligi positiva iniuria actus, quin detur laesio honoris, percipi non pot. insuper videndus idem P. lug. sect. 7. n. 15. ubi peccata commissa ex fragilitate docet non continere iniuriam, saltem notabilem, ergo fatendus illis est habere iniuriam saltem saltem. passim alibi recurrit idem autor ad irreverentiam, et iniuriam peccati.

§ 2°. in doctrina arguitur; non video disparitatem, ut dicatur Deus posse stricta

iniuria per malam opinionem de Deo in aliorum mentis ingeneratam, et non afficit iniuria per quodlibet aliud peccatum, quamvis desit animus directe iniuriandi: hoc ut qui in praesentia Regis percutit alium ignominiose afficit Regem iniuria personali, similiter atque si bonam regis famam minueret. Cum autem non teneatur homo ad specialem satisfactionem pro aliis peccatis, sicut tenetur ad satisfactionem et quasi restitutionem pro hoc peccato supra, ab inde dictum manet, ubi propositum fuit istud argumentum pro 1a sententia negante in peccato rationem iniuriae stricte.

§ 3 de nº 138 / 9

creatura peccans non cognoscat Deum exigere actionem ut damnum propositum, so arguit ipsam creaturam non committere iniuriam formaliter. Dum peccati ratio non excludit iniuriam materialem, et ubi materialis iniuria non excluditur datur obligatio, ut satisfiat ex rigore iustitiae pro peccato quolibet. Dicitur etiam non esse necessarium quod Deus exigat actionem hic et nunc per istud auxilium, ut illi fiat iniuria, unde tota vis argumenti, et doctrina dissoluta manet. Capitulo 6 per efficacit quodcumque peccatum mortale retinere rationem iniuriae personalis adversus Deum.

§ Distinximus igitur supra iniuriam in communi in realem, et personalem: dicitur realis iniuria quando invito domino res illius usurpatur, retinetur, aut laeditur: alia est personalis, quando personae debita reverentia non sit, seu minuitur eius dignitas, et honor formaliter, virtualiter ve: v.g. actus percutienti virum nobilem fuste est iniuria personalis, quantumvis illius nobilitatem

de

deprimere nolit: coram rege alapam alicui infligere, quod etiam iniuria personalis non solum contra percussum; sed etiam contra regem seu Regem iniuria afficere non sit contrarii. Et quae maius quod si Rex ipse annuat, aut saltem permittat coram se alium percuti, non propterea desinet esse iniuria contra Regem; et ratio est quia actio ipsa contendit, ut fraudet honorem regi debitum, et illum ludificet; continet quod saltem virtualem contemptum eius.

§ Hoc supposito dicendum est 1.º quodcumque peccatum mortale licet rationem iniuriae personalis adversus Deum. Conclusio haec non solum in genere docetur, ab autoribus contra se relatis qui defendunt rationem iniuriae in quolibet peccato; verum etiam in specie defenditur ab aliquibus recentioribus. Probatur quodcumque peccatum contra Deum continet rationem malis contemptus, et inhonorationis; sicut exequutio praecepti est honor, malis, et reverentia Dei; sed irreverentia et inhonoratio, praesertim positiva, non potest non esse iniuria stricte personalis. Ergo transgressio

et perpetratum fuerit in oculis Dni; id passim ostendes in Hier.
Ierem. et aliis Prophetis; et eandem rnem praecipue ad gravitatem
peccati mortalis ostendendam explicavit S. Anselm. lib. 1. cur Deus
homo cap. 21. Sic graviter peccamus quotiescunque scienter aliquid quan-
tumlibet parvum contra voluntatem Dei facimus, quoniam semper sumus
in conspectu eius, et ipse praecipit ne peccemus. ex verbis
S. Anselm. urget eandem rnem S. Thom. in 4. dist. 9. ar.
3. pro ostendendo contemptum Dei malum in quolibet peccato reperiri.
quis a. audeat rnem ita frequenter propositam in Sacra
Scriptura ad gravitatem peccati ostendendam contemnere,
et inanem dicere? si non admissa hac iniuria in
quolibet peccato contra Deum prolata ro prorsus inanis erit [illegible]

§ Pro 3. propositione cc° ex principio com. in teologia mo-
rali, quo statui solet cum P. Molina tom. 3. de iustitia
disp. 683. P. de Navarra, et aliis et aliis communiter [illegible] praeter

ineptiam furti continere etiam rationem iniuriæ stricte quæ
contra honorem, quia species contumeliæ est domino ipso præsente, et re-
nitente abuti illius bonis; et hoc datur etiam in pec-
cato mortali contra Deum, quia in illo datur specialis ratio iniu-
riæ. Quæ licet vero exponendo id, quo differunt infamatio
et iniuria in honore. Fama est opinio virtutis, aut probitatis
propter res bene gestas; contra illam est detractio, contumelia, et
alia peccata: honor vero est testimonium dignitatis alicuius
quo exterius signamus opinionem nostram de persona receptam; qua
propter delictum contra mandatum Principis in eius præsencia
est inhonoratio, et abuti bonis alicuius ipso renitente
est contumeliosa inhonoratio; ergo qui in Dei præsencia delin-
quit exteriori signo, quantum est ex vi signi et actionis ma-
le testificatur de honore ipsius, ergo iniuria Deum afficit.

Ex quibus dices contra cum docto recentiore supra rela-
to cap. 1. qui negabat peccatum esse offensam Dei in omni ri-
gore. Præsencia Dei non obtinere

§ Pr. 4.

personalis regis. l. legislatoris in praecepto humano sit nova species
peccati in transgressione v. d. praecepti n. constituat novam malitiam,
a coeteris dd. transgressionibus. Violatio praecepti superioris
abstrahendo ab eo q. tementur illius praesentia constituit ma
litiam v3 et species contra legem prohibentes tale obiectum ut dict.
deinde quod perpetretur violatio, rege aspiciente, constit
nit aliam malitiam dignitatem prohibitoris diversa le
ge atque prohibetur ea malitia: q. haec circumstantia diver
sam speciem malitiae adiectione v. utrangue malitiam
continet quodcunque peccatum contra Deum sita ratione q. separari
n. posse una malitia ab alia; et in hoc fundat
optime P. Salas sed disp. 5. sec. 15. n. 151. quod haec
ro iniuriae contra Deum n. sit specialis malitia in quolibet

peccatis quia cotis, et inseparabiliter a peccato quolibet nec cur iniuria personalis in peccato contra Deum non sit circumstantia mutans speciem; bene tamen in peccato contra praeceptum et legislatorem humanum.

§ Dices contra explicationem praecedentem illa ratio iniuria personalis, quam statuimus, constituit diversam dissonantiam cum quolibet peccato supra rationem obiecti prohibiti; alioquin procedendum esset processus in infinitum; et sic pariter si nulla ratione iniuria esset diversa dissonantia ad rationem transgressionis praecepti, et iniuria, darentur diversarum transgressionum species in violatione cuiusque praecepti Dei: assumo exemplum in hoc praecepto, honora Deum, quod honorem Dei in ipsius presentia, ut etiam praeceptum Dei, et naturale; quod habet illius violatio rationem iniuriae, et transgressionis; et eadem violatio est inobedientia praecepti promulgati per Deum potentem, et imperantem, quod ex utroque capite est iniusta.

§ Facile ad hoc respondetur negando assumptum: iniuria quippe personalis constituit diversam malitiam ab ea, quae consistit in transgressione, et inobedientia praecepti; itemque inobedientia esse non conectatur cum iniuria personali; et sine hac dari posset, ut constat ex dictis circa transgressionem praecepti humani in absentia, quae non habet rationem iniuriae; neque hinc sequitur processus in infinitum: quia si infertur quamlibet iniuriam habere rationem transgressionis contra praeceptum naturale; non sequitur malitiam inobedientiae, ut est ipsius transgressio praecepti habere rationem iniuriae: proinde violatio divini

praecepti, ut patet ex inobedientia, quod Deus immensum et infinitum non habet rationem iniuriae licet realiter sit iniuria, ut dictum est. et haec de iniuria personali Dei, quae reperitur in quolibet peccato sufficiant. Cap. 7. Statuitur in quolibet peccato mortali dari etiam iniuriam realem.

§ Dicendum nobis est 2° in quolibet peccato mortali dari etiam iniuria realis contra Deum. Haec est difficilior propositio, quam proposita cap. antecedenti; nihilominus si rite perpendatur iniuria personalis, quae Deo infertur per peccatum quodlibet, illa etiam inferret fieri Deo iniuriam realem. Ad cuius efficacem probationem praeter explicationem iniuriae realis praemissam, supponendum est quod si Deus ut Dominus proprie exigat actiones creaturae, procul dubio in his actibus interveniet ratio iniuriae realis, et abusus rei alienae invito Domino.

§ 2° supponendum est, quod licet Deus dominium morale rerum aliquarum et humanorum actuum transtulerit in creaturas, et aliarum penes se retinuerit, ut diximus est post antecedentem disputationem; nihilominus si rerum creatarum dominium morale eadem conditione transtulit, ut rebus utantur homines in Dei obsequium, et non aliter, sic obligari homines ex iustitia ad praedicta obsequia praestanda, ut indubitatum est vel exemplo iustitiae in creatis, qui .n. accipit alicuius rei dominium cum onere quidpiam exponendi; tenetur id praestare, ut manifestum est.

§ Probatur igitur conclusio, quia Deus cum onere sui obsequii et observantiae mandatorum tribuit hominibus dominium morale

pro ambulare
andar

rerum; ipse assumptus cum sit quod pacti non aliunde quam
ex sacra scriptura comprobandum fuit. hoc passim inculcat
bona creata nobis tribuisse Deus, ut illis utamur in ob-
temperationem divinorum mandatorum, et donantis Dei obsequium.
Hieremiae 3. 19: ego autem dixi quomodo ponam te (Israel)
in filios, et tribuam tibi terram desiderabilem, haere-
ditatem praeclaram exercituum gentium? et dixi, patrem
vocabis me, et post me ingredi non cessabis. ecce conditionem
et onus cum quo Deus dedit bona temporalia populo
hebraeorum. nullum pene in deuteronomio capitulum
reperitur, in quo non fiat memoria rerum, quas Deus dona-
verat suo populo ex fine implendi mandata; videndum
cap. 24. et 25. ubi saepissime repetitur: memento quod servieris
in aegypto, et eruerit te Dominus inde, ideo facies hoc. et cap. 26. 17.
Dominum elegisti hodie, ut sit tibi Deus, et Dominus elegit te hodie
ut sis ei populus peculiaris, sicut locutus est tibi, et cu-
stodias omnia praecepta illius.

§ Quo posito sic arguo: est realis
iniuria denegare debitum; tributum obligationis reci-
pientis domini rei; sed obligationis obsequium accepimus
bona, in quae dominium morale habemus, ergo tenemur ex iustitia
ad Dei obsequium. maior evidens, minor constat ex sacra
scriptura allegata. Ex his hoc ro: nemo negaverit po-
pulum christianum teneri ex iustitia ad solvendas decimas
et primitias eodem pacto, quo antiquus hebraeorum populus
tenebatur; sed non alia ex causa ad id teneri potuit, nisi quia
Deus bona temporalia illorum dominus sub conditione decimas
solvendi dederit, ut constat ex deuteronomio, aliisque quam pluribus
libris legalibus, sed tribuit ad quodcunque aliud obsequium
tenemur ex iustitia siquidem eodem iure exigit Deus obsequia

ob

ob dona bonorum, et actum hoibus datum;

§ Ad 1um rone qua supra visum ad probandum Deum n[on] se obligare fidelitate per promissionem tantum, sed etiam se obligare ex iustitia: in hoc, q[uo]d Deo dedere hoibus dominium morale rerum ex fine exigendi obsequium, et observantiam de legis includitur obligatio observantiae de legis ex iustitia; posset enim si finis expliretur ita pactum, ut passim explicatur in sacra scriptura: et saltem dubitari n[on] pot[est] in hoc donum omnino capacem iustitiae ubi expresse stat; si videtur ma[teria] capax alicuius virtutis exercendae, et so[lu]m deest intentio intendens virtutem, et talis intentio nullus inveniens asseritur absurdum dicere foret, q[uo]d Deus n[on] intendat formaliter exercitium talis virtutis; ergo in presenti materia capaci iustitiae absurdum dicere foret Deum n[on] intendere formaliter iustitiam exercendi: alias Deus praecluderet creaturae occasionem exequendi iustitiam, quam in ista materia, et servato eodem obiecto exercere pot[est].

§ Ipso praefato non Deus donat creaturis ex intentione ut haec exequatur de mandata, et res creatas ad d[ei] gloriam dirigat, q[uo]d talis ingrata erit creatura, quae abutitur bonis dotis, et usis ab universali et benefico dno: hoc omnino maxime evidens est: infero, venire in quolibet peccato mortali contra Deum dari vitium ingratitudinis contra donantem contra iustitiam nolens, et optime agnoscunt doct[ores] theologi, et iure consulti; quia de ca[usa] ex coi consensu statutum posse, et deberi revocare donates et privilegia ingratitudinis ca[usa]: pro oibus iure consultis, qui videri posse de lege ultima quidice, de revocat[ione] donat[ionum] videndus Donellus enucleatus libro 14. cap. 27. pro teologis Pater Molina tom. 2. de iustitia agens de donationibus, et Cardi. Lugo ibidem

(q. l. ex hoc cap. ingratitudinis et irreverentiae contra donantem, in ipse operatur creatura, et indignus se facit, in qua detinetur possessio rei donatae.

§ Dices 3o cum quo vltimum P. Coninck de paenitentia disp. 2. ex praecedenti ratione contra 1o sicut creaturam lauriere pot. Deus non pot. non exigere actus creaturae dominio iurisdict. quod licet: ergo non pot. etiam non exigere illos dominio proprietatis quod licet. Pr. cons., quando quidem inrenuntiabile, et inalienabile est dominium proprietatis atque iurisdictionis dominium; ergo sicut non pot. Deus non exigere actus creaturae dominio iurisdictionis, ita etiam dominio proprietatis non pot. illos non exigere. ·

§ Rnt aliqui recentiores non posse Deum non prohibere furtum ex dominio supremi legislatoris; posse non illud non prohibere dominio proprietatis: ratio disparitatis; quia lex naturalis ordinatur ad prohibendum id, quod rationi disconveniet; quapropter cum furtum ex se malum sit, non pot. illud Deus non prohibere, ut optimus legislator: at dominii proprietatis excellentia non petit, quod Deus exigat titulo proprietatis; ergo illi debet: quia etiam si non exigat erit optimus proprietatis dominus: imo renunciare dominio proprietatis pertinet ad liberalitatem Dei, et bonum creaturae.

§ Sed resp. est quia renuntiare dominio proprietatis, ut servus obtineret dominium bonis et illa vertat in iniuriam personalem donantis; minime pertinet ad aliquam virtutem; immo vitiosum est, prodigum, et indignum Deo: tamen abesset ut ad liberalitatem Dei, vel commodum servi convertatur, quando aufert creaturae occasio exercendi iustitiam quam Deus per actus suos bonorum. Sicut Deus non pot renuntiare dominio iurisdictionis in actus creaturae rationalis prohibendo illicita, et imperando iusta, necessaria que: ita nec dominio proprietatis renuntiare pot: et ubi creaturam obligare ex motivo iustitiae, ut exerceat actus illius sine ullo

in

iuri, modo potest; non est credendus omisisse occasionem praedictae virtutis.

§ Oppositum praefatam rationem argumento ducto a parte iniuriae personalis, quam dixi in quolibet peccato contra Deum cap. antepraelitum(?) monet. Deus nequit cedere iuri honoris sui, itaque illius inhonoratio non sit peccaminosa, et iniuria(?), et aequet omnes rationes(?). Ergo similiter nequit cedere, et renuntiare dominium immortale rerum suarum alicui, ita quod ingratitudo donatarii non sit contra rectam rationem, et dictamen naturae. Probatur haec causa; sicut non potest permittere Deus iniuriam personalem sibi fieri, ita quod iuri suo renuntiet; quoniam redundaret id contra Dei excellentiam; sic non potest permittere, et renuntiare suo iuri, ut sibi donanti fiat ingratitudo, et abusus rerum donatarum. Propterea nunquam sufficiens disparitas assignari potest, ut Deus renuntiet iuri, quod habet, ut abutantur homines rebus suis, et nequeat renuntiare iuri, quod in honorem personalem habet.

§ In titulo huius capitis diximus manet quodcumque peccatum mortale continere iniuriam realem, et similiter progressu capitis antecedentis(?), quod quodlibet peccatum mortale contineat rationem iniuriae personalis. Nostri vero diligentius(?) an idem ipsum de quolibet peccato veniali dicendum sit: quod dubitandum est; quia quodlibet etiam veniale continetur in personam Dei, et est usurpatio rei alienae invito domino. Ergo quodlibet veniale est etiam iniuria realis, et personalis.

§ Ad hanc rationem dubitandi dicendum est 3. peccatum veniale non est iniuria realis, neque personalis contra Deum. Probatur haec conclusio breviter; quia peccatum veniale non continet obiectum magni momenti, ut si fit ex levi detrimento(?), et pene indeliberatum; proinde non est gravis contemptus neque irreverentia Dei quod sit personale ipsius. Deinde non est credibile Deum donantem creaturis rerum suarum dominium morale, illud dedisse cum onere vitandi levia, et venialia peccata, neque ullibi ex sacra scriptura id mereris(?)

stare pot. Rursus in venialib; n' datur ingratitudo donatarii aut alicuius gratis, qui retrahat, et revocet donat.m
Ꝙ in peccato mortali s' datur rō iniuriæ realis, et ꝑsona-
lis; et n' in veniali.

§ Rno hanc nrā ꝗ. in tmis docuerunt recentiores relati a P. Salas 1a. 2æ tract. 13 disp. 16 sect. 2 ut eandem insinuat P. Suar. tom. 1. in 3ꝗ ꝑtē disp. 4 sect. 2a n. 12 et nouiss. Ragusa disp. 7. de incarnat. § quinto, quia ex eo prim. roem iniuriæ in aversari; quod peccatū mortale privet Deum roē vltimi finis; Ꝙ de ordinate peccati venialis n' privat Deū roē vltimi finis, et proptea dici solet de ordinat. in rebus ꝗstis, n' deuiatio a fine. ꝗ. etc.

§ 3. dices 1o

Unde concludit haec sententia in peccatis in quibus non datur specialis iniuria, ut reperitur in blasfemia, in infamatione dei etc. non dari obligationem aliquam iustitiae ad satisfactionem peccato commisso: ratio est, quia peccatum non est contra iustitiam, nec Deo infert damnum.

§ Contraria sententia docens ex quolibet peccato mortali oriri obligationem iustitiae ad satisfactionem, verior est contra primam sententiam, et communis inter DD. proinde dicendum 1. quaestione in hac post peccatum omnium nascitur nova obligatio iustitiae ad eam satisfactionem pro peccato mortali, quam Deus exigit, ultra ad dolorem, et poenitentiam. Probatur cum ratione universali fundata in communibus; peccatum mortale est iniuria tum realis tum personalis contra Deum; sed ex iniuria reali, et personali non potest non surgere aliqua obligatio satisfaciendi, saltem iuxta arbitrium et estimationem offensi; ergo etc. ratio haec explicanda est oppositis obiectionibus quibus solutis roborabitur.

§ Fatentur non nulli quodlibet letale esse contra iustitiam in suo rigore, sed nihilominus non obligari creaturam ex iustitia ad satisfactionem: quarum ratio est, quia nullus actus creaturae potest extinguere debitum peccati neque in toto neque in parte ut patet; quoniam nullus actus creaturae potest aliquomodo delere peccatum mortale; sed ubi hoc requiritur extinguere debitum vel tollere inaequalitatem secundum totum. sed secundum partem nulla potest esse obligatio ad satisfaciendum, ergo etiam offensam, secundum veriorem sententiam Dominus sumitur lege. S. vite ablatam pecuniam compensari non potest ut docet Glosa Accursii ad legem ex hac lege digestis, si quadrupes pauperiem fecerit, et lege finali digestis, qui dejecerunt s. effugederunt ubi dicitur, quod cicatricis

.. deformitas per vulnus illatum nulla sit aestimatio, quia liberum corpus nullam recipit aestimationem.

§ 5.º Hoc autem ut optime etiam notavit P. Thur. relatus n.º 238. quamvis homo non possit satisfacere formaliter, et immediate delere peccatum mortale: at potest satisfacere dispositive, ac se ordinare ut Deus infundat gratiam, et restauretur ad pristinam amicitiam, et moraliter loquendo est delere peccatum, ut sic tenetur homo ad operandum quod est in viribus suis, ut impetret veniam qua se redintegret ad gratiam, et amicitiam Dei, ut constat in creatis, si homo non habeat pecunias ad satisfaciendum pro debito, possit vero aliqua diligentia, aut opera comparare pecuniam, tenetur ad praestandam eam diligentiam, et moraliter loquendo dicitur posse extinguere debitum: quod similiter in praesenti.

§ 2.º Si pura creatura nequeat satisfacere ad aequalitatem pro peccato mortali, tamen non potest obligari ex iustitia ad aliquid praestandum pro arbitrio Dei offensi; ut constat in creatis namque si filius, et uxor satisfacere non possit ad aequalitatem pro iniuria occisi Patris vel mariti: et illis pro arbitrio, et voluntate si quid postulaverint debebitur ex iniustitia ut videre est in lege allata pro vulnere, aut deformitate corporis si aestimatio fieri nequeat: ac aliquid ex iustitia exigi potest ab offenso: quod similiter in praesenti, etiam si homo sit impotens condigna satisfactione, attamen Deus ex iustitia poenitencia, et alias dispositiones ad gratiam exigere potest.

§ Notandum hic quod docet P. Suar. tom. 4. in 3.º p.te disp. 15. sect. 7. non se obligari hominem ad poenitentiam

ex

excerite a Deus, ergo lrissuz; sed etiam ex iustitia in mortis
articulo, et insuper etiam ante mortis articulum in vita
quia vobar Deus ne se exponat hoc gravi periculo de-
sertionis de amicitia, proinde exigit satisfactionem ante
mortis articul. qualem creatura praestare potest cum
a. non teneatur hoc ex iustitia ad paenitendum statim post
admissum peccatum dictum manet cap. 2o huius disp.

§ Dicendum 2o. paenitentia, et retractatio
peccati mortalis remissi, non solum est paenitentiae actus religionis, sed
etiam actus iustitiae commutativae ex praecedentibus sequitur haec
esse in nobis virtutem satisfactricem, cuius habi-
tu inclinemur non solum ad satisfaciendum pro iniuria
Dei laesi, sed etiam pro inhonoratione, et iniuria stric-
te Dei, opportune quoad prius attinet docuit P. Suar.
disp. supra citata sect. 5: ratio est, quia reparare legem Dei ho-
norem est virtus distincta ex obiecto a religione, et paenitentia, religio en-
tendit ad Dei cultum, et paenitentia ad dolorem de peccatis, quia
haec sunt contra peccatum, et contra salutem dicitur; sed iste opera obiectum
manifeste distincta a satisfactione pro Dei violato honore. = Cl. pro-
posita satis ex dictis probata manet, nec ulterius inculcandum
impraesentiarum.

§ Dices contra primam conclusionem et autem ad illam quam-
vis omissio praecepti habeat rationem iniuriae realis contra Deum exi-
gentem rem, et tribuentem dominium morale ad obtine ob-
servantiam mandatorum Dei: at actus omissionis, v.g. actus odii
Dei, quando Deus nihil exigebat non potest esse iniuria
realis, neque relinquere realem debitum satisfactionis. Ergo falsa est
doctrina proposita, et illius fundamentum, nempe ex quocumque pecca-
to nasci in peccatore obligationem satisfaciendi pro iniu-
ria reali, siquidem in casu proposito non denegat Deus rem,
quam postulat. – Prae hoc argumento notandum est ex disp. 1 proprio :.

specialem difficultatem in peccato omissionis, quomodo s. obti=
neat rationem iniuriae realis strictae, quia omissiones prae-
ceptorum potius consistere videntur, et peccata omissionis
ad summum continebunt iniuriam personalem, non realem quando
per illam res non substrahitur Domino. Nec placet solutio
P. Gradin. disp. 1a de ratione incarnationis dub. 1. n. 8. ubi
ait solum in praeceptis commissionis peccatis dari inobedientiam,
et aliunde in qualibet inobedientia adstruit in=
iuria; sed hoc subsumptum manet impugnandum iam.

§. Probatur itaque dictum commissionis peccatum esse etiam
realem iniuriam, quia Deus rei sub conditione sub qua
traditum, et ... fuit dominium morale actionum liberarum;
concessit quippe Deus creaturae usum potentiae liberae, sub (?)
sum ut illius omnes actus in Dei obsequium, et observan=
tiam mandatorum converteret creatura: ubi igitur quomo-
dolibet unum Dei praeceptum offendit, iniuria afficit Deum,
et admittit ingratitudinem contra donantem, utitur re contra conditiones
pacti: ergo committit iniustitiam realem, et consequenter contrahit ve-
ram obligationem restituendi; probatur hinc peccatum omissionis esse
iniuria personalis, et non solum inobedientia.

§. Contra dictum [illegible] obiicies

Eduardi Lugo disp. 5. de incarnatione sect. 4. n. 53. Peccatum omissionis
ideo committitur, et est iniuria Dei, quia in tali tempore praecep-
tum erat de actu amoris v.g. eliciendo, sed elapso illo tempore
non potest reddi quod praeceptum erat, quia elapsum est tempus, et ins-
tans praeteriit (?): ergo non manet aliqua obligatio ex tali capite. 2o. tam
ex delicto resultat obligatio satisfaciendi, quando in bo-
nis suis habet aliquid minus is, qui offenditur; sed Deus in illo
peccato in nullo minoratur, neque illam fuerit extram actus
transeuntis, ergo nunc non habet Deus, etiam si fuisset tributa. Deinde

gravi

quamauis æquivalens pot Deus sibi recuperare ac nullus videat
aliud creatura quem alijs auxilijs specialibus, si potest facere,
ut ibi decreuit sic in homine si debetur ex iustitia satisfact. illi,
qui sumptibus offendentis pot sibi recompensare dnum
pro libito.

Huius argum doctrina supra cap. 8. manet refu-
tatum et hic in propria sede pretermittenda si fuit. Sed ve-
ra ma. est minor nego cons: et argum probat ad nullam satis-
factionem damni illati teneri hoc, potissimum si dnus obti-
neat iniuriam personalem, quoniam actus, quo damnum illa-
tum est, illa non reuocari non pot: et in certum est ob
iniuriam personalem deberi satisfactionem imo satisfactio
nunquam dicitur in rigore talis si deditur id ipsum,
quod ablatum est ad secundum falsum est quod assumitur pro ante
semper sit deberi satisfactionem quando lesus in rebus
suis, aliquid habet minus, nam saepe actus ipse iniuriosa
est, et ex illa debetur satisfactio iustitiae quamvis re
ipsa nullam intulerit iniuriam: ex delicto resul-
tat obligatio satisfaciendi, quando per deliberationem vult
aliquis ledere, ut per accidens non ledat. Gloria obse-
quii transeuntis virtualiter, et moraliter est permanens, et
Deus habet ius, dnus que possideat, et rependatur illi actus
proprius sub omnibus auxilijs, quomodo habet ius ad æqui-
ualentem satisfactionem per omnia auxilia, sine usu spe-
cialis prouidentiæ; unde etiam si alijs auxilijs effi-
cere posset, quod creatura eliciat actus, et satisfactionem
exigere pot per æquivalentes meis omnibus auxilijs.
Tertia pars disputationis an Christus Dnus de facto satisfecerit
Deo pro peccatis hominum ex rigore iustitiæ, omnibus conditionibus
huius virtutis servatis cap. 1. proponitur dispositi, et re-
ferimus ceteris

Accedimus

... negamus tamen Christi domini satisfactionem ita obligaverit Deum
ex iustitia, quod illa posita statim deleatur peccatum, et ex-
tinguatur debitum, quatenus Deus ulterius satisfactionem exigens
esset sine dubio iniustus, quoniam non solum amittit Deus ius,
quod habebat ad exigendam satisfactionem, sed adnascitur Christo domino no-
vum ius adversus Deum, ne aliam satisfactionem postulet. Suppo-
nit quaestio ex disputatis, quod etiam si Deo sine debita
opera Christi domini cum titulo pretii plusquam cum titulo supre-
mae excellentiae, supposito pacto de ea pro hominum peccatis
admittenda, non potuit non admitti a Deo. Insuper actus Christi
domini cum omni potestate et dominio morali humano, quae haec
... quod dominium morale fundatur primum in destinatione peculiari
huius rei Christi ad actus, secundum etiam in donatione Dei, quam
universaliter tribuit quibusque creaturis liberis ius mo-
rale suarum actionum. unde Christi offerens Deo suos actus prohi-
beri debuerunt admitti ad satisfactionem.

§ Ex alia parte ...

est necessarium obligationem satisfaciendi in peccatore pro quolibet
peccato mortali; quandoquidem de peccatis loquimur stricta
iniuria contra Deum. Praecipue a Adami primogenitum

pe

peccati habuit rõem iniustitię, aut quasi furti, ut
bene prõat P. Suar. lib. 3. de opere sex dierum cap. 11.
quia vsus fuit rei alienę inuito dño quoad obligat^m
nascentem ex peccato, et hoc nunquam potest illam obli-
gat^em et debitum extinguere neque in toto neque in p^te
at ad dictum manet poterat Deus exigere ab hoē satisfact^em
sine ro ad compensat^em peccati pro sua volunt^e quapropter de-
bitum semper maneret inextinctum in radice, et titulo gra-
vi remoto, vel in peccato, quod hoc delere, et extinguere nul-
lo modo poterat: exemplum aliqualiter rem explico: pone
hoēm debere infinitam pecuniae sume per creditorem ab
eo exigere pecunias sine ro syncategorematica, et nunquam
posset ad extinguendum debitum vel in toto infinito
vel in p^te quę sit infinita.

Alterum sit ista duo, quę inter
se pugnare existimabit Cor. lug. disp. 3. de incarnat.
sect. 9. optime conciliari inter se vel q hoc n posit adig-
nam satisfact^m pro suo peccato adhibere, nihilominus semper
debeat Deo satisfact^m pro peccato; ro est quia n' exeo, q
hoc nequeat adeq^te satisfacere secundum totum, neque in-
adeq^te pro p^te debiti radicalis, et remoti sequitur quod
ad nihil teneatur, quo quidem semper tenetur satisfact^m exhi-
bere, quam postulaverit creditor: quare n' sequitur ex eo
quod impossibile sit satisfact^m exibere, quę sit condigna s.
pro toto. s. pro p^te debiti, quod nullam satisfact^m te-
neatur exibere.

His igitur praemissis rogamus in p̄senti an
satisfactio Xpi habuerit oēs alias conditiones p̄fectę iustitię,
quę ad rōnem septenarium revocari solent: 1ª condit. est, q satis-
satisfactio sit sufficiens et condigna ad extinguendum debi-
tum. 2ª q satisfactio sit ad alterum neque eiusdem ad
se ipsum nulla est propria satisfact^o. 3ª quod ab ipso

creditore exigeatur, perinde satisfactio et non ab alio, in
cuius vices substituto. 4a quod satisfactio non fiorit non acceptori
a creditore, nam si in libertate creditoris sit admittere, et
non satisfactionem videbitur hoc recedere a rigore iustitiae. 5a conditio,
quod non fiat ex bonis creditoris. 6a quod fiat ex aliis
indebitis. 7a quod non fiat ex acceptis a creditore ipso.

§ Aliqui omnes has conditiones requirunt ad strictam iustitiam, alii aliquas reiiciunt, plurimi cum P. Vasq. disp. 4. de incarnatione ex defectu primarum conditionum ex iis dicunt defecisse satisfactionem Christi a rigore iustitiae; ipsumque nos redemisse merito suarum actionum non satisfactione iustitiae. imo et Scotus in 3. dist. 19. quaest. unica, et cum eo Faber faventibus in 3. disp. 45. n. 3. et communiter Scotistae docent merita Christi domini ab initio non habuisse amplius aliquid valoris, quam quod acceptata fuerint a Deo, proinde in actu 1o et intrinsece non esse satisfactionem condignam, et sufficientem pro peccato; tamen ob defectu prioris conditionis negant Christi satisfactionem fuisse ad rigorem iustitiae. P. Vasq. citatus plane fatetur non defuisse hanc conditionem in operibus Christi domini; neque ex isto capite defecisse a ratione iustitiae strictae. § 2a conditionem defuisse in satisfactione Christi domini docent non pauci, quia illius suppositum non distinguebatur a supposito Dei cui erat satisfaciendum, proinde Christi satisfactio non fuit ad alterum, ita videndi apud P. Vasq. disp. 8. de incarnatione cap. 7. adunt alii nonnullos ita debere intelligi conditionem prius allegatam ut non solum sit distinctio inter suppositum satisfacientis, et cui satisfaciendum est, sed etiam inter terminorum dominia, quapropter inter Patrem, et Filium, dominium et servum reperiri iustitiam distinctam. nihilominus P. Vasq. citatus distinctionem naturarum sufficere, et non requiri distinctionem suppositorum docet ubi supra, et cum sequitur P. Hugo disp. 4. sect. 1.

quod

§ Quod 3a conditionem illam plane non requiri ad perfectam iustitiam, L 89
docet P. Suar. de incarnat. disp. 4. sect. 6. et eum secuti non
pauci alii, omnino requiri praedictam conditionem ad iustitiam, et de-
fectu illius satisfactionem Xpti non fuisse ad rigorem iustitiae tenet
post alios Lugo disp. 3. de incarnat. sect. 9. et disp. 4. sect. 3.
de 4a conditione; P. Suarez relatus docet non requiri ad satis-
factionem rigorosae iustitiae, quod creditor debeat acceptari
ad ipsum, et alii secuti sunt, et nos iudicium nostrum in disp.
huius disp. iudicium nostrum interposuimus; id est breviter
hic expediuimus. Lorca disp. 8. octava de incarnat. n. 22. tra-
dit satisfactionem Xpti Domini adeo excellentem fuisse, ut non solum supe-
raverit debitum, sed etiam exsuperaverit hunc defectum.
Lugo disp. 4. sect. 3. fine defectu huius conditionis docet satis-
factionem Xpti non defecisse a rigore iustitiae, licet ob alias conditiones
defecerit. oppositum docet acerrime P. Vasq. disp. 9. de incar-
cap. 2. et 8. et ipsum secuti quamplures recentiorum.

§ Cl. 5a conditio est
quod id per quod satisfit creditori, non sit sub dominio pleno, et mo-
rali ipsius ita quod aliquo pacto fiat ditior, et aliquid acqui-
rat de novo per satisfactionem exhibitam. Hanc conditionem desi-
derant in satisfactione Xpti P. Vasq. disp. 8. de incarn. cap.
4. et 5. et defectu illius non fuisse satisfactionem ad rigorem iustitiae;
et Cardi. Lugo disp. 4. de incarnat. sect. 3. n. 25, ubi hanc
conditionem in idem paene cum 6. conditione accumulat, scilicet, quod fiat
fiat satisfactio ex aliis indebitis; quoniam opera Xpti
Domini aliis multis titulis fuisse Deo debita certum est; licet
n. 29. dicat posse defendi satisfactionem Xpti ad rigorem
iustitiae, quia quamvis debita sit, potest quae exigi aliis
titulis, non tamen exigitur, aut debetur, quae solutio est etiam
aliis recentioribus familiaris.

§ Cl. 7a conditionem fuse disputat Vas-
quez disp. 8. cap. 3. praesertim cap. 1. et 2. ubi ex duplici capite

fundato in ista condit. docet opera Christi Domini satisfecisse de stricta iustitia: 1º quia valor operum Christi fundatur in unione ad Verbum, quae unio est gratuita: 2º quia praedicta opera proveniunt ex dono Dei patientis, et providentis, quod Christus operaretur. P. Hurtado disp. 4. sect. 3. n. 36. aliquomodo inclinare videtur ut dicat hanc condit. non exigi ad satisfactionem iustitiae. Hucusque propositis sententiis aliorum quae hos omnes enumeratos condit. supra nominavimus proposuimus; subinde sententiam nostram in sequentibus capitibus, reiectis aliorum opinionibus proponemus. cap. 2. Satisfactio Christi Domini fuit ad rigorem iustitiae condigna et sufficiens pro peccati debito abolendo.

§ Satisfactionem Christi fuisse perfectissimam pro hominum peccatis, et ex eo fine carnem sumpsisse, ut deleret et extingueret debitum peccati sacra scriptura passim testatur; praesertim Paulus Apostolus in suis epistolis ex quibus luculentissimum est testimonium quod afferri solet ex illa, quae est ad Hebreos cap. 10. ubi postquam satis exequitur Apostolus nullam potuisse reperiri hostiam, qua placaretur Deus infensus hominum peccatis, addit fuisse necessarium carnem assumeret Dei filius, et proinde se offerret in hostiam expiationis sole. Impossibile est, inquit, sanguine taurorum, aut hircorum auferri peccata, ideo ingrediens mundum dicit hostiam aut oblationem noluisti, corpus autem adaptasti mihi, quo ex loco colligit opinionem P. Vasq. disp. 5. de incarnatione cap. 3. Christi satisfactionem independentem ab aliqua acceptatione extra fuisse esse condignam et sufficientem ad solvendum peccati debitum; quia si eam condignitatem habuisset ab extrinseco opus Christi Domini, quaeque potuisset Deus acceptare quamcumque aliam hostiam, et illa placari, atque

Sant-

sanguinem redemptoris, cuius verarium vocavit S. Paulus.

§. 2. Christum Dominum nostrum fuisse caput morale generis humani, et cum ipso pactum inivisse Deus (ut supra dixi), quod vellet assumere ipsum in redemptorem humani generis, ex quamplurimis sacrae scripturae locis constat, praecipue ex illo Isaiae cap. 6. *si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longaevum* etc. et ex epist. Pauli ad Rom. 5. ad Hebraeos 5°. et saepe alias. aspirant quoque plures SS. Patrum, praesertim S. Ansel. lib. de incar. Verbi, et libris cur Deus homo nec non alii Patres quos magno numero adducit Vasq. citatus disp. 5. de incarn. cap. 2. et 3. Ex eo ipso, quod Christus Dominus noster fuerit caput morale humani generis, non minus quam Adamus, non minus potuit satisfacere pro nobis ex iustitia quam nos omnes peccavimus et potuimus peccare in Adamo peccato iniustitiae in Deum. Ergo dicendum est Christum Dominum satisfecisse ex toto rigore iustitiae.

§. Neque eandem censeo rationem, quam supra in simili insinuavi. Absurdum est dicere quod Christus Dominus exercuerit actum et opus alicuius virtutis materialiter tantum, et omisso motivo, et ratione formali, quae in praedicta materia et actu dicebantur; Christus Dominus operatus est perfectum satisfactionem pro peccato, et caput morale hominum, exercuit opus, et actus iustitiae, non gessit se materialiter tantum nec omisit formale motivum virtutis. materia assumpta supponi debet ab omnibus, ut habeat perfectionem moralis Christi Domini. minor probatur, quia opera Christi Domini, quamvis creata possunt esse materia iustitiae, et actu ita sunt supposita voluntate Dei constituentis Christum caput generis humani, et illum emancipantem ad effectum redemptionis hominum, et tota passione sui ius ostensum est, ideo

§. 3. satisfactionem Christi Domini fuisse ex iustitia, et omnino adaequatam superabundantemque peccati debitum probant communiter Scolastici ex celebri testimonio ad Rom. 5.

Qd n. sicut delictum ita, et donum (loquit de peccato Adami, deque meritis et satisfact. Xpti) si n. unius delicto mortui sunt, multo magis gra Dei et donu in gra unius hominis Iesu Xpti in plures abundavit. quo ex loco sic arguitur P. Vasq. citatus sup. plures. sive ut in graeco textu est multi, intelligi n. pot ita, quod dicat Apost. gram Xpti efficatius operatam esse in Adae posteros post oblatam satisfact.nem, quam peccatum originale Parentis, neq ad quosdam parvulos neq gra sufficiens per Xptum pervenit, cum ad oes eius parvulos perveniat peccatum originale: ergo comparat Apost. dignitem et virtutem subsidium gre ad peccatum, et in gra reperit excessum: unde constat opera Xpti Dni habuisse sufficientiam et dignitem ad satisfactionem iustitiae pro peccatis n. me latet plures libellos hisce annis in publicum emersisse, ut qq. producunt hic locus Pauli Ap. eq. literalis, et efficax ad probandu conceptum immaculatam Beatae M. Virginis; velim rem hanc revocari, et maiori cum fundam. fuisset agere, quam parum ad rem faciat, vel ex unico Baq. ho. disp. n. 10. aperte audibet constabit.

3.º Xpti Dni opera habuerint sufficientem et dignitatem ad satisfaciendum, etiam si donu peccatum mortale esse infinitae malitiae, constabit ex dicendis infra ubi de merito Xpti; et examinabimus unde proveniat finalis infinitas meritoria operibus Xpti Dni, vel cuius pro oferta quantumlibet infinita satisfacere potuit ex rigore iustitiae sicue sufficiat a personali ubi d. quae infinita e, et cui tribuuntur opera suppositi proveniat infinita dignitatem operibus, et q. suppositum aliquod dignius ipsius opera maiori habitura imperio, q. opera Xpti Dni habuerunt pretium, et dignitem infinitam, qua satisfacere posunt pro peccatis etiam si malitiam habeant infinitam

Ali

casp. 5

§ Aliter nec male defenditur à nullis recentior. satisfactionem Xpi Dni fuisse ex rigore iustitiae condignam etiam independenter ab eo quod habeat deitatem in nobis satisfaciendi pro peccato

erant Deo, vel si non fuissent peccata, saltem remotae, quae non poterant cadere sub praecepto, et exigi, et semel producta nequeunt subterfugere potestatem, et dominium Dei.

§ Explicato huc usque, quomodo Christus Dominus satisfecerit ex rigore iustitiae, quoad dignitatem operis, restat tantum obiter applicandus aliis satisfactionibus quas exhibuit pro hominum peccatis, licet non adaequate ad rigorem iustitiae; et sic obiter docendus, quomodo caput morale fuerit hominum. Quod videtur non. Non dicendum congrue, quod omnes homines in Christo Domino operati, passi, et mortui fuimus, eo quod in capite; si Christus satisfecit ex rigore iustitiae, quatenus morale caput constitutus fuit hominum, quod ut supra dictum est, ergo ex praedicto capite claudicat satisfactio ad iustitiae rigorem, siquidem non rigore Christus Dominus morale caput hominum non fuit.

§ Ostenditur praedicta secundo: mediator, advocatus et intercessor, satisfaciunt per impetrationem, orationes, et allegationes, non per satisfactionem condignam ad iustitiam; sed Christus Dominus satisfecit ut mediator, et intercessor; ergo non satisfecit ex aequali dignitate ad iustitiam. Antecedens patet ex Pauli ad Hebr. 5. satis clare, ubi de satisfactione Christi loquens ait, qui in diebus carnis suae preces, supplicationesque ad eum, qui possit illum salvum facere a morte, cum clamore valido et lacrimis offerens exauditus est pro sua reverentia.

§ Haec vero supposita militant eo commodius hic dicendum ut quod Christus Dominus statutus fuerit caput morale hominum, et postulat, ut explicemus modum, quo susceperit hoc munus: pro quo supponendum est dupliciter satisfecisse Christum Dominum pro omnibus hominibus: primo condigne, secundo de congruo. Hoc secundo pacto satisfaciens, et meruit nobis auxilia sufficientia, cum per peccatum originale amiserimus debitum carendi omnibus auxiliis supernaturalibus. Primo modo meruit nobis gratiam sanctificantem, et gloriam sub condicione ut

q[ue] nos disponamus ad p[re]dicta dona. Hinc sequit[ur], q[uo]d licet Xp[ist]us
d[omi]n[u]s fuerit caput morale o[mn]ium ho[mi]num, et solus tale libu-
lerit pro nobis satisfact[ione]m at quia p[re]dicta satisfact[io], et
meritum absoluta n[on] fuit, n[on] dicimur nos absolute ope-
rari, pati, et mori in Xp[ist]o, sicut peccasse dicimur in Adamo,
q[ui]a absolute

[illegible]

§ Ex doctrina et ratione tradita nunc colligunt P. Lugo, Itur et Arit
reusionis non esse necessariam distinctionem suppositorum ad satisfactionem
iustitiae, sed sufficere distinctionem morum et iurium, quia diversae
voluntates possent se laedere, et invicem satisfacere; quaelibet quae-
libet enim habet suam voluntatem potentem operari contra aliam irrevoca-
bilis iniuria; nec magis requiritur distinctio suppositorum ad iustitiam,
quam ad obedientiam, cultum, et obsequium; sed omnes hae actus
possunt praestare Christus Domino suo Deo, quod et iustam. Addit quod quamvis
tantum influat suppositum eius actus, id minime obstabit,
quominus distinctio suppositorum non requiratur ad satisfactionem
iustitiae, quia posterius influxus relinquet diversitatem vo-
luntatum et iurium, quae necessaria est ad satisfactionem iustitiae,
etiam in casu quo influeret suppositum, id esset tamquam ca-
pitis et moralis necessaria; et inserviret diversitate voluntatum
ab anima, voluntatis se habet ut merum instrumentum necessarium,
et minime liberum; quapropter si una anima informaret corpus du-
plici voluntate, non poterit una voluntas inferre iniuriam
alteri. Videndus P. Lugo disp. 4. sect. 2. a num. 23 usque ad
7. demum concludit, quod si sic non intelligatur de distinctione
iuridica et dominiorum non subordinatorum, quod Christus non satisfecit
ex iustitia.

§ Adde aliqui sunt qui nullo… seniores isti
qui dd. doctrinam et docuerint eundem hominem sibi posse satis-
facere cum sola sui dist., et illius titulo; proinde quem
requiri dist.onem realem volunt., aut personarum sic qualenus
satisfaciens, et creditor distinguitur a se ipso, et a debente sa-
tisfactionem. Alii hanc doctrinam impugnant; quia ex illa fieret
quemlibet posse esse iustitiam, et iniuriam contra seipsum, et
realiter… absurdum. …hos doctores… bre-
viter proponemus.

§ Dicendum nobis 1º. Praeterea sufficit ad rationem
iustitiae et iniustitiae quicunque titulus physicus etiam extrinsecus diversus
iuris, et dominii, neque requiritur diversitas voluntatum, aut multo
minus suppositorum. … hanc recte expositam nisi fal-
sum, nemo negare poterit. Probatur; idem homo defacto propter diver-
sos titulos exercet iustitiam contra seipsum sine diversitate volunt-
tatum, aut suppositorum; v.g. exercet … munus tutoris contra alie-
nos liberos, et… suos; tunc satisfacit ex iustitia sibi
ipsi ut tutori de bonis Patris, et liberorum suorum sine di-
versitate volunt. aut suppositi, ut manifestum est; ergo illa non
requiritur. Satis autem est, quod petrus operans realiter ut
tutor, nolit bona minoris tribuere liberis suis nec re-
quiritur alia dist.o, nisi illa diversitas iuris, quae est in
eodem homine, et sustinet moralem personam tutoris, et Patris.

§ Hinc. fit … personam Ubi quia homo,
posse satisfacere trinitati personarum; sic etiam posse … ipsum,
quatenus caput morale est quod sumi satisfacere pro iniuriis
sibi ipsi illatis velut homini particulari. Sic pariter vi-
dere est in rege, et gubernatore Reip., qui nomine regni aut com-
munitatis satisfacit sibi ipsi quatenus particulari personae, et

pe-

et peculiare ius hēt; curator fisci regi satisfacit sibi ipsi peculiare ius hēt: ergo sibi.

§ Dicesa Sol. dict° rōy satisf ad iniuria, iniuriam, obedientia etc. Rx. gr̃ae comm̃ iurgio ē galuer nat° tertiorum, quas proxime retulimus, supponens n̄ ut satisfaciens disquisit d et realit abeodem supposito ut ē creditor, cerni tamen dict° rōy: rō ē, quia predictus reduplicatus apellam supra formale seretrum; idest supra titulos creditoris et satisfacientis debitoris; sed hi tituli sunt realit distincti; neq̃ nullus ē creditor per eum titulum per quem ē debitor: ergo quotiescunq̃ aliquis satisfacit deo satisfacere alicui diverso iure, et titulo d, et realit: ergo falsum ē, quod dicta sit ad alterius præsita dict° rōy, et sola cognit° diversum.

§ Hic obit nota dictm rōy quam vulgo applicant pro re notata n̄ ea dictm rōy, sed realem, quomodo applicari solet: rō ē, quia hic terminus sudetermis hōō ut realis formalit reduplicat supra roaiū; sicut hōō ut aial reduplicat supra sensatm, quæ sunt notata; sed seretum utriusq̃ notati et alterius disquisit realit: ergo predicti termi asserunt dictm realem: certe cognit° cognoscens hoim ut roale, et ut aial cognoscunt formalia seretorum realit distincta et n̄ efficiunt dictm rōy, deinde nulla cognit° horum obiecta formalia realit distincta facit dictm rōy i sed cognit° cognoscens hoim in ordine ad roaiū, et in ordine ad sensatm hæc obiecta formalia realit distincta, ut dubitori n̄ pot: ergo n̄ facit dictm rōy. maior assumpta prium ē sine cuius intelligencia percipi n̄ pot quid sit dict° rōy. hæc obit.

§ Dicendum 2°. xpus dns habuit titulos plures, et ius diversum a Deo, rōē cuius illius supposing n̄ sit trinit

Dr etiam ipsi Xpto, ut hoi particulari potuit satisfacere ex iustitia: probatur quod diximus iuris Xpti dni proxime ijs de vitor ex dictis a proposito huius disputatione cap. 7. 8. et 9. quia quatenus homo erat Xpus habuit titulum dominationis liberum, quia non proveniebat a Deo sub rone dominationis; habuit enim super dnum morale suarum actionum, et fuit quasi filius emancipatus Dei; quod eius probatur. Secundo probatur, quia Xpus fuit caput morale omnium hominum, proinde iure cognationis potuit sibi satisfacere pro iniuria, et aliis, quae ab hominibus iniquis in passione sua male mulctatus fuit, sicut quaestor vel procurator regius sibi ipsi satisfacere pot ex. hoi particulari. Ex hinc sequitur non esse opus, ut dicamus cum Lugo, et aliis fuisse satisfactum soli Deo pro iniuriis personalibus Xpto dno illatis. Neque cum P. Suar. disp. 4. in 3ª parte sect. 5. dicemus negare Xpum dnum satisfecisse pro peccatis, quatenus specialiter erant contra humanitatem mi- nus opus est cum Granado tract. 1ª in 3ª parte tract. 2 disp. 4. sect. 3. nº 16. dicere quia transtulit Deus ius quod habebant humanitas Xpti, ut illi satisfieret in divinitatem, et sic soli divinitati fuisse factam satis. Superflua sunt haec dicta; nam Xpus dns quatenus caput morale humanitatis etiam satisfacere potuit suae humanitati ex iustitia, ut constat ex exemplis, et doctrina relata cap. 4. an satisfactio Xpti defecerit a iustitia, quia ab ipso offendente non est oblata.

Ex P. Suar. in 3ª parte disp. 4. sect. 6. in principio et eius sententia

tom. 6. cardiario 27. ex 1.° p[ro]p[ri]o p[ro]photico; statuit, q[uo]d ad iustitiam vindicativam, et punit[ione]m delicti ofensus habet ius personale [contr]a ofendentis personam et pro[pte]rea posit exigere ut sic n[on] hob, qui delliquit, puniatur: at [contr]a sicut evenire in iustitia commutativa, in qua finis iustitiae est restituere aequalit[ate]m int[er] duos: unde si restituant p[rimo] ea, quae ablata sunt, nihil amplius exigere pot; at in m[ateri]a famae, si detractor faciat quod alia persona maioris dignit[ati]s testificetur in faborem eius, cui detractum est ad nihil amplius tenetur detractor, ut docent comm[uni]ter DD.

§. Sed adversatur huic sent[enti]ae P. Lugo d[i]sp. 4. de incarnat[ion]e sect. 2. n.° 50. quia licet ad satisfact[ione]m pro pecunia, aut fama sufficiat restituere quod ablatum est, quia in hisce materiis iustitia se invendit aequalit[ate]m in pecunia, vel in com[mun]i opinione alienae probitatis, quod aeque per testimonium unius atque alterius aequali auctorit[at]e fulti stabilitur: non honor, ut docet P. Lugo eo quod testificat[io] de bina de aliena excelencia, quare iniuriis, et contumelia cum tollant testificat[ione]m debitam de aliena excelentia, fit, quod satisfaction[em] per se ipsum debeat exibere ofenderis, quin satis sit, quod reddatur hob moralis aequivalens. ex tota doctrina hac infertur quod licet satisfact[io] in m[ateri]a pecuniae vel famae fieri posit per alium n[on] ita satisfact[io] honoris; quapropter concludit, hic auctor satisfact[ione]m Xpti D[omi]ni. l. ex hoc capite n[on] fuisse ad rigorem iustitiae.

§. Praevidit hanc ra[tio]nem Lugi Suar. citatus, et etiam Ragusa, scilicet quia Xptus D[omi]nus potuit satisfacere pro nobis quatenus caput omnium erat, et sicut in Adamo o[mn]es peccavimus, ita in Xpto D[omi]no satisfecimus o[mn]es. Sed repugnat huic solut[ion]i idem Lugo dictus

quia licet Christus fuerit caput morale omnium hominum in
ordine ad merendum ipsis, et influendum in illos
at non fuerunt ita alligatae voluntates nostrae in Christo domino, ut
illius operationes censeantur operationes nostrae, sicut alligatae fue-
runt nostrae voluntates in Adamo, ideo cuius alligatione pec-
cavimus illius peccato.

Adde quod licet aliquomodo voluntates nostrae
fuerint alligatae, et refusae in Christum tanquam caput nostrum, ita
que moraliter dicamur absolute bene operari operatione
Christi domini. at licet ista cedamus, quae absolute cedenda
non sunt, ut vidimus supra citati: adhuc non, cum operationes condig-
nae Christi domini sint infiniti valoris, non possunt reputari
moraliter operationes nostrae; alioqui per illas iustam
possemus iustificari formaliter; unde per satisfactionem Christi
non satisfacimus condigne. Ex his non obstantibus persistendum est in so-
lut. Suar. quae nullo pacto impugnat dictis pro cuius rei no-
titia, et solutione argumenti advertendum est duplicem alligari volunta-
tem in caput. primo ad bene vel male operandum, ita ut quicquid taliter
operetur caput imputetur membris; et sic si condigne vel
congrue operatum fuerit. 2° solum in ordine ad aliquem actum par-
ticularem nempe ad contractum, et administrationem rei familia-
ris: hoc pacto procurator agit pro persona, cuius negotia
gerit, et ipsa persona dicitur agere; et tamen bonitas vel
malitia [illegible] procuratoris non tribuitur ei cuius bo-
na administrantur, ut constat ex lege ad [illegible] contra pro-
curatorem, [illegible] negotia negligenter gesta.

Hoc supposito
evanescit instantia proposita, quia si Christus fuit caput nostrum

ad

ad merendum, quia nos in ipso dicimur mereri, bene si dicamur mereri infinite vel condigne; quia hec ab infinitatis annexa est persone operantis, et haec volunt membrorum alligatarum. 2º modo bene etiam dicimur satisfacere moraliter pro peccato in Christo; nam quoties aliquis vices meas gerens pro me solvit, ego dicor moraliter solvere et satisfacere; ipse ecce quomodo stat optime quod dicamus satisfacere satisfactione Christi, et Christus pro nobis satisfaciat ex iustitia; quia dicamur bene vel male, et multo minus condigne s. infinite satisfacere illius operibus, et si peccato Adami peccaverimus cuius discriminis est fundatur in modo, quo alligati fuerunt nostre voluntates in Christo, et in Adam.

Ad id quod addebat Con. lugo dicendum, quando impotens est ad satisfaciendum, quia iniuriatur, aut quomodolibet infert, et alium obtinuit pro se agentem, sufficienter satisfacit ex iustitia pro iniuria illata: et ipse aut debitum testimonium prebet honori alieno: sic homo satisfacere non potuit pro se et ideo Christus dominus satisfactor et caput eius homini: sed potuit satisfacere ex iustitia: et sic satisfactio exhibita fuit ab ipso offendente moraliter, bene si realiter: moraliter enim operatur in his rebus non realiter. inferius dicemus, qua virtute magis fuerit Christus ad solvendum debitum alienum. Cap. 3. examinantur aliquae conditiones iustitiae ad satisfactionem Christi domini.

§ Superest 3a conditio satisfact. ad rigorem iustitiae, ut scilicet illam creditor repellere, aut reiicere nequeat. Quod obligatur admittendi satisfactionem Xpti Dni pro nobis ex eo quam plures illam a rigore iustitiae relegant, quoniam creditor nimirum Deus non tenebatur illam admittere. = Neque obstat alligaverunt, seu quod, qui ex eo Deum docuerunt obligari ad admittendam satisfact.em Xpti Dni, quia voluntas Dei non potuit discidere, aut discordare a volunt.e Xpti: Non obstat quia ex ipso solo praet. non potuisse offerre Xptum satisfact.m Deo nolenti eam admittere non potuit ad iustitiam satisfacere. Satisfaciens quippe ad iustitiam vel invitum cogere pot. ut admittat. Praetendamus per impossibile voluntatem Dei posse opponi volunt.i Xpti (hoc supposito statuendo ad quaestionem) in eo casu posset Deus repellere satisfact.m Xpti, et consequenter illa non erat ad iustitiam.

§ 4a p.te huius disp.s docuimus stare optime satisfact.m iustitiae cum libera admissione eiusdem satisfact.s ex parte creditoris; praesertim si res debita erat duplici titulo, vel debet duplex debitum quorum quodlibet sit viginti aureorum v.g. ibi diximus istum cum alteram nullam admittit creditor liberaliter satisfactionem, quae non est ex iustitia: consequenter diximus promissionem. s. pactum de re admittenda, quae fundat satisfact.m non minuere iustitiae rigorem, dummodo aequale reddatur in solutio, atque fuerat debitum: sicut ex volunt.e liberali parcendi, vel

Ver

vendendi non minuatur rigor iustitiae in contractu; ergo satis est ad iustitiam, quod post pactum reale satisfactio admitti non possit.

§ Ex his fit apertum assertum P. Suar. per quam statuit in praesenti, ut actio sit iusta non requiri, ut obiret propriam iustitiam quod oblata satisfactio non possit reiici a creditore esse debitum absolute loquendo, proinde eam conditionem non obstare quominus satisfactio Christi Domini fuerit ad rigorem iustitiae esse veram absolute loquendo. nihilominus exemplum captivi, quo utitur Suar. non est ad rem, ut bene docet P. Vasq. disp. 9. cap. 2 et B. P. Lugo disp. 4. num. 16. quia pro captivo debetur pretium ex contractu, sed sine aliquo contractu debetur satisfactio pro iniuria.

§ Et totam

Bene singulis applicamus et doces illius ad propria quo certius ostendimus. 1°. ex quadruplici capite potuit dici quod satisfactio Christi oblata pro nobis potuerit a Deo reiici, et non admitti. Primo quia non offerebatur satisfactio ab ipso, qui erat reus, nec ab alio, qui eandem personam moralem cum debitore constituebat. 2°. quia oblata satisfactio non erat de bonis offendentis, sed potius creditoris; quia Deus nihil de novo acquisivit, neque ditior factus est operibus Christi. 3°. quia opera Christi Deo debebantur titulo creatoris, et supremi Domini proinde quod alias erat suum vindicare poterat. 4° quia satisfactio integra creditoris sumebatur, et sicut gratia potuit denegari, sic et satisfactio absolute refelli potuit.

§ Nunc igitur in praesenti abstrahendo a privatis, et particularibus causis singulis supponimus satisfactionem Christi Domini potuisse absolute non admitti a Deo (statim examinandum est quo speciali titulo

potuit admitti s. non sive ex hac, sive ex illa causa. hoc supposito nihilominus satisfactio opposita fuit ad iustitiae rigorem. Pro harum assertionum conciliatione notandum 2°. haec duo non esse opposita. executio iustitiae satisfacientis supposita obligatione secundum substantiam, et circumstantias omnes non potest non admitti. executio iustitiae satisfacientis quae non obligat secundum substantiam et omnes circumstantias potest non admitti; perspicuum est subiecta harum propositionum esse diversa; nam 1.a loquitur de executione satisfactionis quae taliter obligat, ut non sit liberum mutare substantiam vel circumstantias quia debentur omnia. hanc vero satisfactionem oblatam non posse repelli aut non admitti est manifestum, quia nihil offertur, quod non debetur, nec quidquam debitum quod non offeratur, et offerens adimpleat omnino solutionem debitam; ergo qui reddit domino idem Pallium quod abstulit sine ullo damno emergente ex ablatione, repelli non potest etc.

§ 2.a propositio assumpta tenet pro subiecto executionem, quae secundum substantiam est iusta et debita; at in aliqua circumstantia .s. modo non est debita, ut qui habet duplex debitum diversis temporibus quodlibet aureorum centenorum; si ex voluntate creditoris solvat centum pro posteriori debito et non pro priori; hic substantialiter satisfacit exequitur quae iustitiam; nihilominus secundum modum non debebat omnino solvere quomodo solvit, nec tenebatur creditor absolute admittere, hoc fit manifestum in eo, qui restituit aequivalens pro re ablata, quia non tenetur statim creditor admittere eam satisfactionem aequivalentis, imo extollere per particularem aestimationem rei suae, cuius ratio est, quia debitor non exequitur iustitiam in eo casu qui non obligabat secundum substantiam et omnes circumstantias.

ro

§ Rō a priori pręfacta doctrę ē quia qđ iustitię creatori non obligat secundum oēs circumstantias in quibus exercet actus, exercetur necessario aliqđ non obligatorium; et qđ quoties exercet aliqđ non obligatorium liber ē creditori illud admittere vel non: ergo quando non obligabat ad oēs circumstantias actus pot actus exercitus in illis circumstantiis reiici. s. admitti ā creditori. neq universim qđ quod non subsequet ad obligatm manet liber tum creditori, tum debitori, immo et ipsa obligatio libera ē quando res tota ipse tempus dependet ā pactis voluntarie initis, vt pt in contractis. § Hinc sequitur quod falsum plane assumit alt. 1019. toto huius dispo discursu, nempe universim quod nulla satisfactio iustitię pot pendere ā pacto, seu volūtate, creditoris; neq hę in executione iustitię, cuius substantię oēs circumstantię debentur, vbi vm sit vt visum ē, omnino quando subiacet executioni ē iustitię, quod occurrentes oēs circumstantię non debentur, quod contingit fere in oibus satisfactionibus humanis pro iniuria et damno dato; pot mandari executioni pactis iustitię licet cum potestate creditoris ad reiiciendum s. percipiendum deinde circa admissionem actus. Potuit igitur Deus absolute et independenter ā pacto non admittere satisfactionem Christi Dni pro peccatis humani generis quia potuit non admittere Christum vt curatorem, et caput morale pdicti generis humani, vnde potuit exigere satisfactionem ab ipso hoc peccante; interposito. a. pacto, satisfactionem admittere non pot, neque vale paciscitur —

minuit iustam satisfactionem quoad debitam; bene non arguit intercedere aliquam circumstantiam quae debebat haberi, nec poterat postulare Deus.

§ Ex dictis huc usque manet responsum ad illud caput generale dubitari solitum an satisfactio Christi deficiente a rigore iustitiae quia Deus potuit non acceptare illam; Et adhuc manet alia difficultas an deficiat a rigore iustitiae satisfactio Christi Domini quia Deus potest non acceptare illam. 1. ergo capite quod actus satisfactionis computentur in bonis Dei creditoris. creditor autem non tenetur admittere satisfactionem quando haec fit per bona sua non debitoris ergo ex hoc capite non est satisfactio iustitiae, cuius est haec 2a conditio, quam in praesenti suscipimus examinandam.

§ Si Deus praecedente pacto contractus, et bona quae satisfit dicant, et sint propria Christi Domini hoc reicit 1o quia Deus non potuit absolute alienare ius, et dominium quod habet in bona creata, nec renuntiare potest suo universali dominio. 2o etiam si renuntiaret iuri suo, id tamen perinde foret, ac si Deus ipse dicta bona, et actus tribueret Christo Domino liberaliter, ad eo fine ut satisfaceret; Et hoc est remittere debitum gratuito ergo non satisfecit ex iustitia; rogo enim quid est aliud remittere debitum, quam si Petro debenti mihi centum tribuam illi alia centum ex hoc fine ut mihi solvat? profecto perinde erit ac sine circuitu, et plane remittere illi centum quae debet: ergo pariformiter satisfactio Christi nihil differt a liberali donatione debiti, proinde non est satisfactio ex iustitia.

ad

§ Ad difficultatem breviter respondeo omissis aliorum solutionibus quas impugnat Card. Lugo disp. 4. citata sect. 3. actus satisfactorii Christi D. fuerunt sub dominio physico Dei, non adeo, et partiali, quia praedicti domini physici titulum fundat concursus universalis Dei, qui est realiter partialis: ex pacto ... Dei cum Christo redemptore humani generis, et sub ... alio quasi contractu cum hominibus, relictis in manu ... sui unitos iis quae ... personalibus auxiliis, ut ad maximum gratiae et gloriae sublevarent, maneret plene et perfecte praedictos actus sub dominio morali Christi domini, quare satisfecit ex rigore iustitiae bonis propriis, et qui moraliter non erant sub dominio creditoris. iam manet explicatum in 2.a parte huius disp. quid ~~...~~ ~~dominio Dei creditoris~~ dominium morale, et quomodo Deus non obtineat illud in omnibus actibus creatis.

§ Solvitur ad quod affert negotio per inde esse, aut si haeres Deus ... Christum ... liberaliter illi condonaret debitum quod contraxerant homines; atque admitto per inde esse remittere Petro debitum, ac donare illi pecuniam sufficientem eo solo fine, ut debitum persolvat; si creditor donet Petro liberaliter centum, cum ea indifferentia ut solvat, vel pro libito ea centum dispendat, in hoc casu si Petrus ex mera sua benevolentia exsolvat illa centum pro debito; quis negabit satisfacere ex iustitia? Ergo quamvis Deus donaverit liberaliter homini aut Christo domino actiones suas dummodo cum ea indifferentia donet ut scilicet satisfaciat, scilicet non satisfaciat non oberit satisfactioni ex rigore iustitiae atque donatio.

§ Si dices cum Patre Lugo supra citato numero 24. etsi fateamur opera Christi domini esse in bonis Dei creditoris, et hunc haere illarum dominium morale, nihilominus

potuit Xpus satisfacere per suos actus ex iustitia quia debitor satisfacere pot dando aliqd, quod alius potest sub dnio creditoris, v.g. lesit dnum suum infamando vel inhonorando, et satisfacit pro hac iniuria ipsum dnum de in cessu laudando et honorando; et si eadem hec laus potuerit vindicari, et repeti a dno iure dnii: rō a priori est, quia iustitia, et satisfactio intendit ut lesus, et iniuria affectus n̄ habeat minus iur suis bonis, quā si lesus n̄ esset, ipsi hoc sequibile e quamcumque satisfactio offerat q alius in bonis suis habere potuit debitor. ecce quomodo pot homo Deo satisfacere ex iustitia per eadem bona, que iure dnii poterat repetere Deus; etsi homo lesit non honorando Deum, satisfaciet honorando.

§ Non hec n̄ satisfaciunt difficultati, nam omnino impossibile e ex rigore iustitie fieri satisfactionem per bona, per que fit sint creditoris et potestatem moralem habeat pro libito illa sibi vindicandi. Pro inde falsum e assumptum quod assumit hic autor et falsitatem de facili suadeo ostendi casu in cuius resolutione n̄ e dubium: servus, qui furatus e pecunias dni sui n̄ satisfaceret ex iustitia per opera debita eidem dno suo, ut si furatus e centum et dno exigente fructus omnium omnino operarum inquibus se exercet servus, demum hunc extra ordinariis vigilijs lucratum alia centum nunquam satisfaciet per ista centum pro furto admisso. minime gentium: falsum igitur e prium assumptus, et ratio illius a priori; licet quod satisfactio intendat ut n̄ minus habeat dnum in bonis reposita lesione, quam si lesus n̄ esset.

ad

§ Ad 2m assertum de honore dicendum: si servus coram iniuria affecit dnus, nulla act. servi, vel servi, hoc e quod sit sub potest. dni satisfacturum pro iniuria; alii si fueratusse aequm. S. detraxit dno publica murmurat. illum difamans, utique satisfaciet restituto aequo, et retractando q dixit: ob disparitatis e quia ob initium furtus se resultat in dnio ius, ut ille n aequum restituat et sibit in difamare delator illa n infamato; proinde eius restitutis satisfit: at longe diversa re in satisfact. pro iniuria pecati coram Deo admitti; quia hæc requirit dignitatem in satisfaciente, et quod satisfact. sit de bonis creditoris, et æquivaleat illato damno.

§ Ex dictis concluditur requiri ad iustitiam, q bona ex qq fit satisfact. n sint sub dnio morali creditoris; q debitoris et sub aliquo physico titulo eiusdem, ergo fundetur radiceturque morale dnium: hoc utrumque reperitur in Xpti satisfact.; nq act.s ipsius n subiit sub dnio morali Dei; q solius Xpti, et tale dnium morale fundatum in speciali dnio physico, et promotione da. ut explicatum manet.

Caput. 6.um

Duæ extremæ conditiones iustitiæ bene explicatæ, et repertæ in Xpti satisfact.e pro ocasione dispos.

§ Condit.o 6. satisfact.s æquam supra proposuimus, e quod fiat ex aliqo debitis creditori; si n debeant bona alio titulo pot illa sibi vindicare creditor, et n admittere ad rõem satisfact. Insuper duplex iustitiæ debitum n pot unica solut.e extingui; eg. debes Po centum ex æquo empto, et debes centum ex damno illato illi; n solvis utrumque debitum reddendo centum, nisi forte debita sint inter se subordinata, ut si promitteres pauperi centum, isque acceptet, et subinde vaugos redderet eidem pauperi q promisisti, solvendo manes liber ab utraq obligat.e q invicem sunt subordinatæ.

§ Difficultatem facit hic conditio in satisfactione Christi Domini ad rigorem iustitiae quia actus Christi debebant Deo titulo Domini universalis, qui exprimitur in omnes creaturas unde eo titulo praedictos actus sibi vindicare poterat; ergo per illos non satisfacit Deo ad rigorem iustitiae; neque argumento satisfaciet qui dixerit opera Christi esse infiniti valoris ac propterea per ipsa posse satisfieri innumeris debitis; quia non reperitur in aliis satisfactionibus valoris infiniti; unde mirum est; quod praedicta conditio requiratur ad alios satisfactores non vero ad Christi satisfactionem. Consequentia quia satisfactio Christi tanta quanta est debet Deo titulo Domini universalis, et hoc debitum exhaurit totam satisfactionem Christi etiam si sit infinita ideoque non reperit, quod satisfaciat aliis debitis; nec infinitis acceptionibus exhauritur infinitum.

§ Ad propositam difficultatem respondetur Christi opera Christi Domini non esse sub dominio morali Dei quando actu offerunt ad satisfactionem ut dictum est cap. ante quapropter Deus praedicta opera morali iure exigere non potest, sicut artifex qui produxit scamnum venditum vel donatum alteri nullo modo potest illud sibi vindicare, etsi physice occurrat ad illius productionem; similiter Deus ex pacto alienavit dominium suum morale actionum liberarum, et illud transtulit in Christum; ex quo sequitur quod opera illa moraliter loquendo non erant Deo debita ex titulo physico creatoris, praeterquam quod habuit Christus Dominus titulum etiam physicum proprietatis, licet non adaequatum ad suas actiones unde adaequate illos sibi vindicare non poterat Deus.

§ Secundo dices cum Lugo disp. citata sect. 3 n. 2. etc. si demus opera Christi fuisse alias debita Deo titulo etiam moralis dominii, nihilominus potuit satisfacere ex rigore iustitiae per eadem opera; quia licet potuerint exigi actu a Deo, tamen non exiguntur et satis est ut per illa potuerit satisfieri ex iustitia; ex eo explicat hic auctor suam sententiam. Deinde aliquem

ā ma

a manu obligari ad transcribendum libros quoscumque ego ab ip-
so petiero. Pone hunc furto a me librum restitutum, et per-
didisse, omnino satisfacit ex iustitia si librum deperditum trans-
cribat, et mihi tribuat quia liber ille transcriptus aliter
a me exigi potest, non actu, et proxime non petebatur; sicut opera
Christi Domini licet exigi possent a Deo, at actu non petebant; quare
per illa satisfieri potuit ex iustitia.

§ Sed displicet prorsus haec
doctrina, quamvis videatur placuisse aliis doctis recentioribus proinde
statuo per aliqua debita proxime seu remote, et quae sunt sub
dominio morali creditoris non posse satisfieri ex iustitia. Propter
dicta doctrina refutatur. Rogo an qui potest exigere rem suam
non exigendo cesserit iuri suo vel non? si primum, non est dubium
creditori ex iustitia posse satisfieri, quia cedens iuri suo
intelligitur illud transferre in alium; si vero non cedit iuri
manet dominium rei suae, et illa ad satisfaciendum ob-
trudi non potest; exemplum quod afferebant amanuensis pa-
titur eandem difficultatem, atque impugnatur ideo; quia trans-
criptor cum offert mihi librum, vel reparavit actionem
a me factam ad exigendum librum vel non? si dicas
primum manet dissoluta difficultas, ut constat, siquidem iuri meo cessi.
Si secundum datur obligatio restituendi: et exemplum ad rem non est.

§ Ultima conditio satisfactionis iustitiae, quae iam
capite superiori licet obiter et in quo tacta est, hic aliquanto
maiorem expostulat declarationem, ea est quod satisfactio
non fiat per accepta a creditore gratuito, quia per
inde est satisfacere per collata accepta atque per donatio-
nem debitum remittere. Loco citato diximus satis-
factionem iustitiae posse aliquando fieri de acceptis gratuito
a creditore sine obligatione illa expendendi in solutionem
debiti. at in communi sententia docente incarnationem ubi facta

fuisse in remedium peccati, et si peccatō nō fuisset exercendam, id locum here minime posse videtur; quia grā redemptoris, et unio hypostā tributa fuit nē humē xpti Dni, ad id solumodo ut redimeret hoēs; ergo pdicta grā nō ē anter facta, aut independent ā solut delicti.

§ Ex his pxime dictis manet sufficient reiecta soluto, quam conant adhibere P. Suar. disp. 4. de incarnt sect. 6. § verū id ita illa dicit. n. ibi grām unionis fuisse antem, et independentem ā solut delicti, id onī falsum esse videatur; nq in ipsa grā ē involuta soluto, qa facta fuit grā cum debito solvendi. Et quia ipsa opa xpti Dni sunt donum Dei in actu 2o quia pveniunt ab auxilio ogruo, et ogruitatis scia moralis, loqo prohibita fuit ex fine solvendi peccatum, et sine pdicto fine nō fuisset oferendum auxilium in circunstantijs ogruis; ergo etiā ex hoc cast soluto xpti Dni involuit grām creditoris.

§ Omissis aliorum solutionibus, nec insistendo ijs, quę cast pcedenti insinuavi, vlt grām factam unionis xpto Dno ita anter quod pro suo libito poterat admittere se in caput, et redemptorem humi gs, eligi vel nō, unde si loquamur de grā unionis vel de auxilio ogruō ad operatōm actualem utranque grā fuit ants, et independens ā solut debiti; quare pdicta grā nō impedit iditam iuris. ad id quod afert de dependā incarnatōs ā peccato, dicendum quod quatenus ē execut finis decretum incarnats, fuit dependens ā peccato; et prout ē intentō redemptōs in actu 1o. scilicet; incarnatō nō ē dependens ā peccato, ut inferius dicemus, hęc. a. intentō satis-

ut

ut grã minorij sit artis adi soluem debiti, neq proinde solvet Deus, acsi remitteret peccatum, cum sõ debeat quod satisfo in actu 1º. ut nõ homõ liberetur, et solvat pro peccato delicto.

§ Ad id quod afert de auxilio congruo dicendum e tale auxilium quantum auxilium e actu adeqe artis; congruiam involvere ipsam actualem soluem delicti praevisam, et verum liberum voluntarij; quare ipsa soluo delicti in se actualit, et adeqe nõ e donum dei datum, siquidem e cooperato creaturae, nam e quod sine dono, et auxilio anti nõ daretur talis operatio et soluo delicti, nam posito dei auxilio anti et di gra praeveniente a Deo liberum fuit soluere pro peccato vel nõ; q nulla grã, vel auxilium artis involuit soluem debiti quod necc erat, ut soluo exerceretur a pñe iustiae. Supponit haec respo doctrinam com inter nostros de congruit auxilii aliter explicanda.

Disput. 3ª

De impotentia purae creaturae ad satisfaciendum Deo pro peccato mortali vel veniali. — Caput. 1m.

Praemittuntur aliquae DD sententiae

§ Cum inter orentiores scholasticos inclaruerit maxime plures dispo ob dificiles, quas amplectitur quaestio de ea sola integrum instituere tractatum decreveram, sed postea operae pretium e illam hic subnectere, et ad brevitem revocare nam ad neceitem incarnationis pertinet scire an vires nõe creatae coalurgant ut munitae auxilijs supernalibus et pro sua omni hypostea potuerint satisfacere pro suo peccato mortali; aut

veniali, et ex alia parte necessarium est ut nos colligam, gravissimos difficultates quae suppetunt tractandas.

§ Pro dispositione supponendum aliud esse mereri de condigno remissionem peccati mortalis aut venialis, et aliud satisfacere pro tali peccato; meritum quippe non exigit aequalitatem adaequationis cum eo, quod meretur, sed solum postulat quandam proportionem, ut actus amoris Dei, quo meretur in via claram visionem Patriae non est aequalis in dignitate physica seu morali cum ipsa visione Dei. Conformiter satisfactio, qua quis se submittit illi, quem affecit iniuria debet in genere satisfactionis esse aequalis iniuriae.

§ Omissis aliis differentiis inter meritum, et satisfactionem proxime proposita de aequalitate necessaria unius et alterius proportione sola sufficere debet quoad praesens attinet, ut dicamus posse puram creaturam gratia supernaturali praeditam constitutam caput morale hominis gratiis et mereri alii remissionem peccati mortalis, et exinde non sequitur posse puram creaturam satisfacere pro suo mortali: ratio est quia meritum non postulat adaequationem, perfectam quae aequalitatem, sed solam proportionem ut visum est: satisfactio autem aequalitatem perfectam ostendit; propterea quoque meritum decrescit tempore ex humilitate merentis, satisfactio vero ex vilitate personae satisfacientis deprimitur semper.

§ Subnotandum est advertere dici a nobis posse puram creaturam mereri alteri de condigno primam gratiam non sibi, imo sibi nemo mereri potest praedictam primam gratiam. Ratio quia principium meriti non potest cadere sub meritum, et quaecumque mutua prioritas est prorsus impossibilis, ut notum est philosophantibus; sed si aliquis sibimet ipsi mereretur primam gratiam principium meriti caderet sub merito, et daretur mutua prioritas: contra aliquid esse suppositum, et praerequisitum ad se ipsum simpliciter, haec. Non ignoro fuisse aliquos recentiores, qui docuerint dari primam gratiam alicui a Deo cum potentia eliciendi actum, quo quis promereatur primam gratiam et hoc

apse

appellant meritum in spe; sed hoc genus meriti a nob. ut semel tum in solentima, tum alibi dicebatur, interim videndus P. Ob. qui istud genus meriti satis refutatum dat.

§ 2.o supponendus aliud esse quod quis satisfaciat pro culpa aut peccato, et aliud longe quod pro pena debita culpae satisfaciat. Ius satisfact. genus exigit voluntarie aliquam submissionem, et oblationem, quia quis sponte sua satisfaciat culpae longe secus pro pena quae remanet, et initio satisfieri pot. ut constat ex dolabus penis inferni, vel purgatorii sustinentibus; quae etiam nolentibus exigitur vindicta penae. Igitur praecipue agimus in praesenti de satisfact. pro culpa, an ei per opera potuit crea; nec loquimur de satisfact. pro culpae pena, lt ut mox videbimus in P. Vasq. sententia praecipua disp. revocari videatur ad aliquam penam ex peccato liberta, pro qua pena nequit satisfacere pura crea; et si pro reliqua culpa abunde satisfacere potuerit Christus eam sententiam.

§ His praenotatis dico sit DD. celeberrimus sent. hisce diebus in scholis, ut alias omittamus, nunc minus receptus. 1.a posse puram ream rodlim. s. angelicam gra, donis quae supernalibus afflatam, reclusa vi unione hypostat. (hoc pacto cum praesenti puram ream usurpamus) satisfacere pro suo peccato mortali. ita P. Vas. disp. 2. de incarnat. cap. 5. relatis pro se multis antiquioribus Scholasticis. Vasq. sequunt de more Tarsp. Ster. Meratius, et non pauci recentiores Complutenses. Fatentur hi DD. quod lt pura crea pro culpa potuerit satisfacere, non vi pro tota pena, quam per peccatum originale, et mortale contrahunt hoes condignitatem carendi auxiliis grae: quia nemo ut ait videmus pot sibi promereri 1am gratiam, et auxilia illius; igitur nemo pot satisfacere ad aequalitatem per opera supponentia auxilium grae.

§ 2.a sententia huic adversaria docet etsi remittat de debitum carendi auxiliis supernalibus, et quamvis supponat omnia externa donis naturalibus, posse satisfacere ad aequalitatem pro suo peccato mortali.

Multipliciter defendi solet hec sententia in 1.o ex eo, et nulli illam defenderunt quod peccatum mortale habet malitiam infinitam, quia quanto maior est Deus, qui peccato offenditur, eo est offensa gravior; sed Deus est infinitus; ergo peccatum in ratione mali est infinitum. Ita defendere, et docere videtur predictam sententiam Caiet. 3.a p.te quaest. 1. ar. 2.o et expresse Aegidius de Koninck disp. 10. de Sacramento penitentiae dub. 2. P. Thur. disp. 10. de Incarnatione sect. 4. et non nulli recentiores.

§ 2.o alii etsi subiective, et intensive peccatum infinitum negent, non obiective esse infinitum docent cum D. Thoma 1a 2ae quaest. 87. art. 4. et nihilominus eius satisfactionem posse adhiberi a pura creatura inficiantur. Nondum vidi aliquem qui ex eo principio quod peccatum sit obiective infinitum dicat satisfactionem pro illo esse impossibilem pure creature non recurrendo ad dignitatem offensi, et offendentis; sed posset aliquis insistere huic vie, et asserere peccatum esse infinitum obiective, quia avertit omnimodo a summo bono, et regula rationis, et quod magis est tendit virtualiter ad destructionem Dei quantum in se; sed satisfactio quecunque exhiberi potest a pura creatura non tendit etiam affective ad dandum Deo existentiam, immo talem existentiam supponit, ergo aliter est peccatum obiective infinitum atque satisfactio. Proinde pura creatura, que ledit, et offendit Deum non potest satisfacere pro offensa.

§ 3.o alii, repudiata quacunque infinitate peccati, ut prorsus inutili ad stabiliendam conclusionem ex eo affirmant puram creaturam non posse satisfacere pro suo peccato mortali, quia tali peccato offenditur Deus, et offendit imperfecta et limitata creatura; quapropter cum ex dignitate personarum offense, et offendentis vilitate crescat dignitas culpe in ratione culpe, fit nullam pu=

puram creatam posse satisfacere pro suo mortali, quia dignitas culpæ sub ratione talis manet in superiori ordine: dignitas autem satisfact. est in inferiori: minus est in quos sententias, et quas varie explicent DD. hanc eorum rationem. videndus Suar. relatus supra, et Vuadingus disp. 1. de incarn. dub. 3.

§ Ultimo loco omittenda non fuit desensio Cenhugo qua tuetur 1ª sententiam relatam disp. 5. de incarn. sect. 4. ubi et ex magnitudine dei offensi inferat impossibilitatem satisfact. exhibendæ à creatura pro suo peccato mortali: at ibi vix non desistit. talem dicit esse deum offensum, ut offensa in prudenti estimatione nulla satisfact. purgari potuerit, et dignissime eius postulare rigorem, nec vilescat, aut minoris reputetur offensa dei, si finita satisfact. creaturæ posset compensari iniuria peccati, daretur ocasio ut homines laxarent habenas ad peccandum. oblata autem infinita Xpti satisfact. satis gravia esse vulnera cognoscamus, pro quibus necesse fuit vulnerari, ut decebat S. Ber.

Caput. 2um.

Eligitur verior sententia et ratione à priori pro illius prima pars. —

§ Ex relatis sententiis 3. veriorem esse existimamus quæ docet puram creaturam pro suo peccato mortali non posse satisfacere, idque etiam si peccatum mortale sit finitum in ratione offensæ: proinde hæc sit 1ª. concl. et prior resolutionis pars ea militat pro Scotus in 3º. dist. 20. quæst. unica, et in 4. dist. 15. quæst. 1. et pro Aureolum in eodem 4. ar. qui omnes docent satisfactionem puræ creaturæ per se acceptari à Deo ut æqualem peccato mortali: sic iste est. est pro P. Aur. aliorumque recentiorum innumeros antiquiorum pro ea referentes, qui ex eo ob docent non posse puram satisfacere pro suo mortali, quia tale mortale est infinitum in ratione peccati: si autem semel reputetur finitum nihil obesse

qcominus pura crea poterit satisfacere pro illo, et etiã qd PP. Vasq. suos que asseclas, quatenus doct sublata ab hoc pena carendi supernalibus, posse deinceps purum hoiem pro materiali satisfacere ex aliquibus cl. Coss et DD.bus sentiã, quos magro nõ adverit Suar. et coiter rentiores qui ab invicem in illius prat. et defendi modo dissident. Nos roem a priori ll.ris in hoc casu proponemus ad eam que revocabimus alias cõi proponi solitas, et casu ca. adhibita dist. ab huius sentã DD.bus aliquot dissentari sumus.

§ Pa. cl. proposita roe efficaci generaliter a priori. gravitas iniurię cuiuslibet spectanda est secundum magnitudinem iuris, quod laeditur absolute loqo.; sed ius Dei, quod laeditur pecato mortali tale e, et talis ordinis ut nulla satisfactio creę execrari poterit; ergo a nulla pura creo condigna pro illo satisfactio adhiberi pot. Maior syllogismi asumpti e prium firmissimus, et maxima notitudinis in mã satisfactionis, sive sermo sit de iniuria reali, sive de personali, ut bene expendit Vasquez citatus nº 50. et explicat exemplo cum pauperis artificis, cui vnl cum aufertur instrumentum quo victum, et vitam alebat, eo maior irrogabitur iniuria quo strictius erat ius ob nesciem instrumenti, sicut maius e ius quod Dns, et Pater habent ad obsequia servi, et filii propa maior e horum iniuria.

§ Minor asumpta pr. ius Dei e omnium supremum et strictissimus ut ei prestetur obsequium, et est n. supra ius dni qua servorum et supra ius Patris q filios, et sic et supra ob- ius creatum, unde crea laedens tale ius Dei summam irrogat iniuriam, atque excedit supra omnem iniuriam creatam, et nulla creę satisfactio compensari pot, quia infra illam e quęcunque satisfactio creata; sicut quę liber-

tus

iniuria. res hæc explicatur facile proposita rati exemplum iniuriaque fiat Patri ad suo filio vt ea deleatur necesse est quod ponat satisfact.º adequare læsionem et pensare grauitatem iniuriæ paternæ, et tibi vt satisfaciat iniuriæ irrogatæ Deo per seruum; si igitur nulla act.º creata æquare pot. læsionem iuris Dei læsum, sit certe iniuriam peccati mortalis esse superioris ordinis quem nulla satisfact.e sua adequare pot. creatura.

§ Hanc rationem oppositam existimamus primeuam et genuinam a priori cuius traditæ ad quam reuocari debent reliquæ omnes. Id huius sententiæ, siui fauore ostare velint, quam breui illarum enumerat.e demonstro. Cuius vero quæ asumit opera hominis puri esse exiguum seruitium respectu Dei, offensam esse maxime ratione infiniti Dei offensi. ita intelligenda est, vt velit opus puri hominis esse exiguum obsequium comparatum cum iure Dei, quod peccato læditur; quia satisfact.º comparari debet cum iure læso non cum persona offensa, vt dignoscamus illius æqualitatem quam pro. pot. satisfact.º esse adequata cum iure læso. Si multum distet, et inferior sit quam persona offensa: ergo. hæc vero vt totum habeat reuocanda est ad supra traditam a nobis, aliter nullius erit momenti, vt si quis è contrario hoc pacto argueret malum offensæ comparatum cum bonitate Dei exiguum esse ergo pro illa pot. satisfieri. nullus est argumentum valet.

§ Aliarum vero quæ generaliter doctores comparare nituntur asumit quod peccatum mortale continet infinitum demeritum, omnis gratiæ, et omnes actus puri hominis quantumuis multiplicentur non possunt demereri eum gratiam. Id quippe gratiam mereri non possunt vt dictum manet. ergo peccatum excedit omnem satisfact.m hanc rationem obijcitur aliquo audiui satis docto ad defendendam sententiam relatam; sed quod petit principium, nisi ad nostram rationem reuocetur. in id probandum erat peccatum mortale continere demeritum

cuiuscunq grae. aliud e illam excludere, aliud demereri; sic unione hypostatica [illegible] demeretur per se peccatum veniale, licet ex illo sit impossibilis. videndus P. Salles 1a 2e qu. 87. trat. 13 disp. 13. sect. 7. 7o denique peccatum demereri omnem gratiam: at vero pro parte, quod punitus homo idonato debito carendi gratia pot deinceps equalem exhibere satisfactionem ut docebat P. Vasq.

§ Aliter ergo fieri debet, aut certe reformari predicta pro ipsius quia peccatum mortale e offensio supremi creatoris ita grave euadit, ut excludat omnem gratiam vel saltem s. demeritorie, et exinde valeat ab effectu d[illegible] nobis debet ro offensionis qua peccatum mortale excludit omnem participationem Dei; cum nullus alius actus pure creaturae eo surgat ut omnem gratiam iuri suo s. demeritorie sibi adnectat frigus v.g. quod excluderet omnem et quemcumque calorem magis habet in roe frigidi, quam calor in roe calidi, qui secum admittit frigiditatem. similiter arguitur a posteriori: gravitas peccati mortalis ex ante in hac roe assumpto, et ex predicto 1o argumento a priori, ex hoc effectu a posteriori arguimus peccatum in roe offensae, multo amplius distare quoad intensionis, quam quilibet actus purae creaturae habet in roe submissionis; quia excludit peccatum subiectionem debitam creatori, quae subiectio redintegrari, et adequari nequit a pura creatura, quod sufficienter ex premissa roe colligitur a posteriori.

§ 3o docent communiter DD. huius sententiae cum P. Suar. nullam puram creaturam posse satisfacere pro peccato mortali eo quod offensa peccati ad Deum e in superiori gradu ad quod nunquam pertingere pot valor satisfactionis exhibitus a pura creatura. sic nulla visio creata quantumvis excelsa pot attingere ad visionem claram

Dei

Dei. nullæ divitiæ, quamcumque ingentes possunt comparari, aut appretiari bono vitæ. 7o hæc quæ satis vulgaris est in sententi q.t n. prob. id q. assumit nempe peccatum mortale in ordine superiori esse ut ad Deum attingere queat supra creat. pro id. a. repetenda est tradita a nobis 7o a priori, ex qua id ars assumptum facile primis Dei, quod iniuria peccati læditur est supra omnes eius creaturam, et quæcumque creat. satisfactio so. pot. exequare ius creaturam læsum; n. Deus etc.

§ Explicatis aliorum omnibus rationibus ad soluendum n. Cl. superest so. ut eandem n. roem a priori paulo ulterius expendamus considerato peccato mortali contra Deum; illud suscipit argum., tum ex distantia extremorum, ut ex offendentis vilit., et magnitudine Dei offensi tum etiam ex strictissima obligat., qua omnia n.a Deo debemus e contrario considerata satisfact. puræ creat., et distat, et improport. extremorum sup. decrementes nempe ex vilit. offerentis, et illius dignit., cui offertur tunc præcipue ex multiplici creat. obligat. minuitur, q. fere utrarumque in extremis pungit eo consurgit satisfact. ut quæat grav. peccati mortalis, ut manifestum est cuilibet consideranti. Hic quomodo gravior peccati est in ordine superiori, ad quem n. pertingit satisfact.

§ Opponunt aliqui nonnullos a posteriori prædictam roem, quia ex eo peccatum mortale condigne meretur carentiam amplissi condigni visionis beatæ, et inflictionem æternam supplicii quia est offensa gravis creat. adversus creatorem: ac etiam pari sibi n. meretur absolute gram; et sub condit. si hoc decedat similis in gra, tum q. condit. nullus hominis de condigno mereri pot. ut colle theologi docent, et sic ex eo fit apparens, q. Deus de facto ultra condignum merita hominum afficit, comprehendo qui aliquis mercatur perseverantiam finalem, et gram absolute p.o peccatum,

& dicueretur absolute tum gratiam, tum gloriam praeponderat cuilibet actui purae creaturae, per quam reddenda sit satisfactio. Cap. 2. 2a pars 1ae sententiae exponitur, et probatur.

Caput. 3um.

Secunda pars 1ae sententiae exponit, et probatur.

§ Diximus puram creaturam simpliciter, et absolute non posse satisfacere pro suo peccato mortali adaequaliter tum propter strictissimum ius quo creatura obligatur Deo iure, et obligatione supra excellente quodlibet ius creatum; tum etiam propter eandem extremam quae circumfert peccatum et satisfactio, et satisfactio excedit, illo crescente, haec decrescit; nihilominus si attente videretur allatum 1o principium probat non posse puram creaturam satisfacere pro suo mortali, inquantum est iniuria personalis; quod inquantum est iniuria realis, nihil obstare videtur quominus pura creatura possit satisfacere adaequaliter pro suo peccato mortali. § Propterea dicendum est posse puram creaturam satisfacere pro suo mortali quantum attinet ad iniuriam realem, quam peccatum mortale Deo infert. Consentit haec cum doctorum 1ae sententiae cap. 1. relata, et cum sententia P. Vazquez qui quaerit an actus contritionis existentialiter iustificet, de quo alias dicemus.

§ Ante probationem eius praenotandum est iniuriam realem ingerere esse substantialem vel accidentalem. substantialis commensurat penes quantitatem, et qualitatem rei, quam aufert independenter a quolibet alio. v.g. furatus est equum, reddito equo satisfacit substantialiter; sed si equus erat domini pauperis quo unice victum comparabat non satisfacit reddito equo, sed insuper debet compensare damnum illatum pauperi; at restituto equo, et compensato damno, quod ex paupertate accidentaliter provenit, promo satisfacit aequaliter, et ad iustitiam pro iniuria reali tum substantiali, tum accidentali, sic sibi in quacunque iniuria reali; quam infert per actum satisfacit adaequaliter ponendo oppositum.

Utrum

§ Unum tn̄ in iniuriis personalibus non sufficit ad satisfactionem ponere quomodolibet actum oppositum, ut recte docuit S. Anselm. lib. 1. cur Deus homo cap. 11. neque sufficit solummodo reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata plus debet reddere, quam abstulit. et cap. 20. hoc quoque attendendum, quod cum aliquis quod iniuste abstulit solvit, hoc debet dare quod ab illo non posset exigi, si alienum non rapuisset. ro discriminis inter iniuriam realem, et personalem facilis supra insinuata nec amplius inculcanda. igitur ad iniuriam personalem pertinet quod Deus offenderimus summum rerum opificem, anima nostra, et omnem honorem debet bonus ut ex hoc cap. maxima reputatur iniuria personalis peccati mortalis; sibi si praevenio aliquem honore ejus non debito in tali obsequio personali inest maior valor. non me latet aliquos hanc iniuriam personalem vocare accidentalem realem; sed mira quae de nomine.

§ Probo 2am rem a priori: iniuria realis non attendit dignitatem personae cui infertur ad suam gravitatem neque eius satisfactio decrescit ex vilitate personae offerentis: exemplum sit, qui furatur equum a rege non infert regi iniuriam tanto graviorem quanto dignitas Regis, sed solummodo gravem pro pretium rei ablatae: adeo ut quando iniuria realis accidentalis decrescat, et sit minor iniustitia propter dignitatem

et opulentiam personae, cui infert reali iniuria; ergo
eatenus non potest satisfacere pura creatura pro illo
peccato mortali absolute quatenus dignitas Dei offensi
tenta est, et obligatio creaturae summa; ergo nihil obest, quo
minus possit pura creatura pro iniuria reali peccati
satisfacere adaequaliter. maior ex antea probatis constat; et
minor ex antea aequivalenter probato.

§ Ut prima ratio et ostendatur iniu-
riam realem non respicere dignitatem personae offensae; eodem
illius satisfactionem non eo tendere, ut aequalitatem statuat
inter offensum, et offendentem; (quod esset impossibile) imo
neque requiritur quod satisfactio peccati aequet in valore sumpto
a persona satisfacientis gravitatem iniuriae illatae; secundo univer-
sim satisfactio realis secludit omne ius ad personas; ergo, quia
res illa, per quam aliquem iniuria afficimus, dicitur iniu-
ria realis; ita exigit Deus amare actum charitatis, et de-
negatio talis denegatio est iniuria realis; sed talis denegatio
compensatur posito actu caritatis; ergo iniuria realis compen-
sari potest satisfactione purae creaturae.

§ Ut aequivalencia satis-
factionis exhibita per actum caritatis clarius perspiciatur, comparan-
dum est peccatum cum tali actu caritatis, posito quolibet omni ad
personas; sunt res et per invicem offerendo; sicut enim peccatum est ini-
micitia, et aversio a Deo, sic caritas est amicitia, et supernaturalis
adoptio filiorum Dei, ut enim ab habitu gratiae peccato homo
fit servus, caritate in libertatem asseritur: peccato debet

quem

æternæ miseriæ et infelicitati actui v. caritatis ex gratia debet visio beata, et summa felicitas: denique nihil est in peccato, quod oppositum caritatis actui non opponatur; immo superabundanter et supra condignum posse satisfieri pro peccato per caritatem, vel ex eo constat, quia ideo peccat aliquis quia appetitum obsequium Deo denegat vel positive abutitur actionibus liberis contra Deum, quod utrumque frequentius est solum virtuale odium, et denegatio debiti amoris, quod per formalem amorem satisfactionem non solum æqualem, sed excedentem præstat homo pro iniuria reali; quandoquidem pro virtuali odio præstat formalem amorem.

§ Pro academicis, qui quæque proponere, aut in parte qua peccatum in quantitate et qualitate excedat actum satisfactionis exhibitum a creatura sub ratione finita et limitata, quod comparari et adæquari poterit finita gratia, eius qui elicit actum charitatis, aut saltem infinita (siquidem in probabiliori sententia infinita gratia est possibilis) sentimus neque peccatum excedere ut quantum satisfactionem oblatam; aut, augendo in infinitum gratiam supponi satisfacientis non æquabitur dignitas peccati mortalis. hoc argumentum late urget P. Hur. ut doceat: si peccatum non sit infinitum posse generatim creaturam pro illo satisfacere. sed vero argumentum solvit patet contra huius casus quia licet crescat in infinitum gratia satisfacientis, at satisfactio quæ exsistit fiet decrementum morali sui valoris, unde peccatum fiet augmentum, numquam pertingere potest ad gravitatem peccati, ut dividens et considerantis gratiam.

§ Notandum tamen ad hanc quæstionem pro sententiis non solum percipiendam melius id quod definitum est in Triden. sess. 6. cap. 1. ubi homines detentos fuisse captivos a demone ante Christi adventum et neminem unde surgere

aut liberari posit quamvis liberum arbitrium in illi- strictum pvesset; denique cap. 2º proponit quo mo- do Deus advenerit, et meruerit nobis auxilia, quo a misero captivitatis statu, quo detinebamur, exsurgere posimus. ut. a. satisfact. sit aequalis debito debet illa extinguere ofensam sine remissione oferri; nulla. a. pu- ra creatura potuit liberari a servitute pecati per se ipsam, et si per alium absoluta fuit, erit serva redemptoris, ut ex se constat; ergo pura creatura absolute, et simpliciter aequalem satisfactionem pro iniuria reali pecati mortalis adhibere nequit; ita P. Varg. et P. Ripal. tom. 1º de ente supernal. disp. 38. nec nos discernimus in hac parte. [illegible] Sic mulier hac debito servitutis et hoc restitutio integrum adoptionis fi- liorum Dei per auxilia supernalia collata sit deinde po- tens satisfacere pro suo mortali, quantum ad iniuriam realem, quam continet pecatum: sit sibi potens restituere id quod iniuria reali denegatum fuerat Deo; et haec perfecta satisfact. et restitut. rei ablatae supposita condo- nat. servitutis, et pene relaxa. Praecipue in proposito d. constat huius perfectissimam satisfact. supposito pacto quo ostitutus fuit caput morale humani generis; neque enim posito Deo non dabatur debitum servitutis, aut aliqua re- missio oferri rue cuius conveniretur ipsius satisfact.

§ Duas impugnationes proponit P. Hur. contra sen- tentiam P. Varg. relatam cap. 1º. et eadem sententia[illegible] et fortiorem contra militare videntur, idcirco proponendae

sue

fuerunt ex disp. 10a de incar. sect. 1. sub§. 1a ita tunc Xpus Dns satisfecit pro toto debito pecati; et tn non digni eramus ne nobis tribueretur redemptor, et tn poenam pecati debebatur q redempt. n. haberemus, porrò ipse Xpus Dns gratis suscepit carnem humanam, neque eam promeruit incarnatam et nihilominus satisfecit pro debitis manentibus post incarnatam. q. sit debitum servitutis in hoc et carendi auxilijs congruis n. impediat, quominus hoc perfecte satisfaciat pro suo pecato mortali saltem quoad iniuriam realem.

§ 2a impugnat. ita proponitur; etiam si admittamus actu contritionis expelli maculam pecati; ast falsum videtur 1o q. actus contritionis sit adequata satisfact.; neq talis satisfact. extinguit de debitum ut per se patet; sed iustificat. et contritionis actu n. satisfacimus pro eo debito: q. ecquis, certum e. post iustificatam nos carere iustitia originali; quiete appetitus, etc. 2o contritio opponitur pecato mortali exa formaliter et ex natura rei; sed satisfact. sepe respicit estimatam moralem n. entitates formales rerum: q. depulsio formalis pecati quae sit ex na rei n. e satisfact.; sed illa, quae fit spontanea, et libera submissione, ita q in morali estimat. iudicetur aequalis iniuriae.

§ 3a hae impugnat. ad rem presentem nullius momenti sunt. ad 1a dico Xpum satisfecisse pro toto debito pecati aequaliter supposito pacto, quo restituit caput morale humani generis, huius enim v. pactum nullum remittit Xpo Dno de debitum, neque aliquid valoris addit operibus quibus satisfecit: ecce manifestum discrimen. et nobis remittatur debitum redemptionis, sed Xpo Dno nullum remittitur; et si gratis

acceperit humanitas unionem hypostaticam, ex vi dictae praecise unionis, nullum ei remissum fuit peccati debitum. Sive si dicamus ne[c] tunc peccatoribus fuisse debitum quod careret credamus quod absolute falsum est id se praecise dicamus quam minime satisfecerat ut praecise [Christum] D[ominum] non satisfacere pro toto peccati debito. 2a obiectio futilis est, praesertim contra nostram sententiam in qua dicere possumus non satisfacere purum hominem pro toto debito peccati in quantum hoc iniuria personalis; bene vero pro debito peccati, in quantum est iniuria realis. Et universim quoties aliqua inaequalitas repertum fuit in peccato in ordine ad demerendum quod non reperiat in actu caritatis in ordine ad merendum; id tribuendum erit soli iniuriae personali, quam continet peccatum non reali. Deinde fateor contritionem vel gratiam sanctificantem esse, et formaliter expellentem peccatum non esse satisfactionem per dictam formalem expulsionem: sed non video quomodo negari possit positionem liberam gratiae seu actionis inaestimatae moralis esse aeque bonam atque est malum peccatum; sicut inaestimatae morali actus amoris libere positus aequivalet odio, seu odium formaliter delebat. Cap. 4. de quo dicitur an pro peccato commisso sine advertentia ad Deum offensum possit purus homo satisfacere.

Sed loquimur sicut duplici capite praecedenti de satisfactione pro peccato in quo cognoscitur se habere vel iniuriae personalis, aut realis contra Deum; in praesenti disputandum est de peccato

commisso

[7
Deja. omnisso

تم

eodem prius decrescit, et minuitur donec cohaeret unde
peccati gravitas crescit, et augetur; quocirca sive consideremus iniuriam personalem peccati, sive offensam Dei, quae circa eam fert concludit haec ratio; quod possit puram creaturam pro illo satisfacere: quod sit de iniuria reali, pro qua non denegamus posse puram creaturam satisfacere aequaliter.
Quod praedicta ratio quoad omnia obsequia creaturae debita Deo, et ideo peccatum tollere quia sicco denegamus per illud quod a nobis postulari: nunquam potest aequivalenter negari obsequium debitum reddito debiti obsequii; maiore quippe occasione tristitiae, et dolendi, si auferas ab illo centum, quae debes, quam si reddas centum quae debes ut manifestum est in obsequiis personalibus dum quis si aliquis subditus offendat Regem per alterius subditi obsequia debiti nunquam tam placari potest aversioni occasio; quoniam debitis obsequiis non compensatur offensio; et per nulla obsequia creaturae potest placari aequivalenter Deus, ut ipsi creaturae obsequenti vel alteri peccatum remittat. Atque inferi latum interceditur discrimen inter Adamum et Christum morale caput, qui nobis demereri potuit tot mala, quae ex peccato originali emerserunt, et quantumvis aliam purgam creaturam additam iniquam, et Christum morale caput humani generis quae cum haec non possit mereri remissionem peccati. Ratio est quia Adamus potuit negare debitum obsequium, at nulla creatura rependere potest obsequium non debitum, et consequenter non aeque honor divinus manca fuit denegatio debiti obsequii, quam satisfactio, et vis aequivalente aequaliter tot malorum culpae Adami ex homine obvenientes transgressione; et ideo nequit aeque pena et remissio peccati atque malum est peccatum ipsum, et nullam ergo pretii creaturae potest esse ordine ad satisfaciendum pro personali iniuria, seu offensa Dei, esse aequale malitiae peccati

merita, ut ex supra visum est, ergo nulla pura creatura po[test] respondere operi, quod condigne, et aequaliter satisfaciat pro peccato, sicque formaliter remissio obtineatur.

§ Dicendum 2°. Licet non possit pura creatura satisfacere aequaliter pro peccato mortali alterius, bene tamen potest mereri, etiam de condigno remissionem peccati mortalis alteri. Haec est expressa D. Thomae q. 114 art. 5 ... ubi dicitur ... cur non posit homo mereri sibi de condigno primam gratiam, aut remissionem sui peccati mortalis, cum non posit alteri mereri, tum remissionem peccati tum etiam primam gratiam; expresse docent ... Quadrinque ... et Card. Lugo n. 145 ... habitualis; Patres ... qui apud Lugo n. 144 aliique recentiores videntur docere non posse puram creaturam mereri alteri remissionem mortalis; ... de merito per actus proprios aequalis, et non condignum ... ad praemium.

§ Probatur primo quia parit ... quia non est magis mereri de condigno primam gratiam alteri, quam mereri de condigno primam gloriam; sed ... potest homo iustus mereri sibi primam gloriam; ergo et primam gratiam alteri, consequenter remissionem peccati. Si abstrahamus ab hac ratione, quia non caret ... et disparitatibus; et ... primae gratiae infert ... ad remissionem peccati, quod non ... omnibus, ut mox videbimus.

§ Probatur 2° a priori quia opera hominis iusti movent Deum ... et tribuere alteri remissionem peccati, et ad hanc remissionem habent sufficientem proportionem talia opera, si habeant ... quae requiruntur ad rationem huius meriti, et quod posit applicari alteri, ex propriis ex se habent proportionem ad praemium, nec requirit ... qualitas ... et ... Quod ... negari non potest ... iustus ... moralem hominem ...

qui eius opera habent proportionem ad merendum pro hominibus, sicut
opera Christi Domini merentur nobis gratiam, et satisfaciunt non solum suffici-
enter; sed etiam superabundanter, quia sunt operis personae infinitae.
Quod opus unius personae applicari potest ad merendum pro alia. Hoc
ipsum liquet in humanis ubi opus Parentis, et insigne illius
facinus meretur pro filiis, cognatis et quandoque pro amicis, qui
non requirit potest aliquem mereri apud Regem, quod suo Fratri,
vel amico remittat delictum. Quod opus horum iusti-
tiam se spectantium, habet proportionem ad remissionem peccati, quia habet
proportionem cum eo, quod formaliter sanctificat, et expellit peccatum, et
mereri per [illegible] quod expulsivum, et sanctificans quod necessario
est aequo bonum, atque remissio peccati. Sed opus horum iusti potest me-
reri ex se, quod formaliter expellit peccatum, et sanctificat, scilicet gratiam bo-
num ac remissio peccati, remissionem augmentum gratiae et gloriae: quare opera
horum iusti habent proportionem cum remissione peccati. gratia etenim,
et gloria quae acquiritur per actus iusti est amicitia Dei, consequenter
qui illam meretur, meretur remissionem inimicitiae, quandoqui-
dem esse amicus, et non esse inimicus aut odio habitus per
inde se habent, unde qui meretur unum, procul omni ratione etiam alteri,
et consequenter remissioni peccati.

Et hinc infertur, immerito procedere Patrem
hugo. disp. 5. de incarnatione sect. 8. n.° 145. ubi ait posse purum hominem
mereri alteri gratiam spiritualem, quae est amicitia Dei, sed non
posse mereri remissionem peccati mortalis. immerito inquam,
nam ut constat ex dictis remissio peccati mortalis est remissio ini-
micitiae cum Deo; sed donari aliquam amicitia Dei, est illi condonari
inimicitiam, ergo si meretur aliquis gratiam spiritualem, et amicitiam me-
reri potest remissionem inimicitiae. Sed dices sequitur ex reso-
lutione, quod si iustus alicui meretur remissionem peccati, statim meretur
praedictum remissionem, ut etiam si nullo pacto se disponat, neque
redire velit ad amicitiam Dei; non permaneat meritum

remissionem peccati. 2º vidit absurdum. 2º quia vidit sequi quod si homo iustus meretur alteri remissionem alicuius mortalis, posset sibi mereri remissionem omnium mortalium, et consequenter posset redimere genus humanum, quod reputant absurdum omnes Patres, quia solus Christus Dominus potuit subire redemptionem praedictam. Illatio patet, quia non est potior ratio unius peccati quam omnium. 3. qui alteri meretur remissionem peccati sibi in nihil meretur, sed eorum alii, quod est ...

§ Sed adhuc facilius et sufficienter ad 1m dicitur est reconciliatio cum Deo et remissione peccati: fatendum deinde est remedium exigere aliquam dispositionem, sive habitualem sive et quasi remotum prohibens, vel abstinencia et prosequere odii, vel conversio realis ad Deum, sit sive dispositio specialis per actus hominis elicitos cum auxilio Dei, et quasi se convertat ad ipsum (de quo in praemissis est dispositio) igitur potest parata circa mereri alteri remissionem peccati, licet sine actibus peccatoris reconciliationem cum Deo obtinere nequeat. De facto unus homo iustus non meretur alteri, quia ex ordinatione Dei totum meritum refertur ad proprie gratiae et gloriae augmentum; neque remissio peccati alieni promissa est nobis in praemium.

§ Ad 2m respondeo opera hominis iusti non habere proportionem cum peccatorum omnium remissione et redemptione humani generis, licet habere proportionem posset cum remissione unius vel alterius mortalis; sicut de facto non est meritum et proportionatum ad quodlibet augmentum gratiae. Sed dato Deum posse creare hominem sanctitatis infinitae, et posse exercere infinita opera, et posse aliquo modo mereri remissionem omnium peccatorum: sed non propterea mereretur per condignam satisfactionem ut meruit Christus, neque eiusdem opera essent in ordine superiori.

§ Ad 3m omittendum id dicit, et ... in ... providencia;

nihilominus non repugnat ad aliquas creaturas mereri aliis gratiam
sed nihil, ut per ~~[illegible]~~ eam perdit,
in huiusmodi diceret alij multum, nempe propinquis, et li-
beris; & sibi nihil [illegible], cum mereretur alteri [illegible] ne-
tante quodam creatura quod [illegible] placere Deo actualiter, dum
mereretur alii remissionem peccati vel gratiam at non Deo placeret
habitualiter, unde nihil sibi mereretur [illegible] adiciunt
haec plenitudinem gratiae potuit mereri alij [illegible]
[illegible] via [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
rum [illegible] mereri alteri gratiam [illegible]

§ Dicendum 3° Per hoc purus
satisfacere de condigno pro alterius peccato veniali quamvis
[illegible] de facto pro tali peccato non satisfaciat: Dicitur hoc q.
[illegible] satisfacere pro alterius veniali non repugnat ex eo quod
quod purus homo non potest aequalem satisfactionem exhibere pro de-
eo peccati [illegible] [illegible] cap. [illegible] [illegible] et quam
per suam [illegible] malum veniale, [illegible] illam [illegible]
[illegible] pro poena veniali de facto satisfacit unus homo pro
alio; sic etiam non repugnat, quod pro culpa veniali satis-
faciat alius. De facto a. unus homo non [illegible] mereri alteri gratiam,
unde sequitur quod non possit de facto satisfacere pro peccato alte-
rius; quoniam nullum peccatum de facto remittitur nisi per
infusionem gratiae; ergo si nullus homo de facto meretur alteri gratiam,
neque merebitur remissionem ullius peccati, etiam venialis.

§ Ex dictis inferenda sunt tria, primum notandum
[illegible] quomodo [illegible] veniale non sit necessaria ad remissio-
nem peccati; sed ad [illegible] reconciliationem cum Deo [illegible] explicata
doctrina [illegible] [illegible] et servatis servandis facile [illegible]. 2° quo-
modo sine detrimento meriti proprie [illegible] possit quis sa-
tisfacere pro alterius culpa [illegible] [illegible] nobis cap. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loco relatus n° 45. unde satisfacit
provenialiter [illegible] [illegible] solutio debiti [illegible]

impedit rationem meriti mouentis Deum ut retribuat, sive de-
stat optime ~~[illegible]~~ satisfacere
aliquem pro venialibus alterius, et mereri sibi augmentum
gratiae. 3º notandum posse purum hominem satisfacere pro reatu
poenae temporalis, quae per se debetur peccato veniali; ut constat
ex prop. 59. et 77. in bulla Pii V. et Greg. XIII. quae
nostris diebus renouata, et confirmata ab Urbano VIII. contra
errores Michaelis Baii, et Cornelii Iansenii Episc.
Iprensis. Pro reatu poenae aeternae an posit satisfacere pu-
ra creatura, res est dubia, videndus hugo n. 157. (Tract: 3. de
causa motiua, et meritoria incarnationis. disp. 1. quo motiuo,
quo ordine Deus de facto incarnationem decreuerit. cap. 1. pro-
ponit quaestio et in ipsa DD. sententiae.

Quaestio haec celeberrima habetur fere totius theologiae, et
sub aliis terminis proponi solet alias an, ita dependenter a pecca-
to primi Parentis decreta fuerit incarnatio Christi, ut Adamo non
peccante, nullo pacto Deus carnem assumeret. Pro huius
quaestionis intelligentia et sententiarum melioris, ac dilucidiori [illegible]
prioritas, et posterioritas in diis actibus, qui sub tempore sunt, reuoca-
ri ad duo tantum capita; ad prioritatem aeque et posteritatem [illegible]
vel in subsistendi [illegible]. prioritas aeque ad illa [illegible]

de-

dependa unius ab alio; tum quia cum prio, vel aliquomodo prae-vie requisito ex parte subiecti vel obiecti; sic actus intellectus est prior actu voluntatis, quia praerequiritur ratione obiecti. Prioritas rationis, quae inter rapitur frequenter distas non mutua con[...] vg. quod subsistens ad ens est [...], sed non vice versa ab ente ad subsistam; unde ens est prius prioritate rationis et [...] subsistente.

Aliam prioritatem inquo ad [...] Thomistae, et Scotistae, aliam in actibus qui sunt [...] temporis: ratione [...] prioris [...] examinant, quid habeat Pater aeternus in illo priori ratione, ante quam generaret, et [...] alios sibi constituunt qui, considerantes prioritatem rationis originis vel rationis ad instar prioritatis realis per quaedam instantia, in quorum uno datur unum [...], et in alio aliud: sicut in instantibus prioritatis temporis datur unum ens in uno instanti, et alia in subsequenti, cum antea non fuisset.

§ Hanc prioritatem merito reiiciunt [...] cum Ocamo in 1º dist. [...] q. 3: ratione quia prioritas originis non, vel rationis solum quod dependeat unius ab alio per aliquam causam, [...] suppositionem, et non [...] illa; sed per hanc nullum [...] inquiri te alius [...] vg. an Pater aeternus in illo priori sit immensus vel productivus creaturarum, quandoquidem in illo priori solum [...] est [...]; [...] aliud [...] [...] datur; sed [...] abstrahit a [...] prioritas [...] in illo priori: quare [...] est immensus [...] in illo priori, sed abstrahit ab utroque.

[...]

[...] dicendum [...] nullam aliam prioritatem [...] [...] quam [...] ratione [...] [...] requisiti [...] dependet ab alio vg. amat Deus media ut medium: ideo illud amat, quia in se [...] est ad finem quasi si finem non amaret, non daret cor amplecteretur

venium medii ... invenire, quod Deus hoc pacto moveat ab aliquo actu externo, tamquam conditione sine qua non ad suos actus internos liberos sive volentes. Dicere ergo Deus Petrum nunc existere, quia non video existit ... id Deus dixit: non video dicitur a Deo quod existat Petrus, ... movetur ab existentia Petri, tamquam a conditione sine qua non; quando si Petrus non existeret non haberet Deus talem actum. Sicut non ... volens Deus dedit ... gloriam post sua merita, ita quod si merita non haberet, non quod non donaret coronam gloriae, quare retribuet ... coronam post ... meritum ... hoc quod nunc ... in praesenti ... sit prius Adami peccatum quam decretum incarnationis itaque quod incarnatio dependeat a peccato Adami, tamquam conditione sine qua non.

... supposito ... peccare ... in ... potuisse Deus decernere incarnationem ... independenter a peccato Adami, et redemptionem ... potuit etiam decernere incarnationem dependenter a peccato Adami, ita quod illo non dato non daretur incarnatio: etenim utroque modo potuit ... sine ... quod ... et ... ad ... decreti, quod de facto datur, et pro decreto incarnationis ... volita fuerit dependenter a peccato Adami, tamquam a conditione sine qua non. Saltem ... volita de facto passione et morte Christi Domini in remedium peccati, et ... posterius peccato a nemine negatur ut ... videbimus.

... sic propositae duplex ... sententia ... Decretum incarnationis de facto fuisse independens a peccato Adami, adeo ut si hic numquam peccasset, ... ex vi ... decreti Verbum ... carnem ... Scotus in 3. ... 3. ... Alexandrum, Albertum ...

aliorumque antiquiores qui videri poss. apud [illegible] de Incarnat. cap. 2. [illegible] eandem sententiam P. Suar. disp. 5. de Incarnat. sect. 3. et sacramentis [illegible] et [illegible] pauci recentiores [illegible] dicit tamen Scotus et P. Suar. rem [illegible] explicare, [illegible] de Petrus [illegible] inferius [illegible] semel referendus. Quia et [illegible] theologorum doct. incarnationem decretam fuisse dependenter a peccato Adami, tamquam conditione sine qua non, ita quod si Adamus non peccasset nullo pacto [illegible] fuisset incarnatio; ita S. Thom. 3 par. 3. quaest. 1. art. 3. et comm. [illegible] qui adhaerent P. Vasq. P. [illegible] Cardin. Lugo disp. 7. de Incarnat. sect. 1. et reliqui fere [illegible] [illegible].

Sub [illegible] [illegible] ita [illegible] ordinem decretorum Dei, ut primo omnium post scientiam Dei [illegible] absolutam simplicis intelligentiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] incarnat. [illegible] efficacit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de impossibilitate [illegible] [illegible] 2° decrevit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad gloriam, et gratiam per Christum [illegible], et Adamus [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]. [illegible] praeviso Adami [illegible] peccato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possibilis et per [illegible] [illegible] redimere genus humanum. Hoc posito [illegible] [illegible] decretorum Dei [illegible] priori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod mors et passio Christi decreta fuerit [illegible] [illegible] medio [illegible] [illegible] [illegible] praedestinatio incarnat. secundum substantiam [illegible] peccatum Adami. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decretorum Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco praeviso [illegible] omnium, et [illegible] [illegible], [illegible] 1. sub [illegible] [illegible] [illegible] esse. 2° [illegible] [illegible] creationem mundi, Angelorum et Adami [illegible] [illegible]

3º desgrevit permittere lapsum Angelicum et Adami: 4. sequitur visio peccati et decretum de remedio providendo: 5. datur decretum incarnationis ad remedium peccati. secretum possibilium quorum fuit despum. ex hoc ordine, et de serie decretorum Dei sequitur manifeste dependere incarnationem a peccato praevisio, et sine peccato nusquam futuram incarnationem. quaeritur inter autores huius doctrinae an intelligendum sit de solo peccato originali an etiam de aliis actualibus.

§ tandem celeberrimus relatas sententias suborta est media quaedam extrema coniungere, et unire contendit, et quod Deus non fieret homo nisi Adamus peccasset, unde statuunt dependere incarnationem a peccato: nihilominus decretum statuunt incarnationis ante praevisionem absolutam peccati: hoc utrumque innumeri viri defendere sunt aliqui recentiores in S. Th. 1ª part. qu. 23. ar. 3. disp. 1. memb. 7. statuit substantiarum peccati, et decreti incarnationis predicta concordare voluit. Ybedina, Cabrera, et alii apud P. Ilur. d. 18. de incar. subsect. 1. admissum praefigium mutua dependentia recurrentis statuunt ipsum incarnationem pendere a peccato et permissionem peccati pendere ab incarnatione, et hac via extrema relata conciliant. alii recentiores acuti ingenio per ordinem intentionis, et executionis predicta duo concordare aggressi sunt; eos refert nuper autores Ilur. et fusissime excogitat hypotheses citata per sectiones, et subsectiones et paragrafos, usque ad 129 sectionem.

§ 3ª iste relatae sententiae praecipuae sunt, et quam alter remedium theologorum absimus conceditur merito sententiae, quod doceat beatam Virginem non contraxisse originale peccatum; solum neque decisum aliis maiorum quaeta est clausum 2ª et 3ª sententia, quam liberi fuerint, et pene nullo nisi negotio defenditur beatam Virginem

potuisse per Xpi gratiam liberari a debito originali, [illegible]
expedisse ins. tenia defendi pot. opp. q. proponitur superius va-
riorum sententiis.

Dicendum 1o. absolute, et simpliciter loquendo de natura incarnat. mo-
do ig explicato, et divino sine qua non decreto D. defuturi exis-
tentiis e peccatum Adami. Ita sex exprimit plane sententia S.
Thom. ig relatam et est efficaciter ipsa. Angelici Doct. rationi quod
dubium esse pot. de intentione aliqua, quae operantis Dei, porque
dubio standum e declarationi ipsius Dei suum finem et intentum de-
clarantis: quum de fine missionis incarn. et quae ea motiva [illegible]
gat [illegible] recurrendum ad D. scripturarum oracula. ait hic
assumptum evidens e, etiam in humanis cum de alicuius vo-
luntate dubitatur. Cons. etiam certa esse debet, quia absolute
nobis de Dei intentione non constat. [illegible] sic e quod nullus alius finis
incarnationis servit in sacris oraculis ex interpretat. S. Patrum,
nisi remedium peccati absolute, et simpliciter loquendo dicendus
e ad hoc so decretam fuisse incarnat.

Probatur hoc ultimum ex innumeris testimoniis sacrae scri-
pturae praesertim novi testamenti: porro pot. quum ullus
testimonium afferri queat quod alium finem incarnat. nobis
praemonstret per dictum: celeberrimum illud e lucae 19.
incap. venit filius hominis quaerere, et salvum facere quod
perierat. et ex evang. Ioan. 10. ego veni in hunc mun-
dum, ut vitam habeant, et abundantius habeant. ex S. Pa-
ulo 1. ad Thimot. 1. fidelis sermo, et omni acceptione dignus
quod Xpus Iesus venit in hunc mundum peccatores salvos fa-
cere ex quibus. ad Galatas cap. 4. misit Deus filium suum
factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub
lege erant redimeret.

§ Porro id ipsum in simb. Niceno: qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cœlis. ex sanctis Patribus adeo aperte id ipsum protestatum habemus, ut nullus tergiversationi relinquatur locus. S. Aug. ser. 8. de verbis Apostoli: si homo non perisset, filius hominis non venisset: et serm. 8. nulla causa fuit veniendi Christo Domino nisi peccatores salvos faceret. S. Amb. lib. de incarn. Domini cap. 5. non quia erat causa incarnationis, nisi ut caro quæ peccaverat redimeretur. His æqualia habet S. Atan. ser. 3. contra Arianos. Cirillus dialogo 5. de trinit. Hireneus adver. hæreses cap. 14. et alii quos magno studio colligit Sorg. disp. 40 cap. 4. Lugo citatus sect. 1.

§ In his, et aliis testimoniis, quæ supersedeo, ut optime notavit citatus Lugo n. 2. et Guadalupe disp. 3. n. 15. non solum affirmatur ex scriptura et interpretatione SS. Patrum Christum venisse propter peccatum, et ad illius remedium; sed hanc esse unicam adventus causam palam profitentur, dum per negationem dicunt Christum non esse venturum si homo non peccaret. unde excluditur omnino quod respondent Suar. disp. 5 sect. 3. et alii quod posito duplici motivo adæquato facta fuerit propter quodlibet incarnatio. sic enim propositio negativa evaderet falsa, et manifestum est.

§ Dissolutio de carne possibili ... fundato in scriptura et SS. Patribus. § videri poterit in impugnationibus illud Pauli ad Hebr. 2. cap. nusquam enim angelos apprehendit. ubi Amb. Atana. et Theophilactus non aliam esse incarnationis causam docent, quam redemptionem hominis, et non esse incarnatum non minus, quam Christi mortem dicunt esse in remedium peccati. canit aperte ecclesia in dominica palmarum: qui humano (inquit) generi ad imitandum humilitatis exemplum salvatorem nostrum carnem sumere, et crucem subire fecisti: ubi æqualiter tribuit causam descensui in crucem, et carnis assumptioni. Cognosc[...]

Pag. 1

2 Resp. in hac P. Suar. disp. 5. relata decore- 495

nis Dei trini ad incarnat.

an ꝰ decretis adventus abstrahendo à carne passibili et impassibili? Card. Lugo. disp. 7. de incarn. sect. 5. n.º 14. et P. Hurt. disp. 13. de incarn. sect. 2. admittunt etiam posse prævisione peccati decretam incarnat.m fuisse cum indifferentia ad vitam passibilem, et impassibilem. fundum.º, quia data fuit Xpto dno optio ut eligeret vitam passibilem vel impassibilem, ut significat in illo ad Heb. 12. qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem et conf.º per id psal. 39. sacrificium et oblat.m noluisti, aures a. (vel corpus et legit S. Paulus) perfecisti mihi. qq. sonant Chrisos. hom. 28. in 12 ad Heb. et Ansel. lib. cur Deus homo cap. 19. sed ad hæc facilis est resp.º quo persuadetur prorsus carere fundo illa indifferentiam ad carnem passibilem, et impassibilem; illud ad Heb. 12. sô signat Xptum fuisse gaudium propositum, id est gloriam ex passione resultantem, ut egregie exponit ibidem doctissimus n. Rivera; et si aliter interpretari velis cum Chris. ita quod vox gaudium denotet mortis declinat.m nihilominus ex inde sô licebit inferre liberum fuisse Xptum dnm in morte suscipienda; quod à nullo catolico negari pot. hoc ipsum signant relata psal. verba nempe datum Xpto corpus aptum ad obsequendum; id quod noë aurium significat. proinde & libere, et ex spontanea mortem subivisse, ut recollit Isai. cap. 53. oblatus est quia ipse voluit.

§ Denique non video quomodo hæc dicta cum cohæreant assertioni in tenta P. Lugo. Xptus decretus est redemptor peccati solumodo, et hæc redemptio dependet ab electione vitæ passibilis: nihilominus data est Xpto dno optio vitæ passibilis, et impassibilis. cap. 3. 2.a pars vero sane proponit, et stabilit.

§ 19 post quae sententiis, quam veriorem existimamus cap. ante praesenti-
mus, itaque ad mentem D. 2ae sententiae: in praesenti secundum postea tradita-
ri sumus, quae sententia erit 1ae sententiae relatae cap. 1. ut deinceps
in seq. cap. viam ineamus et conciliationem ad utramque sententiam post
amplectendam. Dicendum igitur est 2. Christus Dominus absolute, et simpliciter,
et xa ordinis causalitatis est finis omnium creaturarum eo ordine, et
modo quo creaturae de facto conditae sunt. Satis video quemlibet ista
legentem statim pronuntiaturum hanc conclusionem penitus
repugnare omnino; quia si incarnatio eadem quo fine decreta est
in remedium peccati, et hoc, Angeli et mundus non sunt conditi
propter Christum, ut causam finalem. At lectorem rogo sustineat paulisper, et permittat mihi 1o praeterea huius conclusionis praemittere, ut exinde descendam liber ad conciliationem.

§ Pr. igitur. Non statuta eodem ordine quo procedunt
sperata manet; nam cum de fine Dei decretorum institutae dis-
quisitio recurrendum est ad sacra oracula, et exinde dis-
quirendum, quia aliunde constare nobis non potest, ex sacris literis
constat fuisse praedestinatum Christum finem omnium creaturarum, et ad
ipsum absolute ordinari omnes. 1o id ostenditur ex illo Proverb.
8. ubi de se ipsa ita loquitur sapientia et Dei Verbum: Dominus possedit me in initio viarum suarum (vel quod idem est) in
initium viarum suarum id est in dubium vocari potest sermone
... se incarnatum. Ubi ita eundem locum ... interpretes:
Dominus creavit me in initium ... sua creavit ... in
... quam Verbum assumpsit ut notavit D. Aug. serm. 68.
de verbis Domini, et 1o retribuit cap. 12. ... eandem ...
alia plura erudite colligit P. Ferdinandus de Salazar lib.
de ... cap. 3.

§ 2o probatur eodem sententia ex Eccles. cap. 24. ubi de se eadem sa-
pientia quae carnem assumpsit ita loquitur: ego ex ore Altissimi

prodiui primogenita ante omnem creaturam, quae licet non solum de aeterna, sed etiam de temporali et de incarnatione intelligitur quare vero SS. Patrum doctrinam, qui id cum Christum primogenitum Dei confitentur et late videri potest apud P. Didacum Ruiz disp. 4. de trinitate sect. 7. imo in aliquot vocabulis generalibus Christus secundum divinitatem nominatus dicitur unigenitus, et quatenus homo est dicitur primogenitus idest primo intentus in rerum visibilium productione, ut saepissime in confesso.

§ Applaudunt S. Patres, et imprimis eidem doctrinae ad id Pauli cap. 1. ad Colossenses, quo in loco aperte nobis ostenditur non solum ordine dignitatis et honoris (ut volunt adversarii) sed etiam causalitatis, subsequentem Christum solum fuisse intentum in rerum productione. accipe verba qui est imago Dei invisibilis primogenitus omnis creaturae quoniam in ipso condita sunt universa in caelis et in terra... et omnia per ipsum et in ipso sunt et est ante omnes

§ Nihil ad quam plenitudinem adducibilius afferri potest loco S. Pauli proxime relato; nam quomodo in Christo universa condita sunt si Christus universorum finis non est, si gratia primorum Parentum et Angelorum non fuit per Christum, ut fatentur adversarii. eandem doctrinam saepe alios inculcat S. Paulus praesertim ad Hebr. cap. 2. ubi propter Christum, et per Christum omnia condita dicit. et prout S. Cirillus lib. 9. Thesauri toto cap. 8. Christum ante omnia praefundatum, et initium viarum Dei dicit Hireneus lib. 3. cap. 8. ante omnia praeexpetitissime salvatorem. similia S. Amb. in ep. ad Timotheum 1o cap. Rupertus lib. 3. de glorificatione S. Trinitatis cap. 20. imo S. Bernar. serm. in salve regina et S. Anselmus citante S. Bernar. Senensi tom. 2. ser. 51. arti. 2. cap. 4. docent Beatam Virginem post ipsius filium super omnium creaturum fuisse praefinitam, et praedestinatam

§ Praemonstrato fundo sacrae scripturae et sanctorum SS. Patrum quo innititur nostra sententia, facile decide rationem naturali praefulcitur. et

dum ad animo q^d libenter adversarii nobis concedunt, et ex co- illorum solut^o ad praedicta sacrae scripturae loca, vlt q^o ab or- dine dignitatis sit prior incarnat^o xpi omnibus operibus Dei ad extra mundo, Angelis, et hoibus. inde infero, q xps volitus e a Deo tq. finis ad quem praedicta oia ordinantur: illat^m provo, quia volit^o Dei etiam in modo volendi, et in ordine e perfectissima; s^d perfectior modus volendi e im- perfectiora ordinari ad id quod perfectius e, quam via ver- sa, si prout imperfectiora vt finis amentur perfecta; quis n. dicat ad imperfectum q vite amari tq. pure media quae sunt perfectissima. Talis quippe voluntas

[illegible] qui praedestinatus initio Christi omnium Sanctorum praedestinatus est
[illegible] respectu praesentis decreti praedestinatus fuit Adam etiam
si non peccaret, sequitur aperte oppositum in fine Sanctorum praedestinatus.
4o. impugnat eandem doctrinam ex dicendis in sequenti capite et 2a propositione.

§ Pr. 3. et probatur 2o. praemissa, quia non statuatis Christus
Domini finis omnis creaturae, quae praedestinatorum, exponi non potest quomodo
do beata Virgo Deipara per Christi merita liberata sit a de-
bito proximo contrahendi peccatum originale. Non expedire nobis
cum pio, et ardenti studio, recentiorum theologorum defendere
quod non solum beatam Virginem non contraxisse peccatum originale, sed
neque debitum proximum eiusdem peccati. Sequitur per impossibi-
lia [?] non peccasse Beatam Virginem in Adam, quod dicendum
est Christum Dominum fuisse praedestinatum ante et ad [illegible]
ordine causalitatis omnia creata ordinari. Mihi sedu-
endo exemplo P. Ferdinandi de Sallazar lib. de conceptione
Virginis cap. 8. P. Ludovici de Ponte lib. 7. in cantica exer-
citatione 20a § 3. P. Granadi P. Perlini, Lasare [?], et aliorum
recentiorum qui retractatis prioribus suis opinionibus in hanc
[illegible] studio abierunt. [illegible] facile defendit reiectis so-
lutionibus, quas [illegible] sunt adhibere DD. qui defendunt
illud cum hac [illegible] incarnationem fuisse decretam dependenter
a peccato. [illegible] alteram solutionem explanare [illegible] labet
hic expendere breviter, et utet veritas [illegible] assumptae.

§ P. Sallazar, relatus docet Deum decrevisse Adam caput
morale omnium hominum, qui deinceps futuri erant, et ini-
isse pactum cum illo de transfundenda in posteros gratia. Postea
[illegible] vidit Adamum lapsum et praevidit eius posteros redemptos

de rati elegit
quas prævideret in 1º instanti, & extra illos aliam sit et immaculatam. Vidit: ecce quomodo reciliant hæc duo, et quod incarnatio deperdiat a peccato 1i Parentis, et eventus Xpsi non fuit finis omnium creaturarum; nihilominus Deipara liberata fuit per Xpsti merita a debito ex^mo peccati.

Sed ut notavit Card. Lugo hæc solutio difficilis est; quia non admittit pactum initum universaliter cum Adami posteris quicunque nascerentur: quare ex illa sequitur quod si Adam non peccaret, & servaret præceptum iustitiæ originalis, hanc non transfundendam fuisse in beatam Virginem quod videtur absurdum. 2º sequitur ex eadem doctrina non esse absolutam a debito peccati per merita Xpsti Dni, quod aliunde absurdum; quia et in eo instanti quo electa fuit, habuerit gratiam per Xpstum: atque electa fuerit a priori non posita ruina Adami et prævisionem in eo signo, hoc non habuit ex meritis Xpsti; sed hoc perlibat liberata est a debito peccati: ergo adæquate non est liberata per Xpsti merita. Postquam rellatus Lugo alias solutiones reiecit ipse ita respondet n. 37. prius creavit Deus hominem quam constitueret caput morale in ordine ad transfusionem gratiæ, aut amissionem illius, exspecta illo, quam sibi eligeret Mariam, ut forte aliquam aliter eleceturus; deinde vidit hominem lapsum, et incarnationem ubi ad huius reparationem tunc Maria electa est per merita Xpsti, potius quam aliam mulierem in matrem: hinc sequitur hanc mulierem absolute per Xpsti merita fuisse redemptam, et liberatam a debito peccati originalis. =

Sed multis de causis displicet hæc solutio; sed præcipue, quia contra illam sequeretur non fuisse liberatam beatam Virginem a toto debito per merita Xpsti absolute, et simpliciter: ideo quia in eius liberatione concurrunt hæc duo, scilicet quod sit hæc mulier mater Xpsti, secundo quod ut mater Xpsti talis mulier sit

immunis a debito originali; sive si non habet per merita Christi quod absolute, et simpliciter sit liberata a debito per Christi meritum quod dictum solvitur ex hoc cap. secundum multis impugnatis huius doctrinae, quos breviter omitto cap. 4. Deinde haec duo quod Christi incarnatio decreta fuerit post praevisum Adae peccatum et nihilominus quod Christus sit finis omnium creaturarum

§ Aggredior in hoc cap. rem satis difficilem, quae propter contrarietatem videtur coire DD. et propositionem in extrema opposita abiere, tenent de cap. 1. retulimus haec quae incompatibilia putarunt velle incarnationem quidem fatebantur esse dependentem a peccato et fatebantur insuper Christum esse finem omnium creaturarum, nam si finis est prosequitur amari propter se, et ad ipsum omnia ordinari, et non debet amari propter aliud motivum efficacis, quod repugnat fieri esse dependentem a peccato, et amari solummodo ad peccati remedium unus sententiae, quam viderim cuius est haec duo sit auctorem, cuius dictorum infra examinatione.

§ Pro sententia supponendum 1° actum Dei, quo decrevit creationem mundi, Angelorum, hominum, permissionem peccati propagationem generis humani posterius dicit Adamum non peccasset, reparationem peccati incarnationem esse unicum simplicem actum entitative, integro omni fundo et aequivalentia ad alios realiter nec non ratione motivum diversorum variis formalibus, in quarum distinctione attendimus ad prioritates quae in illis dantur ex vi motivorum formalium; si amat Deus verbi gratia incarnationem efficaciter propter se ipsam, et in medium peccati ex vi obiectum moventium diversum futuram incarnationem independenter a peccato, vi praesentis decreti; quia qui amat efficaciter propter se ipsum

incarnat.m et act. sit indibiliis, et ferat in peccatum; nihilominus amor efficax incarnat.s venit incarnat.m prout se ipsam, sive sit peccatum, sive non sit: vice versa si bonitas incarnat.s prout se non est adequatum motivum illius, sed sub remedium peccati, ex vi sponsis decreti, si peccatum non sit, non erit incarnat.o

§ Quo supponendum est, non nullam afferat contradict.m quod aliquis velit unum obiectum propter aliud, et vicissim hoc aliud propter illud obiectum, utrumque invicem dependeant tamquam ideo sine quo non, v.g. volo calefieri ambulando, et ita volo calefieri, ut non nisi per ambulat.m neque ambulat.m aliter volo nisi ut calefiam: hoc pacto posset Deus velle incarnat.m in remedium peccati, et propter illud admissum, aliter tamen non permissurus peccatum, nisi quia incarnatio subsequuta est. Et, inquam, haec fieri possunt; nihilominus repugnat quod in permissione peccati habeat Deus pro fine adequato incarnat.m et rursus in volitione incarnationis habeat pro fine adequato permissionem peccati, ut ex se manifestum est; nequidem sub eodem respectu sui ipsius finis, et medium esse nequit.

§ Insuper bene possum ego velle finem, non nisi per istud medium; et medium velle, non nisi ad hunc finem; ut dicitur in exemplis allatis; quomodo finis, ut finis erit prior medio, sed absolute, et simpliciter illud quod est finis non erit prius; neque in tali casu aequaliter me movebit finis ad medium, ut tale atque proprietate medii ad talis ad finem; quapropter non erit absoluta prioritas; sed tantum respectiva; hinc est, quod inciderint aliqui, ut Card. Lugo, doceant absolute, et simpliciter incarnat.m esse posteriorem peccatorum, aliter Deus non

habuisset

habiturum volunt.m permittendi peccatum, nisi prout in-
carnat.m, unde quæ ipse infertur n. potius esse incarnat.m
pro peccatum, quam peccati permissionem prout incarnat.m; un-
de infert esse sibi solita, et utrumque prout aliud aliquo
tertium. //

Ad iis argumenti dicendum 1.o ex nullo capite re-
pugnat in Deo huius q. actus post præcisionem simpli-
cis intelligentiæ, et scientiæ conditionatæ; prout me ipsum, meam
que gloriam, ut finem ultimum volo condere mundum, et in eo
Angelos, et nos prædestinatos ad gloriam per supernaturalem gratiam;
et cum videam hominem adeo in caput et patrem homi-
num transgressurum legem sibi impositam in remedium peccati de-
cerno incarnationem Christi, ita ut n. decreturus illam, nisi in
remedium peccati; et cum tanta sit excelentia Christi volo
exequi omnia prout illum ut finem subordinatum omnis gloriæ;
ita quod gratia tribuenda Adamo, et Angelis sit per ip-
sum, et volo exequi mundum, et omnia in eo jam ordinata
ad eundem. In hoc actu intentio condendi Adami
prout 1.a instanti, et gratiæ illi conferendæ est generalis, et præ-
scindens ab hoc vel illo modo; quapropter intentio Adam
condendi, et gratiæ illi conferendæ est ante ad incarnationem.

Ecce providet peccatum Adami, et determi-
nat ejus remedium hoc vel illud, et subinde determinat incar.
ex cuius excellentia motus Deus ipsius gratiæ exequi decrevit omnia
creata ita quod prout incarnationem tribueret Adamo, et An-
gelis gratiam, et proponeret Angelis Christum ad adorandum;
unde fuit modum executionis ruinæ Angelorum. Deinde in
[illegible] finis ultimus universalis emen-
tionis est S. Deus, et honor ipsius; deinde alius finis immedia-
tior, qui est executionis, et subordinatus ei fini, ad illum qui
Christus nempe Christus Dominus, et ad hunc finem executionis omnia

alia ordinant, ut ex ipso actu oppositio detur.

§ Ne ista sine fundo, sed pro mero nro libero fabricate videamus, indicanda sunt funda, quae deducti sumus in hanc cogitationem. Primo omnium negari non potest Dei gloriam fuisse finem ultimum, ad quem retulit Deus tum incarnationem Verbi, tum reliqua sua opera; Deinde concors Patrum doctrina est Christum Dominum fuisse ordinatum; atque ad finem antecedentem ad redemptionem peccati. Tertio quod etiam omnia creata ordinata fuerint ad Christum est etiam communis doctrina Chrisostomi, Basilii, Greg. Niceni, et aliorum, quos refert in Montoy. disp. 4. de trinitate sect. 1. n. 21. Praeter eos relatos communiter omnium; et praecipue de angelis negari non potest ex communi SS. Patrum sententia ad Christum fuisse ordinatos, quod referunt id Math. 4. et accesserunt Angeli, et ministrabant ei; et ad Colosenses 2º qui est caput omnis Principatus, et potestatis. ad Ephesios 1. caput supra omnem ecclesiam est Christus. videndus Mont. relatus disp. 51. de sanctissima trinitate sect. 1. 2a. 3a. 4. et 9.

§ Stantibus hisce tribus fundamentis quos existimamus in plenum omnia irrefragabiles, efficitur deinde argumentum in hanc formam. Haec tria quae sibi adstruunt Sancti Patres sibi contraria non sunt ut liquet: sed haec tria sustineri non possunt ita quod sibi unica intentione intendantur, ergo dicendum est necesse proposita ac complectenda unica intentione. Praeterea propositis duobus subordinatis modo dicto facillime haec conciliantur, nempe quod intendat Deus propter suam gloriam productionem Angelorum, et hominum in gratia, et deinde quod viso peccato hominis et provisio remedio, propter excellentiam Christi talie voluerit exequi ea quae intendit in 1º signo, ut ad illud eos [illegible] ... ultime voluerit dirigere omnia alia: sic conciliantur facile dicta SS. Patrum, quae aliter conciliari non possunt: ergo [illegible]

Pro

§ Pro huius rei explicare mon. adverto posse executionem rei alicu-
iure alium finem me medium diversum ab intento fine, et tamen
subordinatum. Ex. g. volo ultimo ire Hispalim, et ad id efficaciter me
determino; sed video in itinere subiturum me vitae periculum
propter grassatores, ab his alio medio liberari aptius non possum,
quam si comitem, et ducem itineris mihi adsociem virum
nobilem et expertum; huic denique iter persuasi, et paratis
omnibus itineris ad eius beneplacitum equos, et alia omnia conduxi; tandem
ipsum iter ita exequor, ad eius nutum, et propter ipsum tempus fi-
nis proximi et intermedium omnia perfectionem; quia tollit quod illum
efficere possum, quia et propter adeptionem Hispalensem iter primo in-
tenderem: tamen executio omnis propter amicitiam socii executionem man-
dari potuit.

§ In hoc exemplo praeter primam intentionem, nempe ire Hispalim
ita me movet finis intermedius et subordinatus, videlicet comi-
tiva socii, ut etiam si alius non prohiberet ulterioris finis proxime
intermedium reliqua omnia etiam exequeretur: sicut D. ...

Pro huius rei explicare

necque tamen ad volunt. execut. efficax, quae dependet taliter modo non illicite ab actu posteriori, et hoc pacto dependet praesuppositive ab actu efficaci.

§ Dices 2.º ex eadem Auctor. n.º 299: etsi admittamus ordinem intentionis, et executionis in Deo, adhuc repugnat efficacitas intentionis incarnationis in remedium pecati, per eo quod illa intentio praesupponitur; et deinde amari propter se ipsam in executione per actus executivos, eriunt ab intentione, et habent idem obiectum finale cum illa; et quidem ad ipsum exequendum ad quod intenditur amor efficax incarnationis propter suam excellentiam, non potest esse execut. eius intentionis finalis. = Ad hoc argumentum Resp. neg. ant. et assumptum: ad huius probationem fateor actus executivos, et mere executivos habere idem obiectum finale quod actus intendens habet: et sub eo hoc stat optime, quod habens Deo intentionem incarnationis in remedium pecati, fiat executionem praedicti remedii amando efficaciter incarnationem, et Christum propter se ipsum et propter Christum reliqua omnia; cumque hoc impossibile nullo modo suadeat, imo coniungenda sub esse efficacitatis praecedentia, ut vidimus, sequitur quod Deus exequi debeat incarnationem in remedium pecati, et propter ipsam incarnationem reliqua omnia.

§ Dices 3.º actus intendens incarnationem in primo signo, vel fertur ad omnes circumstantias incarnationis in particulari, vel ad omnes vague, et in confuso; velut v.g. intendere Adamum propter Christum in posteros transfundendam vel velut intendere aliquam gratiam habere vel illam redemptionem; si tamen horum dici non potest in nostra sententia; quia inde sequeretur esse nostram incarnationem ante Adami peccatum, quod est contra ... ... Si etiam dici non potest, quia Dei intentio omnia praesciens nos illius volentis amat omnes confuse ut habet ... ... relatus ad n.º usque 229; ergo non potest dari in Deo illa intentio, quae evidenter ... ...

§ R. ad hoc argum. actum inde realit. fieri adeo
circumstan. in particulari, sed prout a nobis cognoscitur abs-
trahit ab omnibus circumstantiis, siquidem ita accipitur distinctio de
actu, quid q. a initio: explico rem facile. actus merus iu-
dicii habet esse cognitionem in Deo, et esse talem cognitionem iu-
dicativam, quando cognoscitur ut cognitio in Deo, cognitio
[illegible], ut habet satis [illegible], distinguitur a non cognitione, ut dicitur cog-
noscitur, quatenus distinguitur a tali vel tali cognitione ut ap-
prehensione simplici vel composita. Similiter in proposito en-
tes de volitione, et de initio, et executione; quod cognita sint quod
de initio praescinditur a circumstantiis in particulari talibus vel
talibus initiorum.

§ Notum primo dicta intelligenti quomodo di-
camus actus Dei fieri, fore in obiectum; quando nullo pacto
dicimus, sicut neque actus meri iudicii fieri in obiectum
modo coi cognitionis; quod praecipue et particulari suo modo; at
quatenus cognoscitur reflexe ut quoniam eius actu in Deo prae-
cindit hanc cognitionem a modis particularibus cognoscendi
per illam facultatem. Hinc patet quod frivola sint omnia ea ar-
gumenta; quae repugnant in [illegible] exeo praesupposita quod
feratur [illegible] in obiectum. Haec doctrina in hac disp. et aliis si-
milibus sunt prae oculis habenda; quia illa non observata in maxi-
mas sese implicant confusiones non nulli alii doctores ventiorem
cum P. Hur. ut semel relato.

§ Obiicitur peccatum Adami praesupponitur ad in-
carnationem, sed gratia Adami praesupponitur ad peccatum eiusdem,
gratia Adami praesupponitur ad Christum et incarnationem ubi,
coeterum non fuit per Christum gratia Adami: quapropter implicat
contradictionem quod actus Dei exequens primus intentionem incar.
velit per Christum tribuere Angelis et primo Parenti gratiam.
hoc ipsum argumentum fieri potest de creatione in peccato Angelorum

qui ideo lapsi sunt ꝯ.a probabiliorem sententiam; quia noluerunt
Verbo incarnato obsequium, et obedientiam praestare, unde sequi-
tur quod incarnatio praeviserit peccatum Angelorum; ex alia parte
peccatum Angelorum est prius peccato Adami, ad cuius re-
parationem decreta fuit incarnatio; ergo incarnatio est posterior peccato
Angelorum: ant. facile probatur: quia occasione lapsi Angeli, tentatione
et invidia illius lapsus est Adamus; et mors intravit in
orbem terrarum: ergo etc.

§ Resp. peccatum in genere hoc vel illud, seu ut vulgo
dici solet secundum substantiam fuit prius executione intentum; taliter executum, ut sit peccatum post incarnationem in executione; quomodo
optime incarnatio in linea sui intenta est post peccatum secundum sub-
stantiam praevisum; et in executione peccatum secundum modum est post incarnationem
similiter, gratia praesupponit ad peccatum hoc vel illud, seu secundum sub-
stantiam, et tali gratia per oppositum non est praesupposita ad peccatum:
Hinc sequitur quod gratia Adami quoad fuit iam, et peccatum illius
praeviserunt incarnationem non quoad modum: ... tamen nunc
in eodem loco sic vel; sed in tract. de merito Christi examinandum stric-
tius; nullo modo repugnat quod aliquis intenderit incarnationem
illam velut praeter peccatum, et nihilominus concesserit executionem incarnationis
amore illius efficaciter propter se ipsam, nec aliis tribuat ... pa-
cientibus, et Angelis gratia sibi peccatum Angelorum in linea permi-
ssionis intentum subsequutum est post incarnationem; et in executione prae-
fuit incarnatio, et propter ipsam data fuit Angelis prima gratia.

§ Secundo instabis pro aliquo, ex obiicies: Si nullo prius
cogimur adstruere gratiam Angelorum, aut primorum parentum
fuisse per Christum: ergo frustra, et sine fundamento cogimur in has
angustias, et ad singulare genus decreti recurrimus; probatur
ant. quia ad sacras scripturas in quibus Christus dicitur caput, et finis omnium creaturarum, aliter quod respon-
deamus effectu inefficaci dicere incarnationem fuisse amore

et

et ex predicto afectu inefficaci reliqua omnia presentice; sic Xpus erit finis, cuius gratia movetur afectu inefficaci Deus ad ordinandum ex hoc. a. afectu, et summa rei istius dignitas noscit quod Xpus dicatur caput Angelorum, et hominum. Et potuit amari efficaciter incarnatio propter se ipsam, licet non tribueretur hominibus, et Angelis gratia propter Xpum: & nullo cum firmo adstruitur dicta sententia. § Contra afectum inefficacem non esse sufficientem ut dicatur Xpus dominus caput Angelorum, et hominum: alioqui Spiritus Sanctus per carnem quam asumere potuit diceretur caput Angelorum, et hominum, quia in eo simpliciter complacentiam habuit Deus: & sufficiens excludit caput. pr. dicta sententia. Quaeritur dicit ex afectu inefficaci et simplici potuisse procedere orationem efficacem tamquam ex motivo adaequato. unde concludit quod ut Xpus sit caput verum influens in sua membra debet amari efficaciter et propter ipsum dimanare gratia, et gloria in homines, et Angelos.

§ Adde quod est contra dictum Adam id dicentem fuit quia ex hoc caput habet minime amaris cumulum gratiae recuperante per poenitentiam illa priori gratia, quam per peccatum perdiderat; unde quod potuerit propter se ipsam amari incarnatio sine eo quod gratia tribueretur Adamo propter ipsam: at si potuit amari propter se, et propter illam reliqua omnia ut ostendit non tenta neque i ro cur etiam factum negemus; durum etiam videtur ut notavit Pater Ms. n. 196. expectasse Deum peccatum Adami ad praedestinandos homines, et Angelos propter hec omnia in praefatum decretum inclinavimus. § Obiic. 6. nos praedestinati fuimus propter merita Xpi domini morte eius firmata: ergo non potuerunt praevideri Xpi domini merita et morte firmata pro concomitanti eius cognitione de existentia incarnationis ordinata in remedium peccati, quia tunc solum scivit de originali et actualia peccata crucifigentium Xpum. & non potuit moveri Deus ad dandum Adamo, et Angelis

gram per Xpum? qui ex se videtur constare. ma. a. pr. ex eo Pauli ad Hebr. 10. una n. oblatione consumavit in aeternum sanctificatos; et ad Colossen. 2. dicitur Xpus delevisse chirografum peccati per mortem; et Triden. Ses. 22. cap. 1. id ipsum dicere significat. Tangit hoc argum difficultatem de qua disputat P. Lugo disp. 7. n. 91. utrum peccata actualia actualiter, et non radicaliter praevisa fuerint ante incarnationem.

§ R. ad argum praevisa praevisa Xpum in eo instanti se offerentem morti; et per hanc oblationem consumavit sua merita quoad omnia meriti, quod erat in passione. Et ideo. Bario nullo modo, in nostra doctrina, per exteriores actiones addebat aliquid meriti Xpus voluntati acceptantem proxime mortem, et voluntatem non impediendi eos qui erant illam illaturi. Hoc modo praevidens potuit mors Xpi in eo l. instanti redemptionis suae, et ex oblatione a Xpo oia sub conditione quod velent Xpo inferre mortem, potuit Deus moveri ad gram eis tribuendam. Ad hanc doctrinam neg. est argio m. Dic pot 2o resideri... praedestinatus fuit Adamus ad eius gram, quam includit praedestinatio per consumationem mortis, nego ma: ad perseverantiam, et reparationem; omitto ma. de fide, aliis que auxiliis quibus praediti fuerunt carnifices, et interfectores Xpi Dni non est praesentis loci disputatio. cap. 6. aliorum sentiae et funda in hac q. examinantur.

§. 3a. Sentia Scotistarum sufficienter debet respectivi impugnata ex iis quae adduximus cap. 2. huius disp. aliquibus in communi doctrina Patrum Xpus factus est pro nos, et nostra salute; si non fuisset

de

decretus antea ad praevisionem peccati non sumpsisset carnem simpli-
citer pro nobis; quod neque satisfacit dicere adhiberi solita da-
a venienda pro incarnatione possibili quae adveniens ... pro nobis
qua divisione existimat Scotus in 3. dist. 7. quaest. 3. vers. Nec
sunt duo haec sibi contraria; non inquam satisfacit; neque
sacra scriptura, et Patres non agnoscunt aliquem adventum Christi,
nisi quomodo ... posita nobis ... exemplum carnem simplic
sumpsit et etiam subire voluit quod commune ecclesia in oratione ...
palam. et ait Paulus misit Deus filium suum factum ex muliere factum sub lege. ad Gal. 4.
ut eos qui sub lege erant redimeret; adeo ut ...
inferius referendus non audeat liberare a censura ... hanc
... quae ... sententia inferatur: Christus non minus sit
remedium peccati. § Deinde specialiter impugnatur prae-
fata sententia Scoti ex nostra 2a sententia: stat optime quod incar-
natio volita sit absolute et simpliciter pro nobis, et nostra
salute ... in 1a intentione ... posterior
peccato hominum, et subinde inexecutum quod idem Christus Dominus
decretus sit finis et caput rerum omnium quae modo
producta sunt: stat etiam optime quod Deus voluerit, et
efficaci amore complexus fuerit propter sui excellentiam
istud mistum inexecutum, cum non in prima intentione illud
amatum fuerit pro nostra salute: salvatur igitur tota ratio
quae movet Scotum ad suam sententiam, cum eo quod in-
carnatio decreta fuerit absolute pro nostra salute. Salva-
tur iridem illud Credere sect. 6. cap. 7. ubi Christus Dominus
dicitur finis omnium nostrorum ... subsum incar-
natus fuisse intentionem dependentem a peccato.

§ Probatur argumento sacrae scripturae, conciliorum, et
Sanctorum Patrum ... quae apperte negant
Verbum Dei assumpturum carnem, neque descensurum de caelo
nisi pro peccati remedio: ideo P. Suar. disp. 5. de

de incarn. sect. 3. et 4. amor ita advenire incarnationis decretum, ut ferat ad substantiam incarnationis, independenter a carne passibili et impassibili; ita ut quod illud motivum quo motus fuit efficaciter Deus fuerit incarnatio propter se ipsam ante ad omne peccatum praevisum, et post praevisionem peccati voluerit eadem incarnatione efficaciter in peccati remedium: quare absolute et simpliciter non admittit haec sententia Christus venturum, prout de facto venit nisi in remedium peccati. Sed impugnatur haec sententia; quia licet illum adventus Christi de facto habuit duplex motivum adaequatum, eo ipso quod sit duplex adaequatum deficiente illorum quolibet propter alterum motivum, quod superest, execution mandaret incarnationem: quod falsum est quia docent Sancti Patres Christum non esse venturum si Adamus non peccaret.

Aliam per hoc solutionem struxit idem Suares sect. 4. relicta ut illud decretum absolutum incarnationis non quomodolibet ferri, sed circa illam convenientissimo modo exequendam; cumque per scientiam conditionatam praevisum fuerit Adami peccatum futurum, convenientior est incarnatio in remedium peccati, quam sine illo quod tollit vim prioris decreti amantis incarnationem. Sed contra doctrinam istam est; quia expressa SS. Patrum Christus amore reparationis salutis humanae missus in mundum est; sed per hanc doctrinam Christus missus amore humanae salutis sed amore incarnationis ipsius perfectissimo modo exequendae, etc.

Quarto quia habito illo S. decreto ab visitatores Deus de volendo substantiam incarnationis optimo modo et circumstantiis occurrentibus non a. ad volendum permissionem peccati

ng

nq sit Deus habere illum volunt^m antecm, et adamq n̄ peccasset in bene circumstij maneret necessario Deus ad generandum alios circumstor; inqq hoc est peccatores, sed videtur absurdum, pur inde te vcte Deus aliquam finem, cuius medius etiam ē peccatum habito quippe predicto decreto anti, et intendence necesario futurum ē peccatus, necess^e anti; ea que necess^r, lt aliqualiter ipsal potest cum libere, ut diximus in ma de predestinat. ac vti dicam Deo indigna providencia; sicut colit dici solet de reprobat^e anti ad oem prequisitione demeriti, et peccati: indignus quippe Deo ē quod inquirat ante ocasiones peccati: x si quis velut infligi hoi aliquam ad perditam oreloi expendendam certe id inordinatus foret. 3°. qui vult finis cumque intendit a fecacit^r cense ē quod velit id quod unicum medius ē ad finis; sed ita se hct peccatus in dicto casu: ergo illud vult Deus necessario.

§. Illud ex Ꝑ^r Iher. dsp. 13. de incarnat^e sect. 1. defendit Deus prioris illo decreto quod ad substam incarnat^e sentur, voluisse Deus incarnationem prior nrg salutem quia si finis incarpat^s ni ē nr salus, salus ē simpliciter quod dicitur in Symbolo Niceno, vlt quod propter descendit de celis prior nos, et nrg saluti: quoniq facta fuit incarnatio prior motivus habitum in illo decreto, nempe prior expellendam incarnat^e; deinde volendo passibilis ipsam dni n̄ fuit absolute voluntas incarnat^e. sic a. prefatus autor defendit substam incarnat^e esse decretus in remedium pecati: quia dupliciter pot considerari remedius, et in actu ē primo, et in actu 2°: remedius in actu 1°. tale ē quod si peccatum admittat^r erit sufficiens illius curationi: quia remedium in actu 1°. pot decerni ante prequisitionem peccati: remedium in actu 2°. dicit^r. quod iam supponit prequisitum peccatum. § Hoc suposito sentiat incarnatio^m esse decretus ut remedium pecati in actu ē primo n̄ in actu 2°. inde

in fert quod si Adamus non peccasset Christus absolute erat venturus quia bonum hoc non erat alligandum peccato neque ex sola ipsius vocatur spectandum. Deinde gratia confera angelis et hominibus sunt per Christum. unde si stetisset in illa gratia, quae erat ante ad peccatum Christus utique venisset. in eo ipso quod habuerit Christus Dominus corporis aptus ad exhibendam satisfactionem peccati, et omnia alia praerequisita ad medicinam hominis, si forte hic egrotasset; asset dicitur medicus, et curator in actu 1° proximo, etiamsi nunquam ad actum 2um perveniendum sit absolute. Hinc est quod in illo priori peccatum originale, et reliqua actualia censebantur quasi imminentia ob naturae imperfectionem. adde quod in estimatione morali perinde se habebat illud decretum medicandi peccato, si forte daretur, atque si esset remedium absolutum peccati, nam qui disponit remedium, siquidem immineret ipsum peccatum in serie rerum, quam ordinat, moraliter loquendo estimatur conferre actuale remedium. &c.

§ 2. haec sententia reiicitur 1° quia non explicat sufficienter dicta SS. Patrum, qui expresse docent Christum non venturum si Adamus non peccasset, et occasionaliter fuisse felix Adami peccatum quia motivum incarnationis causam attulit. & hoc est falsum in praefata sententia. 2°. quia peccatum sic venie praevisum non est sufficiens ad verificandum quod Christus Dominus venit quaerere et salvum facere quod perierat. 3°. peccatum illud imminens prout quod dicitur incarnationis decreta, nunquam explicatur sufficienter quomodo dicatur imminens quia illius vitandi summam facultatem habuit Adamus. 4°. quod Christus Dominus in actu 1° decretus fuerit sufficiens redemptor peccati non est satis ut prout nos hominis, et prout nostram salutem dicatur venisse absolute, alioqui idem diceret poterat Scotus quia in illius sententia Christus est redemptor in actu 1°, et cum absolute Christus venturus sit etiam si non fuisset peccatum Adami ex vi 1i decreti;

ma

ma fere sequitur aliud motivum nostrae incarnationis propter
remedium peccati: quare falsum videtur absurdum quod Christus propter
nos descenderet de coelis quod venerit quaerere perditos etc.

§ Fugientes incommoda sententiae quidam ... in illis sententiae
eo demum devenerunt, ut docuerint Christum fuisse praefinitum
redemptorem peccati absolute, et simpliciter, etiam ante praevi-
sum peccatum. istorum fundamentum est quia a Deo praefinitio
praesupponit scientia

in peccato ergo neque amatur nec aliud praeceptum; sed praesupposito praecepto amatur executio; quia vult hoc quod gratiam Dei servare. Unde fit quod exemplum non sit ad rem; quia praeceptum in illo auferat impedimenta executionis, et avertit efficaciter ab opposito; quatenus in uno extremo ponit difficultatem necessariam ad voluntatem praeveniendam misericordia gratiam Dei.

§ Recentior quidam doctor Salmanticensis disp. 5. de incarnatione sect. 6. et in materia de poenitentia disp. ultima sect. 9. cum huc usque aetatis seniores displicuerunt, aliam ingressus viam et recentem cogitatum, ut doceat incarnationem fuisse post peccatum praevisum, et reparationis gratiam Adamo, et Angelis per Christum fuisse tributam. Pro his vendicandis statuit

[illegible]-20,

[illegible] et [illegible] operatione, quia [illegible] non [illegible] gaudere ob unionem hypostaticam, e contra [illegible] divinam unionem [illegible].

§ Eadem [illegible] prob. [illegible] Dis. 20 de merito §28 quod [illegible] ratione et ex prejudicata persona merita [illegible] cadere pot [illegible] merita, q. ita [illegible] unio hypostatica [illegible] cadere [illegible] operatione [illegible] unio hypostatica [illegible] qua et suppositum [illegible] talis suppositum [illegible] operat [illegible] omnium plerumque doctrina, et [illegible] Theologorum in [illegible] sect. 18 [illegible] gracy. Deinde ut docet [illegible] illud [illegible] alio dici axiomate, nempe quod modus [illegible] personalitatis quasi modum essendi et ipsa experientia [illegible] videtur in [illegible] qui dum [illegible] in corpore [illegible] modum operandi magis [illegible] extra corpus: proinde [illegible] illo [illegible] quando humanitas [illegible] determinata ad modum existendi [illegible] suppositum [illegible] pot esse determinata ad modum operandi.

§ Fateor hanc [illegible] valde [illegible] qui existimo [illegible] alind quam vindicare et appropriare [illegible] operationes et operat[illegible]; ita quod ab illis [illegible] meritum cuiuscumque alterius [illegible] etiam [illegible] tribuant operationes aut [illegible] [illegible] dicendum [illegible] Hinc [illegible] illud [illegible] quod actiones sunt suppositorum, et ipsa suppositalitas [illegible] complementum substantiale [illegible] operativum, et [illegible] etiam [illegible] suis proprietatibus. Deinde [illegible] quod [illegible] Vasq. nempe [illegible] esse firmiorem [illegible] modum: quia [illegible] [illegible] in doctrina theologica et scolastica, nam saepe in [illegible] [illegible] cum [illegible] in negabilis maneat [illegible]

actum caritatis mereri expulsionem peccati, si ex natura rei esset inde-
pendenter a volunte merente ut tali expelleret formaliter similiter
per actum caritatis peccatum. Contra hoc cum unum ante
Christi dixit ex vi actionis, cum subsistentia physica qua subsistit
de facto, petat unionem hypostaticam, implicat ex vi subsistentiae
ut actionis qua producit de facto unio hypostatica dari me-
ritum ante illius. Similiter dicendum de actu contritionis quo
gratiae sanctificantis.

§ Dices 4°: Potest dari aliquis actus merito-
rius praemii antequam decreverit Deus tali tempore producere
ipsum praemium, et in tali casu, et supposito simili decre-
to, insequeretur praemium cum actu merente ex vi de-
creti. § falsum est primum quod statuimus. Si dicitur contra:
potest dari actus meritorius cum tota entitate physica in-
dependenter a moralitate meriti decreverit Deus producere prae-
mium, ita quod in tali casu maneat meritum in
ratione meriti et praemium in ratione praemii, nego maiorem: ita
quod cum moralitate decernat Deus infallibiliter ponere
praemium illa posita, omitto maiorem: distinctionem vero fundat in
praesupposito falso, quia praemium ut tale numquam sequitur
ad meritum pro entitate physica actus meritorii, alioqui
praemium non esset praemium, neque meritum esset meritum.

§ Dices [illegible] verum ex hac propositione [illegible]
[illegible]

proi illa tribuere unionem hypostaticam. Ce sic explicatur, quia
si decernat Deus, et intendat efficaciter incarnationem, quae ex illo de-
creto incarnatio erit futura simpliciter, et ipsius merita
praevideri poterunt; deinde praevisis absolute meritis Christi
Domini, et humanitatis unione hypostatica ornatae, potuit moveri Deus
ad executionem eiusdem incarnationis: unde concludit, quod licet
repugnet Christum mereri sibi intentionem unionis hypostaticae,
quia principium meriti non potest cadere sub meritum; nihilominus
potuit mereri executionem unionis hypostaticae. Rem explicat pro-
missis antea coliati exemplo, et solutis anticipatis, de qua
supra. § Impugnari solet aliter haec doctrina, et qui-
dem efficaciter: quia quantumvis distinguamus in Deo ab
executione intentionem, ut ex ipsa intentione praecedentis, dicit
effectus futuritionem executionis efficacis, et non inde reddatur

ab.

ab illa: intio a. comitum her futuri effectus sui qz actu exeuguene, et io pot esse independ a tali vel tali execut modo: quapropter si ex vi intione determat Deus incarnationem futuram, et ipsa oportio futura oriti; repugnat tamen quod sit futura vi execut. dependenter a meritis: ro est; quia quaenis effectus est futurus ex vi intentionis, quaenis ex intentione necessario subsequitur execut.: at si per merita subsequatur execut., fiet q intentio etiam dependeat a meritis; quia pendet essentialiter ab execut., & hec pendet a meritis ergo etiam pendebit intio, quod est absurdum. Ass

Et sine argui in fra dilemate vel Deus prefiniuit incarnationem futuram dependenter a meritis, vel non prefiniuit illam sic futuram? si 1um dicat seruus quod aliquis possit mereri suum 1um meritum, quod est absurdum, sicut quod prium meriti cadat sub meritum. si non est prefinita futura incarnatio post merita; sequitur quod prequideat existens, et execut. mandata independenter a meritis quod est contra relatam intentum. ro a priori, in qua fundatur argutum vis est, quod merita, ut moueant ad premium debent esse absolute futura, et ex vi solius intionis, ut prescindit ab execut. non prequidens merita absolute futura; et sic habere rationem ofratum ad execut., ut dictum est; ergo repugnat execut., per quam prequidens merita absolute futura posse cadere sub meritum.

§ Qsi presedens nos: premiis quodlibet causatur a suo merito, ut manifestum est; ergo in relata sententia execut. incarnationis qua peragitur, et deducit ad actum 2um causatur a meritis Christi futuris, que prequidens futura ex vi intent. illatio est euidens: et negari non potest. si ex illa sequit ex vi intentionis futura esse merita, et non esse futura, causari unionem hypostaticam a meritis, et non causari. 1um illatum

istat; nq ex vi intionis in lo sunt futura, et etiam n sunt futura; quia talia sunt per execut^m; et execut^o catur a meritis: ergo merita n sunt futura ex vi intionis et ex vi executionis. Contra illam 1^am partem. Supponitur 2^a pars probatur quia merita supponunt incarnat^m futuram, et ex exact^ione mandatum proinde solius intentionis quin praecederint merita ergo causam, et non causatam. Insuper infertur totum meritum praedestinati cadere sub meritum correspondere anticipatis solut^s: et ita quod det gratiam Deus eis obligat^e demerendi ipsam gratiam, et ex solvendi debitum, quod videtur absurdum.

quasi eo plenius proinde aeque movere potest atque si adde-
retur peculiaris affectus potest movere praemiantem, et an-
ticipet donationem praemii, ita quod praemium recipiens, et
demum obliget postea ad ponendum meritum, et opus.

§ Nota 2o si arto sciat imperatorem velle
filium parvulum alicuius rebellis declarare nobili-
me postea impetrare vitam patri rebelli damnato ad
mortem, cum intentione petendi aliquid ab eisdem rebellis fi-
lio cum adoleverit pro vita donata ipsius parenti, in
hoc casu, et liberi beneficium collatum patri erit
mere gratuitum respectu patris, sed respectu donationis est ple-
ne gratuitum, sed precarium; hoc ergo beneficium, cum spec-
tatum civilium non praemia proprie loquendo, nisi in actu 1o.
tantum: at vero secundum illa vita patris impetra-
ta proprie loquendo est praemium. accomodatur exemplo ad rem prae-
sentem; si Deus neminem voluit liberare a peccato, ni-
si quatenus videbat Christum Dominum obligatum ad prae-
standum aequale obsequium, proinde fuit praemium quasi
in actu 1o et civili satisfactione Christi liberatio nostrum a pec-
cato: et exhibito obsequio Christi Domini in sui rigore meruit
tale obsequium liberationem a peccato.

Ex hac praemissa doctrina

patet solutio ad 3m. potuisse Christum mereri suam gratiam
unionis hypostaticae, quia potuit illi Deus conferre praedictam unio-
nem hypostaticam volens prorsus gratuita, quatenus potuit
in hora initium ad futura merita. Aliis non obstanti-
bus potuit etiam conferre eandem unionem hypostaticam sola in-
tuitu meritorum, quae postea habiturus erat Christus Dominus, non
minus quam si absolute expectato data fuisset unio
hypostatica. In hoc casu habuisset unio hypostatica rationem
praemii in actu 1o. et Christus Dominus cognoscens ex tali fine datam

fui

fuisse donj debebat ponere obsequium, alioquin pecaret ingratitudinis saltem peccato. Posito obsequio actu Xpus non habuisset meriti rationem: cum infert illud axioma premii meriti non cadit sub meritum esse intelligendum de merito amici, et remunerando, n.a. de merito condigno, et sponsanee premij anticipare collationem.

Et hac eadem doctrina impugnata fuit ob aliquorum Magistrorum ingenii famam potissimum in academia Complutensi superioribus annis magna ex parte repugnantibus aliis et iniqua nota predictam doctrinam inurentibus, Laci [illegible] occasione sumpta, quod docuerint prefata merita per modum pretii, et solum movere ut conditionate premia in spe futurorum absolute, ut si ego cognoscam, quod si [illegible] effectus fuerit a me beneficio, foret pro me suffragium, [illegible] eficio illum tali beneficio, ex gratiis [illegible] intuitu, et spe certa obtinendi suffragii. Hinc aliqui

et anticipet premium meritorum absolute futurorum. movent ergo Deum ut tribuat gratiam ea merita quae posita gratia habent absolutam futuritionem, neque praeeunt scientia conditionata, et scientia absolute de purificata conditioni datur cognitio futuritionis absolutae meritorum, et ad hanc fertur voluntas Dei tribuens gratiam, et purificans conditionem; non vero ad merita sub conditione futura. Exemplum, ut dicitur, non facile occurrit in intentione, in tali absolute solvendi ex qua hoc determinatur advertendum mercem, quae

quis dicat hunc moveri

4. Obied. 1a 2ae docet. 4. n. 92. manifeste loca in potest. hec merita anticipata solut. et postquam scripsisse examinavit DD. quos pro aliis retulit eius collega Nri. Complut. relatus p. ime fatetur Doct. Patrem Aegidium de Conirch. disp. 8. de merito du. 6. 7. esse claque in predicta tema. et superaddit quod ad illius probabilitatem satis est, tempore in academ. Complutensi eius doct. magna approbat. fuisse defensatam; se adiiciat Suarez plures a nostris theologos pro illa multa allegari. ego hanc sententiam verisimam semper existimavi, ex quo lego illam apud Conirch relatam legisse, neque unquam alicuius momenti contra illam opponi vidi: validum semper visum est argumentum ex eo desumptum quod data gratia ut tanquam premium operis et meriti futuri anticipatum collatum in quo nulla inest repugnantia, si deinceps non ponerent opera, propter que collata fuit gratia utique incurreretur demeritum, at oppositum, et aperte bene existimantis diceret talis indignus accepta gratia; quae opera subsequuta ad collatam gratiam intuitu, et ipsa operum, sunt eius meritum, quia omnis subsequens meritum. similiter in exemplo vulgari si Rex det equum insignem, et torquem militi tanquam premium anticipatum operis prestandi in bello, et quod videt facile posse militem perpetrare; at si accepto premio manet in otio et detrectet bellum dicetur demereri, et esse indignus collato premio quod etc.

§ 5.° Dices cum relato obiecto non bet male atri- 221
bui pdictis operibus rationem meriti; nam si quis sperans con-
ferri sibi beneficium a praelato hunc fidelissime serviat
ex praedicto fine, et praelatus sic inde conferens benefi-
cium non dicitur mereri obsequium beneficiarii immo beneficiarius per
obsequia meruisse beneficium dicitur, ergo neque Xpus Dnus
per actus subsequutos dicitur meruisse gratias ante colla-
tor, et potius gratia dicitur mereri actus, quia erunt potius
recompensatio collati beneficii quam praemium conferenti. Resp.
meritum non esse per modum causae finalis, sed ad modum efficientis
cientis supposita sua existentia ad effectum, ut late explicat S.
Aug. lib. de praedest. Sanctorum cap. 17. elegit nos Deus
ut essemus sancti, non quia eramus sancti. ubi optime di-
guit causalitatem finis a causalitate meriti, medium datur
ad finem, et praemium datur propter meritum etc.
§ 6. Hoc arcum

§ Maior diffic. esse pot. an cl. B. circumq. vt potuis-
se mereri S.S. Patres quod Verbum D. carnem assumeret ex ip-
sorum posteris, nam ipse circumstam pertinet ad subs.tam incar-
natis xa illum m exequt. modum, quo de facto peracta est, sicut
vt suprime doct. relatus Lugo et nos cum illo sola in-
tentio mediorum Xpti sine actu exequente non fuit capax
meriti: quo sine merito exequt. et assumpt. illius carnis, quia
de facto assumpsit non dabor sufficiens prium meriti in ubi
incarnat. inuenta. Si dicas futurit. incarnat. independen-
tem ab his S. illis progenitoribus fuisse sufficiens, vt
Xpus mereretur gratiam antiquis Patribus, et subinde potuisse ip-
sos Patres mereri circumstam carnis assumpt. ex ipsorum stir-
pe. idem trado cum Suario et alijs recentioribus docen-
tibus ad meritum non sufficere quod ipsa cidat in carnat. fu-
tura abs. ex vi actus interdentis et independenter ab
hoc vel illo executionis modo; coem. que potuisse Xptum
mereri executm. sue incarnat., quod vehementer abnuit
Lugo. hec ob ex dicendis seq. cap. amplius vrgebitur.

§ Propt. supra conuenijs videt. dicendum quod
S. Patres merito anti, et remunerando potuerint mereri cir-
cumstam istam loci, et temporis in accelerat. S. minori di-
latione incarnat. non. a potuisse mereri eiusdem incarnat.
exequtm. ex hac vel illa stirpe et carne. rde. quia pertin-
net ad subs.tam executionis incarnat. quomodo de facto
exequt. mandanda est quod perfecta fuerit in hac car-
ne si sine ea execut. non habet incarnat. quem prii meri-
torii et caderet sub merito prium meriti, in quo anti
et remunerandum quod inuoluit contradictm.

Cap. 47.

An B. Virgo digne meruerit incarnat.
vel circumstam illius. 2.

§ Cuius prior difficilis habetur ante hoc et ro. difficul.

tacta iam a nobis in fine cost. praecedentis, et penultimo unde
insurgit quod P. Card. Lugo qui ibi difficultatem non sensit illam sic adeo esse cogitaret. = Itaque Cogit. de merito condigni et per modum solutionis anticipare, ut non in fine cost. ostendemus, et iam declaravimus ex illis nullam esse difficultatem in defendendo quod B. Virgo meruerit suam maternitatem aut incarnationem de congruo, imo ut diximus non est difficultas in eo quod Christus Dominus potuerit mereri suam incarnationem. Loquendo ergo de merito condigni remunerando ingerit difficultatem quia maternitas est etiam mereri incarnationem, mater quippe deurit tamquam principium ad incarnationem et sic est quod non potuit B. Virgo mereri incarnationem a qua tamquam a principio habuit omne meritum: et neque maternitatem mereri potuit. 2º Christus Dominus non potuit mereri habere talem matrem, quia non potuit mereri illud a quo exortum est suimet principium, et talis neque est maternitas Christi: ergo non potuit illam mereri atque etiam neque B. Virgo: unde fit manifestum et tota difficultas exinde ortum habeat quod declaremus quomodo cum eo quod B. Virgo mereatur maternitatem uistos quod principium meriti non cadat sub meritum: eadem difficultas reperitur in eo quod SS. Patres meruerint Christi nasci ex sua stirpe.

§ Propter difficultatem oppositam non defuerunt DD. aliqui qui singulariter docuerunt B. Virg. non meruisse de congruo neque potuisse mereri dignitatem matris, ita Lorca disp. 21. de incar. Et sane doct. Virg. Beatam meruisse de congruo dignitatem matris adeo communis est inter DD. Scolasticos ut ab illa sine singularitatis nota nemo resilire possit. Videndi P. Vasq. disp. 23. de incar. cap. 2. et P. Suar. disp. 10. sect. 6. 7. et P. Lugo. Itur. et reliqui. Pro a. qua utuntur hi DD. ex aliis locis ad statuendum hanc resolutionem mihi faltor petit principium, quia ex eo pacto a parte rei: quia non minus repugnat B. Virg. meruisse suam maternitatem quam veteres Patres meruisse quod de ipsorum stirpe Christus nasceretur: et hoc illi meruerunt ss. Patres. Tq. et Bea. Virg. maternitatem ergo iam notavi in fine cost.

at

antis eandem obtinere difficultatem quod assumit in hoc casu, = et cetera ex illo ellatum; et ideo omnino dico aliquem posse primum et assumere quod praeveniendum erat. § Innumeri sane sunt, cum et longiori ingenii ss. [illegible] primum meriti cadat sub meritum: aliqui cum P. Vasquez docuit, materiam non concurrere ad generationem prolis active; quare existimat inveniri quod prae[illegible] Christus futurus independenter a B. V.e promereri maternitatem et sub ministrationem eius ad corpus Christi. Sed contra: quia Christus Dominus ut de facto existit et realiter non existit independenter a concursu, sive materiali, sive [illegible] dispositivo B. V.s; ergo meritum Christi Domini dependet ab ea existentia quam de facto habuit Christus et ab omnibus his illius; ergo meritum Christi Domini praesupponit concursum suae matris, et consequenter mater non potuit mereri maternitatem.

+ rantiory ut explicent quomodo potuerit B. V. mereri maternitatem absque eo quod +.

§ Si recurramus ad perfectos actus quos Christus Dominus, vel ad mortem et passionem ipsius vis huius argumenti magis urgebit; nam et hos tales actus praesupponere per se concursum et nutritionem B. V.e etiam in aliquibus actionibus aequalis vis elucesceret; nam ut notabamus capite [illegible] antecedenti in principio, independenter ab ea existentia, ut et reali quam de facto habuit Christus Dominus nullum meritum alterius existit vel certum [illegible], nam sed meruit Christus per illos actus quos ut et proprie exercuit; sed nunquam ullos exercuit actus meritorios, ad quos non praesciret [illegible] recursu et Parentis; ergo nec datur, nec dari potest meritum. § Alii PP. vel difficultate se substrahunt dicentes primum maternum meriti, et primum maternum [illegible] fatentur non posse cadere sub meritum nihilominus existimant non repugnare quod primum maternum sub illud cadat. Sed hanc evasionem late praecludit [illegible] relatus quia ex illa sequeretur posse secundam gratiam de facto conferri ex meritis cum oppositum [illegible] docent SS. Patres et praesertim Aug. contra Pelagium Primum ergo sequella. Si gratia posset dari ita quod [illegible] auxilium ipsius esset aliquod concurrens simul male ad meritum [illegible]; si sequeretur ad intentionem apprehensionis supernaturalis de credibilitate [illegible] concurrit ad iudicium et piam affectionem credendi, in consimili casu posset primum maternum cadere sub sub meritum [illegible] et auxilium [illegible] gratiae. § Similiter repugnantia [illegible] calidratis [illegible] ut calidatem [illegible] et maiorem [illegible] maior repugnantia apparet inter maiores calidatis quo mediocres [illegible] sunt

hinc fit quod vulgare illud axioma principium meriti non potest cadere sub
meritum atque sic de cultu immaculato atque de mato conceptionis ut aliqui
late docuimus quod repugnat ad B. V. mereri immaculatam ad incarnationem seu
mereri maternitatem 3. denique premium scilicet esse extra esse do-
minium quo aliquomodo dicitur is qui meretur premium, nam si meretur ip-
sum meritum pro premio frustra operabitur qui meretur, sed incarnatio
et maternitas precedit, et est premium meriti in B. Virg. ergo non potest cadere
sub meritum. Per quod non minus probatur de gratia immaculato quam de mato [illegible]
titi, imo potius probat de mato, quia hoc magis presupponit, et per-
hetur ad meritum quod ipsum non potest esse principium quandoquidem premium de-
bet esse aliquod donum post meritum et propter quam ipsa.

§ Cieod neque valet quod respondent adversarii videri incarnationem ut futuram
sub sua ratione immaculata determinate non provenientem sed sub disiunctione ab
his vel illis matris principiis [illegible] videtur futura unio hypostatica et extrema ipsius
et inde et videt provenientem ab his vel illis parentibus, progenitoribus
ve: et incarnatio determinate futura sub ratione intra potest mereri B. Virg.
aliisque progenitoribus, ut potius ipsi quam alii eligantur ad incarnationem
per eos media. et si est quia consideratur sub illa disiunctione prioritatis
nullo pacto est meritorium alicuius premii redonet. non est quia in tantum
meret premium, inquantum existit sub aliquo statu determinato, et sub pri-
ncipiis matris mediantibusque et in illo statu disiunctionis non existit determinate. quod a
io ergo conveniet modo indeterminato et determinative proposito premii alicui in-
determinatum et sub disiunctione hoc vel illud. hinc fit nullum posse
dari meritum progenitorum seu B. V. ad merendum maternitatem seu proge-
nituram quia ipsi progenitores saltem sub disiunctione plurimorum
ad merendum Christi domini circa [illegible] primum meritum. et ne primum
meriti cadit sub meritum non potuerunt ipsi mereri progenitu-
ram, aut B. V. maternitatem. § explicatur [illegible] cognitio pre-
videns meritum Christi D. videt ipsum finem dependentem ab aliquibus
progenitoribus et a matre hac vel illa, verum sub disiunctione vi-
det hos progenitores et matrem que defacto existit, mediante merito

me

\# ut hoc rõem meriti vg. pponit Rex capienti hostem in bello, vel liberanti civem ab hoste in premium dominium equum vel torquem: videt sub inde militem robustum aliquos ex predictis meritorijs actionibus executurum indeterminate, consequens est ut provocat ad illum appetendum aliquo premio indeterminate, et donec determinate exequatur actum aliquam non hab absolute, et simpls. meritum; quia meritum aliquod inexistit, et entitas; et meritum propriae in statu dicitur non aliquid inentitas, et entitas, et in modo cognoscendi.

Ergo neque absolute meritum. Pone enim militem liberare civem ab hoste, nisi aliquid insuper perpetretur non debet illi hoc premium determinate, nempe equus: ergo sicut dum non praevidentur merita Xpti dni absolute futura in entitate, et existentia determinata non habent rõem meriti absolute, et simpliciter: et praevisa, ut futura determinate merentur gram his progenitoribus, qui non possunt mereri sub inde progenitivam.

Alii recentiores, quos refert P. Lugo sect. 6. n. 5. disp. citat. aliam inibant viam ad defendendum meritum maternitatis in Deipara. Propterea supponunt, praeter [illegible] produci duplici actu adequate quarum una eveniat a solo Deo, et alia a parentibus [illegible] sub [illegible] Deo: ex hoc [illegible] dicunt merita Xptum gram beatae Virgini; ipsa vero per susceptam gram meruit maternitatem, unde sine ulla mutua [illegible] sua meruit maternitatem ex duplici capite [illegible] impugnari efficacit pot hic ratio: quia ex illa sequeretur quod aliquis [illegible] in eodem instanti esset ca sui ipsius quod videtur absurdum. P. Aerica [illegible] disp. 9. cap. 4. n. 41. existimavit hanc rõem esse nullius momenti, et idem etiam iudicarunt alii recentiores docentes efficienter [illegible] unam act. adequate posse se ipsa, alia actu adequate producere; sed hoc late impugnat Lugo relatus cum

Et meritis Xpti etiam de pot cum progenitoribus tum etiam matri, et eorum grã tribuere progenitoribus et matri supponit ipsius saltem sub distinct. n. ult. [illegible] ex primis meritis. Et si [illegible] ex [illegible] meritum [illegible] quod videtur distincte [illegible] sub meritum [illegible] hoc [illegible] premium [illegible] et [illegible] meritum determinate existens [illegible] \#

hic dum in tract. de eucaristia.

§ Nos alibi impugnavimus eam doctrinam de ca[usa] se producente per act[ionem] adeq[uatam] si alias oriretur ab alio act[u] adeq[ua]to et quia res perspicua est, eam hic breviter refutare libet. implicat quod aliq[ui]d se causet vi cu[ius]q[ue] act[us] adeq[ua]ti exclusa quacunq[ue] act[ione] alterius ca[usae]; quod a nemine [con]temnitur [con]fitentur etiam adversarii esse vim, inde infero quantumvis sa[...] res producta ab aliqua ca[usa] act[ione] adeq[ua]ta adhuc implicat quod se ipsum producat act[ione] adeq[ua]ta. pro hac ilat. 2a act[io] [con]veniens ab ipso effectu n[on] pot[est] se causare independenter ab alia priori act[ione] quae d[icitu]r adeq[ua]ta, ut ostensum est in assumpto, et valde debet ex n[on] est act[io] adeq[ua]ta illa, quae se sola, et independenter a qualibet act[ione] n[on] p[ro]ducit effectum & haec 2a act[io] pot[est] esse adeq[ua]ta insuper nullo pacto esse pot[est] ca[us]a suae act[ionis] quia esset prior, et posterior a se ipsa quod etiam per accidens [con]venire n[on] pot[est].

§ 2° impugnatur solutio quia innititur principio quod ab ipsa philosophia eximus, nempe quod habitus una causa fiat, et postea rei ab alia causa effectum ut physica alia habitu[...] neganti: ro impugnatur, quia [...] causa alio n[on] causa e[st] signum evidens distinctionis realis, in quo fundatur omnis argumentum distinctionis repugnat quod conveniat habitualiter sola rei distinct. in eos, qui convenit ab una act[ione] e[st] idem qui convenit ab alia act[ione], et ea distinctio realiter & n[on] pot[est] meriti [con]veniens ab una act[ione], et n[on] ab alia. scio utique eam meritoriam n[on] esse absolute eam realem physicam, sed rationalem, et moralem; nihilominus pro eadem [con]stantia requirit poni in re fundum moraliter ad unum habitum, et n[on] ad aliam.

§ 3° impugnatur, quia illa duplex act[io] quae adstruit nihil habet ad praesentem [con]troversiam, in qua inquirimus an[...] in [con]tum per quod fuerit praeservatus a beata Virgine; itaque

ipsi

ipsi Virgini meruerit gram; et deinde Virgo suis operibus meruerit maternit.; sed hoc nullo pacto reddit illa certa quamtumvis multiplicet act.s adeq.e et si forte id redderit, sequeret in illo instanti Xpum non esse filium Beatae Virg. quod procul dubio absurdum e. ig. illa doctrina nil ad ptentem rem conducit.

§ 3.m dependendi modus pro maternit.s merito exponit ex recentioribus Ilterice relatus n. 44 et 45 et ex eo Lugo ponit in Deo duplex incarn.s decretum, et utrumque executivum. Pr.o decreto vult Deus ut ea adeq.te 1.a et 2.a exequi incarnatae 2.o decreto vult eamdem exequi ut ea partialiter sub admittere beatam Virginem volens etiam eam comparem: ex vi primi decreti hec esse xpus dns independenter a beata Virgine et quibuslibet progenitoribus, qua prout illis gram mereri potuit; deinde per hac gra potuit denuo beata Virgo mereri maternit.m doctrina hec ut optime notat Lugo sed discrepat ab ante in falsa phorea q.o quam adstruit act.s Dei ad extra non dirigi a suis decretis; in reliquo exposita est multis impugnationibus quas ibi exponit Lugo et praeterea eidem orig.j qq. proxime impugnavimus antecm sentam esse contrariam.

§ Faciliorem ut ipse existimat a n. 83. docet quippe praevideri Xpum tempore suae passionis acceptantem mortem aliquo actu efficaci, et per actum praedictum meruisse gram beatae Virgini suisque progenitoribus; postea beata Virgo meruit maternit.m et progenitores esse Xpi ascendentes; in quo nihil e. inconveniens, id est quod nunc in uno tempore e. ea pro alio tempore potest esse effectus eiusdem quod nunc causa ea est; dummodo numquam pro eodem instanti detur mutua dependentia. Sic licet carit.s qui in 1.o instanti dependet moraliter ab actu potest in 2.o instanti ipsum actum conservare; sic namque, et acceptio Xpi dni dependens fuit a beata Virgine cum eodem Xpus in tempore passionis independens a beata Virgine potuerit illius gram care.

§ Hic solut.o quae facilior videtur ipsius auctori mihi omnium difficillima videtur, et difficilia omnia quibus e.; nam admittit

manifesto minus causalitas pro eodem instanti; quas tanto innata fugere procurant, neq. actus hic ita quamquam in Christo Domino nostro tempore passionis sic de facto fuerit affectus, solum a natura beatae Virginis, ideo ut negari non potest erat actus filii; sed actus filii supponit aliter nativitatem, et maternitatem cum gradu talis: ergo in eodem instanti quo erat maternitas talis actus supponit aliter ad eandem maternitatem et consequenter admittit minimam prioritatem pro instanti illius actionis. Si dicas illum actum quo Christus se obtulit morti nullo pacto dependere a beata Virgine: Contra est aperte; quia eatenus potuit Christus se morti offerre quatenus habuit talem humanitatem, et non talis humanitas contracta est a beata Virgine ita quod si ipsa non produxisset tale corpus, nunquam potuisset subire afflictiones et passiones quas vere suscepit. Neque obstat quod Christus habuerit aliquod auxilium Dei supernaturale etiam miraculosum quo ut non moreretur antea et posset pati. Non obstat, quia haec non passio dependet a causa naturali tali ut ex se dictat; sed exercicium causae naturalis non est miraculosum: ergo etc.

§ Si dicas 2º illos Patres naturales et omnes dicimus pro tempore passionis conservari miraculose a solo Deo, et non pendere a natura beatae Virginis, proinde esse independentes a pueritia, nativitate et conceptione. Contra est; quia illi Patres tunc existentes non fuerunt producti independenter a pueritia, et nativitate ut dubitari non potest; sed predicti Patres non sustinuerunt passiones et mortem per propriam receptionem in ente naturali accepta a Virgine Beata, colophon .n. inspicitur fuit carni ex beata Virgine genitae, et sustinuit illud accidens in propria naturali et ente sua quantumvis aliter indiguerit concursu supernaturali ne morte obiret; exempli causa Deus hominem ex mortuis resurgere, et servari supernaturaliter; isti vero hoc actus non dicentur pendere naturaliter a causis naturalibus cum tamen naturaliter dependent siquidem anima, et corpus in quo recipiuntur actus neque entis naturalis est quid supernaturale, licet conservatio sit supernaturalis. Quod ut plane perspicias, negari nequit, quod actus

Christi

Xpti ex qu. cq malis sunt valde diversa ab iis qui recipere-
rentur in corpore animae producto a Deo sine concursu alterius
cq malis, vel cum concursu cq malis et corporis, quod non praeexi-
steret naturaliter, aut respectio more humano; Deinde actus Xpti
Dni non praevidentur indifferentes ut recipiant matre incor-
pore qui praeextitit naturaliter et respective, vel sine talibus
originibus: ergo etc.

§ Contra sequeretur ex doctrina praedicta meruisse
Xpum Dnum sua passione, saltem matre, nativitatem suam, et omnia
antea ad passionem; sed hoc est absurdum, tum quia non est dum meritum pas-
sionis fuisse independens a beata Virgine. neque valet recur-
sus ad rendum potuisse mereri acceleratam non a. nativitatem, et
respectum quod subeam. non, inquam, valet, quia non loquimur de
acceleratione, sed de esse nativitatis simpliciter: acceleratio non addit
aliquid diuturnitatis in servatione sed praesentiam ad diversum
tempus extrinsecum, et benedicere diuturnitatem; adde tamen nativitas
habet aliquid esse substantiale in communi hominum aestimatione; sed hoc substantiale
est independens a passione: et consequenter sub meritum passionis cadere
potuit ergo etc.

§ Ex dictis hic usque deduco beatam Virginem non me-
ruisse suam maternitatem merito anti et remunerandi; sed solo
merito condigni, et per modum anticipatae solutionis; et haec sit unica
etc. et resolutio in praesenti quaestione; sic etiam neque sancti Patres me-
ruerunt sibi merito esse progenitores Xpti Dni, meruerunt a.
esse progenitores merito condigni; quo merito satis fit sanctiori
Patrum doctrinae, et non repugnatur doctrinae philosophiae refelenti mu-
tuos causalitates. in praedicto merito anticipatae solutionis nullum est
inconveniens in theologia. ut late diximus in tr. de merito, et sine
illa doctrina ista aliae difficultates theologiae sunt inexplicabiles.

§ In fine capitis duo notanda sunt. Primo quod Beata Virgo
non meruerit maternitatem de congruo et non de condigno. ingruo prendo

videndi Suar. disp. citata sect. 1. et Vasq. disp. 23. cap. 2. = Ergo merita B. Virg. li fuerint condigna ad gratiam sanctificantem, et augmentum illius, non proinde fuerunt condigna dignitatis maternitatis, quia maternitas in probabili sententia est gratia sanctificans, et licet dicamus non sanctificare formaliter maternitatem, attamen connexa est saltem moraliter cum sanctitate ordinis et excelentiae superioris. sic unio hypostatica in multorum sententia est sanctificans formaliter ~~cum sanctitate ordinis et exelentiae superioris~~; nihilominus sub meritum hominis cadere non potest propter connexionem cum sanctitate superioris ordinis.

Tract. 4.

De intrinsecis ultimis incarnationis Domini, vel de unione hypostatica et extremis illius.

Disp. 1.a

De natura unionis hypostaticae et termino incarnationis.

Sect. 1.

Deciditur contra veritatem, et communem physicam unionem hypostaticam.

§ Certum esse debet aliquam actionem de novo dari, ut peragatur mysterium incarnationis, nam cum incarnatio sit verum, et reale productum indubitatum est produci etiam reali actione producta an vero actio incarnationis distinguatur realiter ab illa actione qua producitur Christi humanitas disputat late Pater Suar. disp. 8. de incarnatione sect. 1. et si sermo sit de absoluta Dei potentia nemo, quem hucusque viderim dubitavit fieri potuisse quod eadem reali actione produceretur humanitas, et unio illius ad personalitatem Verbi; quia in eo nulla apparet repugnantia; de facto vero existimat Cardinalis Lugo disp. 11. de incarn. sect. 1.a non ita evenire.

§ Pro hac subtilis est, et omnes apertam in eadem; ergo res

eadem n̄ sō realit, ꝗ neque dirimitur; sꝰ dirimitur pot esse
prior, et posterior seipsa v̄ᵈ et realiter; quapropt si hæc nō ali-
quā fiat de facto, fiat etiam dirimitur producta tot n̄ pos-
se convenire ob eadem act. 2° etsi mā, et fā sīu composi-
ti heant prioritatem nē; atti unio substantialis ē aliter media
qua cāt tum mā, tum fā compositum, et nemo exinde in-
tulerit ea ex unionē esse priorem, et posteriorem se ipsa; ꝗ si-
bit hi tu producti heant inter se prioritatem ex natis aut fractis
id nihil obstabit, quominus una act producantur. 3. cum
prioritate reali nē stet optime simultaneitas durat, et temporis
unionis hypostē cum humanit, ita quod nunquam extiterit hu-
manitas sine unione, neque unio sine humanitate, ꝗ una, et
eadem act produci pot utriusque existā; quia ubi n̄ repug-
nat simultanea temporis coexistā duarum quantum ē ex parte prio-
ritatis n̄ repugnabit quod simul producantur. Ita se heant
unio hypostatica et humanitas quod existant simultaneq; ꝗ simul
unica act produci possunt. Hæc dicta intelligenda sunt produci
ad examen nōs traditæ pro contraria ipsa verum ē tenenda
est; cum nihil nobis ex doctrina Patrum cā hoc obstet, et
n̄ sit destruenda sine fundo unica hæc actio

Hoc permisso ē tum huius act deinde
exurgit nobis quæstio n̄ diminuit illi quā disputavimus olim in prod
duxit act produerint hōs ad aliud aliquid [illegible] prot praeter abstis
ipsius hōs nempe corpor, et aīam. quamvis n̄ pauci ex antiquis
recentioribus qui aliqd dictum esse ab extremis unionē hypostatis
cuius doctrā hisce diebus statuit cum scholis quam verosimilius etiam
in plurā existimavimus, ubi unionē hypostati esse entitatum modalem
realem distinctum ab extremis abstis simili modo atque unio humā
est modus nexus qui substantialis corporis ad aīam.

Solliciter probari solet ne-
cessarium esse unionē modalem distinctum ab extremis ad hoc quod [illegible] at
hoc [illegible] in unitⁿ suppositi: Res ipsa, et color solet sic probari.

Possunt dari extrema huiuscemodi unionis etiā[?] existere quin se
subsit denominat.º humanitatis unitæ ad suppositum D.[?] ergo denominat.º humanitatis
unitæ aliquid superaddit extremis sic existentibus. Hoc .a. superaddit.
talis non debet esse quod non egeat alio aliquo ad actualem unionem
unde sequitur quod se ipso uniat, et sit modus extremorum actualis.
neque valet si dicas cum P.e Valen. et aliis sequioribus affectum
actualis unionis provenire ā volunt.e Dei talis unitionis pro tali
temp.e determinato. non valet responsio. quia [illegible] eadem [illegible]
dicta volunt.e; neque si illa fiet pro obiecta sola extrema non ē vo-
luntas actualis unit.s si quid dictum ē actualis unio ē quod
distinctum ab extremis. Formaliter quippe ē proveniunt ā volunt.e
D.i unitio: ergo talis voluntas debet terminari ad obiectum quod sit
formalis unio, et distincta ab extremis.

§. Non desunt in Doctor[ibus] recentior[ibus] nostris huius proven-
-ienti qui nuper stabilire et defendere conati sunt praedictum sensum: pro
illius explicat.e statuit quamvis B. personalitatis ex se habere, quod
sit actual.s unio sui cum extremis atque adeo accedente volunt.e
D.i in actu 1.º manebit formalis unica cum sua qualit.e, quin dictae
personalitas in suo esse acquidic.e mutetur: explicans doctrinam D.i
inani exemplo, qui ex se, et in actu 1.º cognoscitivus ē [illegible] quod
actu non cognoscit afferendo pro nunc exemplum: si posito obiecto
per volunt.em D. proveniunt, statim perit actualis cognitio: ergo similit.
in personalit.e. Unde ē quod in creatis non posit dari effect.s actualis
respectiva albedinis, quin sit actualis relat.º ad albedinem: nihilo-
minus dicta cognit.º est actualis respectiva cum non sit relat.º ad albe-
dinem aut obiectum, sed virtualit.r eodem pacto personalitas D.
pot esse virtualis modus licet non sit formalis.

§. 2.º suadet quia nihil ē
in rebus hanc rationem actus 1.i ad aliquem terminum quod per se ipsum non
sit actus 2.us similit.r; sed personalitas D. est forma tribuens complexionem
creatis per se ipsam formalit.r, et in actu 2.º sibi ipsam praestat.

aris

ini fundat ver ee quod qualibet perfectio desit in infinitum in suo
in esse est perfectissima et infinita, si se ipsa fraliter praesta-
ret actum eius, ergo quaelibet perfectio se ipsa fraliter in actu quo
est suum praestaret esse.

§ Neque obest praefata discursui quod cum
omnis sensus se exerceat ad extra per actum creandi, ergo tale exer-
citium explicit desiderium exercitium supponendi et praeveniendi perfecti-
tatem in omnium personalitatum, et illud praestat per sui exi-
stentiam et perfectissime, excellentius quam fiat debeat fraliter
provenire in exercitio, et actu eius ab ipsa personalitate et
sic multo perfectior dignior quam deus excogitabitur personalitatem
quam si illa indigeret unione divinae ad suum fraliter muni-
nus praestandum in actu, et talem proinde dicere legitima
vera esse, et quod actum originem supponens ad praeveniendum per-
sonam esse internum dictum ab efficientia ad missionem intrinsecam
ut posset dari extrema terminatio praedicta volunt dei quia
sub asserendo.

§ Sed adhuc non satisfacit argumento propositione forte recentiores
tra, voluntatem quippe dei volens unitatem ne hanc cum substantiam
posito in instanti praesenti ex oppositio a aliquid alterius sibi
pro obiecto forte extrema; quia si sola extrema haberet
pro obiecto nihil vellet nunc efficacit, et volitum ante
praedicto modo, sed aliquid vult et cuius rogo quodnam sit obiectum
efficacit. Si dicas habere pro obiecto exercitium actualis unio-
nis actus cognitionis, aut volitionis dei est actuale exercitium vo-
lendi, aut intelligendi trinatum ad Petrum ut actu exer-
tenti cum quo tamen stat quod tale exercitium non distinguatur
ab actu, sed eiusdem cognitionis. Contra est quia in rei veritate
quemcumque actum divinum dei cognitionis habere suum obiectum si-
bi distinctum. Unde sequitur voluntas unitatis persone dei pro eo in-
stanti praesenti a nescit quod denuo habeat aliquod obiectum efficacit
volitum forte extrema; quandoquidem ad forte alius actus

terminat multo diversis.

§ Si vero 3. actum reflexum quo cognoscit Deus suum actum, quasi 1.um cognoscendi Petrum, et insuper actum quasi 2.um quo cognoscit, et amat Petrum esse existentem pro instanti ... a ille actus reflexus non habeat diversum obiectum a se ipso ... falsum assumit in argumento ... quia si loquamur tam de mato obiecto quam de ... falsum est quod actus D. reflexi non habeant distinctum obiectum; et quidquid sit de actibus reflexis, utrumque non pauci infirmiter ... admittunt; saltem in actibus Dei directis, et ... ad extra necesse est in quolibet assignari diversum obiectum, et diversum est obiectum ... hypostatis ab obiecto voluntatis, quae terminat ad extrema. Denique extendere doctrinam actuum Dei liberorum ad alia ... in ... quod saepe faciebat iste auctor, numquam mihi placere potuit: quia non unquam excogitabit ... liberis, aut ... virtualem ... in munere ...

§ Aliter respondere ... alii argumento ... dicendo ... tam increatam ... impedire alterius subsistentiae munus in persona Christi ... unde ... quod subsistentia ... exerceat suum munus ... illius ... illi dat ... et in ... faciat quod sibi determinet soli, et individuet ... exclusa qualibet alia subsistentia creata; et voluntas Dei volens unire ... nunc habet suum obiectum distinctum ab ... quia ideo repellitur subsistentia ... creata ... Christi ... quia illius ... unitate subsistentiae ... ad explicandum ... quod, et quo modo uniatur subsistentia ... non potest aliqua ... carere ... subsistentia ... statim ... liceat uniri subsistentiae increatae ... aliud ... uniri ... subsistentiae increatae ... non habere propriam subsistentiam creatam.

Ex-

§ Ex hac vero dictis supponitur quod actio productiva incarnationis producat aliquam entitatem divinam et realem quae sit unio, vinculum, et nexus extremorum in se. Rogamus deinde quidnam sit praedicta unio. Aliqui cum Gabriele aliisque nominalibus dicunt esse qualitatem supernaturalem collatam a Verbo Dei, quam quidem appellant gratiam unionis in hac sententia bifariam non nulli DD. ex duplici titulo. 1º quia dicit unionem esse accidens quod est damnatum in Nestorio. 2º quia dicunt hanc unionem esse solum gratiam quod etiam damnatur in 5. Synodo. Hanc sententiam esse erroneam absurde dicit Lugo disp. 11. sect. 1ª n. 4. et Vvandigus disp. 4. de incarnatione n. 51. ratio est quia Nestorius eiusdem que sequaces sustinuerunt unionem hypostaticam in gratia et accidente, neque loquebantur de unione solum affectiva per gratiam, et amorem Dei, quam solam unionem inter Christi personam et Verbum intercedere dicebant, quae per unitatem ad rem generum excludit doctrina catholica ipsos definita.

§ P. Lugo refutat hoc physice praedictam naturalium sententiam quamvis aliam restituens unionem compositi substantialis in accidente, quia unio illa pertinet ad constitutionem compositionis hominis prout distinguitur homo ab humanitate, sed non potest esse accidens, ergo unio hypostatica non potest esse qualitas de genere accidentis, etiam supernaturalis. 2º non potest unio esse qualitas absoluta et destruere videtur Gregorium quia quod superadditur extremis debet esse ratio formalis compositionis, et per quam resultat hoc tale compositum, sed talis ratio formalis non potest esse absolutum quia sit ordinario relativum.

§ Quod vero pars huius argumenti tempore quod qualitas praestans effectum formalem unionis non sit absoluta qualitas. ratio facta efficax. Mihi videtur quod quod quidem partes eorum accidentalis videtur esse, ut olim in physica docui, neque quod homo sit compositum substantiale, et per se solum dicit quod

q illius P. Abbte sine substalis, ut tale muto respicientis ad
compositionem: quod nullum compositum per accidens sit, et sic dicit com-
situm substale per se, sive unio sit accidens, sive non. Porro quod
unio compositi substalis sit complementum substantiae, a nullo antiqui-
ore Paulo philosopho dictum est, et in comuni doctrinae a recentioribus acceptis
noe substalis, ut quale modus substantiae est substalis sic aut [illegible]
ta substantiae dicitur et quae substalis ut unio. et modo insuper [illegible]
dicitur. ut ipsimet fatentur in praesenti unionem esse relationem dif-
ferentem relatione quia respicit terminum ut existentem, eodem [illegible]
to ipso actio. quia a. negat relationem esse complementum accidentis
unio sit complementum substantiae, contra ad dictam doctrinam [illegible]
quae erit modus substalis, seu modus substantiae.
§ [illegible] in ea [illegible]
tamen unio pertinet ad constitutionem [illegible] ut pars, et ut additio, compositio
unio. Haec vero nova denotant modum substalem esse de genere ac-
cidentis, et [illegible] modus substantiae producitur, aut genitus dicitur, ut
producatur compositum substale. sic dictum dicitur produci, quia sola pro-
ducitur additio compositum producit sola producit compositionis, et
unitum sola producit unitionis quomodo sufficient P. in ea
nota luminositate, argumento nominali et nullus in re difficultates
henti. quod sic retorqueo in suos auctores. esset ipsa compositi ge-
neratur, et producitur quin aliqua pars absoluta producatur, ita sicut
compositum substale quin aliqua pars quae sit substa generetur
aut producatur, in mea sententia qua existimo produci formam substalem
corporis praeter animam in viventibus et [illegible] aut [illegible]
fectum argumentum [illegible] adversarij generari aliquam substantiam, ut
ibi dicatur genitus; et si probant proinde unionem esse comple-
mento substantiae. denique ego nunquam [illegible] potui [illegible]
do modus [illegible] substa, aut mihi de-
finiam quid sit accidens.
§ Varia disputat P. Suar. et cum eo [illegible] creatis [illegible] non

quae advenit extremis, et per quam omnium hypostasis in personam Christi D. Scotus, Duran. Ocamus, et alii inculcant unionem esse se(pe)ramento relat., et advenire extrinsecus extremis; ex his verbis aliud signat quam quod dictum a nobis, nempe unionem hypostaticam esse modum substantialem productum actione assumptionis, qua mixtum incarnatum productum est.

Fuscus late disputat an unio sit sacramentalis vel transcendentalis relatio. ego omissis aliorum placitis existimo esse propriam relationem sacramentalem aeque atque act., quia hi et similes modi trinam ad terminum prout pure existit; et eiusmodi relat. ad existens tantum sunt sacramentales. Et eam Relationem similitudinis aequalitatis etc. existimo esse sacramentales, hoc est per operationem, et predicationem ... vero sicut silem. Paulo, et Paulum dempto actu operativo ... rei nulla est relatio. relat. transcendentales, ut quem ipsum denotat, appello eas relationes quas habent per qualitates suos actus; sive sint substantiales sive accidentales: hi quippe rei proprium non sunt ad terminum existentem, sed ad terminum ut existat; quare nullos dicunt predicati respectus unionem cum his, non cum existentibus ut sic, non cum possibilibus; quia ea non respicit possibilem neque etiam productam ... etc. caput 2. examinat sententiam ... unionem hypostaticam ~~...~~ in influxu, quo Verbum ... humanitatem.

F. Petrus Vuadingus de ... Incar. disp. 3. parag. 2.

hi conuersion attentis videatur iis quae dicta sunt ... sum

cap. [illegible] desuper adendo modo subsistendi unionis hy-

postaticae ... naturam humanam, et personalitatem

Verbi, quem modum substantialem dicit esse vinculum,

et nexum. Et praeterea addit paragrafo tertio doc-

trinam singularem, et vulgo omnibus notam, scilicet

unionem hypostaticam esse de formali actionis,

vel concursum modalem esse et sustentativum quo hu-

manitatem sustentat personaliter Verbi Dei, ad eum

modum quo materia ... influere in accidentis

aut formam modalem de ... imperfectionibus.

§ Pro doctri-

nae praedictae expositione supponit aliqua ex doctrina sanc-

torum Patrum, quae reperiuntur in incarnationis mys-

terio, et ex vi unionis hypostaticae ... asserunt.

Primo humanitatem media unione hypostatica esse partem su-

positi Christi et instrumentum personalitatis Ver-

bi, ut passim enuntiant Sancti Patres. Secundo

humanitatem inexistere Verbo ut passim docet Sanctus

Cirilus contra Nestorium. Tertio humanitatem res-

pectu Verbi se habere ad instar accidentis, adeo

ut absolute Rusticus Diaconus contra Nestorium

et alii Patres relati ab auctore huius sententiae appel-

lent humanitatem absolute accidens Verbi, et ha-

bere existentiam in ...

dicit

P. Suar...

De

§ Deinde supponit 2º. causalitatem materiae primae in formas dupliciter posse et solere communiter interpretari; primo, ita quod materia nullum verum influxum habeat in formam; sed solum dependeat forma materialis in esse, et conservari a materia; quatenus actio productiva formae petit ex natura sua in subiecto recipi, seu materia, vel alio quolibet modo. Secundo explicari solet per verum, et proprium influxum materiae in formas. Primus modus, ut ait hic autor non satis ostendit quomodo materia sit causa physica formae, et non potius sit terminus, vel dispositio aliqua requisita; dicere autem quod forma causetur materialiter a qualibet dispositione, a qua dependet in suo esse et servari, plane videtur absurdum. probatur per dictum 2m modum explicandi causalitatem materialem amplectendum esse docet; et sub notat non distinguere influxum causae materialis ab influxu causae efficientis, idque multiplici ex capite ingeniose expedit. 1º quia actio causae efficientis non requirit intimam penetrationem, seu penetrationem cum passo, adeo ut ex vi talis non exigat praedictam praesentiam intimam quatenus activa est, sed solum quatenus est passiva; nec ex omnipotentia Dei statim infertur intima praesentia Dei cum creaturis omnibus. 2º, quia causa materialis non influit in effectum extrinsece se habendo, sed petendo ex vi sua compositionem intrinsecam ut formam in suo gremio servet, ne cadat in nihilum, in complexu et gremio, in quo, per unionem hypostaticam intrinsecam, et non aliter. 3º, quia influxus materiae praerequirit, quod semel influat causa efficiens, idque ex vi sua; quapropter quantumvis ap-

applicentur Causae Materiales, nunquam
poterit vi illarum subsistere effectus,
~~bene tamen vi ultimi concursus praevii~~

bene tamen vi ultimi concursus praevii, et efficientis. hinc ex his
his titulis sufficienter discriminari debet influxum cum malis ab ipso
efficiente, quod multo cautius, et accuratius factum video ab hoc
auctore, quam a Recentioribus, ex quibus nemo hisce diebus sucum-
bere dificultati plane fassus est, ne distingui influxum aliquem ab influ-
xu ex efficientis, quod implenti maxime est sit de re physica, et periculosum
bonum in fide ut mox videbimus.

Ex his praemissis formatur argumentum: posi-
ta unica hypothesi impedito influxu salvantur omnia quae traduntur a
Patribus occurrere ex mixto incorrupto, et praedicata de dicto mixto, quae certe
aliter salvari non possunt, ergo dum est constitui unionem hypostaticam in praedicto in-
fluxu sustentativo, cum ex alio capite nullam implicantiam imperfecti-
onem involvat; immo ut idem auctor de dicto in physica notat,
est probabiliorem sententiam unionem formarum corporearum ut distinguuntur
ab actionibus productivis, et ipsarum conservativis in materia: sic solum
in praesenti influxus praeveniri a personalitate Verbi est ipsa unio hy-
postatica.

Verumtamen hoc argumentum suum vim ostendat, recensendae sunt praedi-
cationes aliquae tributae a Patribus communi hypothesi. Primo posito illo influ-
xu, fit quod partes omnes ordinentur ad compositionem, et media illa de-
pendentia quasi mali debet sufficienter praeparatio requisita ad unio-
nem extremorum; deinde natura humana dominii potest esse instru-
mentum Verbi in ordine ad opera meritoria, et satisfactoria per
influxum praedictum. Si inexisteret humanitas Verbo quomodo forma
malis inesset suo subiecto, et sicut accidens et quaecumque substantia in-
super sicut praedicta sit causata realiter communicantur materiae, cum quae
malis: sic similiter humanitas communicat Verbo, et praedicata Verbi humanit.
in quam influit: sic applicatur communicatio idiomatum et communicet

cui^{a} hujus, et personam Verbi: quod producit influxum et communicandus est: quem expedite dicunt isti praedicari de unitis hypostatice.

§ Deinde contraria sententia statuentes unionem esse quemdam modum trinitatis ad extrema non possunt explicari axiomata, et loquutiones SS. Patrum, nisi distorte, et habito ambos pro indicio contrarii contra, quod res aliter non posset evenire. In 2 non explicant illud celebre s. Fulgen. cap. 3. de incarn. et SS. Greg. illa gyns. ad Chirinum, quod Deus non creando univit et uniendo creavit: ubi non unitionis mere producto ipsa productio non unitur, ut evidens est. 2° trinitatum non inexistit pro per solam trinitatem. Quintus haeredi per unionem hypostaticam est propria Verbi: quod per solam trinitatem non proprietas tui trinitatis: quod in unione hypostatica non datur sola trinitas. Denique Verbum sustentat humanitatem trui per personam trinitatem non sustentanti: quod unio hypostatica aliud habet propter personam trinitatem: ex his concludit nullos esse loquutionem hoc modo, quae explicent apte secundum communem doctrinam unionis hypostaticae trinitatis tantum.

§ Doctores huic unionis opposita duplici ex capite impugnari potest 1° quia dicit hunc influxum esse aliquam productionem ad extra alicuius personae, ad quam productionem reliquae personae non concurrant: quod periculosum est in doctrina fidei quod una persona divina operetur ad extra sine alia, quando opera SS. Trinitatis ad extra sunt indivisa secundum sanctiones conciliorum et Patrum, et propterea dicit iste esse periculosum in fide confundere in solam influxum cum inter cum influxu eius assertis, quod est ... 2° ... actualis Christi Domini, et illius gratiae non possit pendere ab influxu mali proveniente a personali Verbi quandoquidem cum tali influxu non disquirent astis malibus generatis productis.

§ Ceterum antiquo Cl. de Lacy auctor n. 98. influxum divinum personarum ponit esse diversum, et actio qua producunt

ut q. efficiens sit indivisa; sic in probabili sententia Durandi personaliter concurrunt tres species intelligibiles ad visionem intuitivam Dei: non diversus est influxus, cuius generi sunt omnes in re ipsa, quin talis influxus dividat opera ad extra, cum quodcumque opus effectum proveniat indivisibiliter a tota persona. 4º Peripersonaliter opus incarnationis in genere effectivo provenit indivisibiliter a tota trinitate, licet in genere unitivo personaliter dimanet specialis influxus in ...am humanitatem ... quanitumque perseveraret concursus effectivus cum humanitate, si tamen deficiat ille influxus quasi malis Verbi, statim interiret, ut docet Ricard. in 3. dist. 9. et post ipsum alii.

§ Nihilominus, instauro hoc argumentum contra eundem Auctorem. Persona Verbi non potest influere malis in naturam humanam aliquam talem influxum, quem non preisset per suam exhibitionem, ita quod ipsa sola, et non alia persona divina influat, aut det; nisi sub posita concurrere efficienter una persona sine alia; assumptum probo ex eo phisico, quo olim istos influxus malis reieci: quia licet aliter, et concursus, quem non exhibet cum suam exhibitionem et per virtutem operantem est concursus efficiens; sed talis influxus mallis, taliter se habet; ergo etc. Probo minorem: quia talis influxus non praestat entitatem ... vera sui positione, et ... ita quod maneat intra effectum et manendo ... causat per communicationem ... et ... extram. Unde patet, esse insolubile discrimen inter influxum malim, expositum modo dicto, et causalitatem efficientem; neque non repugnat actio eius efficientis dependere essentialiter ab omni ... , et ... , et ... dependenda ab unione non discriminat influxum mallis a causalitate efficienti; quia ... dicat repugnare actionem efficientem ... et supponentem ... causam, ... in quantum ... .

§. 2º impugnatur expositio ... formalis, quae verum est 1ª ... causalitatem oppositum ... ; cur ergo infusio potius ... formam, quam forma ... ; quia non minus dependet forma a ... , quam ... dependeat a forma: ergo sicut salvatur dependentia sine influxu, quem forma exerceat in ... ; ita etiam dependentia ... a ... salvatur sine

influxu, nullam a. indicium assignare pot. ipsorum ab quem dicta sit ma. influere in fam, nisi quod videam fieri melius, et accidentia in ea et servari dependere a mis iis determinatis; cum quae meq. non dependeant a fris determinatis, dixerunt phisi mai concurrere seu influere in fcis males, et tales fra non influere in ma (cas. si non defuerint [illegible] aliqui), aut etiam astruere malem [illegible] fructum in dios, et ad salvandam tam dependam non requirit influxus ma in fam, ut manifestum est sine fundo adstruitur influxus mali. si ostendatur cum influxu efficienti ut in phisia, aut sine non nulli influxum mali dicere efficientem saltem in oia gesanti [illegible] tolerari non pot. [illegible]

§ 3° impugnatur [illegible] argumentis adversariis ex indicato, cui non satisfit eo quae [illegible] relatum aliter [illegible] dum quod sicut pot. divinitus accidens, aut fra mali produci per [illegible] creatum: ita sibi pot etiam produci acta vitalis, aut [illegible] per concursum mali; quia non obstante eo concursu adeo [illegible] ata exigeret per se independendam. Respicit haec solutio, quia licet verum sit quod possit divinitus acta vitalis produci actu mali id quae violenter; certum de facto humanitas Christi domini non est violenta, nec producit de facto aliquam actionem quae sit contra exigentiam suam, ut sit saepius illam ut alias explicatum est a nobis; et si produceretur actus mali saltem acta vitalis Christi, et ma [illegible] esset violenta: [illegible] fatetur [illegible] esse liberrimum in agendo, nec teneri ad concurrendum se nisi verum: atque in humanitate nihil producit, quod adversetur humanitati suae.

§ Sublato de medio illo influxu mali, corruit statim tota doctrina illorum subnixa. in Dei ut humor [illegible] Christi sit instrumentum personae verbi, satis est quod elevetur ab [illegible] personalitate ad patrandum miracula ita quod [illegible], et [illegible] sit ipsa personaliter, cui debetur [illegible] dicta [illegible] ad hanc elevationem non opus aliquo influxu, ut communiter dici solet a Doctor. et si dicatur ad quodcumque instrumentum elevatum requiri influxum emanantem a ca principali; certe non video cur talis influxus debeat dici mali, et non potius

et n potest efficere vt admitto qd humanitas Verbi insit in suo supposito: nō minus, quam dicat q͞ illa humana inexistit in supposito creato; et quod afferatur in recto a supposito Ubi q pro personalitas. et ad Ultum dici debet eiusd rigore quod illi inexistentiam humanam tri tribuens complementum tum ad esse tum ad operari.

§ 2. verificat, quod natura humana in operando se habet ad instar accidentis; quia simili modo atque accidens et totius virtus illius tenetur in subsistentia dignitati; et nihilominus accidens subsistentiam substantiam ponit: sic humanitas completa personaliter Verbi quatenus virtualiter ince... q. natura creata habet currit cum personaliter ad dignificanda opera tali. Praeterea accidens totum vim a subiecto habet, pari sermone humanitas a personalitate Verbi cuius accidens merito dici potest illud Fulgentii quod Deus creando univit humanitatem significat non ante productam fuisse nos humanitatem Christi Domini, et deinde unitam, quod asserebant Origenistae, et etiam Nestoriani: ipsam a unionem fuisse sibi actualem productivam, sicut a P. 64 signatum est, neque alius ad rem faciebat. cap. 3. debitis actionis, per quam producitur unitum incarnatum.

§ Duo distinguere solet in potenti terminis actionis peragentis incarnationem: alter dicitur a quo, et alius ad quem: hic terminus ad quem subdividi 2o solet in terminum formalem, et totalem: tota q personarum quae et alteri unico vertitur, et exponamus verisimiliorem vsum pro m in potenti terminorum throrum; nos tenemus cuiusdam vim et diversa ponit quod varietas... at alteratum terminorum. in 1 P. Vasq. disp. 19. de incarnatione cap. 2 terminum formalem appellat illum, qui formaliter oppositum productionis in hoc producto actionem dicit esse terminum formalem, et in nostro Domino humanitatem esse terminum formalem incarnationis quia est formale, et non formalis, per quam suppositum dicitur tale.

Actio

§ Alii usurpationem praedictum termini formalis amplectentes, nihilominus perso-
naliter ... dicunt esse terminum formalem actionis productivae in-
carnationis quam non formalis personae increatae personam et personalitatem,
quia terminus formalis est non formalis, et forma denotatus: quia terminus formalis est perso-
nalitas, et non divina realis est. Si ipsa humanitas. Confirmatur actio
productiva suppositalitatis alicuius in natura creata proculdubio habet pro
termino formali ipsam suppositalitatem: ergo similiter actio productiva non huius
ut suppositum in suppositalitate increata habet pro termino formali ip-
sam increatam suppositalitatem, et personalitatem.

§ 2° P. Suar. disp. 8.

Retineat etc. alium usurpationem termini formalis proponit; docet
quippe esse illum, qui immediate, et formaliter actione producitur, et cui tri-
buitur esse; quia sola producitur denuo unio hypostatica actione pro-
ductiva incarnationis saltem ad talem actionem satis est quod
producatur unio; neque praeexistente humanitate, actio quae produ-
ceret unionem esset sufficiens actio incarnationis, et humanitas
potius est subiectum illius termini formalis et personalitas. Ubi, ut
evidens est non producitur quam sola unio hypostatica est terminus formalis
et totum suppositum est terminus totalis, nihilominus tamen non re-
nuit P. Suar. alias acceptiones huius vocis termini formalis admi-
tere quoniam ubi nullam est inconveniens, et ita loquuntur
alii theologi, non prorsus [illegible] in nomine ... [illegible]

§ 3° Card. Lugo disp. 11. de incarnatione n. 28.

L. ... reiecit illam acceptionem nominis termini formalis, quam se ... in praesenti ... [illegible]
neque termini formalis ad quae ... in transsubstantiatione Eucharistica ... corpus ... [illegible]
quia corporis Christi sub accidentibus non est forma accidentis, sicut
subiectum sustentativum illorum est ... licet accidentia etiam
per modum formae ... corporis Christi non propterea sunt termini formalis
transsubstantiationis in omni sententia. Propter ... [illegible] et aliqui
similes merito existimat hic autor eam usurpationem termini
formalis non esse adeo propriam.

§ Protea docet ipse terminum formalem proprie loquendo
esse illum, cui immediate applicatur mutatio et ratione cuius alia

ora dicunt denotari. Sic color est tus fralis visionis parietis a. e. tus totalis, et denominative. Sic etiam in oppositio physico fra d. primum fali recipiendi accidentia; oppositum vero dr. primum totale, et denominative. Hinc infert eidem actui sub diversis titulis competere varios tos tri fralis; quatenus eadem actio prout diversas functiones, quas exercet tribuit diversas denominationes sic in resurrectione quatenus illa actio e, hec pro tro frali unionis corporis cum aia quae dr. introduci; si a. nde ne generat. explicit. habebit duos tros fales productionis, et introductionis. s. aiam, et unionis.

Haec tota doctrina P. Lugo, nobis placere n. pot. s. ex eo solo ab illo quod confundit relationes cum fralitatibus. Vellem abeo scire qua rone actio realis producens unionem aiae cum corpore a parte rei modo sit actio, modo sit introductio, modo generatio. Hoc n. ora sed sunt diversi modi significandi eandem rem n. sed realiter; sed etiam fraliter cum ... sit fram uniri, ne et n. generari oppositum. Superflue ergo endagar hic autor diversos tros fales in unione hois, ut eunio introductionis, et generationis in religione deviat a vero tota haec doctrina tantum fundi deviat a placito P. Suar. presertim si de tro frali productionis sit sermo, ut loquimur et in prolemi: si a. loquamur de tro frali transubstantiationis ille e, qui fraliter producitur actu transubstantiativa, et e ro fralis eo quam una substa succedit in locum alterius quae ... Cor. Lugo de tro frali transubstantionis maiori ex otio ab illo impugnanda sunt. ... sequitur accidentia eucaristica n. dicantur transubstantiari; sed panis, ad quem subsequitur corpus Xpti dni.

Quod a. dr. de tro frali actus visionis, nempe esse illum colorem ad quem terminatur visio, unde quia color e qui tunc dr. videri, et ad quem terminatur visio una et pro colorem, parieti et saltem dr. videri, tandem mutat colorem, neque applicatur illi mutatio mutatio mutatio mutat.

aciperet colorem parietis, et ista dr videri; & tn̄ ñ mutat color
neque aplicat illi mutat.; & tantum imate dr videri. act° se in-
ductiua fit siue infrat. et qu° vt pduct° ce vt generat° hēt pro
rō fralē percutiendum mẽ ad fram; et sic de alijs. Hinc cognoscit
quid nā sit trm̄ fralē in qe sen. n. quod hēt imate rōem fralem
terminandi; et si rō sit fralis terminandi pduct., erit trm̄ fralis pduct.
si ꝟ sit rō fralis mere terminandi; erit trm̄ fralis ptice terminat.

§ Aplicata hac doctrina ad rem psentem. si specte [illegible]
pduct° in misto incarnat° terminus fralis pduct. unio hypost. quia
talis unio pduciit et hēt rōem fralem pducti; quam rōem fra-
lem, ex vi misti, ñ hēt personalitas Vbi, neq na humana. si nūc
asumptionis, idem misterium apelles, sibi trm̄ fralis act. asumptiue
erit unio hypost.; licet ñ dicat. asumere, s. asumi unio hypost.
id ex eo prouenit, quia pdicta unio hypost. ē aliqd modale pt
rō fralis asumendi; et proptea ē trm̄ fralis actionis asumptiue
quia ad illā terminat. imate talis act. et fralit. est asumpt.

§ Vltra nota aliud esse trm̄ fralem, qui imate
dr asumi, et aliud esse trm̄ fralem, qui dr. asumere, et aliud
denique qui dt rō fralis asumptionis, et pducitur imate act. asum-
ptiua: rō. quia dicta concreta aferunt in recto gradū sug rōem
fralem; & recta sunt diuersa: ꝰ et trī frales actionis terminatam
ad concreta. exemplo facili et phisico res explicat.: alia est rō
fralis hendi aluedinē, et alia rō fralis ~~[illegible]~~ de-
aluantis, et alia denique rō fralis dealuationis vel actionis
dealuatiue. rō hentis est subiectum vnitum: rō dealuantis ē
fra unita rō dealuat. ē actio pueniens vnionē: sic in psenti
quod asumit ē vbo d.a quod terminat ē personalitas; asumptum, et
terminata ē humanitas; asumpt. rō fralis ē unio: vnde facilime dig-
nosces trm̄ fralem cuiuslt act; et tota hec questio nullo nego-
cio disoluit: at quia nota aliqua solent ocurrere frequenter
in hac mā, singilatim ad eorum expositionem desendendum est.

§ Nom̃ incarnat⁹ est trũ formalis act⁹ provenien-
tis unione naturæ humanæ, seu carnis cum formaliter Ubi: sic se habet
coicatio, et inhumanatio: idem quippe est trũ formalis in his ad-
versis nominibus: in qq. falso dicit Hugo trum formalem esse carnem
humanitatem aut id quod coicatur; pretium si loquatur de act. prove-
nientia incarnat. etc. ipsius 3 incarnat. coicationis, trũ formali-
um extrema quæ unione attingunt unione. Deinde distinguit de term.
concreta quæ explicant per modum formis rei habitæ, illorum qui
trũ formalis nominibus formalibus in abstracto allatis, cuius m̃ sunt in-
carnat., inhumanat., coicatio etc.; nã act. um trinatum ad ista abs-
tracta trũ formalis est unio: act. 3 trinatum ad concreta trũ formalis est
ille, cui formalis convenit talis denominat. concreti, et afert in recto. hinc
ad adversa facilitate deliabitur diversas in hac mã sententias, ipse longe
sibi adversantes, re ipsa convenientes, nempe una coicat. relata
a P. Sarq. docens propriam Ubi esse trum ad quem asumpt., ab-
utitur quippe hæc sententia asumptionis nomine pro asumente, et
concreto, in qua vero veraest, altera aliorum, qui trum formalem in-
carnat. docent esse naturam humanæ: sic se abutitur incarnat. abs-
tracto pro concreto carnis asumpta, et sic de aliis.

§ Si extra hanc [illegible] roges cum P.
Hugo quinam sit trũ formalis act⁹ provenientis resurrectionem hãs.² resp.
facile trum formalem esse unionem de novo existentem, quæ antea fuerit,
et desiverit esse, eadem unio est trũ formalis producti, et generatio
quia ~~[illegible]~~ generativa aut productiva resurrectio, prout re-
surrectio, ut talis addit aliquid supra generationem, trum quo formalem ip-
sius ut, quod eadem unio. l. alia similis fuerit antea, et desi-
erit esse.

§ Expediti de trõ ad quem act⁹ provenientis incarnationem, su-
perest dicamus de trõ a quo eiusdem actionis, qua in re qualis
est, opinionum varietas. Coicat. in hac 3ª p. q. 2. ar. 8. ait
trum a quo asumptionis esse humanitatem. alii ducti expositione
S. Th. in presenti quæst. 2. ar. 8. ubi dicit asumptionem esse quasi ab
alio ad se sumptionem, docent privationem humanitatis in Ubo vel [illegible]
na

nisi unam habuerit privat.m subsist. de esse tum a Verbo: brevi;
P. Vasq. docet tum a Verbo esse aliud, quod tradit oportere huic
Dei et hom. 2.o alii aiunt dari tum a Verbo esse proprie et sub-
stan. creatam, non quae praesit, si praesidet, nisi daret subsist. sibi uni-
ta nec humanitati. Quarto Car. Lug. et iam reiectam auspiciis tri
ad quem, proponit in presenti a sti cet. alior sibi accipiunt tri
a Verbo; tum pro a Verbo quatenus assumptio a actio dicit esse
a Verbo; tum pro a Verbo quatenus assumptio a actio dicit esse-
gationem unionis, quia unio est tibi ad quem; quatenus signi
noie incarnat. dicit habere pro tro a Verbo negativa carnis vel
humanit. sub noie assumptionis habere pro tro a Verbo negative
humanit. assumpti: sub noie coicat. sive licet pro tro ad
quem personalit. ita pro tro a Verbo negativum eiusdem persona-
lit. coicat.

§ Toto itaque res in nostris iam placita tractatur, et
omne id ibi dictum ad hunc praesentem accommodamus. Diximus ibi quan-
cunque acti productive vi sua esse transitum sui tri de non esse
ad esse; ideo quod si produci aliquid ab aeterno, nihilominus vi act. produ-
ctivae erit transitus de non esse ad esse, idest destruens non esse
per positionem existentiae. Inde sit quod a Verbo recedit, videlicet opposi-
tum vi suae act. contrarie negat. s. carentiae unionis loquamur.
de dispositio physico in Verbo ma. t. quando creatur transit
vi actionis de non esse ad esse materiae, siquidem act. produ-
ctiva est et destructiva non esse eius: pari formae in fra,
sive producat act. generativa, sive creativa: et nullus
transitus iterum est transitus oppositi, sive productio eius s. fr.
non est productio oppositi: quid sit transitus oppositi seu productio
illius in esse talis, et prout distinguitur a productione eius et fr.
et aliud quam productio unionis: et tro a Verbo productio oppositi
in esse talis est cor.a sola unionis; quae sic supponit tro a Verbo
eius et fr.: ani distinguitur ab illis, neque illos includit;
sicut unio supponit [illegible] et fr.; cum non distinguatur ab
illis; ita quod non includat eius s. fr.

Hinc supposita dictum d. trum sealem
ad quem assumpt. incarnat. inhumanat. (vicariè) etc.
unione hypostat. his nominibus in abstracto allatis: sicut in
concreto afferuntur, incarnat. d. formaliter dici: sicut assumens et
communicans. conclud. ad haec trini a quo incarnat. et reliquorum
abstractorum d. causa. s. negat. unionis hypostat. sicut negat.
unionis hum. d. trini a quo hum. productus. in nominibus d. concretis
negat. assumentis vel assumptionis, negat. incarnantis, vel car-
nis assumptae d. trini a quo in ~~[illegible]~~ concretis pro una acc. t.
haec doctrina facilius ijs supponitur, quae diximus de trum ad quem,
et exprimitur etiam a P. Suar. ibidem relato.

§ Ob examinandum
sorum, autor quid sit illa negat. seu trini a quo recaditur in
actu productivo incarnat. aliqui relati a P. Hugo. dixerunt
esse eam negat.^m quae tunc daretur si praeexisteret natura in
aliquo tempore sine unione hypostat. R refellit idem autor
eam doctrinam, quia sicut d. act. productus terminum ad quem, et
d. trini ad illum, ita etiam d. ressus ab aliquo trini a quo, qui
qui daretur is etiam quod datus fuit. R nihilominus unum di-
cit ea sententia. R male rem explicat, ut statim videbimus. d. P.
Suar. in plerisque existimat esse aliquam negat.^m praeexistentem
in natura pro aliquo instanti naturae ante.

§. 3. Rest ut optime, et valde notanda doc-
trina doct. P. Hugo: pro instanti naturae s. rationis nulla praexistit negat.,
nec praecedere potuit, neque aliud d. pro instanti naturae s. ray. potest
dari aliquid. quia instan. naturae s. rationis a tali pendet prorsus: illud
quod intelligamus dari negat.^m nisi in instanti naturae s. rationis. Loc.
falsum est, le scilicet admittat, ut si quis an animal possit loquendo, pro-
ut abstrahit a rationali sit album... R possit album, utique unum est
non esse album, quia sed a rationali et non aliud aliquid, R in alterum exp.

ex quo dicamus non esse albus minime sequitur quod in illo priori fiat
car. albedinis: et hoc exemplo, aliis quae si libet, nos olim in
physica docuimus quid ergo sit negatio loquendo, attigimus quod scilicet per
quod verificatur parietem non esse album ergo si per aliquid verifi-
catur non esse album, per quod non verificatur habere carentiam sive negationem
albedinis. aliqui intelligunt per negationes loquendo, licet ab illis saepe
audiverim nunquam intelligere potui. Quod autem praesentem
res quae est in priori naturae sive ... haec prata sine prioritas
et pertinent a quibus aliis quae ipsa prata sunt.

§ ... negatio a qua recedit incarnatio non fuit
ante unionem ... ad non unionem, quae dabatur in in-
stanti eodem unionis negatio unionis data fuit in instanti
immediate ante saltem ex vi actionis productivae unionis antequam
produceret corpus et animam Christi Domini verbum habere posse non datur unio
humanitatis ad personam ... satis est ad ... negat-
ionem, vel carentiam a qua recedat actio incarnativa ... a termino a quo.
Secundo ... quia illa negatio satis est verificatur ... unionis
dari transitum de non esse unitum ad esse unitum, quod
ad rem termini a quo sufficientissimum est. Deinde ... dicebam
supra negationem quae est termini a quo incarnationis esse illam eandem negationem,
quam haberet humanitas Christi, si fortè aliquando producta fuisset
sine unione in aliquam, quia termini a quo recedit incar-
natio est quae exprimitur hac propositione: in hoc instanti datur incar-
natio, et in immediate ante data non fuit. Quod quidem data non fue-
rit absolute loquendo per unum de duobus capitibus verificari
potest, vel quia non existit humanitas, vel si existat non est unita:
Et eadem negatio absolute loquendo daretur in casu, in quo
existeret humanitas sine unione, ac data fuit tempore a primum
... producta existens cum unione, negatio ergo per quam
verificatur humanitas non est unita.

§ ... dices: si ab aeterno producta
esset unio hypostatica actio productiva illius haberet eundem terminum a quo
quem de facto habet producta in tempore: sed non haberet prius tempus

ā quo illam cat.ᵐ l. negat.ᵐ quam nos assignavimus ex dum.ᵉ pendens caps.ᵐ non esse trum ā quo, si talem esse negat.ᵐ praecedentem vide. l. ord. hoc argumento utitur P. Suar. disp. 20 p. prim.; et nos illud dissolvimus alios agentes de generat. quae daretur ab aeterno, et de ipsius trō ā quo.

§ Resp. ergo. futuram act.ᵐ productivam incarnat. eundem trum ā quo quantum est ex vi actionis productivae, et non alio ab aeterno, si daretur ipsi fieri. unde dari non pot. trus ā quo requisitus ad fieri ipsius quod est dictum, nam aliud nisi quod actio debet esse tō frater, et frater vi sua auferat non esse tri quare si posset non esse incarnat. actio productiva vi sua excludit trum, nempe non esse incarnat., ac frater tamen excludere non esse incarnat. ut vi. a. actionis per se et primario non ponit esse rei, nisi simpliciter esse rei; neque per accidens est quod sit primus. l. ex vi actionis: actio ipsa productiva ab aeterno petit per se solummodo esse trum ā quo, quem petit actio vitiosa; non vero omni trum ā quo, quem petit esse rei simul quae habet; et quomodo actio productiva temporanea habet eundem trum ā quo, quem haberet si ab aeterno produceretur.

Caput 4.

De dependa. humanit. ā Vbo ex vi unionis hypost. et medio dispositionis extremorum. =

§ N de fuerunt qui ad distruxerint duplicem entem medium ut humanitas terminaret personalitem Vbi; aliud appellabant unionem ex quo Vbum unit humanitatem, alium praedicamentum dependentiae, quo humanitas dependet ā personalitate Vbi ad illius munia extra dispositionem unionis. ita nonnulli relati ā P. Suar. disp. 8. de incarnat. sect. 3. circa finem. eodem etiam tenebat sententia relata ā nobis cap. 2. huius disp. et eamque im

impugnata, vlt ut restitueret influxum quasi malle, quod haec obtineret rationem unionis et influxus, per modum dependentiae humanitatis humana a Verbo, cons. sed negat posse dari aliam dependentiam, aut modum praeter unionem, quo natura humana tendat personaliter Verbi. ita Suar. relatus (P. Vasq. disp. 18 Incarnat. n. 26. P. Lugo disp. 11. sect. 3. Thur. et recentiores religiosi.

Ad maiorem [illegible], et dilucidiorem expositionem notandum cum plerisque auctoribus aliam esse dependentiam a priori, et aliam a posteriori; a priori dicitur illa, qua effectus dependet a sua causa cuiuscunque generis sine quibus praerequisitis ad cendum; sic ignis v.g. dependet a causa sui effectiva, a qua [illegible] et applicatur et aliis praerequisitis. a posteriori dependet [illegible] quae est effectus necessario dimanans; ita quod realiter sit [illegible] debeat substantia nequeat esse; v.g. ignis sine calore nequit esse realiter independenter a calore tanquam ab effectu, et a posteriori. Praeterea potest pendere natura humana a personalitate Verbi tanquam a substantia, per quam subsisteret, et personaretur, quae per ipsam sola existentia, dependeat qua natura humana in suo esse, et existentia dependet a personalitate Verbi cap. 2. reiecta manet; [illegible] alios titulos dependentiae examinabimus.

Pro resolutione sit 1a Conclusio. non est alia species dependentiae praeter quam unionis, ut resultet integrum mixtum incarnatum. Probatur haec conclusio quia recepta natura humana, et opposita Deo sufficientissima unio hypostatica ut resultet ex parte animarum unione v.g. ut resultet quidem homo sicut unio corporis ad [illegible]. 2o. ut subsistat etiam natura humana subsistentia increata eadem unio sufficiens est; quia sicut subsistentia creata modalis se ipsa unitur [illegible], et non indiget unione superaddita ut praestet suum effectum formalem: pariformiter subsistentia Dei quae est omnis absoluta, et non modus [illegible] humana per unionem hypostaticam quidquid requiritur ut exerceat suum effectum [illegible], et haec [illegible] [illegible] [illegible]: superaddita quippe unione praestat eundem effectum formalem, quem praestaret subsistentia modalis [illegible] [illegible] dictum manet, quomodo subsistentia

d.º qua per identᵐ facit incompossibileᵐ initio Dei, et illa eadem; et utrumque credere pot. rem creatam realiter incorporalem etiam. Ergo

§ Contrarii ex cap. repugnat huic doctrinae Con. inquit disp. 11. de incar. sect. 3. n.º 30. ubi distinguit effectum formalem subsistentiae ab effectu 2.º eiusdem: primum effectum dicit esse terminatᵐ positivam; secundarium vero impedimentᵐ unitionis cum alio quolibet, qui est effectus negativus resultans ex subsistentia eodem pacto quo calore provenit denudatio caloris primarie, et expulsione frigiditᵐ est effectus 2.ᵘˢ ab effectu primario. Subsistentiae dicit pendere nam a posteriori, cuius acre examen ad sequentem sectionem remittimus. = Quod effectum 2.ᵐ et negativum quem accipit naturam a subsistentia ubi ait praefatus auctor esse omnino certum, quod conveniat humanae hypostasi, quod pot. uniri subsistentia. Ubi neque huic, aliquo nec quod conveniat in humanitate hic effectus in actu 2.º quomodo cum convenit a subsistentia negat ulterioris unit.º Aliter quidem, nisi quatenus movet Deus a subsistentia ad auferendum concursum aliquem alterius unionis: atque pacto quo nos diximus, et sophisamur destructᵐ frigiditatis convenire a calore, quatenus movet Deus ad suspensionem concursus et servatᵐ frigoris id exigente calore: sic subsistentia prius intellig. unita ad conservatᵐ effectus 2.ᵘ id est negatᵐ unionis cum aliquolibet.

§ Haec doctrina ex supra dictis a nobis refutata manet in 1.º n. explicat hic tertia quid neque sit effectus primarius subsistentiae, vel terminari positive nam; neque bonum verum quod terminat sive positive, sive negative) ulterius n. unit. neque contradictᵐ implicat, quod ulterius uniat, et simul maneat terminata aliqua pars. —
Atque est quod nemo dixerit exclusionem ulterius unionis esse effectum 2.ᵐ terminationis, seu separat.ᵉ; sicut nemo dicit exclusionem separat. esse effectum formalem 2.ᵐ unionis siquidem est ipsa unio: et n. magis unitate excludit unio separatᵐ in eodem integro alterius, quam separat. et terminat. in suo ge. excludunt unionis negat. unionis n.

non effectus secundarius terminatur, sed potius primarius, sper negatur, longum ex-
plicatur: Hinc sit exemplum caloris, et frigoris longe extra rem va-
gari.

Si dices subsistentiam ipso effectu primario habere, quod compleat in esse sub-
substantiali naturam; neque repugnat compleri in aliquo genere, quin in eo genere fa-
tur et primario excludat ulterior unio: si fuerit personalitas sub substantialis vg. in ordine
talis haecceitatis complet personam; respuguabit etiam divinitas, quod in eo
genere accipiat diversa non complementa, ac in isto; neque eo ipso quod
alteram complexionem accipiat erit diversa haecceitas. ut bene docte
clarius porcipius advertit quod certum est ipsum deus personam vg. qui est
complexus in esse talis non posse ulterius compleri, et si supponeriat aliquam
formam statim in futurum personam sed aliam erit diversam: et eo ipso
quod aliquid sit perfecte completum primario, et formaliter excludit ulte-
riorem unionem.

Deinde in substantia argui debet indigentia complementi su-
per addendi per subsistentiam positivam ex aliquo effectu a posteriori col-
ligi debet in natura; sed nullus effectus est, nisi exclusio ulterioris unio-
nis, per quam dicitur evidenter complexus, appropriantes sibi suos actus, et
quasi iure suo illos vindicantes sibi; et iste effectus formalis, et non
aut ponitur subsistentia: ex his fit apertum non posse dari unionem
ad personalitatem ulteriorem quin subsequatur formaliter effectus ille subsistentiae,
qui dicitur negativus.

Dico 2.º sit ergo dependentia naturae humanae a subsistentia
increata non a posteriori, et ideo cum ratio, atque dependentia naturae
ab unione hypostatica. Conclusio haec directe constitutur ex Cond. supra
sect. 3. citata num. 32. ubi duo docet, et dependentiam naturae a sub-
sistentia esse distinctam ab unione: deinde talem dependentiam naturalem
a priori, sed a posteriori: hoc ultimum ita probat: Lum posterius gre-
tianus: quia natura non accipit a subsistentia eg. a ea. s. dispositio-
nem suam esse: et non dependeat a priori; cum potius intel-
ligatur existere natura in aliquo signo prius quam uniatur subsisten-
tiae; et a propria subsistentia, dependeat natura a posteriori contra
quatenus non, ut existat petit terminationem proprie subsistentiae.

Plus explicat exemplo quantitis a qua sed dependet a posteriori corporis, licet effectus formalis quantitatis nempe impenetrabilitas dependeat a quantitate a priori: sicut in sollemni sublata dependet a subsistentia tamquam suo effectu, et effectus formalis subsistentiae dependet a priori ab ista.

§ — Secundo. Hanc doctrinam esse sit quo sublata per statuta esse non dependeat a subsistentia, tamquam a complemento suo subsistendi in esse, et operari: ergo dependet ab illa a priori, saltem ut est completa substantialiter: Probatur haec consequentia; namque doctrinis communiter admittitur ab adstruentibus subsistentiam positivam. non dependeat per se a quolibet substantiali complemento suo, tamquam a causa intra sui saltem complete: ergo dependeat a priori — Hinc est quod non existimem adeo verum esse quod dicitur de dimanatione subsistentiae a natura; et multo verius videtur potius comproduci cum natura, quam dimanare ab ista: ratio est quia cum subsistentia sit complementum substantiale, quo natura sibi appropriat, et vindicat quas suas operationes, consequenter ante dimanationem praesupponi debet substantia. Quare exemplum quantitatis allatum ad rem non est.

§ Si vero dicat subsistentiam non complere naturam in esse producentis, et existentis; sed solummodo complere in esse subsistentis; utique committitur circulus vitiosus ideo non licet, alioquin si ego dicam naturam non tantum una, sed duabus subsistentiis indigere, et rogatus ad quid duas subsistentias? Respondeo, ut dupliciter subsistat, et sic de mille aliis pro meo arbitrio: numquam non rite probaremus, dum non ostendimus aliquam indigentiam subsistentiae independenter a subsistentia, et supposito; sicut ridiculum esset ponere duas subsistentias sine alia ratione iustificatis praeter esse dupliciter subsistere: et sicut rogandum est ad quid indigeat natura duplici ratione suppositi; ita etiam rogabo ad quid indigeat unica ratione suppositi; namque de fide non est in nobis dari suppositalitatem positivam distinctam a natura.

de

§ Dependam vero a subsistentia esse aliud praeter unionem, etiam
n. 33. probat relatus auctor, quia possumus considerare dependentiam
in actu 1°. quam habet natura a subsistentia cum petit dimanare et producere
illam; et haec dependentia oritur ex subsistentia, quae exigit petit
tales perfectiones, et proprietates. 2°. considerari potest dependentia a
subsistentia in actu 2°. quando natura actu dependet a propria s. aliena
subsistentia; et haec 2a dependentia praeter unionem includit etiam
actionem, quae producit subsistentiam, vel unio illius. Ratio, quia haec dependentia
in actu 2° correspondet dependentiae dictae, quae datur in actu
1°. sed dependentia in actu 1°. dicit rationem aut actum dimanationis
vel productionem, ergo in actu 2°. praeter unionem dicit ipsam actionem
unde infert, quod hanc dependentiam in actu 2°. non esse necessariam
alium modum praeter unionem et actionem productivam illius: ~~ [illegible]~~
~~[illegible]~~ § Multis ex titulis displicet mihi discursus:
1° quia supponit subsistentiam dimanare a natura, cuius contrarium probabilius
nobis videtur. 2° licet demus subsistentiam in actu 1° dicere
ordinem et modum subsistentiae quam exigit natura dimanat, nisi forte
praeveniatur ipsa natura alia subsistentia: adhuc non sequitur exinde quod
in actu 2° subsistentia aliena dicat actum productivum ipsius: quia
in actu 2°. subsistentia non dicit ordinem, aut dependentiam in ordine ad
dimanandum subsistentiam alienam; sed solum ad producendum propriam, nisi
forte praeveniatur natura alia extranea: exemplo facili res ostenditur;
ignis dicit ordinem et dependentiam a posteriori a calore,
et a perfectione, quam necessario producit, dimanat quae; sed si in 1°.
sui esse praeveniatur alio calore divinitus producto, non propterea
dependentia a posteriori in isto casu involvet etiam actionem:
ergo sic etiam in casu nostro.

§ Rogabis in fine capituli, an per unionem
hypostaticam detur 2° et propria dispositio, ita quod corpus unum et proprium
dispositum sit? Scotus in 3. dist. 6. quaest. 3. docet
unionem hypostaticam non dispingere 2° et propriam dispositionem. Scoto
adversatur Caiet. in 3a p. quaest. 2. ar. 4. et recentiores thomistae

reliqui Det propriam compositionem admittentes. quae lex deservi; sed in forma mea cum praecipue attendendum sit ad modum loquendi theologicum, scire debemus quomodo [illegible] in hac, aliis quae quaestio sit [illegible]: certe in Con. 5. generali Con. 4. dicitur quod sancta Dei ecclesia unitionem ubi secundum compositionem confitetur. et in Con. 7. act. 4. confitemur Christum ex duabus [illegible] compositum; sicut in Con. Lateran. sub Martino I. Con. 8. si quis non confitetur [illegible] et proprie secundum compositionem naturarum unitionem demonstratus sit. Praeterea ut optime docet Leon. Magensius [illegible] Assertalos, ubicunque est propria adunatio, est compositio; sed per unionem hypostaticam est adunatio; ergo et compositio. Propter hoc Nestoriani qui unitionem negabant, consequenter negabant compositionem, et totam moralem adstruebant

§ Scotistae qui in Christo non compositi insufficienter [illegible] admittunt, quatenus tale [illegible] imperfectionem significare videtur: propria quippe compositio communiter illam denotat, quae consurgit ex actu, et potentia: sed iidem Scotistae negare nequeunt dari in Christo eam perfectionem et coalitionem quaecunque tandem sit, quae resultat ex [illegible] et [illegible], in ordine ad hoc ut dicatur unus [illegible] et Christum suppositum; hoc admisso admittendum est dari [illegible] et proprie [illegible] praedictae coaementationis, ut expresse fatetur S. Thomas quem allegat Vuadingus disp. 4. de incarn. dub. 4. n. 67. imperfectio a. in entibus creatis partialibus, et componentibus, non provenit ex eo quod sint [illegible] sed quia entia creata sunt, quae nec [illegible] neque eminenter continent perfectionem alterius entis [illegible] cap. 5. examinant alias proprietates unionis hypostaticae, praesertim circa ipsius perfectionem et quomodo sit data homini Christo.

§ In primis ut [illegible] notabam [illegible] unionem hypostaticam esse accidentalem [illegible] sit an illa pertineat ad [illegible]

reci

accidentis, pro rei huius clariori notitia advertendum cum S. Thom. qu. 2 in 3 p. art. 6 duplicem ab ecclesia catholica damnatam esse unionem duarum naturarum in persona Christi Domini alteram confundentium, seu destruentium in Christo Domino, ita quod ex utraque conflata fuerit una natura: ita docebant Eutiches, et Dioscorus. Altera fuit heresis constituentium personas in Christo physice diversas, ita quod sola unione morali inter se coniunctae fuerint. ita docebat Nestorius, et Theodorus Mopsuestenus. hi scopuli, inquam, evitandi sunt in omni rigore, et veritas duorum esse in Christo absque ulla confusione dicendum, deinde unicum esse suppositum non duo supposita. B. unionem suppositalem quia non humana trinat personalitatem Verbi esse Dei et propriam unionem ejus quis, quo subsequenter coalescunt non quo consurgunt denominationes accidentales vestiti, locati etc.

§ Insuper pro B. assertionis catholicae exactiori notitia, et qualiter unionis accidentalis excludendae sint a supposito Christi advertendum ex eodem S. Thom. ex quinque titulis asserisse accidentalem unionem illam, quam adstruebat Nestorius, et Mopsuestenus inter humanitatem Christi et personam Verbi. 1° quia dicebant Verbum esse unitum humanitati per solam inhabitationem in ipsa quemadmodum sacerdos vel Deus habitat in templo. 2° per solam unitionem affectus inquantum voluntas illius hominis erat conformis voluntati Dei. 3° per operationem inquantum praedictus homo erat instrumentum Dei in operando. 4° propter honorem, inquantum exibetur illi homini honor filii Dei propter dignitatem ad ipsum. 5° sive aequivocationem et communicationem nominum, inquantum dicimus illum hominem esse filium Dei. his capitulis enumeratis addit S. Thom. manifestum est, omnes modos accidentalem unionem importare; id est non afferre unionem substantialem, qua coalescat una substantia in unum suppositum.—

§ Insuper notat idem S. Doctor duos alios sensus posteriorum DD. qui planè in praedictos errores incidere videntur, aut certe parum ab illis declinare. quidam non unam ponentes in Christo Domino personam incoeperunt dicere dari duo supposita et assumptum fuisse hominem quendam compositum ex corpore, et anima, ipse hoc est dicenda sed is error se excusat Magistrum Sententiarum in 3. dist. 6.

cū Ripalda ibidem dum opinionem vocat alii cū statuerent unionem inter corpus et aīam Xpi Dni deinde hac extrema unita esse Vbō dixerunt accidentaliter ad modum indumenti quo circumcingitur corpus: Illi periculosius errabant ipso Nestorio quia aque cum illo admittebant unionem unionem accidentalem ad Vbum, idest, quod nō esset hyypostaticam et ē unio psonae; deinde ad cumulum erroris adebant corpus Xpi ab aīa esse divisum. Sancta a. Dei ecclesia utriusque psidiae impietatis rescindens unionem Vbi Dei ad carnem sinc cōpositionem fatetur, ut deducit S. Thom.

§ Iter his oībus cū infertur unionem hyypostaticam esse de praementis subsē et contra illorum, qui dicunt esse influxum realem satis aperte infert esse de praemento accidentis. Alterum esse pdicta unione minime evincitur veritū hanc praedicationem unam et illum ..... a. hoc etiam nec hic praedicationes enuntiant psonalit. de Vbō quod sit suppositum humanum, et in abstracto ē pdicari nō pōt quod Vbum sit humanitas illa cōpleta, id sō cum verit. praedicat hoc in recto.

§ Atque a. pdicatio Xps ē hōo intelligi pōt dupliciter, s. itaque hy Xps sumat psonalit. 2º ita quod supponatur pro illo individuo oīs humanae quod trinat psonaliter. et in utroque isto sensu praeformiter verificatur de Xpo, atque de P. et Paulo quod sit hōo ea quod trinans humanitatis sit Xps, et psona Vbi sit trinata illa humanitate. Atque ē pdicationes verorum etiam si unio nō sit de praemento subsē utexsa constat: et hōo psonaliter, hic nā nihil iuvat unio de praemento subsē, sibi haec pp. ū est Xps ē oppositum dictum, licet modus cōpositionis nō sit ab his.

§ Minus ē efficacit pr. subsē unionis ā lugo excogitata subiacet radix, pronunque priorum oīum, quae reperiuntur in cōposito, ex qq. substare dr. minus, inquit, prima unio n est radix, neque illi substare dicuntur alia cōpositi, sō pē ab his; quod ē obtinuit unio humanitatis substalem, et subsistam cōpleat eandem id sō prat esse modum oīalem humanitatis, et quantumvis referatur in recto unio ā subsā cōposita, id sō prat esse cum

in trig

intrinsecam, et eandem compositi ut talis: a Pomello hic cap. quia per hoc modos esse dependentem substantiae.

§ Imo unionem non afferri in recto ab hoc. scilicet alio substantiali composito forte hoc argumento probat efficaciter notato eo quod nos alios agentes de denominationibus notabimus id quod grammatici appellant regimen genitivi possessionis quod debet esse obliquum correcti ut lt en hac propositione hic galeatus est Petrus id est Petrus per galeam et sic de aliis: quo posito sic arguitur. materia forma, et unio ipsae sunt hoc scilicet compositum quod assumptum sic probatur: statuto Petro et insuper anima materia, aut quae Petri verum quod non exurgere compositum scilicet compositum, cum tamen detur materia, et forma, et unio: ergo haec praecise non sunt compositum scilicet homo.

§ Si dicas compositum non esse materiam, formam, et unionem ut cumque sumptam, formam, et unionem, quae sit uniens hanc formam, quaeque illa componit inter se, verum utique dicis, sed fatendum tibi est unionem afferri in obliquo, et non in recto a composito hoc. Respondet quia forma, et materia ut istorum extremorum unio est compositum, quod per inde est, ac si dicas materiam et formam unitam scilicet habentes unionem esse compositum: sic autem quis non videat unionem afferri in obliquo ipso praedicato compositum? Res est ipsum facilius, quia compositum quod dicit, et nomen ipsum sonat est habens compositionem, et unionem: in qua sic affert in obliquo unio, ut est evidens ergo falsum est quod dici solet concretum compositum substantiale afferri unionem in recto vel non esse aliud quam materiam, formam, et unio.

§ Haec dicta sint tantum in illis de illis docentibus separari efficaciter ex illo capite unionem hypostaticam aut quemcumque alium modum pertinere ad complementum substantiae quia determinare determinamus in re problematica, et obscura quamvis quia versimilius videatur tales modos pertinere ad praedicamentum relationis; ac ut bene notat Conditus Lugo sect. saepe citata disputatione 46 et Petrus Vasquez disputatione 18 numero 29. Et palam docueramus unionem hypostaticam esse accidens, et non substantiam, exinde inferre non licet, neque dicere, et unionem hypostaticam esse accidentalem, quod ordo substantialis non est; quia unio hypostatica quaelibet substantialis, et per se pertinet ad compositum

q positiong vn plena xpti d aque vnio corporis humi ad Verbu pti-
net ad ds sposiong hoy. eadem de ca n dubitant SS. Patres rela-
ti a P. Vasq. disp. 27. de incar. cap. 3. vnionq hypostaticam appellare
nolim et eadem sposito xi quia his nobis et alij excludunt
vniones accidentales inhabitantis, et per affectum quales indu-
ce bant heretici sup. relati. § Id ipsum et n aliud denotat
Alexander 3. in cap. cum xi de hereticis ubi prohibet affirmare
sub anathemate seq. tenore xpi. xpi in quantum ho n e aliquid et
textus S. Thom. q. 2. arti. 6. ubi pro aliquid hic quid pro-
cul dubio ut licet in xpo. hoc aliquid denotat quod xpus in
quantum ho e quid substantiale et aliquid prout oportet nihilo
q prout opponit ei quod per accidens, et per solam denotat ex-
tram, separatam que vox dr. cuiusmi est denotat vestitu humanitatis
itaque dum est xpus Dm d ee in Dr rigore esse hom, et hoc
vnione, ipsam ibi ad humanitatem independentem quale denotat ex-
tra .s. relate voy. videndus P. Vasq. et loco relati.

§ Predictis expeditis solet disputari in solemni de perfect
vnionq hyp. an illa sit max et perfectissima vnionq q esse n pot in-
voluendo extrema que vniunt sub noe vnionq: nq cum humanitas xpti
sit perfectissima intra suam spem, et insuper aliud extremu sit perso-
naliter ... bi, et Deus in dubium vocari n pot quod vnio sue ex-
tremorum, que vnit sit perfectissima, proinde que sit oppositio extremo-
rum perfectissimorum. 2o. dubitari n pot quod sanctitate et in ...
esse perfectissimq; q. m. vnione, et tribuat dr. personalis. colocat humani-
dicitur, et insuper alie perfect. personalis que redundant in humanit.
§ de hac perfect. n pot esse q.

§ Lg. de perfect entitiva, et physica
quoad inseparabilitatem est dubium in presenti, et in hoc su P. Vasq. disp. 18

de incar. n. 29. etiam perfectissimam adstruere videtur unionem hypost.
tradiderit tamen illi Card. Lugo. Disp. 11. citata sect. 4. n. 47. et non desunt
recentiores non nemo ingenio celebris qui perinde nullius entium perfect.
dicebant unionem hypost. huius tamen fundamentum, et scripta mihi non dum
videri contigit, sed hoc solo auditu accepi. certe rem facile firmari
ri posse video ex generali principio quod pro hac materia stabiliri debet
videlicet quod entia quo sunt imperfectiora eo magis perpendent in suam
firmiorem, et strictiorem adhesionem ad entia per se existentia. hoc
patet in qualitatibus subsistentiis materialibus, aliis quae sibi, et exinde
colligimus perfectissimum debere specialis quod per se ipsum, et libera
nexu ad mam existit materialiter sed entia et extrema huius unio-
nis hyp. sunt perfectissima, unde minus inclinant, et perpendent
in unionem ista unio conveniens in perfect. sua entiva minus firma,
et stricta est aliorum entitatum imperfectiorum nexibus et vinculis

§ Infert hinc perfectiorem unionem esse quae intercedere
inter formam et formam spiritualem quam inter formam humanam et [illegible]. Dei deinde perfectior
unio est inter formam et quantitatem, et inter [illegible] et calorem, quae inter materiam
et formam substantialem quod a posteriori ex separatione extremorum faci-
lioris facile ostenditur, seu dicere potest, quanto enim [illegible] aliquod extre-
mum habuerit dependendo ab alio, et imperfect. eo perfectius et
strictius illi adherebit. D. Bern. lib. 5. de consideratione ad Euge-
nium inter omnia quae dicuntur unum arcem dicit tenere unionem
trinitatis, et deinde unionem incarnationis intelligendum est hic S. P. de
perfect. extremorum, et morali unionis gradu dicit [illegible] per-
fectionem non de perfect. entiva physica, nec loquitur adeo ri-
gorose, et scholastice in trinitate non est unio, sed identitas. quare
a. non videtur repugnare eiusdem unionem secundam ipso.

§ Superest ultimo loco decidamus quomodo haec gratia
unionis sit naturalis opposito modo, et idem rogamus de gratia habituali. D. Thom.
quaest. 2. in 3 p. ar. 12. quem sequuntur [illegible] diserte definit. 1o. naturale
indicat quod debitum est principiis naturae et ab illis procedit non potest dici
naturalis gratia unionis hypost. aliter 2o. potest dici naturalis [illegible], hoc est,

pueniens a rā dē in suppl. xpti [?] 3. dici pot nalis xpto quia
illam habuit a sua nativit.

§ Nihilom Duran in 3. dist. 4. q. 3.
cum Alexandro Ricardo et Bonaven. dicit neque gram unionis neq
gram habitualem esse nalem sibi xpto. rō ē quia neutra sequit ex
sua d?, sive hum?, quandoquidem liberavit pueniunt a Deo tandem
num, ut tradiunt Theol. huic doctri adstrumenter utrangue gram
ut nalem sibi xpto: quia xpti includit necessario unionem hypost. et
psonalem: sed ad unionem hypost. debito onali consequitur gra habitua-
lis ergo haec consequenter alia gra unionis et onalis. Observandus
hic nos loqui de xpto ~~[struck]~~ ut hypostito; nam
a sic ē loqui de xpto duplicando sup. rōem suppositi aliud
reduplicando sup. rōem hoiss. in 1o sensu falsa est sentea Duran. 3.
ē in reduplicat. sup. rōem hoiss et humanitatis

§ Obiic 1o cum P. Vasq. disp. 24 de incar. n. 7.
si gra habitualis oriretur nalis ex unione hypost. utique oriretur
in aliquo gradu determinato sanctitatis; sed nō oritur in aliquo gradu
determinato sanctit., imo Deus libe determinat extensionem illius in xpto
D. ergo nō oritur nalis. Prob. unio hypost. nō est principium exigens ef-
ficiens gre sanctificantis, sed sola voluntas et dispo divina: solis eadē
dispo dei est principium omnium aliarum rerum creatarum, sed Deus libe
produxit illam gram sanctificantem, et nō necessario. quare nō erit nalis.

§ Rū ad hoc facile: stare pot optime quod unio hy-
postica exigat indeterminate aliquem gradum gre onalis, sed nullum
determinate expectet. sic aqua aliquem gradum frigiditis exigit
nalis, sed nullum determinate. sic cum quatuor erit nalis
existens, neque proinde existet violenter cum quinque. sic etiam
ma 1a exigit nalis aliquam fram substalem, et aliquas qualites
disponentes ad illam; nō tn determinate hanc .l. illam fram sibi vel
alias qualit. ad informand. sed pro generetur illa gra habitualis a Deo
nihilominus producit ad exigentiam eius, quia sine illa esset violenta,
et

et id satis est ut qua lib. producta a Deo sit naturalis; sicque plu-
rimae qualitates producunt a Deo naturaliter ad exigentiam earum. Quarto et actus
liberi intus et voluntas quoad obiectum proportionatum, neque sunt violenti,
neque supernaturales.

§ Obiicit idem auctor quia unionis, et habitualis non conveni-
unt a natura dicitur quatenus est correspondens unita humanitati; sed convenit ante
ad praedictam unionem ergo non convenit a principio naturae compositi divini. Respondeo omisso
anteced. neg. conseq. neque ut aliquid sit naturale satis est quod adsit, et similiter
a natura conveniat neque exigitur quod sub quacunque ~~accidentaliter~~ re-
duplicatione, idest quod formaliter conveniat a natura, ut unita reduplicative; sed sa-
tis est quod conveniat a natura per vim naturalem.

§ Minus requirit ad natura-
litatem quod actio quae homini convenit non sit libera neque in praesenti materia naturale
sumitur non prout opponitur libero sed prout supernaturali opponitur sic ap-
pellatus liberi etiam supernaturales sunt in suo relato. Aliquis usurpat
tamen naturale inquibus unionem adesse aundat quod dicit S. Aug. in enqui-
ridio cap. 4. ubi ait in ipsa assumptione naturae humanae factam fuisse
gratiam illi homini naturalem. Videndus apud P. Vasq. disp. 24. de incar
n. 1. et Lugo disp. 11. sect. 9.

§ Quomodo Verbum D. intrinsece uniat unione hy-
postatica nec proinde ipsum Verbum sit subiectum unionis. S. Trinitas efficiat
unionem aut mutatur dictum a nobis est abunde tract. 1. de
polit. incarnat. ex professo. Ubi nec ad ibi dicta Verbum hic super-
addendum fuit, quamvis eadem inculcari soleant ab auctoribus. =

Disputatio 2a

De tribus assumptionibus ex parte naturae humanae.

Cap. I.

Qualem naturam humanam assumpsit Verbum divinum unione hypostatica, deciditur

§ Diximus in praecedentibus disputationibus circa actum productionis incarnationis
habuisse pro termino formali unionem hypostaticam, et circa materiam unionis
tamen quantum ad alios ordines explanamus. Nunc ad plenius

Circa ipsius unionis, tum mistij totius intelligentia

Requisitum fuit de tres unionis hypostatice ipsius naturae assumptae, ut sic commodius disputemus, qualis unio extrema nectat et iungat, quia in hoc cap. secernendum quae extrema teneat unio hypostatica ex parte naturae assumptae, et doctrina fidei, nec non theologica per aliquot propositiones praemittenda.

§ 1ª propositio quae ut certa de fide statuitur ab omnibus orthodoxis est quod verbum assumpserit animam rationalem. Hanc propositionem revelatam testimoniis sanctae Scripturae definivit ecclesia quia saepius in locis sanctae scripturae de anima sua rationali loquitur ipse Dominus ut Ioan. 10. potestatem habeo ponendi animam meam, et iterum sumendi eam. alijs quae sibilius, quae late adducit P. Suar. disp. 14. de incarn. sect. 2. et reliqui.

§ § notandum est quod qui exacte, ut theologos decet versari voluerit in sacra scriptura nec animam tumultuarie allegare saepissime noverit quod aliquot in frequenti sermone orientalium usu venit non significari id quod physice anima sed idem quod apud latinos ego ipse tu ipse etc sic iudicum 16. 30. moriatur anima mea cum Philisthim, idest moriar ego. et Ieremiae 51. 14. iuravit Dominus exercituum per animam suam idest per semetipsum. ceterum 2. 27. et saepe alias sic huic animadverterent aliquot theologi scholastici non magnam vim facient ad probandam propositionem praedictam in illis verbis huius in manus tuas commendo spiritum meum, neque in illis verbis tristis est anima mea usque ad mortem. nam per spiritum etiam intelligitur ego ipse. nec formaliter illis verbis significat animas rationales ex usurpatione physicorum, unde aliqualiter maxima cum ex tristicia inferri quod in Christo fuerit anima rationalissima personalitas, aut non Deus tristari non potuit neque solus appetitus sensitivus, aut pars corporea, ex similibus ibi locis salutem eiusdem non colligitur propositio fidei.

§ [illegible]

§ illa propositio erit credenda in symbolo Athanasij et a damaso

4a. Papa in professione fidei ad Paulinum Thesalonicensem, et in Leoncio seu prima epistola ad Iulianum in concilio Constantinopolitano 5. act. 8. canone 4. et Con. Toletano 11. in confessione fidei qui omnes contra Arrium statuunt Christum Dominum assumpsisse veram animam rationalem, nam Apolinarius Verbum D. astitisse corpori Christi Domini loco animae aut mentis somniabat.

§ 2a propositio. Verbum D. assumpsit verum corpus humanum et terrenum de B. Virg. non corpus phantasticum aut aereum, ut definitum est in variis conciliis tum generalibus tum particularibus contra Marcionem, Priscianum, Valentinum, Manicheum, pluresque alios haereticos. et probatur satis ex evangelio Lucae ultimi videte quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere. insuper de fide est, et definitum contra eosdem et contra Valentini, et Gnosticorum haereses Christi corpus fuisse humanum ex B. Virg. ortum, et natum iuxta illud Gabrielis Archangeli Lucae quod nascetur ex te etc. non delapsum de coelis, aut per senes propagatum, et lo 2us Adamus de coelo coelestis dicat S. Paul. 1o. Corinthiorum 15. quidem ob eam per spiritualem doctrinam, quam nos instituit dictum est non propter verum de coelo corpus. Denique tenendum est illud corpus formatum ex sanguine B. Virg. fuisse, non transfusum velut per canalem, ut docebant Apolinaristae.

§ 3a. propositio. Verbum D. non solo assumpsit corpus, et animam rationalem modo dicto in propositionibus relatis prime, sed etiam hasce partes inter se unitas assumpsit. Haec propositio directe pugnat cum doctrina illorum, qui olim docuerunt Verbum D. assumpsisse corpus et animam, quae sola mediante unione hypostatica erant unita in Christo Domino, et non alia aliqua unione. Ita docuisse videtur Magister Sententiarum in 3. dist. 6. et alii antiquiores scolastici quos refert P. Suar. disp. 3. de incarnatione sect. 4. qui non ita intelligendi sunt quasi voluerint animam, et corpus non esse unita in Christo Domino, nam ea assertio plane haeretica est ut docet

velatur Suar. et Card. Lug. disp. 13 sect. 1. n. 6. ut posset ex qua sequeretur Xptum non esse verum hominem, sed ita intelligi sunt ut voluerint veram Xpti corporis et spiritus etiam intervenire aliq unionem praeter illam qua corpus et anima uniebantur hypostatice per rationem Ubi et per eam unionem defendebant Xptum esse verum hominem.

§ Doctrina M. sententiarum unquam gravi censura in- betuntur reliqui PP. praeeunte S. Thom. in hac q. 2 ar. 4. contra tamen est docere nostrae provinciae ab illo ... censura theologica vindicare (quidquid sit an a phia aliquantulum declinaret) praecipua ratio defensionis erat, quia eo ipso quod partes humanitatis, nempe corpus et anima uniantur per unionem vel Ubi manent unitae quantum satis est ad veram humanitatem conque hominem constituendum; sed ex fide de solo habetur Xptum habuisse verum corpus, et animam huius speciei et compositionis quae constituit hominem, idque totum in sententia Magistri sententiarum salvatur: ergo illa explicata modo dicto aliena est ab omni errori.

§ Probatur 2. et confirmatur quia corpus rite dispositum, et anima rationalis unita illi ... sic constituunt verum hominem, sed hoc posito quod corpus dispositum, et anima Christi uniantur Verbo hypostatice, manent inter se unita; ergo sunt verus homo. maior patet assumpta admitti debet ab aliis, nisi quis sit de re dicta. adhiberi solita de unione unita s. unita ad rem ... sed eo quod ad rem vertit res quae in aliquo 3. uniuntur res inter se disiungunt et componunt unum per se; praeter quam quod subvenit completa concludens unio coelo illati corporis, et animae realiter non potest esse compositionem, et simpliciter unum sed non aliud nisi hoc etc. § Supponit argumento quo utitur M. et plane evertitur contrariae sententiae fundamentum. Verbum Dei factum esse hominem assumptum corporis, et animae realiter, videntur aperte SS. PP. praesertim Cirilus Alexan. et alii non pauci videndi apud Suar. disp. 13. deinceps sect. 4. § ex dictis

q

qui solam docent Christum esse compositum ex divinitate, anima, et carne,
si autem dico Christum fuisse et Deum fuit in triduo mortis cum verum sit
animam et corpus in illo triduo mansisse unita Verbo: si autem in
sententia fuit, nihil [illegible] quae unio est compositionis ubi [illegible]
est ad hominem, ut mendum [illegible] hominem naturalem. Ostenditur
et caro illius quia si anima realiter uniatur materiae in unione
in fieri, quin illa habeat organa requisita ad sensationes
et actus vitae exercendos nullo pacto vivet, et ita negari
non potest, nisi quando sit de fide, quod tunc erit homo, quod [illegible] homo
abstrahit ab utroque statu praedicto.

Item sic ulterius requi-
ritur ut aliquod sit homo vivum, quam ut sit homo simpliciter secundum doctrinam
Magistri. Ut enim sit homo simpliciter satis est, quod anima realiter et corpus
sint unita: at ad rationem vitae alia insuper requiruntur, nam-
que intima praesentia utriusque extremi sub eorum dispositionibus
necessariis. Posita quippe separatione localis animae a corpore non vi-
vit corpus, etiam si sit unitum; atque et posita intima prae-
sentia cum unione, cum [illegible] reliquis dispositionibus vivit corpus.
Ex quo secundo sequitur hanc tenere cum [illegible] quod corpus Domini sit verum
homo, ut quae sit mortuum, et reliqua alia praedicata quae fide ca-
tholica tenemur credere [illegible] a censura theologica.

Adde quod Pater Ripalda in annotationibus
ad Magistrum Sententiarum in 3. dist. 22. quam ibi excitat Magister ut
an Christus in triduo fuerit homo, dicit esse mire vocalem
et resolutionem Magistri consonare Sanctorum Patrum doctrinae. Porro S. Thom.
in lib. 3. parte quaest. 50. art. 4. excusare videtur doctrinam
Magistri ab omni errore, et certe studium huius sententiae, aliorum
que in vindicando ab errore Magistrum Sententiarum, si inge-
nue res introspiciatur satis laudabile est, cum de universa
theologia scholastica tam benemeritus sit, et cuius habitus Magister
si [illegible] mecum videri, non assequuntur propositum: pro
cuius [illegible] ostensione.

§ Aliud esse liberare aliquid a censura theologicali propositionem: Christi in triduo fuit homo, et longe aliud vindicare a censura theologica propositionem Christi verum aliam unionem, et informationem corporis per animam, quam habuit praeter unionem hypostaticam: et illius nulla unio, aut vinculum corporis ad animam dissolutum fuit in morte Christi. 1a propositio per se accepta et separata ab aliis sequentibus continet de solo nomine, et S. Patres hominem mortuum absolute hominem vocant, ut constat ex illis quos proce allegat M in relatione n. 22: et propositionem dictam abstracte prolatam bene liberat a censura P. Ripalda et controversiam de solo nomine continere. Verum et de duplici sequentibus propositionibus cum qua illa 1a suffulcit, nihil de sermone idem Ripaldino expresse verbo sentiunt, dicit et docet illorum doctrinam referri tantum; non tradit ut problema M.

§ Impr. eq. i. oppositionem et defensio tradita: Christus Dominus vere et proprie mortuus est, quae atque alii homines moriuntur (de quo sit, an in morte fuerit homo) quia vera mors est dissolutio unionis et informationis inter animam et corpus, vel verum unionis appellare nolueris, mors est ablatio illius vitae formalis, qua corpus informabatur ab anima, et ea ab illo ablata fuit in morte Christi Domini: haec communis theologorum est, et opposita doctrina error in fide; ex qua manifesta sequeretur Christum non esse mortuum quod est haeresis aperta: quia non videatur illam vitam formalem, qua anima informat corpus non cum meram assimilationem operationum; siquidem anima potest assistere corpori intime penetrans quin illud animet, aut informet.

§ Oppositum etc.

Conc. Ephesino can. 13. et Calcedonense ar. 1. et 6. nec non et Synodo 6. a ar. 11. in epistola Sophronii Matt. 13. cap. 4. ubi definitur Christum assumpsisse carnem animatam anima rationali, et alii Patres concilia quae adducta a P. Suar. disp. 11. de incarn. idem plane docent dum dicunt Christum assumpsisse carnem mediante anima; sed anima rationalis non animat corpus, aut illum informat per solam unionem

ins

presenciam . s. approximationem localem et apertum est quod morte Christi domini a hoc aliquid sublatum fuit praeter approximationem.

§ Impr 2o sic . eadem doctrina: Christus dominus vivens habuit aliam unionem sui corporis ad animam a hominem informantem praeter illam, quam habuit in morte, ut evidens est, et quod fidem negari non potest; si non habuisset aliam unionem, aliquae informationem contra predictam sententiam, ut etiam negari non potest quod dicta sententia sustineri non potest. Adde ex illa inferri aliam propositionem quam sibi erroneam iudico, videlicet Christus mortuus nullo differt intrinsece a Christo vivente. si dicas per solam intimam presenciam tamen per id est animam habuisse Christi etiam quod informaret corpus. Contra est, quia sola intima presencia, et penetratio non est informatio non potest additio ad informationem unde infertur quod sola presentia intima presencia non formaliter informatio: quod si morte tollitur informatio animae ad corpus aliud aliquid tollitur morte praeter intimam presenciam, et approximationem.

§ Ergo bene stat dictum doctoris [illegible] unionem tribui solitam non posse reddi cum sana catholicae fidei doctrina. unde ad argumenta adducta respondetur . ad 1 per solam unionem hypostaticam non dicitur ea unio quae sequitur ut anima informet et animet corpus; et procul dubio necessaria est talis unio qua anima animet corpus; siquidem corpus vivum unitur est personaliter Verbo; et ipsum idem corpus etiam mortuum non minus quam anima permanebat in triduo unitum Verbo de facie informationem animae.

§ Ad 2: corpus rite dispositum et anima realiter unita sunt homo, distinguo antecedens: unita unione qua anima informet corpus sunt homo; nego assumptum: unita unione, quod anima non informet corpus, nego assumptum; sive non unio sit immaterialis, sive materialis praeterea necessarium est quod mediante unione informetur corpus, et non quaelibet unio materialis satis est ad informationem extremorum, ut stat

qᵒ unica fuit informatio duorum [illegible] non existente dicta unione de la anima informante; et licet unionem naturalem; si vero dicas unionem hypostaticam ita unire animam Christi cum suo corpore, ut mediante physica unione anima informet corpus, etiam dum erit unione hypostatica in morte Christi dici fuisse corpus, quod absurdum putamus, sive dicas alias unione hypostatica successiva sive cum solo eo discrimine, quod sit successiva dicta per successiva unione. dummodo anima non reddatur unio et non physice informatio, nunquam dabitur unio per se perfecta animae et corporis unione hypostatica.

§ Ad 3. reddentur propriam assumptionem neque Verbi assumendo corpus ad communem naturam: non vero quomodo assumendo corpus, et animam: ut denotant S. Patres loquentes adversus aliquos: assumptio vero non defecit in triduo quamvis ad ipsa extrema quae divinitatis unione hypostatica, nihilominus talia extrema aliis se habebant in morte, atque assumpta fuerant, non assumpta fuerunt invicem unita; sed in morte ad informationem non sunt unita: quo diversimode se habent.

§ Si anima rationalis unitur non organicis non erit homo, neque ipsa anima rationalis habebit habitum quod potest informare; siquidem anima est actus corporis physici organici omisso nunc quod homo abstrahat a vivente, et non vivente, et non vivente. certe abstrahere non potest a non homo ab informatione qua anima rationalis informet corpus, cum talis informatio sit non formalis constituenda hominem. cap. 2. num partes humanae divisibiles vel indivisibiles assumantur a [illegible]

§ Ex dictis praecedenti capite vere Christum Dominum assumpsisse corpus

anima

riatum sive e statum aiae separatae; itaque per humanitatem non sepa-
rate ab unione; si vel utriusque assumptae sint et non sola unione hy-
postatica unitae. Progredimur deinde ad rogandum an indivisibiliter
assumptae fuerint partes dictae partes; itaque quod pereunte per impossibile unio-
ne hypostatica ad corpus Christi non statim pereat unio ad animam, quia
sunt duae uniones. Sed rogaremus quomodo retinet unio hypostatica ad partes
alteras, et subinde etiam an retinetur humanitas ad unionem informativam, qua
diximus uniri animam realem Christi eius corpori. Idem late dis-
putant alii DD. rogantes an unio hypostatica sit indivisibilis, vel
divisibilis pro divisibilitate partium per quas unio.

Circa quaestionem supponendus est fore
ex sententia Doctorum praemittere aliam disp. celebrem in philosophia
ubi an in quolibet composito divisibili dentur plures subsistentiae partia-
les vel unica tantum, quia omnes subsistentiam per se pace ipsorum, nisi
fallor, implicitorem est praedicta quaestione. praemittam ad praesentem disp. quia
quidquid sit de illa quaestione subsistentia Verbi Divini quae explet munus subsi-
stentiae utriusque in natura humana Christi quae est unica, et indivisibilis, et licet dentur
plures uniones personaliter Verbi ad partes ipsius, non proinde debent
plures subsistentiae partiales; quantumvis dicamus partes cuiusque
suppositi creati habere subsistentias partiales, non proinde inferre dari
plures uniones quae personaliter Verbi retinent partes humanitatis Christi.
Quod attinet ad quaestionem de partialibus subsistentiis dictum est a nobis
quantum satis est ad hanc materiam in 1° libro citatam disp.

Circa quaestionem propositam duplex est sententia et utraque satis cele-
bris: 1a docet partes humanitatis corpus divisibilitatem, ac per diversas
partiales uniones personaliter Verbi; itaque quod alia sit corporis
ad Verbum, et alia unio animae ad idem Verbum: auctores huius sententiae DD.
varie inter se divisi sunt: nam aliqui constituunt praeter duas re-
latas uniones etiam aliam dari partialem etiam unionem quam
unio hypostatica retinet ad informativam, qua anima Christi informat ipsius corpus;
unde affectam unionem hypostaticam cum triplici partiali unione

consurgere docent: ita P. Suar. disp. 17. deincaps sect. 5. § 2º modo. P. Gra. [illegible] disp. 4. sect. 2. P. Sanmag. disp. 1. qu. 4. dubio. 9. P. Albertinus tom. 2 qu. 3. corollario 9. ex primamento sulbz.

§ Alii. a qui partes divisibiles uniri unione hypostatica existimant sed docent nullam partem unionis esse qua in ratione corporis per aliquodam tenet unione hypostatica, quia existimant unionem in hoc ... propriam subsistentiam: ita plures Thomistae et Alvarez disp. 30. P. Valentia disp. 5. qu. 2. p. nota 2. P. P. [illegible] disp. 12. sect. 2. et disp. 46. sect. 6. P. Mgratius disp. 22. deincaps sect. 3, qui etiam ab aliis differentes in eo quod super addunt partes alliam unionem quae est terminatur dicunt partes unionis hypostaticae.

§ 2ª Sententia docet partes humanitatis indivisibiliter tenere unionem hypostaticam quia ipsa unio indivisibilis, et terminat ad totum: ita docet expresse P. Vasq. disp. 30. et 37. P. Ragusa disp. 66. Lorca disp. 34. n. 12. P. Gaspar Hurt. disp. 9 deincaps difficultate 4. P. Lugo disp. 12. sect. 3. et 9. notandum quibus DD. ita aliquibus loquentes ut dicant primario terminari unionem hypostaticam ad totum humanitatis, et 2.rio ad partes, unde occasionem nactus est quidam recentior ita illos interpretandi, ut velit docuisse partes colectiue nempe per [illegible] [illegible] ac unionem uniri immediate, et indivisibili unione hypostatica cum [illegible] predicta unio ad nullam partem immediate terminetur: itaque [illegible] terminatur [illegible] hunc autorem ad [illegible], et unionem indivisibilem immediate, [illegible] non tenere immediate ad [illegible], neque ad [illegible], neque ad unionem; quae res mihi valde mirabilis, et indigna quae cadat in [illegible] [illegible].

§ Dum [illegible] [illegible] nulla ex capite repugnat [illegible] unio hypostatica fuerit divisibilis, itaque [illegible] una partialis unio terminetur ad corpus, alia ad animam, et alia ad unionem: at verosimilius videtur unionem hypostaticam, qualis quae illa sit esse indivisibilem, et terminari indivisibiliter ad partes humanitatis. Ita expressa autores [illegible] [illegible]

pugnat acerrime contra Pat. Suar. disp. 39 de incarnat. cap. 3. per t. quod
sine ullo fundamento multiplicant ent. unionis quando unica satis
est et sancti Patres Doctoresque unicum vinculum et nexum hu-
manitatis ad Verbum celebrant. Pro quam quod unio hypostatica
est ro. formalis per quam Verbum D. communicat formaliter humanitati
subsistentiam; quae indivisibiles constituunt per unicum suppositum et
quaelibet illarum habet suam per seitatem in supposito et sine fundamento
immo inquam ad unitatem suppositi ponunt plures rationes formales.

§ Secundo dices Pro. Per suppositi cuiuslibet creati subsistunt
per sibi proprias peculiares que subsistentias; sed subsistentia Verbi tri-
buit per humanitatis et supplet, quod alias a propriis subsistentiis
tribuendum erat: ergo per humanitatis unionem quaelibet propria et
particulari unione. adeunt non nulli cum Caiet: aia prior natura
subsistit, quam est suppositum, proinde unionem prior natura
debet fieri ad subsistentiam Verbi, ut per illam prior natura subsis-
tat. Resp. omittendo ans, ut notavi in proposito cap.; neque
subsistentia Verbi est unica indivisibilis que, et insibilem toti, ac cuilibet
partibus illius tribuit suum effectum in cuiuslibet neque toti tamen toti
et partibus pro ratione partium ergo dici idem poterit de unione quae indi-
visibiliter uniat per personaliter Verbi.

§ Ad id quod suppadit, alt. quod
aia subsistit prior natura, quam tota humanitas, falsum est: quia
ea proprie denotat subsistentiam aiae esse priorem natura subsistentia
totius, vel aliarum partium sed id non est admittendum: hec a. propositio
est D. aia existit prior natura quam suppositum; quae sic re-
solvitur aiae existentia et entitas habet priorem ordinem quam suppositi-
ti, quod est verum; sibi pacto resolvendae omnes propositiones huius
quae adstruunt aliquid pro prioritatibus ordinis, originis vel
rationis et ex resolutione dicientur quam plures contra ad alias ma-
inquam de his prioritatibus occurrit quaestio: et praecipue in materia
de trinitate: exempli causa persona Patris est prior origine persona
Filii ergo habet naturam in notatam in illa prioritate ante quam
Filius habeat: falsa est illatio abse quia resolutio propositio et denotat

quod nã innotescit ã paternitē habeat aliquam prioritātem ratione quam innotescit personaliter filio, quod ē falsum, cum sō dētur prioritas rō relatiuorum. sic de alijs.

§ Item 2°. unio hypostātica nō trinitatis unialis, sō sō mole adunionis instrumentalis per quam aiā Xpi unita corpori: proinde extrema diuisata unione hypostātica unialis sō sunt corpus organizatum, et aiā rationalis. hec sō ut iacet in cl. ēt coiē unt D. relatos pro vsa: etsi coiter ducant ea roē, quod unio nō habeat propriam subsistam: sō, ut diximus, horum aut nihil adeuit adeoque ptenq quod prō oppositi heam subsistam partialem vel illam heant. — Alia vero via speranda nobis ē dē. prima proposita autorite Sancti Damasceni lib. 3 de fide orthodoxa cap. 27. unde theologi scolastici coē axiom hauserunt, quod tribuunt damāie et in hoc autore sō exprimitur verbis statim referendis, nam pe. quod Vbum D. semel assumpsit unione hypostātica nunquam dimisit verba S. Damasceni ita hēt: sancta eius aia ab incontaminato separata ā corpore, nō tamen diuinitas ab utroque separata remansit, ab aiā inquam, et corpore, et neque sic una hypostasis in duas diuecta hypostases; neque enim corpus, et aiā tamen idem ā principio in Vbi hypostasi hebant existam, et ipsis in morte ab inuicem separatis, unumquodque eorum mansit unq Vbi huius hypostasi: quo fit, ut aia unirentur et corpus hypostaticae, etsi localiter aiā ā corpore separaretur. Vbi Damascenus tamen idem, et eandem rōem solam habuisse humanitātem in Vbō existam docet, et ex ijs verbis hauserunt theologi scolastici relatum igitur axioma.

§ Ex hac autoritate, sic arguitur pro cl.: si Vbum indiuisibili quadam unione hypostātica uniretur corpori Xpi, aiē, et unioni instrumentali existerent tamen idem in Vbō corpus, et

et aīa Xp̄i in triduo, neque per eandem rōem formalem, per
quam uniebant Vbo cum viveret; siquidem unio hypostā.
per divisionem unionis inter corpus, et aiam necessario corrumpe-
ret, et desineret; nam ut ex phīa evidens ē deficiente ex-
tremo unito desinit unio; ergo tunc desineret aliquod extre-
mum unitum unione hypostāca, quia ipsa corrumperet in morte
Xp̄i, quod ē aperte contra Damascenum, et contra axioma theologorum,
quod Vbum assumpsit nunquam dimisit.

§. Cfr 2º hęc rō sine fundamento
et virgini, rōe non ē dum corrumpi unionem hypostāticam et rōem formalem
qua Vbum coniciebat subsistentiam humanitati. Si si unio hypostā
fieret pro toto indivisibiliter tum corporis, tum aīam, et unio-
nem Xp̄i, destructa unione, corrumpenda necessario erat unio
hypostāca ut constat ex rōe unionis hypostāticae. ma assumpta ē contra
tra Patrum, qui passim docent unionem hypostāticam esse indissolu-
bilem. ita S. Leo serm. 7. de nativit., serm. 10. 17. et 19.
de passione; S Bern. lib. 5. de consideratione ad Eugenium, et prop-
terea nullus theologus scolasticus ante P. Suar. unquam do-
cuit unionem in statu in humanitate Xp̄i esse triun unio-
nis hypostāticae ut late, et acriter docet P. Vasq. disp. 39. de in-
carnat. et P. P. Hurt. disp. 46. de incar. sect. 4 § 6.

§ Cfr 3º hęc ppo. et 3. ex vi unionis hypostāticae Vbi
cum na humana corpus et aīa Xp̄i in triduo non sunt divisa
a personalitate Vbi, et hanc vim significat relatum axioma theo-
ologorum quod tribuit Damasceno; ergo si unio hypostāca hinde-
retur immediate ad unionem humanitatis; per dissolutionem aīae
a suo corpore, et per mortem, non minus separaret aīam
a corpore, quam utrumque extremum a personalitate Vbi di-
pendentis unionis hypostāticae; ergo etc. Cfr 3. in resurrec-
tione Xp̄i necessario produceretur nova unio hypostātica, unde secundum
hanc phīam admittenda sunt necessario 4. uniones hy-
postāticae, et productio novae unionis in resurrectione in resurrect-

esset noua in carnat. independens prorsus a qualibet unio-
ante. haec omnia incommoda et ab aliis facile admittuntur,
qui minus scrupulose hac in re dubitandum decernunt;
nihilominus efficaciter mihi persuadent hanc opinionem ut verosimiliorem
conformiorem que rei naturali, et theologicae.

§ Si retorqueatur aliqualis argumentum, quia in communi sententia, quae admittit formam cadaveris per
mortem viventis introduci in mixto, nescitur ad quod suppositum
formae uniatur verbum hypostatice: et necessario etiam produci debet
in morte Christi alia unio hypostatica et tertia alia in resurrectione
corruptis duabus prioribus contra eam doctrinam. ad hoc dico quod si
nullum aliud fundamentum mihi superesset ad negandam hanc formam
substantialem cadaveris praeter id quod fide catholica docemur, tum
in mysterio incarnationis, tum in mysterio eucharistiae, nunquam placeret praedicta
sententia de forma cadaveris. adde quod Marsilius Parisiensis theologus,
qui ante ducentos, et triginta annos floruit in 3. q. 3. et
Silvester in 1. tantum q. 13. ar. 1. plane docet a nullo antiquo theologo
dictum quod nova forma cadaveris inducta fuerit in corpus Christi
exanime, et Caietanus satis probabile in theologia ducit non reperiri
formam cadaveris. et novissime Fr. Ioan. a S. Thom. inter paradoxa
Aug. D. doctrinae a communi schola reiectorum antiquiorum refert doctrinam
de forma cadaveris substantiali, et S. illam defendit sententiae
contrariorum in eandem doctrinam.

§ Quod spectat
attinet verum quod admittamus dictam formam substantialem cadaveris, non
proinde statim sequi dictam formam inductam in corpore Domini
fuisse unitam verbo, et hypostatice ad verbum. ut optime docet
R. P. Suar. disp. 43. de incarnat. sect. 2. ubi sat. 2. § 6. contra Cabreram
qui dixit certum esse in fidem: quod forma cadaveris unita
fuerit verbo: nescio, ait Suar. ubi Cabrera viderit tam longam
fidem, cum ex antiquis nullus dixerit Deum aliquando fuisse

cadaver

cadaver, imo prium quod asumit Duran. in 4. dist. 6. q. 1. 2.52
et aprobat P. Suar. tom. 2 in 3 p. disp. 38. sect. 3. §
ocurrit ergo, ubi nihil est unitum Vbo quod non pertineat
ad aiam hominis ergo saltem imediate nunquam unita fuit
Vbo. quapropter argumentum propositum non est ullius momenti siquidem
dici pot solam, ergo in triduo, et aiam rationalem
fuisse unitas imediate, formam vero cadaveris solum mediate.

§ Secundo arguit secunda nostra conclusio quidam recentior
in gratiam hanc. fieret Vbum Dei ex vi unionis hypostaticae non esse
hominem factum: sed hoc est absurdum ergo etc. Probatur maior: quia ex vi
unionis hypostaticae non esset asumpta unio humana, ut liquet in triduo
mortis, et eo ipso quod redit asumpta unio hominis non est asumptus
homo vi unionis hypostaticae siquidem ablata unione corporis ad aiam
rationalem desinit esse homo. Confirmatur quia dicerem nostrae solum asumpsisse
Vbum partes humanitatis unitas concomitante, per accidens et naturaliter
et non ex vi unionis formaliter quas illas de nequaquam posse
induere in aiam protestatur hic autor, alios minime
scrupulosos in asserendo uniones hypostaticae fuisse corruptas tum
in morte, tum in resurrectione Christi Domini.

§ Respondetur ad argumentum distinguo maiorem: fieret non esse asumptus
homo, et unio illius ex vi precisa unionis hypostaticae, concedo maiorem
ex vi naturali unionis, qua petit necterre extrema connaturaliter suo nam,
nego maiorem. eodem pacto, quo calor petit naturaliter vi sua expel-
lare frigus, et non vi sua precisa. Pari forma unio hy-
postatica petit formaliter, et precise corpus ultimo dispositum
ad aiam rationalem quae sine unione non est naturalis in statu
sed in violento. Porro ista unio hypostatica saltem mediate est violenta
et preternaturaliter dummodo corpus separat ab aia licet vi precisa
unionis non exigat unio corporis ad aiam.

§ Ad secundum
non est per accidens ad unionem hypostaticam si
inspiciatur iuxta statum suum connaturalem

qd. alumnat hoiem, licet non si imediatam prius logo. et in quo le
ll in qua semel designante in xo Dno vnio hypostca ab vnione corpo-
ris ad aiam non pot. eueuari praecedendo, per vnionem hypostaticam
assumi pro hominj; vnde q. dicimus nulli iero modo dependere, aut
exigentiam habet in discursu, obquam ab deo reverenter sic.

§ Dum B. repugnat fraliter quod Vbum alumnat
indiuisibiliter corpus vnicum, et aiam rodlem, quin vniat alumnat
hunc corpus tum aiam. Exprimo hanc ds. ee sententiam hypostatica
totum, dicentem totum, et totum e, vniate trinari vnione hypostatica
singulas vero ptes. so trinari vnione hypota. mate. Opr. statuta
a nobis cc. quia totum, et totum est collective non aliud aliquid qui
opositum, et collectio vtriusq. extremi, nullo excluso, ipso ipso q.
vnio hypostatica trinet vniate ad totum, et totum; idest, quin ex-
cludat aliquam ptem; sequitur manifeste, q. vniate trinet ad quamlt
ptem. & implicat contradictionem trinari vniate ad totum et totum, et sic
vniate ad singulas ptes. nam assumpta negari non pot: minor a.
ex eo statu si nulla e pars, que non trinet vniate, manifeste se-
quitur quamlt trinari vniate, ergo si ea vnio vniate toti, ut nul-
lam excludat ptem a trinatione et vnitione, hoc plane vniate trinari
ad quamlt ptem. Dri; hec ratio e optima, quia totum, et totum e tot.
quamlt pars totius. exhinc ea infero aliam eque bonam. trinum
indiuisibiliter Vbum ad totum, et totum vniate e vniate trinat
ad quamlt ptem. hoc praemissi in manifeste sunt; ergo sicut valet a
negatione ptis ad negationem totius sm quod totum est. ita etiam valet
a negare trinat vniate cuiuslt ptis ad negandum trinatum vniatum
totius, et totum e.

§ 5. dicor. nam aliud est totum collective, et aliud singu-
laris quaelibet diuisiue e stat optime Vbum vniri vniate ptibus collectiue,
et non vniri vniate alicui diuisiue. Respondeo, et distinguo tiam
diuisiue so. ita qd. signet ptem sm identatem, quod hec qd. diuisa e a toto
q sic abstrahendo ab eo q. associetur reliquis ptibus. l. non asociatur;
et hoc pacto sumitur hic diuisiue inqua sensifica, in qua diminutari b-
et quam totum designat a ptibus. Eo sumi pot diuisiue, sm q. hec pars

pars diuisa expediens. ... aliarum ... et n. existere ... hoc 2º facta n. trinat. ... hypos. ad ... diuisiue ... assumpt. ... illa pars erat diuisa a toto: ... trinata fuit ... unio hypost. ad ... collectiue, et ad singulos diuisiue, et ... et hoc dicto ... aequiuocat. ... proderit.

§ Vltimo ... vniri corpori ... ratio ... quod hic loquit. ... finis, ob quem ... vniebatur ... corpori ... quia eo fine ... ut per opera ... satisfaciat pro ... peccatis ... magis ... intentum in ... diuina ... ad ... amplius ... rationem sensui; cum res tota ad ... pertineat.

Caput 5um

Probabilis aliorum sententia statuit tenendum esse unionem hypostaticam sanguinis Christi Domini.

§ ... haec celeberrima est, et per multos annos, longisque ... inter ... dominicanos, et franciscanos agitata: ... in primis expediens ... sententiarum ... verisimilitudinis ... quid de aduersaria ... tenendum sit pronunciabimus. ... omissis hereticorum deliriis, ... aliquot Caluinistarum, qui dixerunt Christi sanguinem ... corruptum, ut ex inde inferrent n. remanere sanguinem in calice ... consecrato: quod falsitatis ... ex eo ... psalmi 15. n. dabis Sanctum tuum videre corruptionem. ... omissis antiquorum hereticorum Mahumedis, et aliorum insaniis, qui dixerunt sanguinem ... cruce fusum fuisse ... apparentem ... alterius ... hominis ... subsistituti, ... qui ... iudaeorum manibus.

§ ... catholicam doctrinam ... Durandi in 4. dist. 10. q. 1. quae docet sanguinem n. fuisse unitum ... subsistenti ... Verbi; ... qualem ... fuit corpus, cui unitum

erat sanguis, et propter id atque sanguis separatus fuit a corpore et in tridio mortis statim desiisse unionem sanguinis cum Verbo. hoc mea videri, et non aliud voluit Duran. relatus, ac illum sequitur Gabriel, Abulensis, Mayrones, Beatus Iacobus de Marchia, Car. Franc. de la Rubere dictus erat assumptus ad Pontificatum. Sixtus 4. et alii innumeri ex ordine S. Franc. Post autorem immerito in varios dispersit Franc. Colius libro de sanguine Christi lib. 2. cap. 2 et Car. lugo qui adductis verbis Cardinalis de la Rubere libro de sanguine Christi male infert disp. 14. deincar. n. 5. eum autorem docuisse sanguinem Christi quando erat in corpore fuisse proxime unitum Verbo, quia dicit sanguinem in corpore fuisse suppositatum per D. Verbum. Nam ex hoc asserto minime infert illatam consequentiam; sicut ex nostra sententia, quia dicimus unionem corporis Christi fuisse suppositatam suppositalitate D. Verbi; non infertur fuisse unitam prefatam unionem immediate ad Verbum.

§ 2. Sententia que ne ipsa discedit a precedenti, distinguit duplicem sanguinem, alium nutrimentalem, factum que ex cibis, et nondum bene cocto, et percolato; alium vero vitalem, quem ipsi perfectum, et animatum volunt: 1. sanguinem docet hec sententia non esse unitum immediate ad Verbum, unione hypostatica, bene vero 2. sanguinem. ita docet Caiet. hic que 94. ar. 2. in resp. ad 3. Sylvester in rosa aurea libro 3. que. 31. et que 30. questiuncula 4, ubi manifeste distinguit sanguinem in corpore Christi non unitum ab eo qui unitus. ac certe hec ultima distinctio sanguinis, quam adduxit hec sententia non sit absona, ab illo absonum est quod subiungit Caiet. ubi sanguinem effusum a Christo Domino in horto per sudorem sanguineum, necnon illum qui asservatur in quibusdam locis fuisse nutrimentalem et imperfectum; ac proinde esse certum quod nunquam fuerit unitum hypostatice.

§ 3. Sententia est aliorum asserentium Vallen. in 3. parte disp. 1. que. 5. pun. 2. ad 3. que ita docet omnem sanguinem unitum fuisse Verbo

im

vniale, et illæ etiam guttæ et particulæ sanguinis quæ adhæserunt cruci, spinis, et in terram delapsæ, retinuerunt etiam adue unionem hypostaticam ad Verbum, atque adeo per latriam adorari debeant. 4a ratio est relati fratris Collii lib. 5. cap. 5. ubi ait in triduo unitum fuisse ymmale Verbo totum eum sanguinem, qui reassumendus erat in resurrect. non autem illum, qui non erat reasumendus. refert pro eadem sententia Maÿronem, et superiit omnem eum sanguinem, qui erat in corpore vivo assumptum fuisse ymmale a persona Verbi.

§ Dum nobis est simpliciter aqua ymmale assumptum fuisse sanguinem a persona Dei, atque carnem, ossa, cartilagines, et reliqua ossa, quæ constituunt fram(?) gerogeniem(?) corporis humani. et hæc ... sententia theologorum, et in scolis ante paucos annos ut certissima assumebatur; de eius certitudine dicemus post sequentes prat. ... varij sunt; alij non ex eo conant ... prare, quia sanguis in venimibus ... in hoc instanti ... tantum. § hoc primum, quod assumit ... incertum est: et porro ... dicamus ... sanguinem, non ... inde sequetur assumi ymmale a Verbo; sicut ... dicamus vngues et capillos ... non proinde ... assumi ymmale a persona Verbi, quia non sunt ... humanæ; et aliquas ad functiones ... vitæ vera ex eo quod sanguis non viuat, non sequitur non assumi ymmale. quia ... non ... desenuire ad ... pars corporis uniti hypostatice; non minus quam ossa, quod satis est.

§ Praeterea alij 1o. ... sanguis fuerit hypostatice unitus, idem supponit in extrauagante unigenitus de pænitentiis et remissionibus, et exinde infert sanguinem fuisse unitum ymmale: quod illatio ... quia Pontifex in dicta extrauagante Patres quoque antiqui, præsertim S. Cirillus Alexan. lib. de fide ad reginas, probant dicunt sanguinem fuisse unitum Verbo, ut explicent quo modo per effusionem sanguinis fuerit copiosa nostra redemptio, et quantum sanguinis ... profluuium ... pro nobis dicit in extra vagante in his ... loquebantur etiam sancti Patres de redemptione nostra ... per

sanguinis quatenus habebat ad ... actum offerentis; et ipsius
quatenus sanguis effusus erat infiniti pretii. Ad id epis. 1. Pri. cap.
1. non corruptibilibus auro, et argento; sed pretioso sanguine ag-
ni immaculati redempti estis. et 1a ad Corintios 6. empti estis
pretio magno: quod quia has scripturas viderent SS. PP. pre-
tium ipsius sanguinis dixere.

§ Sed repugnat huic rationi hic relatus
n. 8. et sententiis eum sequentium; quia valor moralis satisfactionis atten-
di debet per dignitatem offerentis, et merentis, non vero dignitatem rei
oblatae: sic oblatio sanguinis quae facta a sacerdote in missae sa-
crificio non habet valorem infinitum per veriorem sententiam, et sic
oblatio, qua Deipara Virgo filium obtulit in templo non fuit
infinita licet res oblata fuerit infinitae excellentiae: et similia.
§ Respondet his Vading. disp. 4. de incar. dub. 10. n. 123. oblationem
in qua B. Virgo filium in templo obtulit fuisse magis ver-
balem, quam realem oblationem ratione; quia non obtulit aliquid ...
... heredi ius; neque per virginis oblationem acquisivit Deus
Deus aliquid iuris in Christum; neque satisfecit oblatio.
B. Virgo realis oblatio non fuit. Ad id quod affert de valore
oblationis missae; respondet abesse infinitam dictam oblationem;
et rem esse alias abunde explicatam.

§ Si haec ratio tam aeterne
per doctrinam SS. Patrum consideret, re ipsa potissima est prout ... ne
relata; quoniam ecclesiae Patres maxime viderant et aestimant
valorem pretii et sanguinis in ... effusi inexspectati
et ex copia sanguinis copiosam redemptionem deducunt. Rur-
sus aequaliter ratione loquuntur SS. PP. de pretio corporis Christi, atque
de sanguinis pretio: cum quae dubitari non possit pretium cor-
poris esse infinitum propter unionem unionis ad Verbum; de pretio
sanguinis ob similem rationem dubitari non debet. 3o. non apte
explicatur aliter quomodo consecratio eucaristica fieri potuerit
in triduo mortis Christi: siquidem verba consecrationis: hic est

San

sanguis meus depotuit specialem dependam a Vbo; quam de-
pendam n̄ habet sanguis in illo triduo si imate unitus n̄
fuisset.

§ Proba[tur] alt[eru]m 3: quia sanguis est pars humanitatis assumptae immate
a X[rist]o d[omi]no, et illam V[er]bi hunc [illegible] unum fuit in Damasceno lib. 3 fidei
orthodoxae cap. 6 [illegible] tota humana indivisibilit[er] ab o[mn]ibus suis p[artib]us n̄ dirigit[ur]
et o[mn]ibus uniri n̄ sp[eci]e; quin singulis uniat[ur] [illegible] ita assumpta p[ar]s
[illegible] ex Patribus, et medius quos adducit P. Suar. hic sect. 6. in 3. cc. assen-
tibus sanguinem esse p[ar]tem humanitatis. 2º p[roba]tur ex Triden[tino] sess. 13 can. 3.
ubi definitur X[rist]i corpus esse in calice, et sanguinem sub speciebus
panis vi illius naturalis connexionis, et concomitantiae, quia [illegible] X[rist]i d[omi]ni qui
iam ex mortuis resurrexit n̄ amplius moriturus vivit [illegible] copulantur
ubi expresse d[icitu]r sanguinem esse [illegible] X[rist]i n̄ amplius moritur.

§ 3º p[roba]tur idem assumptum nempe sanguinem esse p[ar]tem; quia X[rist]us
filius est B. M[ariae] Virg[inis] [illegible] requiritur ad maternitatem, et gener[ationem]
quod substantia generantis maneat in genito, et sed in X[rist]o manet sanguis
sumptus de B. V[irgi]ne; ergo co[nseque]ntia [illegible] si dicas sanguinem n̄ esse p[ar]tem humanitatis
fiet X[rist]um genitum esse de sua matre n̄ [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] ab extra; sicut vermes generantur in corpore. Et p[roba]tur si sanguis n̄
sit pars corporis n̄ apparet cur debeat reassumi a X[rist]o resurgente
et a beatis.

§ Tamen contra, cuius [illegible] approbat relator Lugo et
[illegible] late a n. 13. [illegible] ista imbellita, et medio [illegible] firmat
[illegible] quam [illegible] idem Lugo [illegible] in [illegible] concomitantiae
sanguinem esse p[ar]tem [illegible] n̄ esse p[ar]tem per se requisitum, et substantia-
[illegible] [illegible] auctoritas A[ristote]lis ad [illegible] sangui-
nem n̄ esse p[ar]tem substantialem requisitam, ut lib. 2. de p[artibus] animalium
cap. 10. ubi dicit Philos. sanguinem n̄ esse p[ar]tem animalis; quod aliter
intelligi nequit, nisi quatenus [illegible] dicat n̄ esse p[ar]tem [illegible]
requisitam, et substantialem [illegible] in esse tali: cui doctr[inae]
[illegible] S. Thom. in 1. dist. 44. q. 1. ar. 2. et ibi [illegible]
[illegible] 3: et expresse in quodlibet [illegible] [illegible] [illegible]

secundum [illegible] requiri ad integram, et perfectam rationem.

§ Illud Videri so[lum] signat in corpore viventem esse aliquam unionem omni partium [illegible] tandem quæ sint partes sive substantiales requisitæ sive non, quod verum est. Ad 3. Respondere potest non requiri ad generationem quod sibi producat ex substantia generantis, quæ aliter sit pars se ostituens ipsius, ut in semine satis probabiliter persuaderi potest: sed dicitur, quod [illegible] sit de substantia generantis. Aristoteles 4. quamvis sanguis non sit pars per se substantialiter requisita apparet cur assumi debeat a proprio resurgente, ut ostat a fortiori in ceteris aliis quæ accidentibus quæ reassumpta fuerunt, quamvis non sint partes substantiales.

§ Atque pro certo parte sufficiant, quæ, ut olim scripsit Clemens 6. et eiusdem mandato ad inquisitorem Aragoniæ quæ afferuntur pro [illegible] 10 directorii in[...] visitationis Aymerici in examine vocalium cap. resp. nunc ad aliquas obiect. respondendum fuit quæ euadat dilucidior certis traditus doctrina; et omissis iis, quæ obiici solent ex eo, quod sanguis non sit actus, quod sit alimentum, quod sit humor liquidus, nec bene unitus corpori. Obiicitur 1. sequeretur ex eo flavam, et atram bilem spiritus vitales, dentes, ungues, et capillos, et sic de aliis assumptos esse hypostatice quod videtur absurdum, quod sequeretur [illegible] pilos spuria, et similia reiecta manere hypostatice unita.

§ [illegible] ad argumentum: satis probabile esse, quod hæc certa uniuntur hypostatice unitate dum sunt partes corporis, excreta tamen a corpore non uniuntur hypostatice, quia sic sunt mera excrementa, et non partes, et quæcunque excrementa, vel admodum illorum [illegible] in corpore ut lacrimæ, sudores etc. non habuerunt unionem hypostaticam, neque remanebunt in corpore beatorum, quia non spectant ut partes ad corporis humani, sive substantialiter requisita ad integritatem, et decorem corporis: alia [illegible] sunt partes dum in corpore sunt, et habent unionem hypostaticam,

de

dimisit tamen n̄ sunt cum illis partes neq̄ habent unionem hypostaticam
eg. sanguis qui defluxit ex naribus Xi dni, et sic de sibilis

§ Obies 2. si sanguis esset assumptus immate a verbo d. aliquando assum-
ptum verbum, quod deinde dimisisset, hoc n̄ a cum .. theologorum
axioma .. ictu Probatur ma quia multum Xi sanguinis manet in terra
et n̄ paucis in locis quam plures guttae sanguinis adhuc ostenduntur
quae n̄ fuerunt in resurrectione reassumptae: et ad sanguinis quod man-
sit in terra n̄ est unitum divinitati, unde videtur dimisisse illius omnia
nisi per n̄ apparet, cur potius relictae sint hae guttae, et pars san-
guinis potius quam alia recuperata in resurrectione. Praeterea si di-
camus totum Xi sanguinem tum illum, qui manet in terra, tum
quem resurgens assumpsit Xi esse deificatum, et habere unionem
ad divinitatem alia exinde sequuntur n̄ parui facienda absurda.

§ ..tia tangit hoc argumentum, atque evincit .. s.to dico
aliquando assumptum verbum immate, quod domina nutriti corporis dimi-
sum fuit, et deinde .. n̄ intelligi illud axioma theo-
logorum; cum Xi dni more aliorum hominum nutritus fuerit, et
... unionis hypostaticae deperdita aliis productis de nouo
sicut pt .. dum de .. in nutritione exhalatis in vapores
... aliis quae .. notandum .. totum sanguinem
effusum in cruce, et in verberibus, in horto etc.ta fuisse
necessarium ad complendum corpus pro statu beatifico ..
unde pars dimissa est n̄ requisita neque congrua ad cum
statum: .. assumptum fuit ut pars humanitatis perfecte
requisita, n̄ .. dimissum, dummodo pars fuerit.

§ .. dum in albo, et simpl. aliquid in terra man-
serit de .. Xi sanguine dum nihil nobis hac de re
certo constare; quamvis n. S. Thom. in .. adhibeo q.
.. q. .. ipse .. n̄ manere aliquid de Xi sanguine
in terris, .. alii Theologi, et specialiter Ioannes de Turre-
cremata in caput inuenta dist. 2a decreti .. idcirco

doceat, ut oppositum erroris notet. Profecto in hac p[ar]te ex-
sit nimium, cum ea s[ententi]a n[on] sit certa, neque oppositum ulla
mereat censuram; imo satis probabile dictum sit, q[uo]d
aliquae reliquiae guttae et portiones in partes sudoris cruenti et
in terram delapsae perseveraverint post X[rist]i resurrect[ionem] ita
late et erudite P[ate]r Vasq[uez] disp. 36. de incar[natione] cap. 8. P. Suar. disp.
47. sect. 3. et pro rei eiusdem approbat[ione] adduci solet Bulla
Pii 2i ad Abbatem S. Mariae Fontonensis, et non pauca ad-
ducit Baronius anno X[rist]i 804. tom. 9 annalium. Expresse ob-
servandum est apud Athanasii lectum in 7 synodo act. 2a
esse corruptum et lect[ione]m Surii, et per legendam q[ua]m antiquam
translat[ione]m Anastasii bibliothecarii q[ua]m quam nihil facit pro
opposita sen. cap. 4. quam censuram mereatur sen. negans unio-
nem innatam sanguinis ad Verbum, vel Verbi cum sanguine
effuso in triduo.

5 Duplicem propositionem hic distinguimus, licet una coeat ad aliam nobis
videatur. 1a est. Verbum non fuit innate unitum sanguini. 2a est propositio
ubi non fuit unita ullo modo sanguini effuso in triduo. has
duas propositiones censurant censura theologi, ut dicam utramque
esse erroneam, et hereticalem. ita Capreolus in 4. dist. 11. q. 1.
ar. 3. responsione ad 3um, et ita professi sunt P[at]res praedicatores or-
dinis contra suos theologos in solemni disput. coram
Pio 2. Bartholomaeus de Medina in 3 p. q. 9. ar. 2 ...
mitigavit aliquanto censuram, neque propositionem erroneam esse di-
xit, et condemnatam a Clemente 6. Pio 2. et Paulo 2o.

P. Salg. disp. 36 deinceps cap. 4. utramque propositionem mereri notam temeritatis et erroris docet, P. Suar. disp. 25. ibidem. sect. 6. § dico 1°, 1° propositionem esse errorem docet, de 2a nihil loquitur. quos gravissimos DD. sequuti sunt reliqui recentiores, quorum fere nullus a censura theologica abstinet; hendum pro ducit Haymericum loco directorii cap. ante citato, ubi 2. propositionem a Clemente 6. damnatam retulit.

§ Alii docti recentiores re examinata perspectis duarum praedictarum propositionum a qualis censura vindicant, quam relatio fratris Collius lib. 2. de sanguine X[hrist]i disp. 4. cap. 3 et lib. 5. disp. 4. et passim per totum tractatum, quem ad vindicias harum propositionum scripsisse videtur, et refert pro eadem sa. car. St. Petri postea Sixtum 4. idem etiam praestitit doctissime auctor nitellae franciscanae dictus Dominicus Dadei: in quo nomine frater Antonius Higuerus, ubi rem ita solide, et erudite confirmavit, ut nihil supersit quod addere possimus. hendum pro earundem sententiarum opinione scripsisse sanctum Iacobum de Marchia seu Picenum nuper in sanctorum numerum relatum ab Urbano 8. incipit liber cum quidam professus quidam etc., ut monet frater Lucas Vuadingus in scriptoribus ordinis minorum.

§ Ratio, et fundum eorum posituum, qui censuram theologicam notant supra relatas propositiones est decretum clementis Sixti missum ad fratrem Nicolaum de Roseli inquisitorem Catoloniae, et postea Cardinalem tituli s. Sixti, in quo decreto dicit Pontifex habito solemni concilio magistrorum, et aliorum peritorum tam artium, ut hereticalem, et erroneum publice revocari, in sanguine X[hrist]i sparso in passione, non remansit divinitas, neque ille sanguis erat deificatus, et ita recantata fuit, et solemni formula revocata est.

Barcinone, ut refert citatus Aymericus; et hoc argo, usi sunt P.es praedicatores in dicto F. coram Ph.o 2. ut habetur in eodem C.lii Comentarii inferius referendi: § tenendum ad Aymerici censuram theologicam damnatam que esse dictam propositionem.

§ S.d plura sunt quae suggerunt fidem Aymerici hanc in p.te minime esse tirenam [illegible] instaurata eadem dispo coram Ph.o 2. nunquam decretum Clem. Sexti apparuit; unde Dominicus de Dominicis, qui tunc disputavit de q. coram Pon. in lib. singulari de Sanguine X.i ar. 3. in fine professus est plane, praedictum decretum non esse autenticum, neque de illo uisum, et Card. S. Petri, qui eidem disp.ni adfuit, processum Barchinonensem revidit ait esse ualde suspectum, et in eo non apparere aliquam literam vel determinat.nem Pontificiam qua damnet dictam propositionem.

§ Et si Pius 2.us curavit ut ille processus Barcinonensis revideret et autenticaret, id tamen eo fine fecit ut, processus vel sola uim obtineret autenticam; sed ut testimonium quodam esset rei gestae, hoc est ut deperiret eius facti qualiscumque notitia, ut scribit in ep.la quadam ipse Pius Pon. ad fratrem Iacobum de Alarconia. unde verisimile est Clementem Sextum Aymericum S. debite arendatum, et Inquisitor de hac doctrina inquireret, et ad revocat.nem auctoritate apostolica procederet: quo facto Pon. ipse non iniustè damnare doctrinam; sed solo propria auctoritate iudicii inferiori, ut eius sententia executioni mandaretur. Atque credibile est Paulo 2.do sam esse condemnatam, quam constanti animo oppugnavit Car. S. Petri, vir tunc summo honore potens, et ipsius Pauli in catedra Pontificia subcessor. Itaque adiungit Car. Lugo. disp. 14. de incarn.e sect. 7. n.o 104. et Franc.s Colius relatus, ut ostendant sine fundo proferri, quod Clemens 6.s praedictam propositionem condemnaverit. &

§ Ego in praesenti quidem mihi persuadeo, scilicet damnat.nem illam Clem. 6.i nullo fundo solido niti; Hoc mihi tamen dat quod damnatio ea in disp. adversa fuerit temp. Pii 2.i et [illegible]

Dari potuit dicta damnatio quod petat commentarii eiusdem
Pii 2i scripti a Ioanne Gobelino eiusdem Pii familiari.
in his refert quod anno 1463 cum de suggestu dixisset F.
Iacobus de Marchia franciscanus celeberrimus in Italia, et Hun-
garia concionator. quod sanguinis in triduo non fuisse unitum
divinitati inquisitor Brixiensis ex ordine praedicatorum esse eo
heresim iam dudum damnatam pronunciavit, et diem dixit
in censura de fide dicto fratri Iacobo inscio fratris sui
ordinis omisit, ut in concione ad populum praedicet esse here-
sim, quod dictum fuerat a franciscano. Hoc facto crevit
contentio, et schismata in populo facta sunt pars Iacobo, et
minoribus, pars inquisitori, et praedicatoribus adhaerebat, et
alteri alteros eo heresiros accusabant. re ad Pont. delata
utrique parti silentium imposuit, et instituta disputatione iussit
ex utriusque factione doctissimos quosque ordine produci.

§ Ex praedicatoribus Gabriel Catalanus pro suorum parte dis-
putavit, et cum urgeret a Minoribus, ut locum scripturae aut canonem
ecclesiasticum produceret; bene solam responsionem dedit. Dicunt Minores
nos sine canone loqui, dicimus adversariis, medice cura te ipsum.
neque alia aliud decretum productum est. unde auditis utroque
parte disputationibus cum satis dixisse visi sunt Minores, et praedicatores. facta
est potestas reliquis theologis, quae velint dicere, tunc quoque meli-
orum nobile virum est, cum praedicatorum aliis dixi Minorum
partes adhaerent; pugna contentio inter duos episcopos fuit etiam. fue-
runt et magistros aliquot praeter episcopos, non ignobiles,
quae disputationem problematica afferuerunt, quae possent in utram-
que partem agitari. = Re tamen hac non pronunciatam sic dixi
si producta fuisset damnatio Clem. 6. Sed ex

§ Quod mihi suadeo tamen ipsius oblatam initio
capitis dictam fuisse a Patre franciscano in hac disputatione inno
ex illa praesente recte intellexerunt ea id hoc aperte ex iis quae descri-
buntur in dictis commentariis Pii. ubi minores Patres et eorum dicimus

tenent. Salmeron, Scotus, Car. S. P.[?] proponunt suam sententiam in
hunc modum: Divinitas sanguini in corpore Christi existenti mediante
ipso corpore fuit unita, quod nemo negat; sed abiit etiam unio divini-
[ta]s corporis quod erat unionis medium: amplius si quid duabus rebus
unit alteri principaliter, alteri per eam, separato principali ab eo quod
per eam uniens recipit, separabit parit et unitam. ecce quomo-
do Iacobus de Marchia, et Card. S. P. supra 19 propositiones relatam su-
perunt eo suam doctrinam. unde manifeste de ipsis Card. Lugo disp. de
incarnat. sect. 1. n. 3. ubi Card. S. P. et religiosos minores, ait po-
tuisse unionis primam viam per sanguinem Christi et sanguinem divinitati dicebat.

§ 3. mihi persuasum est nullam esse sententiam latam
a S. D. aut eius successore Paulo in dictos propositiones de Pio, hac
de dubio. Xauet, et ex dictis commentariis eius: Pauli nullum aducit
testimonium et in Con. Triden. res a disputatione reiecta est. verba Lobel-
lini in dictis commentariis ubi concludit eam disputationem ita habent: maior
pars sententiam predicatorum approbavit: pauci cum minoribus sen-
tire. Pius quoque in materia ipsa fuit, sed non vivum eo tempore
decretum fieri declaravit, ne multitudo minorum cuius erat
cura Turcas predicationem necessaria offenderet. quae manifeste ostendunt
Cobellinum studio partium esse tacitum, et ideo minoribus in tota
disputatione se minus equum exibet; et certe in virum sanctissimum
Iacobum de Marchia plane iniuriosus est.

§ Alii non obstan-
tibus hodie illam sententiam, et propositiones relatas non posse sine censura de-
fendi docet Card. Lugo n. 105. disp. relatae; idque probat au-
ctoritate Triden. Sect. 13. cap. 3. cap. ante relatam a nobis in
qua dicitur quod sanguis est pars Christi Domini nali connexione et concomi-
tantia copulatum cum reliquo corpore; sed ex hac auctoritate infert
debere subsistere sanguinem subsistentia ubi S. alia creata tuc
partiali; quod est ut in non potest, cum absonum sit velle, Christum includere aliquam subsistentiam creatam partialem sicut corpus in tri-
duo mansit suppositum unitum, quod subsistentia per personam Verbi; eratque
pars

pars Xi: ita et sanguis [illegible]

§ Merito miratur Doctor [illegible] quod P. Lugo [illegible] fundo [illegible] illas [illegible] esse censura dignas, cum relatum Triden. textum sit nullius momenti ad [illegible] unionem immediatam sanguinis ad personam Verbi, ut videbimus cap. [illegible] longe [illegible] concilii ut decerneret sanguinem esse partem essentialem huma[nitatis] neque esse [illegible] integralem, et [illegible]. Unde sine ullo [illegible] dictas [illegible] non esse [illegible] censura theologica: notandum tamen in concionibus vulgaribus ad populum, et [illegible] indoctiorum, et [illegible] theologiae [illegible] esse [illegible], ne occasio scandali praebeat[ur], [illegible] non ita [illegible] colere [illegible] quid non sit unio immediata vel mediata.

§ Item etiam tertio [illegible] aliorum PP. qui quaestionant an sanguis Christi si quis mansit in terris, non fuerit unitus hypostatice in [illegible] sanguinis, quem Christus [illegible] resurrectione [illegible] non minus probabilis sit affirmativa, quam opposita; attamen in concionibus ad imperitos [illegible] et scandalum parere [illegible] de qua [illegible] pronuntiatum est.

§ Circa [illegible] P. Valen. cap. [illegible] omni [illegible] comparatione [illegible] dicta [illegible] fide esse [illegible] dicentium aliquid de sanguine Christi mansisse in terris, at [illegible] probabiliter caret [illegible] sanguinis [illegible] variis in locis ostenduntur, cum ille sanguinis [illegible], ut retinere unionem ad personam Verbi et adorandus esse latria [illegible].

Caput 5um

De ordine assumptionis partium humanitatis.

§ De triplici ordine potest esse sermo in praesenti, vel de ordine dignitatis, et temporis: quo ad temporis attinet, certum est nullum prioritatem temporis intercessisse in unione partium humanitatis, [illegible] definit S. Leo epist. [illegible] ad [illegible] contra Eutichetis, et Origenis errores, [illegible] definit in Synodo 6. act. 11 in epist. Sophronii [illegible] assumptas esse a Verbo [illegible] perfecte organicas, neque decursu temporis

ut alia corpora fuisse compactum, ut late P. Canisius lib. 3. de B. Vir-
gine cap. 22. ro delirias Martini Buceri, qui insectabatur catho-
licos quod dicerent corpus Xi statim a principio fuisse perfecte organi-
satum.

§ Obijci 2o quod sequeretur B. Virginem non esse Matrem Xi, quia non po-
tuit in instanti producere dispositiones tum accidentales, tum sub-
stantiales corporis, nempe formam carnis, ossis etc. siquidem hae productiones
petunt rarefactionem et adensationem; ergo quae fieri non possunt in instanti;
non tales productiones requirunt, ut sit Mater etc. et si dicis elevatam
fuisse B. Virginem ad has productiones in instanti, ex hoc sequitur non
esse Matrem; quia non sufficit elevari potest ad producendum dispositiones ac-
cidentales, et substantiales relatas, statim Mater est. adde quod mater
Dei male dici potest quae ad omnia hypostaticum non concurrit.

§ Resp. primo dico
fuisse non ut Mater Dei ... elevata ad praestandum in instanti,
seu tempore (sive mathematica divisibili, aut non seu morali et
physice indivisibili) totum eum concursum, quem tempore in physico divisibili
praestant aliae Matres, et quamvis adminiculum rarefactionem in
instanti mathematico non possit fieri, non tamen repugnat in instanti
physico et morali, hoc est tempore brevissimo exerceri. ad instans
vero non esse Matrem, quia elevari potest ad concurrendum ge-
neraliter erit non Mater, quae elevatur ad praestandum in instanti
physico id, ad quod alias exercuit mediate generationem, potest quae magis ... esse
praestare. Denique dico et est Mater Dei, quia illius actu tendit ad
generationem Dei hominis, licet unionem hypostaticam non attingat.

§ Demum dices ... 2o sequi ... quod ... illam humanitatem, aut ... et quaerens ... subsistunt in illa prioritate hoc ...
... de illis ... quae ... ... et ... ...
hypostaticae ... si ... ... cum illis ... quae
non uniuntur ... aliud est ... ... quae moraliter et
... ... cum carne et sanguine,

existentis in corpore sunt extra sui, et reiiciendi; cum talibus [illegible] in eodem instanti tempore fuit unitum Verbum, non tamen in eodem omnino, sed in posteriori cum his [illegible], et reiiciendis uniebatur: pariformiter dicendum de unguibus, capillis, dentibus, et aliis, quae sunt alia, quae solum pertinent substantialem ad ornatum, non ad usum, ut optime Berg. disp. 56. n. 37. Ubi facile cum his [illegible] unioni in posteriori [illegible], quia de unione formali, et materiali, neque ex vi gratiae unionis etc.

§. [illegible] dicta nihil [illegible], quae late adducit Lugo disp. de incarnatione n. [illegible] quod Sancti Patres bene inferebant contra haereticos, qui docebant Verbum [illegible] eiusdem subiectum, etiam [illegible] conversam esse in carnem, sanguinem, et capillos: non illatio est; quia si unio immaterialis, qualis intercedit inter Verbum, et carnem [illegible] obstat quominus Verbum convertatur in carnem [illegible] obstabit, quominus convertatur in capillos unio ornata. Ecce quomodo ex hac illatione, et doctrina SS. Patrum male infertur Verbum uniri immaterialiter cum unguibus, et capillis etc. ut contendit Lugo. Sed in eucharistia ponuntur ex vi verborum consecrationis ungues, dentes etc. quia ponitur in eucharistia corpus Christi secundum ornatum substantialem, complementum, et decentiam eius status, in quo est; neque ex tali positione infertur, quod ungues, aut dentes sint partes substantiales corporis, ut vult [illegible] auctor.

§. Non tamen male dici a relato P. Berg. quod ponantur in eucharistia ungues, dentes etc. quae sunt partes pendentes a corpore Christi. male [illegible]; quia multa pendebant a corpore Christi, quae non ponuntur in eucharistia, ut saliva, chilus, quem in stomacho habebat, sed non quidquid pendet a corpore Christi ponitur in eucharistia. Sed ornatus [illegible] necessarius substantialis status, in quo [illegible] Christi corporis, aut aliis more [illegible] non ponitur, unde [illegible] nullum fieri potest argumentum [illegible] an Christus ponatur in eucharistia cum prolixa, aut capillatio [illegible] et responsioni indignum merentis, [illegible] plures sunt, quae [illegible] statum beatitudinis existentem.

§ Par[iter] firmit[er] dum quod accid[enti]a corporis [Christi] D[omi]ni, ut color, calor et[iam] posterius sunt assumpta, quam ab Verbo substantia, cum que resident, n[on] e[nim] [re]pugnat talia accid[enti]a, quae subeant in carne, sanguine, et ossibus non sunt assumpta immediate, sed quod in eodem instanti. Dentis Card. Lugo in hac p[rese]nti disp. 14. n. 114. et ex hoc secreto facile respondunt in suum auctorem quaecunque argumenta [con]gerit, ut p[ro]bet, tanquam [cer]tissimum, demum et[iam] assumpta fuisse immediate a Verbo: ex [quibus] quorum eodem interrogat, qua videtur quae nos an alia ponant in unione comitant, vel ex vi verborum et si res exorderit in accidentibus, ad responsionem similium argum. Sibi rogabo ipsum, an resurrexerit [Christus] cum colore, aliisque temperamentis, ut nunc beati ista habeant.

§ Ultra regule de ordine temp[oris] et n[atur]ae dicimus etiam de ordine dign[itatis] dum universalis finem assumendi corporis organicum fuisse, ut [Christus] D[omi]nus mereret, et cum merito acquireret p[ro]p[rie]t[at]es divina, et pro [illis] qu[ae] istis p[rio]ri[bus] dignitate assumptae fuerunt. Hanc enim denotant SS. P.P. cum dicunt corpus fuisse assumptum m[edi]a a[nim]a, et m[edi]a a[nim]a Verbo, et plures alios similiter loquutos habent videndos apud P. Vazq. disp. 37. de incarnat. cap. 3. in quibus des[ignant] spir[itum], tanquam medium assumptus est, quod ipse dignius est, et eo quod ordinant, ut demonstret hanc p[rio]ri[tatem] dignitatis.

Disput. de com[munica]t[ion]e idiomatum, et propriet[atibus] [unionis] vi unionis hypostaticae cap. 1[um] explicat[ur] quid sit com[munica]t[io] idiomatum, et aperitur sui [quidem] [sive] [num] aliquid pp.

§ Breviter enim hanc expedientes, in qua dum universim cum aliis catholicis dari in [Christo] D[omi]no mutuam com[munica]t[ionem] eorum praedicatorum, quae competunt Verbo r[ati]o[n]e n[atur]ae D[ivin]ae, et quae competunt illi r[ati]o[n]e n[atur]ae humanae, ut de Deo d[icitu]r quod sit mortuus, crucifixus et[iam] de illo homine quod sit —

oportet etc. hec vis verbo peccatorum dicitur ā theologis communicatio idiomatum seu proprietatum. Definit hec doctrina contra Nestorium in concilio Ephesino, et determinat proinde B. Virginem esse theotocam seu Dei matrem: et ex sacra scriptura novi testamenti saepius infertur ubi dicitur Dei filium tradi in manus peccatorum, mori etc.

§ Ratio per quam ipsa fundatur hec doctrina est; quia eadem persona est per quam subsistit natura humana in Christo et persona divinitatis, et personis tribuuntur actiones quaecumque naturis in ea subsistentis, immo ipsa formaliter est complementum principii operativi actionis procedentis ā natura humana, et natura divina. Quapropter de invicem predicari possunt personaliter, vel quod idem est, quia illae tribui possunt illi personae. Hinc ita ut Deus est homo in predicatione asserit personaliter etc. quia sicut proprium Dei est esse, ita hominis, hinc est quod communicatio idiomatum non petunt quae proprietates vel unione [illegible], et propterea inter naturam Dei et hominis est non de esse communicatio idem communicatio propter quam persona utraque natura, atque asserit in recto predicationibus suppositalibus. Sic possunt praedicamus eo modum ut eum modum, quo in creatis per unionem diversorum accidentium ad idem subjectum subjectum dicimus album esse dulce etc.

Nota hic antiquos de hoc nihil dixisse Theologos quos ita communicatio idiomatum, expliceant proxime veri ficationis in omnibus propositionibus, ut Deus est crucifixus, mortuus etc. unio est proprie quae sola omnino inter Deum et hominem absoluta, et independentis ab eis, quam pro notionis Dei et persona et natura humana, verificantur, ut Deus incarnatus est, Deus assumpsit naturam humanam. hec autem proprie Deus factus est homo quae sine dubio est etiam servanda, quamvis contrarius sententiae Bonaven. in 3. dist. 7. ar. 1 qu. 2. nunquam asserit communicationem idiomatum. 2 est hanc propositionem procul dubio personaliter accepta, denotat communicationem idiomatum, et denotat suppositum de divinitate factum suppositum naturae humanae. Si autem abstracte supponat, et denotat totum Deus fieri unionem ad naturam humanam, quidquid sit de supposito, sic solam asserit communicationem unionis.

§ Durandus in 3. dist. 4. q. 2. n. 9. significari videtur

Uno

nant p[ro]p[ri]e Deus, n[on] dici[tur] in s[uo] rigore, s[ed] p[ro]p[ri]e dici[tur] Deus d[e] humanatus; unde impugnare videt[ur] co[mmun]icat[ione]m idiomatum. Prob[atur] 1. si Deus solam carnem assumpsisset diceret[ur] carneus et n[on] caro, [er]go quia assumpsit humanit[ate]m dicetur humanatus, et n[on] homo; 2o saltem hec p[ro]p[ositio] hec Deus [est] homo n[on] a[e]que p[ro]p[ri]e admittatur, atque ista P[etrus] est homo, siquidem maior identitas est int[er] homi[nem] et Petrum, quam int[er] Deum et homi[nem]. ergo homo n[on] pot[est] de Deo [pro]p[ri]e in quid, sicut de P[etr]o p[rae]dicari; rogarem quippe quid e[st] Deus, n[on] resp[on]d[er]e[tur] homo, sicut de P[etr]o resp[on]debitur. Denique, qu[ae] dicunt[ur] adiective cum veri[tate] p[rae]dicari nequeunt substantive s[ed] Deus d[icitu]r cum rigore humanatus; [er]go n[on] d[icitu]r homo in rigore.

§ Hoc argum[en]tum totum ortum [est] ex male intellecta co[mmun]icat[ione] idiomatum. Q[ua]re dist[inguo] 1m assumptum: si h[aec] Deus et homo sumant[ur] p[er]sonaliter, idest pro p[er]sona, n[on] e[st] a[e]que vera p[ro]p[ositio], nego ant[ecedens]; si a. h[aec] Deus et homo supponant pro na[tur]a, con[cedo] ant[ecedens]. Ad assumptum: si Deus solam carnem assumpsisset n[on] diceret[ur] caro, nisi forte h[aec] caro sumat[ur] p[er]sonaliter, et assumptio sit p[er]sonalis; sic en[im] p[ro]p[ri]e diceretur caro. Hinc liquet n[on] esse maiore[m] identit[atem] int[er] hom[ine]m et P[etru]m accep[tum] p[er]sonaliter, quam int[er] Dei p[er]sonam, et p[er]sona[m] hominis. Et hoc etiam pacto a[e]que in quid, et essentia e[st] ista p[rae]dicatio, atq[ue] altera; cum que hec doctr[in]a t[ra]p[ro]pria sit in myst[eri]o incarnat[ion]is et in ea fundetur co[mmun]icat[io] idiomatum, ut dictum e[st], p[ate]t hec argu[men]ta, et similia oriri ex illius prava intelligentia.

§ Ad q[uo]d respondit Duran. de praedicationibus adiectivis et substantivis concretorum, con[cedo] e[st] in concretis, qu[ae] p[er]tinent p[rae]dic[amen]to physicis, et realiter distinctis in concretis metaphysicis, quod dicit substantive, semel etiam adiective dici[tur] p[ro]p[ri]e, ut a[n]i[m]al dicitur de h[omin]e, et homo a[e]que p[ro]p[ri]e

§ Dixit rq. pp.nes hanc q.d in quantum Deus mortuus ē ect.a esse fal-
sam; s.d diversa videt esse ro huius pp.nis q.d in quantum hō ē
Deus, q.a ly hō psonalit sumptus sumptus psonalit affert pso-
nalitem quae proculdubio ē Deus; hac roē disputant theologi de
ultima hac pp.ne reduplicativa, dum nobis videt quod reduplicatio
cadente supra totum rectum vel supa rectum ipsius (q.a
acceptio minus rigorosa ē, ut vidimus) ē v.a pp.o, ob roem allatam
cadente v. supa formale recti ē falsa pp.o. q.a formalis ro, ob quam pso-
na X.i dr hō n.i identificatur cum divinitate, ē ect.a Hinc infe-
res hanc pp.nem X.us in quantum hō ē psona d.a l. pp.nosea-
res. Ubi rectu in l.o su reduplicat.s allato Vlit. alr in
2.o et magis rigoroso su esse falsam; quantumvis oppositum
conetur defendere Barhus Ponce l. variarum disp. ferd
lect. 4. pro, q.a du replicat.o in quantum hō in toto rigore appel-
lat supa roem formalem, ob quam illud suppositum dr hō, ets
ē humanitas, et talis ro formalis n.i identificat.r cum divinitate,
neque cum psona. Ubi q.o sub dicta reduplicat.e in su accepti catol.

unum de alio praedicari non pot.

§ Ad 3um dicit Xtum in quantum homo personalis constitui et realis per personalitatem Ubi identificatam cum divinitate, quo inquantum homo dico per Deus applicatur antecedens assumptum, ut Xtus dicatur homo exigit aliquam subsistentiam, personalitatem quae, sed non potius hanc quam illam, mediatice loquendo; at Xtus physice, et determinate constitui subsistentia d'Ubi, unde antecedens allatum in rigore est verum; hoc argumentum solum probat quod reduplicatio cadente super rectum concreti persona [illegible] erit Deus, quod nullatenus a nobis negatur.

§ Ad 4um si intendat probare esse Deum in quantum sub esse dignitatem dicendo dari in esse humanitate formalitatem constitui per subsistentiam etiam physicam, nego antecedens illa quae est persona humana constitui de subsistentia, admitto antecedens: aliud est loqui de concreto personale homine et aliud loqui de nomine formali; per quam potius dicitur homo quam Deus: in hoc 2o sensu falsa est propositio relata, et in 1o sensu admittimus doctrinam Ponceii. (Vide q. de actibus voluntariis et liberis animae Xti domini disp. 1. de passionibus et actibus liberis voluntariis Xti domini cap. 1. remissis aliquot quaestionibus aliquibus de moderamine passionum in anima Xti domini

§ Postquam de subsistentia incarnata actum nobis est restabat dicere singulatim de partibus quas diximus in natura assumptas fuisse, et pertinere ad incarnationem, nempe de corpore et anima Xti domini. de corporis dotibus

defectibus agit S. Thom. in hac 3. p.te q.e 14, et statuit ex com.i theologorum doctrina assumptum fuisse a persona Verbi corpus passibile, iis quae subiectum accidentibus, quorum proportio ne-cessaria fuerit, et necessaria erat ad nostram redemptionem; non m. fui-sse subiectum accidentibus, quae incongrua erant, aut indecentia humanitati perfectae; ut v.g. in sumptione corporis morbidi, et ista quia horum dispositio commodiorem habet locum in tractatu de vita Christi eo res haec remittenda fuit.

A corporis ad animam progredien-dum fuerat, et q.e 14 agit S. Thom. de potestate animae Christi, et primo quan-tum ad vim obedientialem activam

sub que sensiti imbecillit.^m carnis, et humanit.^s esse ad perferendos tan immanes dolores, in hoc nulla fuit revellio, quia promptissima obsequendi voluntas, et obedientia apetitus: cciebant non actus sive potius insinuat.^s simplices exp.^le predicti apetitus in ord.^e ad fugiendum mortem, sed hi actus prestiuerit imperio eius ad obsequium revocabant; cum quo stat, quod imbecilitas non subi eius afflictum eundem pene generaverit agonem [?] dno atque si daret^r revelio esse carne; non enim pugnavit cum imbecillit.^e generosiores spir, atque alios constancia virtutis atrociter pugnare solet cum malè domatis apetitionibus: ex hac colluctat.^e prodit sudor sanguinis non ex imbecillit., sed ex summa animositate: exemplo faceli res hec explicat, maxime quis promptissima volunt.^e sustinere onus humeris impar; et si nulla sit repugna secnicies vel alterius apetitus, atn agonem illi prebebit sua imbecilitas. Hinc constat absurdum esse quod docet n. Maldonatus Math. 26. nempe voluntarie suscepisse Xpum tristitiam, et angorem in horto; etsi n. ad eius prop.^m obdi simplicem insinuat.^m fuge ostenderit apetitus, ut dictum est; quia dictante rone, quod expediebat statim sese submisit apetitus, sed que perstitit colluctat.^o cum imbecillit.^e sua, sin[?] [?].

§ Dices adue [?] solut.^m le non ocedam revelliones apetitus atn sequit ex dictis ocedendos esse nobis tentat.^s internos apetitus, quod oes negarent. Pr.: quia predicta pena per insinuat.^m siam simplicem fugiebat mortem: sed hoc satis est ad tentat.^m internum, neque n. requirit actus efficax ad tent.^m, cum satis sit quod proponat obtum, et excitet apetitus. Pr.^a 2.^a doctrinam P. Varg. non dari tent.^m abs., ex proprie, nisi quam adversarius obicit aliquid ex quo deiciendi, et perturbandi; sed le a adversario externo, nempe demone potuerit [?].

tentari, quod non obtinerent; quandoquidem nullus appetitus aut cogitatio interna hostilitatem praeseferre poterat.

§ Pro majori explicatione docere voto I. in fine corporis argumentorum efficacius, quae probet in Christo Domino fuisse appetitum per modum simplicis complacentiae vel displicentiae, qui non fuerit liber, quod expresse docet Sanctus Gregorius Controver. 1. de incarnatione libro 10. disp. 4. n. 2. propositi Christi non potuisse tentationem contra demone in suo appetitu, ut communiter docent Doctores. Si non potuit pati silentium tentationem in appetitu, sed huius actus erant dicto liberi, et praeoccupabant totius dictamini indifferenti; sic etiam non poterat pati tristitiam, aut metum, nisi ex plena libertate, et si semper plena erat libertas ad quamcunque affectionem tristitiae, laetitiae vel metus, non poterat tentari: quandum dicimus in Christo appetitum fuisse praevios motus, ut explicatum est, minime liberos. Fundum assumpti antiquorum, quia ad tentationem non sufficit, quod proponatur mere obiectum, nisi moveat appetitum alioqui beati possent tentari.

§ Quarto nota